

OM 201583

A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE

ÁLTAL FENNTARTOTT

SZENT EFRÉM GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA

ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

4024 DEBRECEN, KOSSUTH UTCA 44.

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2025.

Tartalom:

Előszó:	6
A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:	7
A nevelési-oktatási intézmény alapadatai:	8
Katolikus köznevelési intézmény küldetésnyilatkozata:	10
I. Óvodai nevelési program:	13
Óvodánk alapelvei, értékei, célkitűzései:	15
Az óvoda nevelési feladatai:	18
Az egészséges életmód alakítása:	19
Az óvoda egészségfejlesztő programja - egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:	23
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:	25
Az anyanyelvi, az érzelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	29
Az óvodai élet megszervezésének elvei, formái:	31
Az óvodai élet megszervezése:	33
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:	35
Az óvodai élet tevékenységei, formái és az óvodapedagógus feladatai:	38
Vallási, erkölcsi nevelés-hitéletre nevelés- lelki percek:	41
Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok nevelési elvei:	48
Tevékenységekben megvalósuló nevelés – tanulás időkeretei:	67
Napirend javaslat:	68
Heti rend:	69
Óvodai nevelés dokumentálása:	69
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése:	70
Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:	77
Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:	79
Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok:	86
II. Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodai csoport nevelési programja:	93
Az Intézményegység alapfeladatai:	93
Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvoda nevelési programja: 1 csoportban:	93
Az autizmussal élő gyermekek jellemzése:	93
Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései:	96
Az óvoda szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenysége:	99
A gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység:	100
A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:	101
A kapcsolattartás formái:	102
Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, értékek:	103
Környezetünk védelméhez, megóvásához kapcsolódó nevelési feladatok:	104
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:	105
Felvétel az óvodába:	105
A fejlesztés fő területei:	115
Az autista gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:	116

<i>A kommunikációs készségek felmérése:</i>	117
<i>A fejlesztés keretei:</i>	125
III. Logopédiai óvodai csoport nevelési programja:	131
<i>A beszédfigyatekos gyermekek óvodai nevelésének folyamata:</i>	132
<i>Az óvodai élet megszervezése, foglalkozási körök, komplex terápia:</i>	132
<i>Foglalkozási körök a beszédjavító óvodában:</i>	132
<i>A beszédjavító óvoda napirendje:</i>	135
<i>Fejlesztések, foglalkozások:</i>	136
<i>Mozgásfejlesztés:</i>	136
<i>Anyanyelvi nevelés: verselés, mesélés „Reggeli kör”:</i>	140
<i>Frostig terápia:</i>	142
<i>Logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék, tánc:</i>	143
<i>Rajzolás, mintázás, kézimunka:</i>	145
<i>Egyéni fejlesztés:</i>	147
<i>A grafomotoros fejlesztés:</i>	150
<i>Diszlexia prevenció:</i>	152
<i>Diszkalkulia prevenció:</i>	154
<i>Képzőművészet terápia:</i>	157
IV. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók általános iskolai pedagógiai programja	162
<i>Az intézményünk képzési rendszere, kínálata:</i>	162
<i>Alapelvek és értékek:</i>	163
<i>Specifikus módszerek az autista tanulók oktatása-nevelése során:</i>	168
<i>Napközi és a tanulószoba</i>	170
<i>A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:</i>	172
<i>A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:</i>	176
<i>A pedagógusok és osztályfőnökök feladata:</i>	176
<i>A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:</i>	178
<i>Gyermekevédelmi feladataink körébe tartozik:</i>	181
<i>A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi joga:</i>	182
<i>Kapcsolattartás a partnerekkel:</i>	182
<i>Ünnepek, hagyományok:</i>	184
<i>Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv:</i>	186
V. Általános iskolai pedagógiai program:	188
<i>Az intézményegység alapfeladatai:</i>	188
<i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka:</i>	188
<i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei:</i>	188
<i>Pedagógiai alapelveink:</i>	190
<i>Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja:</i>	192
<i>Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka feladatai:</i>	194
<i>Az intézményben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai:</i>	198
<i>A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:</i>	202
<i>Két tanítási nyelvű angol-magyar oktatás:</i>	213

<i>A teljes körű egészségfejlesztés az iskolában:</i>	214
<i>Családi Életre Nevelés program az intézményben:</i>	223
<i>Közösségfejlesztéssel és az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok:</i>	226
<i>A pedagógusok helyi intézményi feladatai:</i>	230
<i>Erkölcsei elvárások a tanároktól:</i>	230
<i>Az osztályfőnök feladatai:</i>	231
<i>A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje:</i>	237
<i>A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:</i>	246
<i>A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái:</i>	248
<i>A tanulmányok alatti vizsgák szabályzata:</i>	250
<i>Vizsgakövetelmények tantárgyanként, évfolyamonként:</i>	251
<i>Alsó tagozaton:</i>	251
<i>Felső tagozaton:</i>	276
<i>Egyéni munkarend:</i>	299
<i>Osztályozó-, javító-, különbözeti vizsga:</i>	300
<i>A felvétel és az átvétel helyi szabályai az Nkt. keretei között:</i>	309
<i>Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv:</i>	311
Az iskola helyi tanterve:	313
<i>A választott kerettanterv jogszabályi háttere:</i>	313
<i>Az alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:</i>	320
<i>A tankönyvellátás rendje:</i>	322
<i>A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai:</i>	323
Két tanítási nyelvű magyar-angol oktatás:	324
<i>A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja:</i>	328
<i>A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja:</i>	329
<i>Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:</i>	332
<i>A tanuló teljesítményének, magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítése formái:</i>	333
<i>A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei:</i>	335
<i>Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:</i>	336
<i>A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:</i>	347
<i>A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek és azoknak a tanulmányirendszerben történő intézményi szabályozása:</i>	347
<i>Az iskolai írásbeli, szóbeli gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje:</i>	350
<i>Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:</i>	352
<i>A sajátos nevelési igényű tanulók, általános elvek:</i>	354
<i>A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazás a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában:</i>	354
V. Az Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programja:	391
<i>Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói:</i>	393
<i>Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói:</i>	393
<i>Az alapfokú táncművészeti - néptáncoktatás célrendszere és funkciói:</i>	395

<i>Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiség-fejlesztésében:</i>	395
<i>A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:</i>	396
<i>Az alapfokú művészeti iskolai pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:</i>	398
<i>A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:</i>	399
<i>A tanulói jogviszony létesítése:</i>	401
<i>Felvétel, meghallgatás:</i>	401
<i>Beiratkozás az alapfokú művészeti iskolába:</i>	402
<i>Átvétel más alapfokú művészeti iskolából:</i>	403
<i>A vendégtanulói jogviszony:</i>	403
<i>A tanulmányi kötelezettség teljesítése:</i>	403
<i>Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelő-oktató munka értékelési rendszere:</i>	405
<i>Célok:</i>	406
<i>A tanulók értékelésének lehetséges formái:</i>	407
<i>A tanulók értékelésének rendje, szabályai, tanulmányok alatti vizsgák:</i>	408
<i>Zeneművészeti ágazatban:</i>	408
<i>Táncművészeti ágazatban:</i>	408
<i>Képző- és iparművészeti művészeti ágazatban:</i>	408
<i>Hiányzások adminisztrációja:</i>	409
<i>A tanulók értékelésének formái:</i>	410
<i>A tankönyvek kiválasztásának elvei:</i>	414
<i>Iskolánk együttműködési formái:</i>	415
<i>A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga:</i>	418
<i>Az alapfokú művészeti iskola tanszakok szerinti tantárgyak</i>	421
Záró rendelkezése: Legitimáció	422
Mellékletek:	
<i>1. melléklet: Elektronikus napló használati rendje</i>	423

Előszó:

Abban a tudatban, hogy tartozunk továbbadni mindazt a tudást és ismeretet, amit elődeinktől kaptunk, s tudva, hogy ami lelkileg minket éltet, az az utánunk jövő nemzedéknek is életető forrás, hivatásként és küldetésként éljük meg oktató-nevelő munkánkat. Krisztushoz tartozásunkat Szent Pál biztatása nyomán azzal szeretnénk megpecsételni, hogy igyekszünk minden dolgunkat szeretetben intézni. Szolgálatunk alázatát az adja, hogy Isten előtt mindannyian egyenlők vagyunk, bár élethelyzeteink különbözőek. Görögkatolikus egyházunk hagyományai segítenek minket a közösség építésben és az egyéni lelki fejlődésben egyaránt. Az így kapott örökséget szeretnénk hűen megőrizni, s mindennapjainkban megélni.

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe!” (1Kor 16,14)

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

A Pedagógiai program a nevelési-oktatási intézmény tartalmi működését meghatározó alapdokumentum. Hatálya és érvényessége az intézmény vezetőire, valamennyi pedagógusára, a tanulókra, a szülőkre és a fenntartóra terjed ki. A Pedagógiai program célja és feladata megismertetni az intézmény tevékenységét, cél- és feladatrendszerét, követelményeit, fejlesztési elképzeléseit az érdekeltekkel.

A Pedagógiai program elkészítését az alábbi törvények és rendeletek szabályozzák:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, és módosításai,
- 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedésekről,
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- A 2018. évi LXXXIX. Törvény az oktatási nyilvántartásról. (2018. XII.),
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról,
- 331/2006. (6.23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről,
- A lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény,
- 4/2013. (I. 11.) számú EMMI rendelet mellékletei
- Az alapfokú művészetoktatásalapprogramja
(https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/alapfoku_muveszetoktatasa)

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja:

- Képző- és iparművészeti ág
 - Táncművészeti ág
 - Zeneművészeti ág:
- A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók: A két tanítási nyelvű iskolai oktatás

irányelve

- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok)
- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei (https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok)

A Pedagógiai programot a nevelési-oktatási intézmény nevelőtestülete fogadja el és az igazgató jogosult jóváhagyni. A Pedagógiai Program arra vonatkozó rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, minden esetben a fenntartó egyetértése is szükséges.

A Pedagógiai program elfogadásakor az iskolai szülői szervezet és a diákönkormányzat véleményezési joggal rendelkezik.

A Pedagógiai Program vagy annak módosítása a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben kerül bevezetésre.

A nevelési-oktatási intézmény alapadatai:

Az intézmény neve:	Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
OM azonosítója:	201583
Székhelye:	4024 Debrecen Kossuth utca 44.
Telephelye:	4024 Debrecen Vigkedvű Mihály u. 5. 4034 Debrecen Faraktár utca 107.
Alapítás éve:	2011. Görög Katolikus Óvoda 2012. Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Alapító szerv:	Hajdúdorogi Egyházmegye 4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor u. 5.
Működési területe:	Hajdú-Bihar Vármegye Hajdúdorogi Főegyházmegye területe
Fenntartói szerv:	Hajdúdorogi Metropolitai Egyház 4025 Debrecen Petőfi tér 8.
Felügyeleti szerv:	Hajdúdorogi Metropolitai Egyház 4025 Debrecen Petőfi tér 8.

Törvényességi felügyelet: Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal

Hatósági Osztály:

4024 Debrecen, Piac u. 42-48.

Típusa:

Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény

(óvoda, általános iskola, alapfokú művészeti iskola)

Csoportok és évfolyamok száma:

1. Óvodai nevelés:

- **Vígkedvű Mihály utca 5. szám alatti telephely:** (óvodai csoportok száma): 4 csoport
- **Faraktár utca 107. szám alatti telephely:** (óvodai csoportok száma): 3 csoport

2. Általános iskolai nevelés-oktatás:

- **Székhely:** (1-8 általános iskolai évfolyam): 8 évfolyam
- **Faraktár utca 107. szám alatti telephely:** (1-8 általános iskolai évfolyam): 8 évfolyam

3. Alapfokú művészetoktatás:

Székhely:

- Táncművészeti ág: 2 év előképző, 6 év alapfok, 4 év továbbképző
- Képző- és iparművészeti ág: 2 év előképző, 6 év alapfok, 4 év továbbképző
- Zeneművészeti ág: 2 év előképző, 6 év alapfok, 4 év továbbképző

Az intézmény jogállása: Önálló egyházi jogi személyként működik

Gazdálkodási jogköre: Önállóan gazdálkodó, egyházi fenntartású közoktatási intézmény

Katolikus köznevelési intézmény küldetésnyilatkozata:

„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá

minden népet, ... Íme, én veletek vagyok

mindennap a világ végéig” /Mt. 28,19-20/

A katolikus intézmény küldetése:

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkiisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek (Mt, 5, 11–16). Bár az Egyház 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdeni. Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Jézus Krisztus evangéliumában egészen kifejezetten megvan az az igény, hogy belegyökerezzenek a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai, iskolai nevelésnek is.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik. Ez adja a katolikus iskolák legsajátosabb katolikus jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva azt az autonómiát, amely megilleti őket, s közben betöltve saját küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi.

(Katolikus Iskolák Magyarországon, 7, 8, 14.)

A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda és iskola, melyben a nevelés és a tanulás megalapozása folyik. Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda és iskola a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. (Az ember számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, amelyre azután ráépülhet a hit.)

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda és iskola remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda és iskola katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásaikat.

A katolikus nevelési feladat több az emberségre, közösségi életre való nevelésnél. Nevelésünk célja a harmonikus személyiség kialakításán túl egy olyan irányt mutatni a gyermek számára, amihez élete minden szakaszában visszatérhet és meríthet belőle.

A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé:

„A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az iskolákat (óvodákat), amelyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelési feladatuk teljesítésében.” (Egyházi Törvénykönyv C.I.C. 796. 1. kánon)

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tenniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.” (Egyházi Törvénykönyv (C.I.C.803.2.kánon)

Mint minden nevelési és oktatási intézmény, a katolikus óvoda, általános iskola is pedagógusfüggő. Céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusok, pedagógusok, sőt a nevelő munkát segítő dolgozók is segítik a keresztyén, katolikus nevelési alapelvek szerinti pedagógiai tevékenységet.

A katolikus intézmény küldetése a gyermekek felé:

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekért felelősek. A szülőnek és a pedagógusnak a mennyei Atya gyermekkel kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és a megvalósulásában segíteni.

Hitmegjelenés:

Görögkatolikus egyházunk sajátos és mai világunkban ritkaságként tekinthető értéke a hit megjelenési formáinak gazdagsága, színessége. Ez bizonyos körökben nehezen vállalható, még szégyenkezést is kiválthat. Ennek ellenkezőjét kell erősíteni. A hit megjelenési formái értelemszerűen visszaható hatásúak is. Ez azt jelenti, hogy nem csak kifelé van üzenetük – ez a tulajdonsága elenyésző értékű a másikkal szemben, miszerint –, a megélt hit belső megerősítést is készít. Ennek tudatosítása éppen az egyházi intézményekben kaphat nagy teret, ahol a vallási események közös megélése hatékonyabban megszervezhető. Ez nem csupán a nagyobb léptékű ünnepi rendezvényekre vonatkozik, hanem a hétköznapi is gyakorolható kisebb gesztusokra éppen úgy, sőt, azok esetében még nagyobb figyelemmel. Pl. a keresztség, a kis és nagy metániák, a vallási köszönés, az épületek és termek egyházi esemény szerinti dekorációja, ikonok jelenléte, amelyek előtti sajátos magatartás megtanítása szintén jelentős mértékben hat a hosszú távon is maradandó vallási érzék kialakításában.

Hagyományok:

Egyházunk további sajátos értéke a több száz éves, nem ritkán ezer évnél is messzebbre nyúló hagyományok megélése. Ez a gyökerét egyre inkább veszni hagyó európai kultúrában különleges

erővel bír. Ennek tudatosítása, elfogadtatása, erre való lelkesítés szerves része kell, hogy legyen a nevelői munkának. Természetesen tekintetbe véve az életkori befogadási adottságok korlátait, vagy még inkább fölhasználva az azokban rejlő egyes lehetőségeket. A hagyományörzés se nem múzeumépítés, se nem álértékek bevezetése. Ennek érdekében hasznos a nevelők folyamatos továbbképzése ezen a téren, illetve az egyes intézmények dolgozói lehetőség szerint alakítsanak ki közvetlen kapcsolatot a központi magas szintű oktatási intézményeink vezetőivel, munkatársaival.

Ének:

A zenei nevelés alapvetően befolyásolja a gyermekek érzelmi világát, gondolkodását, személyiségének fejlődését, hitének alakulását. Nem lehet csupán járulékos szerepe a nevelésben. Minél több énekóra számot kell biztosítani, valamint külön órákkal és egyéb segítő tevékenységekkel el kell érni, hogy az oktatási intézményeink hétköznapi életének szerves része legyen. Ebbe nem csak a zenepedagógusoknak, hanem valamilyen módon és mértékben minden egyes munkatársnak be kell kapcsolódnia, a rendezvényeken, programokon meg kell jelennie. A templomi és egyéb szertartásokat rendezvényeket úgy kell megszervezni, hogy abba minél nagyobb mértékben énekelve kapcsolódjanak bele a tanárok, diákok és szüleik.

Család:

A görögkatolikusság sajátossága a nagycsalád. Intézményeinkben hangsúlyos értékelést kell adni ennek a kincsnek. A nagycsaládból származó gyermekek értékelése – természetesen nem az egyik vagy tört családból származó sérült kapcsolatokkal rendelkező gyermekek kárára – oly módon, hogy a sajátos értékeiket (általában nagyfokú együttérző képesség, önzetlenség, érzelmi érettség, stb.) hatékony módon föl- és kihasználjuk a közösségi cselekvésekben. A rendezvényeken külön szerepet és hangsúlyt kell, hogy kapjanak a nagycsaládos szülők, illetve az abba tartozó testvérek. Itt is nem csupán a szavak területén – ez is inkább bántó és zavaró lehet –, hanem például azáltal, hogy a náluk megjelenő sajátos értékek nagyobb szerepet kapnak.

I. Óvodai nevelési program:

A Vígkedvű Mihály utca 5. szám alatti óvodai intézményegység nevelési programja:

Az intézményegység alapfeladatai:

- óvodai nevelés

Bevezető:

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy:

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Debrecenben és vonzáskörzetében nagyon sok olyan katolikus és más világnézetet valló fiatal család él, amely igényli gyermekei számára a hitre nevelést. Az óvó, védő, szociális nevelő, személyiségfejlesztő programok fontossága mellett, ideális csoportlétszámmal, minden szülői igényt ki tudunk elégíteni. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Óvodánk gyermekközpontú, a harmonikus fejlődéshez vezető út alapja a keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, a gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése.

Céljaink, feladataink megvalósításához szükségünk van a családokkal való jó kapcsolatra. Arra törekszünk, hogy óvodánk vonzó legyen a családok számára, és programunkkal biztosítsuk a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni képességeiknek megfelelően. A Pedagógiai Programunkat ajánljuk a Fenntartónknak, valamint a jelenlegi és leendő szülőknek, pedagógusoknak, s minden kedves olvasónak.

Az óvoda rövid története:

2011-ben a Debreceni Görögkatolikus Óvoda megalakulásának lehetőségét a Hajdúdorogi Egyházmegye és a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata között létrejött tárgyalások és megállapodások tették lehetővé. Kocsis Fülöp püspök úr kérésére a DMJV Önkormányzat Közgyűlése a 139/2011. (VI.09.) önkormányzati határozatával úgy döntött, hogy püspök atya kérésének helyt adva, a Debrecen, Vígkedvű Mihály u. 5. szám alatti ingatlant 10 évre, óvoda működtetése céljából térítésmentes hasznosításba adja.

Egyházunk örömmel vette a város ezen felajánlását, hiszen Debrecen városában több évtizedes szünet után a görögkatolikus oktatási-, nevelési tevékenység újra megnyithatta kapuit. Az egyházi fenntartású óvoda reményeink szerint színesebbé, gazdagabbá teszi Debrecen város amúgy is magas színvonalú közoktatási rendszerét.

2012. szeptember 01-jétől a Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tagintézményeként 3 csoportban folyt az óvodánkban a nevelőmunka. 2015. szeptember 01- jétől óvodánk újabb 1 csoporttal bővült, így a felvehető gyermekek létszáma 110 főre nőtt. 2018. szeptember 01-jétől a felvehető gyermekek létszáma 10 fővel emelkedett, így a maximális létszám 120 fő.

Gyermekekép:

A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert nevelni

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A keresztény ember áldásként éli meg a gyermeket. A gyermek a jövő élet hordozója. A lélek megismerésével a gyermekekben lappangó hajlamokat felkeltjük. Ebben a munkában helye van a magvetésnek és a gyomlálásnak is. A közös munka során: nevelés, buzdítás, óvás, intés, mind - mind lehetőség a lélek gazdagítására. A gyermek személyiségének kibontakoztatásában meghatározó szerepe van a személyi és tárgyi környezetnek.

Minden gyermeket a saját képességei szerint, annak figyelembe vételével neveljük, fejlesztjük. Nevelik, fejlesztik őt az új társkapcsolatok és az óvoda minden dolgozója.

Tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy - tisztellek Téged, fontos vagy Nekem, csakis rád figyelek, segítek Neked. Feladatunk az, hogy

minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Mi óvodapedagógusok arra törekszünk, hogy óvodásaink szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva, élvezzék az óvodában töltött éveiket.

Óvodakép:

*Óvodánk a 2011-es CXC Nemzeti Köznevelésről szóló törvényben szereplő jogszabályt figyelembe véve, „miszerint, ha a nevelési-oktatási intézményt egyház tartja fenn, a nevelési-oktatási intézmény vallási, világnézeti tekintetben elkötelezett intézményként működhet, és ennek megfelelően a gyermekek vagy a tanulók felvételének előfeltételeként kikötheti valamely vallás, világnézet elfogadását, és ezt felvételi eljárás keretében vizsgálhatja” **elsősorban a görögkatolikus családok gyermekeit fogadja, az óvodába lépés feltétele a lelkesi ajánlás csatolása.***

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodánk teljesíti a funkcióit: óvó-védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő, ezáltal a gyermekekben megteremtődnek a következőéletszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodánk alapelvei, értékei, célkitűzései:

Óvodánk célja:

Az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek) ellátását is.

Az óvodai nevelésünkben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiség tisztelete, szeretete, megbecsülése,
- a gyermeki jogok tisztelete
- a keresztény kultúra értékeit közvetítve kultúránk ápolása, tisztelete,
- a gyermekek hitének megalapozása és fejlesztése
- óvó, védő, szociális feladatok ellátása
- eleget tegyünk az óvodahasználók elvárásainak - egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása - környezetünk védelme.
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Nevelőmunkánk alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeink óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A görögkatolikus óvodánk is, mint minden más óvoda arra a célra van rendelve, hogy a teljes emberi személy kiformálódásán munkálkodjon. Ezt a célt a keresztény életszemlélet szerint igyekszik elérni.

Óvodánk épp azzal válik katolikussá, hogy - bár más - más fokon - az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben. Ezért az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé, s egyúttal végső céljá.

A keresztény életszemlélet elmélyítése az Anyaiskolában folytatódhat. Ezen értékek

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

kiteljesedését segítjük a kiemelt művészeti neveléssel.

Óvodánk a családi szellemre épít, preventív munkát végez. Alapja a szeretet és a bizalom.

Az óvoda nevelési feladatai:

Minden egyházi és önkormányzati óvoda célját és feladatát, az Óvodai Országos Alapprogram és a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete határozza meg. Görögkatolikus óvodánk programjának célja, feladata az Országos Alapprogramban meg fogalmazottak mellett, hogy a gyermekeket képessé tegye a hit befogadására. Tanítsuk meg őket rácsodálkozni a teremtet világra, az abban megtapasztalt változásokra.

Óvodánknak, mint minden más óvodának is az a célja, hogy kritikusan és módszeresen átadja a műveltséget, és ezzel a teljes emberi személy kifejlődésén munkálkodjék. Feladatunk biztosítani mindazokat a feltételeket, amelyek e cél megvalósításához szükségesek.

A lelki „gazdagodás” hatalmas forrásai erednek a keresztény nevelésből.

A görögkatolikus óvodánk arculatából adódóan, és az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaira építve, az egész napot át kell hatnia a keresztény lelkiségnek. Valamennyi nevelési területen fel kell fedezni a keresztény erkölcsi értékeket és normákat, a hit felé nevelés lehetőségeit.

A keresztény nevelés elve feltételezi a közösséget, a szereteten alapuló társas kapcsolatot. A közösség a gyermeki személyiség optimális fejlődési színtere.

A gyermek számára a család után az óvoda a másik olyan közösség, ahol a nap nagy részét tölti. Ezért meghatározó a gyermekek szocializálódása szempontjából az óvodapedagógus személye, és a társak. Az óvodapedagógus a gyermek számára minta, aki a keresztény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti. Megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy a gyermekeket aktív tevékenységük közben ismerjük meg, egyénileg vezessük, segítsük fejlődésüket. Fontos, hogy az egész közösséget hassa át az egymás iránti megbecsülés, derű, optimizmus, felnőttek iránti tisztelet.

Feladatunk még, hogy alakítsuk ki a gyermekekben az együttéléshez szükséges szokásokat. Biztosítsunk a gyermekeknek külsőségeiben és tartalmában olyan visszatérő élményeket, amelyek a szülőföldjéhez, otthonához kötik. A helyi szokásokat, a görögkatolikus hagyományokat, fokozatosan és tudatosan építjük be a tevékenységekbe, játékba, az ünnepek előtti készülődésekbe, hogy ezzel gazdagítsuk a gyermekek érzelmi életét. Fejlesszük a gyermekek alkotó képességét a természetes anyagok felhasználásával.

Erkölcsi nevelésünk alapja a Biblia. Az evangéliumi történetekkel formáljuk a gyermekek erkölcsi ítélőképességét, viselkedési kultúráját. A népköltészeti alkotások modellértékű közvetítésével, érzelmeiken keresztül formáljuk ízlésvilágukat, ezzel megalapozva a kulturális anyanyelvet. Az érzelmi biztonság megteremtésével széleskörűen fejlesztjük a gyermekeket, hogy az óvodáskor végére elérjék az egyéni képességeik legmagasabb szintjét.

A tehetséges gyermekek nevelését fontosnak tartjuk, így a nagy módszertani kulturáltsággal

rendelkező óvodapedagógusok és Anyaiskolánk művészeti pedagógusai fejlesztik őket.

Az egészséges életmód alakítása:

Cél:

- egészséges, edzett, testileg - lelkiileg kiegyensúlyozott gyermekek nevelése
- alapvető testi szükségletek kielégítésével ellenálló és alkalmazkodó képesség kialakítása
- szomatikus, pszichikus és szociális elégedettség, harmónia biztosítása.

Feladat:

- alakítsunk ki nyugodt, kiegyensúlyozott, a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezetet
- az alapvető testi szükségleteket elégítsük ki
- figyeljünk a helyes testtartásra
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só - és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ismertessük meg a helyes testápolást és táplálkozási szokások és illemszabályait, az öltözködési betegségmegelőző, és az egészségmegőrző szokásokat
- a nyugodt pihenés feltételeinek és szokásainak elsajátítása, alakítása
- hangoljuk össze a családi és óvodai életritmust
- alakítsuk ki a sokféle mozgás lehetőségét biztosító udvart
- a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzése
- ismertessük meg a gyerekekkel a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, és alapozzuk meg a környezettudatos magatartást.
- a megfelelő speciális szakemberek bevonása nevelőmunkánkba.

Tartalom:

- a napi és heti rend rugalmas alkalmazása
- részvétel tevékenységeken, étkezéseken, sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken

- aktív részvétel a csoportszoba átrendezésében, a játékok rendben tartásában
- a játéktevékenységekhez szükséges eszközök előkészítése, azok helyes használata /terítés/
- a tisztálkodáshoz szükséges felszerelések használata
- egészséges, esztétikus környezet biztosítása
- a teremben és a szabadban való mindennapos mozgás lehetőségeit és módjait, azok rendjét
- óvodánkban és óvodán kívüli rendszeres sportolási lehetőség megszervezése és megvalósítása.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepet tulajdonítunk. Az óvodapedagógusok a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, és együttműködnek a gondozást végző többi munkatárssal.

A fejlesztés várható jellemzői:

Testápolás:

Fokozatosan elérjük, hogy önállóan mosakodnak, törölköznek, amikor szükséges kezet mosnak. Ruhájuk ujját felhajtják, begombolják, kikapcsolják. Vigyáznak a mosdó rendjére. Fogat mosnak, a fogápoló szereket helyükre rakják, rendben tartják. A zsebkendőt helyesen használják.

Önkiszolgálás:

Teljes önállósággal, természetes teendőként látják el: segítenek az ágyak elrakásában, teremrendezésben, segítenek társuknak, a felnőtteknek.

Nagycsoportban naposi munkát végeznek a gyermekek, a középső csoportban félétől választható.

Étkezés:

Kulturáltan viselkednek, igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket, szalvétát.

A 3-4 éves korcsoportban félétől villahasználat, 5-6-7 éves korcsoport félétől késhasználat bevezetése.

Keresztény szokások kialakításában az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy étkezés előtt és után imádkozunk. Fontosnak tartjuk a közös étkezést /óvónő - dajka - gyerek/ ebédnél azért, hogy a kulturált étkezési szokások kialakuljanak, hisz otthon is ritkán ülhetnek együtt asztalhoz. Biztosítsuk, hogy a nap bármely szakában lehetőségük legyen folyadék fogyasztására az udvaron is.

Öltözködés:

Önállóan, a megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőznek. Holmijukat hajtogatva, helyesen rakják el. Ha fáznak, vagy melegük van, segítsenek magukon.

A környezet rendben tartása:

Ügyeljenek saját személyük, környezetük rendjére. Az ajtókat csendesen nyissák, csukják, a rendetlenséget vegyék észre, szüntessék meg. A környezetet szennyező hulladékokat dobják a szemetesbe.

Pihenés:

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz való tiszta levegőt a lefekvés előtti alapos szellőztetés előzi meg. Az elalvás előtti ima, mese, és az azt követő altató dúdolása elősegíti a gyermekek nyugodt pihenését.

Mozgásfejlesztés:

- testséma fejlesztés
- finommotorika fejlesztés
- percepció fejlesztése
- térirányok
- verbális fejlesztés - nagymozgás fejlesztés.

Fontos az óvodai alapprogram megváltozásával még nagyobb hangsúlyt kell fektetni a nevelési munka során a mindennapos mozgásra.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának,

formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Értékelés:

- Az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel, buzdítással.

Az óvoda egészségfejlesztő programja - egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

A program célja: minden óvodánkba járó gyermek a teljes nevelési időtartam alatt részesüljön a mindennapokban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Mindezt nyomon követhető, mérhető és értékelhető módon végezzük el.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, értékek:

Az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőségű ebben az életkorban.

Cél: egészséges, edzett, mentálhigiénés szempontból, értelmi fejlődés tekintetében önmagához képest fejlett gyermeki személyiségkialakítása, figyelembe véve a gyermek egyéni szükségleteit. A szeretetteljes légkör, a gondoskodás, gondozás, a szükséges mennyiségű mozgás biztosítása mind biztosítéka a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének. Az egészséges életmód kialakításában, a környezet megóvásában sokat segít a gyermek azonosulási, utánzási törekvése, ezért igen fontos a felnőttek példaértékű magatartása.

Egészséges táplálkozás:

Óvodánk egészséges táplálkozásra vonatkozó legfőbb feladata a gyermekek élettani szükségleteinek megfelelő étrend biztosítása. Az étrend kidolgozását a táplálkozás egészségügyi előírások alapján a Szent József Gimnázium konyhája biztosítja. Napi háromszori étkezést biztosítanak mintamenza program alapján.

Mindennapos mozgás:

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap - ha lehet kétszer is - tartózkodjanak a szabadban. A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges az egészséges környezet biztosítása. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezet, megfelel az egészségügyi előírásoknak.

Feladatok:

- Gondozás: a tisztálkodás, testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatban történjék.

- Testi nevelés: mozgásigényük kielégítését szolgálják az óvodai, udvari, tornatermi mozgásfejlesztő eszközök és a szervezett mozgást fejlesztő tevékenységek. Testi épségük védelme érdekében a szabályok megismertetése, betartása és betartatása kiemelt jelentőségű!
- Testedzés: az erőnlét megőrzése, fejlesztésének biztosítása a mindennapos testnevelés gyakorlásával. Nyáron játszótéri, udvari játékok, eszközök használata, futás, gyaloglás, télen szánkózás, hógolyózás nyújt lehetőséget erre.
- A napirend, heti rend rendszeres, következetes betartása, a helyes életritmus kialakítása rendkívül fontos az egészségmegőrzés, a betegségmegelőzés szokásrendszerének kialakításához! Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, óvodapedagógusok a szülőkkel együttműködve törekedjenek a speciális gondozó, prevenciós, korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátására.

Környezetünk védelméhez, megóvásához kapcsolódó nevelési feladatok:

Fontos, hogy már ebben az életkorban kialakuljon a gyermekekben a természeti és társadalmi környezet megismerése, és megóvása iránti igény. Arra kell törekednünk, hogy érdeklődésből fakadó tapasztalások útján ismerjék meg a természet szépségeit, az élőlények, fák, virágok, állatok tulajdonságát, változásait. Azzal a céllal, hogy saját szintjükön, élményszerű tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról, természeti és társadalmi környezetükről. Óvodáskorban szembesülnek először azzal, hogy a szűk családon kívül egy „nagyobb családban” a társadalomban élnek, és nap mint nap újabb tapasztalatokat, koruknak megfelelő ismereteket szereznek az együttélés szabályairól.

Utcán, udvaron, séták, kirándulások során, természet-közei élmények, megfigyelések révén természetessé válik számukra, hogy ők is, és „mások” is a természet részei, ami segíti én-tudatuk kialakulását, egymás elfogadását, önbizalmuk fejlődését. Látott-hallott tapasztalataik beépülnek személyiségükbe, elősegítik a szocializálódást, környezetükben való eligazodást, tájékozódást. Személyes jó példának nyomán kialakulnak bennük a természet-környezet védelmére irányuló szokások, attitűdök. (pl. szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság).

A külvilág megismerésének része a közlekedési szabályok ismerete, betartása, a járművek használata, testi épségük megóvására törekvés, gondolataik, élményeik szavakkal történő kifejezése. Egyszerű madáretetés, állatsimogatás, növényápolás pozitív emocionális élmények megélését jelenti, komfortérzetet nyújt a gyermekeknek.

Környezettudatos magatartás kialakítása:

- az energiaforrások takarékos felhasználása (különös tekintettel a víz- és elektromos áram takarékos használatára)
- a természet közelség hangsúlyozása, a természetes környezet és anyaghasználat előnyben részesítése
- az óvoda dolgozóinak és a családoknak a példamutató magatartása.

Baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás:

Feladataink a balesetek elkerüléséhez:

- veszélyhelyzetek felismerése, elkerülése
- az eszközök balesetmentes használata,
- biztonságos közlekedésre nevelés

Testi - és lelki egészség fejlesztése:

Ehhez a következő készségek, képességek fejlesztését kell megtennünk:

- Kölcsönösen kielégítő társas és közösségi kapcsolatok kialakítása és fenntartása
- Érzelmi intelligencia fejlesztése
- Kudarcűrő képesség és késleltetés fejlesztése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

Cél:

A gyermekek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása képességeiken belül, a csoport normái alapján. A keresztény kultúra értékeinek megismertetésével, közvetítésével kiegyensúlyozott, harmonikus, egészséges gyermeki személyiség nevelése, aki képes a környezetében a szépre való rácsodálkozásra, az öröm, hála érzésének kifejezésére, segítségadásra, önmaguk és mások tiszteletére és megbecsülésére, a másság elfogadására, a társakkal való és az óvodában dolgozó felnőttekkel való pozitív viszony kialakítására. Az ideális óvodai környezet része az alkalmazottak közötti pozitív

kapcsolat.

Feladat:

- fejlesszük a szeretet és kötődés képességét
- közös élményeken alapuló tevékenységekkel alakítjuk erkölcsi tulajdonságaikat (a mások iránti tisztelet, megbecsülés, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) ezek érzését tudatosítsuk a nevelőmunka során
- alakítsuk ki az érzelmek kifejező képességeit és akarati tulajdonságaikat (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat)
- az ideális óvodai környezetet teremtsük meg a szokások, a görögkatolikus hagyományok ápolásával
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- a gyerekekkel foglalkozó felnőttek példamutató viselkedésének és kommunikációjának mintaadása
- alkalmazzuk a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes bánásmódot
- a gyermekek megfelelő gondozottságát biztosítsuk a jól szervezett napirenddel
- elégítsük ki a gyermekek alapvető fizikai szükségleteit
- közös élmények, tapasztalatok szerzésére biztosítsunk minél több lehetőséget a gyermekeknek
- egyéniségüket és összetartozásukat a közös tevékenységekben segítjük kibontakozni
- a kiemelt figyelmet igénylő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekhez szükség esetén a megfelelő szakember bevonása.
- az intézmény vállalja, hogy a 2018/2019-es nevelési évben minden hónapban egy csoportnak tartanak boldogságórát a „Boldog Óvoda” cím elnyerésével járó oktatási csomag használatával.

Tartalom:

- a keresztény családban megalapozott nevelés folytatása megerősítése

- a keresztény értékek kialakítása, megerősítése
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése
- a keresztény hitélet megtapasztalása az óvodai élet során
- gyermekeinknél a szociális érzékenység kialakulásában segítsük a másság elfogadását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtések megerősödését
- a leválási nehézségekkel küzdő gyermekek esetében is következetes neveléssel megteremtjük a jó kapcsolatot a szülővel, nagyszülővel, így kellő bizalom alakul ki az együttneveléshez
- alapvető fontosságúnak tartjuk a szülők bevonását, hiszen az ő támogatásuk nélkül nem lehet hatékony a hitre nevelés
- érzelmi megnyilvánulásokra való odafigyelés, a mások érzésének meghallgatása, saját érzések elmondása
- a gyermekek viselkedésében zavart okozó tényezők feltárása
- napirend szerinti tevékenységek / játék, lelki percek, munka, tanulás /
- játéktevékenységek, értelmi fejlődést szolgáló tevékenységek szervezése
- reális ismeretek nyújtása / munkatevékenységek /
- természetes környezet óvása
- közös élmények átélése. / születésnap, névnap, kirándulás stb. /

Módszer:

- mi, óvodapedagógusok parancsolás helyett igyekszünk kérni, kérdezni, ami elősegíti a gyermek számára a megértést, átélést
- a konfliktusfeloldó beszélgetések során odafigyeléssel, kivárással meghallgatjuk a gyermeket, véleményét mondhatta el a történetekről úgy, hogy a gyermek saját felelőssége erősödjön
- az óvodapedagógus bátorítsa a gyermeket, hogy belső elégedettsége, énképe pozitív irányba fejlődjön
- minden gyermek számára biztosítsunk személyes percek
- a gyermekek viselkedéskultúráját fejleszti a felnőtt példaképe, kommunikációja, viselkedése, bátorítása, türelme, bizalomelőlege, s az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segít elviselni
- tilalom helyett választási lehetőséget adunk a gyermekek számára, hogy önálló döntéseket

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

hozhassanak.

Az anyanyelvi, az érzelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Cél:

Környezetére kíváncsian reagáló, érzelmeit változatos formában kifejező, a tevékenységekben kitartással részt vevő gyermeki személyiség kialakítása.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése beszélő környezettel, kommunikációs kedvre ösztönzéssel, szabályközvetítéssel és a gyermeki kérdések támogatásával történik. Megfelelő problémafelismerő és megoldó képességekkel összpontosítási figyelemmel, önértékelő képességgel rendelkező gyermekek nevelése. A gyermekeket élményt nyújtó ismeretek alkalmazásával a hitéletre és egyben az iskolai életre készítjük fel.

Feladat:

- érdeklődésüket, kíváncsiságukat ébresszük fel az egyes tevékenységek iránt
- biztosítuk a sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeit, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlását
- differenciált egyéni képességeik szerint fejlesztjük a gyermek személyiségét
- a környező világról szerzett tapasztalataikat folyamatosan rendszerezzük
- tanítsuk meg gyermekeinket a liturgiába való
 - bekapcsolódásra, hitünk tanulmányozására, ismertessük meg a görögkatolikus hagyományainkat, népszokásainkat - az egyéni különbségek, adottságuk, rátermettségük figyelembevételével tervezzük a gyermekek fejlesztését
- ismertessük meg természeti és társadalmi környezetüket
- személyes példaadással ösztönözzük a gyermek beszédkedvét és alakítsuk a kommunikáció különböző formáit
- változatos tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosításával fejlesztjük a gyermekek kognitív képességeit (megfelelő képzelet, emlékezet, gondolkodás) és kreativitását. - fejlesztjük a gyermekek kognitív képességeit /megfelelő emlékezet, képzelet, gondolkodás

Tartalom:

Tevékenységi formák:

- játék
- munka
- tanulás.

Fejlesztési tartalmak:

- hitre nevelés
- verselés mesélés
- ének - zene, népi játék
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- minden napos mozgás
- külső (teremtett) világ tevékeny megismerése.

A fejlődés várható jellemzői:

- ismereteit tudja alkalmazni a gyakorlatban
- vegyen részt a különböző tevékenységekben
- törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére
- rendelkezzen problémafelismerő és megoldó képességekkel
- törekedjen a helyes önértékelésre
- tudja figyelmét hosszabb - rövidebb időre összpontosítani.

Fejlesztés / csoportos:

- a kognitív képességek fejlesztése / megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, figyelem /
- differenciált egyéni képességek szerinti fejlesztés
- kommunikációs képességek fejlesztése / beszédprodukció, beszédértés, nyelvi képességek
- egyéni különbségek, adottság, hajlam, rátermettség
- figyelem koncentráció, formaérzék, formaészlelés fejlesztése.

Értékelés: pozitív megerősítések

Fejlesztés / egyéni /:kiemelt figyelmet igénylő és tehetséges gyermekek fejlesztése

- az ismeretek, jártasságok, készségek tudatos elsajátítása a gyermek ismeretszerzésében, egyéni fejlődési ütemének megfelelően
- én tudat fejlesztés
- társas együttműködés
- szociális magatartásformálás
- érzelmi viszonyok pozitív fejlesztése
- gondolkodási műveletek fejlesztése
- csoporton belüli egyéni foglalkozás és csoporton kívüli tehetséggondozás. (korcsolya, sakk, rajz, úszás, stb..)

Értékelés: segítségadás

- egyéni reakciók megfigyelése az aktuális tevékenységek során
- dicséret
- buzdítás.

Az óvodai élet megszervezésének elvei, formái:

Személyi feltételek:

Gyermeklétszám alakulása: intézményünkben: 4 csoportban neveljük a gyermekeket felvehető maximális létszámunk 120 fő.

A családok szociokulturális háttere heterogén. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei megosztottságot mutatnak, de kirívó, nagy különbségek nincsenek. A hitre minden család fogékony, de hitük gyakorlása változatos módon történik. A családok szinte mindegyike együttműködve, jó partnerként segíti nevelőmunkánkat. Minden segítséget és támogatást megadva a jobb működéshez, együttneveléshez.

Városunk, egyházközségünk igen jó véleménnyel van munkánkról, melyet nagymértékben befolyásol a szülők óvodánkról alkotott képe, illetve partnerkapcsolataink színvonala.

Az intézmény alkalmazottainak létszáma:

Alkalmazottak létszáma		19 fő
Pedagógusok száma		9 fő
Pedagógiai munkát segítő, ebből		9 fő
	pedagógiai asszisztens	2 fő
	érettségizett dajka	4 fő
	konyhai kisegítő	1 fő
	portás, karbantartó	1 fő
	óvodatitkár	1 fő

Az óvodában dolgozók közössége a folyamatosan emelkedő társadalmi elvárásoknak, igényeknek képes megfelelni. A dolgozói létszám a törvényi előírásainak megfelelően jó, minden dolgozó a köznevelési törvényben megfogalmazott szakképesítéssel rendelkezik.

A pedagógus álláshelyeken dolgozók, valamennyien főiskolai óvodapedagógusi diplomával rendelkeznek.

Nevelőtestületünkre jellemző az ismeretszerzés, a tudás iránti vágy. Óvodánk minden dolgozója rendszeresen gyakorolja vallását. A helyi nevelési programunk eredményes megvalósításához a szükséges szakértelemmel, pedagógus továbbképzéssel rendelkezünk. A pedagógusok munkájának értékelésére nagy hangsúlyt fektet az intézmény vezetősége.

Tárgyi feltételek:

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai programhoz szükséges alapvető tárgyi feltételekkel. Az óvodaépület, udvara, kertje, biztonságossá tétele folyamatos rendezés alatt áll, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Célunk, hogy lehetővé tegyük a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegyük körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Óvodánk belső és külső rendezettsége megfelelő. A tárgyi feltételek 4 óvodai csoportban adóttak a pedagógiai munka végzéséhez. A csoportok tárgyi eszközeinek beszerzése folyamatos, az elhasználódás és az igények mértékében. A csoportszobák berendezésénél figyelembe vettük a gyermekek képességeinek fejlesztéséhez szükséges szempontokat. A tornaterem berendezésénél is

figyelembe vettük a gyermekek igényeit. A bútorzat nagy része új, minden igényt kielégítő. Játékkészletünk további gyarapítására folyamatosan szükség van.

Az óvodapedagógusok munkáját segíti továbbá 1 db nagy teljesítményű nyomtató. Az udvar kényelmes, gumiszőnyeg kialakítása miatt biztonságos gyermekeink számára. Az udvari játékok gyarapítása és folyamatos karbantartása fontos feladatunk.

Az óvodai élet megszervezése:

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
2. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
3. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
4. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.
5. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlávás mese és közösségi játékelmény biztosításával.
6. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.
7. **A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A**

tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket *(az előző bekezdés alkalmazása során)* tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A tevékenységek a csoportnapló **heti terveiben megjelenített foglalkozások** keretében, vegyes csoportokban, a nagycsoportos gyermekeknél differenciáltan valósulnak meg.

Szükség esetén **egyéni vagy mikro csoportos fejlesztést biztosítunk**, melyet szabad játékidőben, a gyermekek szükségleteinek figyelembevételével szervezünk meg.

Időkeret szempontjából az egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztéseket, lehetőség szerint az **óvodapedagógusok átfedési időszakában**, vagy a nem alvó nagycsoportos gyermekek ébresztés előtti **15–20 perces időszakában szervezzük**.

A fejlesztés célja az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek megerősítése, különös tekintettel:

- figyelem, emlékezet, gondolkodás,
- finommotorika, grafomotoros készségek,
- kommunikációs és nyelvi fejlettség,
- szociális kompetenciák, feladattartás,
- tanulási szokások és önállóság.

A tevékenységek részletezése megtalálható a heti tervek foglalkozásainak terveiben, az egyéni fejlesztési tervekben.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.
10. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
11. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
12. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló

tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Az óvoda kapcsolatai:

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
3. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.
4. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

Belső kapcsolatok:

A családdal való kapcsolat:

A család és az óvoda összhangja a nevelésben a gyermeki személyiségfejlődés szempontjából rendkívül fontos. Az óvoda és a család egyenrangú félként éli meg az együttműködést. A családi nevelésre alapozva a családok szokásait figyelembe vesszük, és ezt kiegészítve az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családdal való kapcsolattartásunknak célja, a családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve, a

gyermekközpontú óvodai élet megteremtése. A sikeres megvalósításhoz feltétel a szülők egyetértése, támogató beleegyezése. Ezért év elején röviden ismertetjük a Helyi Pedagógiai Programunk célját, alapelveit és felkínáljuk a lehetőségeket a szülőknek.

Kapcsolattartás és együttműködés formái:

- fogadó óra
- szülői értekezletek
- nyílt nap
- lelki nap
- kézműves délután
- ünnepek
- kirándulások
- családi nap

Szülői Szervezettel való kapcsolat:

Óvodánk a korábbiaknál nagyobb mértékben támaszkodik a szülői szervezetre. A köznevelésről szóló törvény (jelenleg hatályos törvény) alapján az óvodai szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, és a pedagógiai munka eredményességét. A szülői szervezet képviselőjét az óvoda vezetője meghívja minden olyan tárgyalásra, ahol a gyermekek csoportját érintő téma kerül napirendre, és itt a szülői szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet.

Külső kapcsolatok:

Egyházi és szakmai kapcsolatok:

1. A fenntartóval való együttműködés:

Óvodánk fenntartója a Hajdúdorogi Főegyházmegye. Munkakapcsolatunk folyamatos, állandó. Működési feltételeink biztosítását a lehetőségekhez mérten egyeztetések útján érjük el. A zavartalan működés érdekében segítséget kapunk a Katolikus Pedagógiai Intézettől is.

2. Az egyházközséggel való kapcsolat:

A Programunkban felsorolt görögkatolikus ünnepekkor Szent Liturgián veszünk részt. Az elméleti elmélyülésben lelki vezető segíti munkánkat. Ünnepeinkre az egyházközséget minden alkalommal meghívjuk: /pl. Terményáldás, Betlehemes játék, ballagás, /

3. Kapcsolat a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézettel:

A Pedagógiai Intézettel a kapcsolat kölcsönösen jó, rendszeres információnyújtással, tájékoztatással

széles körű tevékenységével segíti munkánkat.

4. Kapcsolat a Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola és AMI - val, és a város iskoláival.

Kapcsolattartás formái:

- továbbképzések
- rendezvények
- bemutatók
- előadások
- szakmai napok

Kapcsolat a HBVM-i Pedagógiai Szakszolgálattal.

Kulturális kapcsolatok:

Kapcsolattartás a Művelődési Központtal, Benedek Elek Könyvtárral, Vojtina Bábszínházzal.

A város rendezvényein, gyermekműsorokon, foglalkozásokon, kiállításokon részt veszünk, alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődésükhöz. A könyvtár lehetőséget kínál az ismeretszerzésre, az önképzésre.

Egyéb kapcsolat:

Kapcsolat az egészségüggyel:

- Időszakos szűrést tart az óvodában a gyermekorvos, a fogorvos és a védőnő.
- Folyamatos ellenőrzést tart a HBM-i Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya és a védőnő.

Az óvodai élet tevékenységei, formái és az óvodapedagógus feladatai:

Játék:

A gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermekek tudatos és spontán szerzett tapasztalataikat egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően dolgozzák fel. Ezen keresztül fejlődnek és fejleszthetőek képességeik. Az óvodai játéktevékenység tervezésében és szervezésében kiemelt figyelmet igényel a személyiségközpontú gondolkodásmód, a változatos tevékenységrendszerben történő fejlesztés. Az élményszerűség biztosítása érdekében fontosnak tartjuk a gyermekek családi - szociális - kulturális háttérének megismerését, a közös óvodai tevékenységhez kapcsolódó élményhátter átbeszélgetését. Így válik a játék kiemelt jelentőségűvé, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Legfontosabb, hogy a szabadjáték érvényesüljön a gyermekek mindennapjaiban. Célunk a szabadjáték minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 2,5-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével. Célunk a szabadjáték elsődlegességének biztosítása, a játékeszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet. Célunk a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése, a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

Elsődleges feladat az optimális feltételek átgondolása, a jó körülmények megteremtése, élményszerzési lehetőségeket, az adottságoknak, szükségleteknek megfelelően.

Szubjektív feltételek:

- az óvodapedagógus személyisége, pedagógiai, pszichológiai, módszertani felkészültsége, empátiás készsége, gyermekszeretete meghatározó szerepet tölt be.

Utánozható mintát ad, bevonható társ, segítő, kezdeményező, támogató - jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását

- a nyugodt, családi légkör kialakításához a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséhez az egész óvoda hangulata hozzájárul
- az óvoda helyiségeinek esztétikuma, igényessége
- az egészséges életritmus, a rugalmas napirend, a szokás, szabályrendszer feltételének kialakítása
- játékidő, játékeszközök biztosítása.

Objektív feltételek:

- a megfelelő hely, élettér biztosítása a gyermekek szükségleteihez, igényeihez
- lehetőség szerint növeljük a játékteret
- a játékidő tervezése összefügg a napirend kialakításával, így igyekszünk a játékra fordított időt maximálisan kihasználni
- a játékeszközöket úgy választjuk ki, hogy azok megfeleljenek a gyermekek életkori sajátosságainak, valamint fejlesztő hatásúak és esztétikailag igényesek legyenek
- minden játékos tevékenység legfőbb forrását az élmények jelentik.

Cél:

A játék segítségével keresztény értékekre fogékony kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése.

Gazdag, örömteli játéktartalmak biztosításához, érzelmileg gazdag, mások iránt nyitott, céltudatos, alkotó gyermekek nevelése.

Feladat:

- Biztosítjuk a szabad, önkéntes, spontán játékválasztást, ehhez rendeljük a megfelelő helyet, időt, eszközöket.
- Ismertetjük meg a gyermekeket a játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeivel / séta, kirándulás, stb. /
- Gazdagítjuk a népi játékokon keresztül a játék formáit és tartalmát.
- Az önkifejezés eszközeivel fejlesszük a szociális kreativitást / viselkedési szabályok, ízlésformálás, társas kapcsolatok, konfliktus megoldások /
- Az egészséges versenyszellemet az összetartozás érzésével alakítsuk ki.

- Biztosítsuk a játék rendjének szokássá válását az együtt játszással.
- Egyéni bánásmód, differenciált bánásmód elveinek érvényesítése.

A fejlődés várható jellemzői:

- életkorának megfelelő játékot választ magának
- kapcsolódjon be közös játékba
- legyenek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai
- pozitív érzelem alakuljon ki társai iránt
- legyen kezdeményező magatartású
- vegyen részt ügyességet igénylő játékokban
- legyen képes szabályjátékok megtanulására
- kövesse és tartsa be a megismert szabályokat
- alkosson egyszerű modelleket, maketteket
- legyenek egyéni ötletei javaslatai
- válasszon a tevékenységekhez anyagot és eszközt
- élményeit tudja eljátszani
- fogadja el társai javaslatait, ötleteit
- legyen képes a csoportban való játékra.

Óvodapedagógus feladatai - fejlesztés:

- kreatív együttműködés
- magatartásmódok
- nyitottság a másik iránt
- viselkedési szabadság
- ízlésformálás
- társas kapcsolatok
- konfliktus megoldások
- egészséges versenyszellem
- testséma fejlesztés
- nagymozgások fejlesztése

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- szervezőképesség fejlesztése
- szabálytudat
- verbális fejlesztés
- értelemfejlesztés
- önuralom, türelem
- percepció-fejlesztés.

Értékelés:

A fejlesztés várható eredményeiben megfogalmazottak megfigyelése az életkori kategóriák szerint.

Feltételek:

Sokféle játéklehetőséget biztosító csoportszobai játékok (memória játék, képességfejlesztő játék, bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékek, sokféle játékeszköz)

Vallási, erkölcsi nevelés-hitéletre nevelés- lelki percek

A keresztény óvoda olyan nevelési intézmény, melynek testülete elkötelezte magát Krisztus egyházának, és ilyen szellemiségben nevelik a gyermekeket.

A keresztény nevelés alapvető célja a hit ébresztése és fejlesztése, az egész személyiség gazdagítása, hogy a gyermek felnőtté válva képes legyen az elkötelezett döntésre, az evangéliumi értékek szerinti életre. Példaadó és hitvalló ember legyen; aktív tagja a keresztény közösségnek; olyan ember, akinek legfőbb törekvése, hogy másokat boldogítva jusson el végső céljához, az üdvösséghez, az Istennel való végső közösséghez.

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért eredménye nagy mértékben függ attól, hogy az együttműködést sikerül-e kiépíteni és fenntartani a szülőkkel. Az óvoda nem vállalhatja át a családi hitre-nevelés feladatainak megoldását, de igyekszünk biztosítani, hogy az óvónőkben támaszt, segítőtársat találjanak a szülők gyermekük neveléséhez.

Óvodánkban nagy hangsúlyt helyezünk a nagycsaládok értékeinek megbecsülésére.

Óvodánkban a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása vagy ennek híján a gyerekek elindítása a keresztény életre, valamint a sajátos görögkatolikus vallási környezetismeret megalapozása.

Kiemelt feladatunknak érezzük, hogy az egész intézmény működésére, szellemiségére a nyitottság, az elfogadás, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös tisztelet és megbecsülés legyen jellemző. Az épület dekorációjában kiemelt helyen jelennek meg a görögkatolikus jelképek, ikonok stb..

Arra törekszünk, hogy olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtsünk, amelyben az óvodapedagógusok, dajkák, s az óvoda valamennyi dolgozójának figyelmes szeretetén keresztül a gyerekek ráérezhetnek Isten jelenlétére; megtapasztalhatják, mi a jézusi megbocsátás és szeretet; s ezeken az élményeken keresztül fejlődik bennük és kap motivációkat a hitkézség.

Óvodánkban a vallásos élményekkel a gyerekek természetes vallásos érzelmeit próbáljuk ébresztgetni, erősíteni.

Célunk, hogy bátran szólítsák meg Jézust, elmélyüljön személyes irányulásuk a Mennyei Atya felé, és örömmel imádkozzanak minden nap. Jézus iránti szeretetüket a jóra való törekvésben, az áldozatvállalásban mutassák ki. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. Ennek a valóságnak felismerésén át erősödjön bennük az egymás iránti felelősség tudata.

Gyakran teremtünk alkalmakat arra, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, parochussal, lelkipástorral, és így gazdagodjon bennük az egyházhoz tartozás közösségi élménye.

Alapvető feladatunknak tartjuk, hogy óvodánkban a keresztény nevelés az egész napot áthassa, és az óvodai évek folyamatos növekedést jelentsenek a gyerekek számára hitben és szeretetben.

Alapvető értékeink:

- helyes önértékelés
- hitre, reményre, szeretetre nevelés
- az értékek felismerése, megbecsülése
- nyitottság mások felé, befogadó képesség, a másság elfogadása
- a saját akaratukról való lemondás mások érdekében
- szelídség

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- alázat
- türelem
- alaposság
- mértékletesség
- megbocsátás
- a belső csendre, elmélyülésre való igény
- hűség Istenhez
- a gyermeki tevékenységre épülő tanulás
- a családdal való szoros együttműködés, együtt nevelés.

Tevékenységek:

- ismerkedjenek meg a gyerekek a templomi környezettel, berendezésekkel, szimbólumokkal
- ismerjék és használják a görögkatolikus köszönést
- az egyházi ünnepkör szerint ismerkedjenek az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalommal
- ismerjék meg az imádság különböző formáit / bűnbánó, hálaadó, kérő, dicsérő, közbenjáró/
- tudjanak rácsodálkozni a teremtet világ szépségeire, a természet változásaira, mint Isten alkotására
- tudják elfogadni egymást olyannak, amilyenek Isten teremtetette őket, a társuk másságát, a megszokottól eltérő tulajdonságaival együtt
- tudjanak elcsendesedni, ráhangolódni Isten Igéjének meghallgatására
- vegyenek részt aktívan az egyes témák feldolgozásában, dramatizálásában, vizuális megjelenítésében
- tudják a hétköznapi életben alkalmazni, gyakorolni a történetekben és igéken keresztül megértett üzeneteket
- ismerjék, értsék és beszédükbe építsék be a bibliai fogalmakat, tudják alkalmazni megfelelő helyzetekben, válják aktív szókincsükké
- ismerkedjenek az egyházi zenével

- használják a megtanult keresztény óvodás énekeket hangulatuk, érzelmeik kifejezésére is
- zenehallgatási anyagon keresztül ismerkedjenek meg egyházzenei művekkel
- a versenyjátékokban egészséges versenyszellem alakuljon ki, a gyengébbek segítése, ösztönzése által
- tudják és ismerjék meg, hogy a templom Isten háza, ennek megfelelően sajátítsák el a helyes templomi viselkedést
- óvják, védjék maguk és egymás testét, mint a lélek templomát - ismerkedjenek meg a szentségekkel.

Feladat:

- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem)
- a keresztény hitélet megtapasztaltatása az óvodai élet során (felebaráti szeretet, jócselekedet, megbocsátás, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség)
- a görögkatolikus ünnepeink lelkületének, tartalmának megélése templomlátogatások alkalmával, lelki percekben való részvétellel.
- a görögkatolikus vallási élet eszközeit - egyház, egyházi év, liturgia, szentségek, szentek tisztelete - megismertessük.

Tartalom:

Napi: - lelki percek: mindennapjaink tevékenységeit - a lelki percekben keresztül - áthatja a görög katolikus szellemű nevelésünk. A lelki percekhez megteremtjük minden alkalommal az elcsendesedés, ráhangolódás lehetőségét. Éreztetjük, hogy most különleges, a szokásostól eltérő élményben lesz részük. Gyertyát gyújtunk, mindig imával kezdjük és imával zárjuk ezeket a perceket. /felhasznált segédanyag Szerepi Imréné: Lelki percek az óvodában /

- betegekért mondott ima
- hálaadás gyakorlása
- étkezés előtti, étkezés utáni ima: tízórai előtt és után, ebéd előtt és után, uzsonna előtt és után minden alkalommal imádkozunk
- délutáni pihenés előtti ima: lefekvés előtt minden nap imádkozunk

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- köszönési mód: görög katolikus köszöntésünket használjuk a gyermekek reggeli fogadásakor, amikor hazamennek, és ha felnőtt lép a csoportszobába.

Heti:

- hét eleji lelki útravaló
- hitre nevelés középső- és nagycsoportban - lelki beszélgetések óvodánk lelki vezetőjével
- születés - és névnapok megünneplése.

Havi:

- ovis-liturgia
- egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok.

A fejlődés várható jellemzői:

Az evangéliumi értékek (felebaráti szeretet, jó cselekedet, megbocsátás, tolerancia, önzetlenség, segítőkészség, kölcsönös tisztelet, mértékletessége) és a keresztény kultúra megismerése. Evangéliumi történetek megismerése.

A görögkatolikus hagyományok és szokások megismerése. Templomi viselkedés, kultúra betartása.

Ünneplés, keresztény ünneplés:

„Az ünnepléshez ünneplőbe öltözünk. Ez azonban nem a legjobb ruhát jelenti, hanem azt a lelkületet, ahogyan ezekre az ünnepi percekre magunkat is felkészítjük és a gyerekeket is hozzászoktatjuk.” /Czárán Eszter/

Az ünneplés jelentősége az óvodás gyerekek életében:

Az ünnep és az azt megelőző ráhangolódás kitűnik az óvodai mindennapok szűrkeségéből. Fényt áraszt, és segít átvészelné a nehezebb napokat. Erőt és lelki támaszt nyújthat. Fontos maga az ünnep, de fontos a rákészülődés, a közös tervezgetés, a tevékeny várakozás is. A rendszeresen ismétlődő tevékenységek közül némelyek hagyománnyá is válhatnak egy-egy óvoda életében,

ehhez azonban tapasztalatokra és azok hatására keletkező pozitív élményekre van szükség. Az ünnepi készülődés a „holnap örömét” adja, megerősíti a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozza a gyermekek közösséghez való tartozását. A készülődés során nemcsak a minket körülvevő környezetet díszítjük fel az adott ünnephez méltóan, hanem lelkünket is ráhangoljuk a szépre, a jóra az örömré.

A keresztény ünnepek megünneplésével hitünk minden igazságát átélheti az óvodás korú gyermek is.

Az ünneplés, a keresztény ünneplés lényege, a fény, amely mutatja az utat lelki ráhangolódás a szépre, a jóra, az örömré. Kitűnik a hétköznapiak monotóniájából. Közösségalkotó és formáló erejű, ahol az egyén érzi saját maga fontosságát, szerepét, helyét a közösségben. Szent idő, az isteni rendhez igazodik. Mindent a maga idejében kell ünnepelni. Az óvoda példát, ötleteket ad a családok számára az ünnep mélyebb, élménydúsabb megéléséhez.

Az óvodások és a szentek:

Óvodásaink kapcsolatba kerülnek a szentekkel a mindennapok során, és rá is kérdeznek, hogy kik ők? Rá kell mutatnunk a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően a szentek nagyságára, nagyszerű életére, sőt példaképként kell állítani őket eléjük. A szenteknek rendkívüli nevelő hatása van már a kisgyermekre is. Emellett segítenek és pártfogolnak minket.

A szentek fontos szerepet töltenek be életünkben. Tiszteletre, sőt szeretetre méltó személyek, akikhez fohászkodunk, és akiket csodálunk. Példaképeink. Mivel a szentek nagyon szerették Istent, mindent igyekeztek úgy tenni, ahogy Jézus kívánta, nekünk is példát adtak: szeressük nagyon a Jóistent, és tegyünk mindent úgy, ahogy Jézus mondja. Sok ismeretlen szent is van. Isten ezekről is tud és szereti őket. Mindnyájunknak szentté kell válnunk! Ez úgy sikerülhet, ha szeretjük a Mennyei Atyánkat és egymást, figyelünk embertársainkra, segítséget nyújtunk, önzetlenek vagyunk.

Az ünneplés megvalósításának elvei:

Az előkészület során:

- jelezzük előre az ünnep közeledtét, így a gyermekeknek is van idejük arra, hogy készülhessenek
- beszélgethetünk az előttünk álló ünnepről az óvodában, egy-egy gyerekkel és

családtagjaival- bevonva őket a meghitt pillanatok szervezésébe

- a játékidőben, szabadidőben, esetleg a különböző tevékenységek kapcsán éneket, énekes játékokat, verseket, mondókákat, történeteket és imádságokat ismertethetünk meg a gyerekekkel
- képzügyességüket, kreativitásukat, fantáziájukat kihasználva szép dekorációkat, esetleg ajándékokat készíthetünk az ünnepi alkalmakra. A közös tevékenység során alkalom nyílik az ünnep megismerésére, a népszokások, hagyományok ápolására, a megismert irodalmi zenei anyagok felelevenítésére. A személyes kötődés is erősödik a pedagógus és a gyermek örömteli, közös munkája során.

A pedagógus felelőssége az ünnep, a megemlékezés megszervezése:

- a program összeállítása, a forgatókönyv elkészítése
- felelősi munkák kiosztása, végrehajtásuk ellenőrzése
- meghívók elkészítése, eljuttatása
- esetleges felkérés megírása, postázása
- a gyermekcsoportok bevonása a csoportos óvodapedagógusokon keresztül
- helyszín rendezése
- vendégek fogadása
- a vendégszereplők részére öltöző, frissítő biztosítása
- ajándékok előkészítése.

Az ünneplés során:

- az ünnep elkülönülése a hétköznapiaktól megjelenik öltözetünkben /ünneplőruha kérése a gyerekektől, az intézmény ünnepén részt vevő dolgozóktól/
- az érzelmi töltet jelenlétének megélése, meghitt hangulatot biztosítunk
- állandó elemeket választunk az adott ünneplésnek / gyertya, virág.../
- énekeket, verseket igényesen válogatunk, igényes műsort állítunk össze
- az imádság mindig jelen van ünnepeinken
- vendégség, agapé
- ajándékozás - mi az ajándék?

Az ünnepet követő időszak során:

- az ünnepet felelevenítjük, az élményeket megbeszéljük - vizuális tevékenység során az emlékeket képekben is kifejezzük
- a vendégszereplőknek köszönőlevelet írunk és postázunk.

Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok nevelési elvei:

Az érzelmi és erkölcsi nevelés fontos állomásai az ünnepek, melyek erősítik a család és óvoda kapcsolatát.

Verselés, mesélés:

Cél:

Az óvodai irodalmi nevelés célja a 2,5-7 éves gyermekek értelmi, érzelmi, etikai életének megalapozása, fejlesztése, a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz sorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek /bábjáték, dramatikus játék, dramatizálás, stb./ sajátos eszközeivel, a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően kiválasztva.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének kialakítására. Oldja a gyermek szorongásait, ok - okozati összefüggések feltárásával segíti a külvilág megismerését. A belső képalkotásnak és a gyermeki élmények feldolgozásának egyik legfontosabb formája. A mesélővel való személyes kapcsolat érzelmi biztonságot ad.

A gyermek saját vers- mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Anyanyelvünk és irodalmunk megszerettetése. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés biztosítsa a kisgyermek lelki nyugalmát, békéjét. Szerepet kapnak az anyanyelvi nevelésünkben a népi, klasszikus és a kortárs irodalmi művek is.

Feladat:

- Alapozzuk meg az irodalom szeretetét, fejlesszük esztétikai fogékonyságukat, beszédük kifejezőkészségét, helyes és szép kiejtését, hangsúlyozását és beszédritmusát.

- Keltsük fel és bontakoztassuk ki a gyermekek irodalmi érdeklődését.
- Ösztönözzük őket, hogy irodalmi élmények hatására fejlődjenek a gyermekek érzelmei, amelyek formálják a magatartásukat.
- Bővítsük szókincsüket, amely szélesíti a gyermekek látókörét, fejleszti értelmi képességeit, különösen az emlékezetet, a képzeletet.
- Kapjanak kiemelkedő szerepet az anyanyelvi nevelésben a gyermekirodalom sajátos meséi és költői fogalmai, szójátékai, találós kérdései, szólás-mondások, népi mondókák.
- Válogassunk olyan gyermekirodalmi alkotásokat, amelyek mondanivalójukban olyan érzelmek és gondolatok kifejezői, amelyekkel igen kifinomult formában érzékeltetik az élet szépségeit, árnyoldalait.
- A mindennapos mesélést teremtsük meg, mely legyen a nevelés elmaradhatatlan eleme.
- Legyen példaértékű az óvónő előadásmódja, beszéde, stílusa.
- Hassa át az irodalom az óvodai nevelés más területeit, így sajátos feladatainak betöltése mellett jelentékenyen gazdagítsa az óvodai nevelés egészét.
- Biztosítsunk lehetőséget a differenciált, egyéni bánásmód alkalmazására a nyelvileg hátrányos helyzetű, és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekekénél.
- A cselekmény pszichológiai igazságával és a szöveg irodalmi értékeivel való nevelés, érzelmileg eligazít.
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
- Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Érzelmi:

- szorongásaik alól oldódjanak fel a gyerekek, váljanak felszabadulttá
- igazodjanak el az érzelmi ráhatások sokaságában
- váljanak képessé a pozitív és negatív érzelmek pontos elhatárolására
- érzelmi ráhatásoktól függően azonosuljanak, vagy elutasítsanak
- saját érzelmeiket őszintén sugározzák társaik és környezetük felé - igazodjanak vágyaik és elképzeléseik megvalósításához, másokhoz
- szóbeli megnyilvánulásai legyenek gátlástól mentesek.

Értelmi:

- az emlékezetük, képzeletük, figyelmük, gondolkodásuk, olyan fejlettségű legyen, hogy képesek legyenek a gyermekek az irodalmi élmény teljes befogadására, feldolgozására, visszaadására.
- csodálkozzanak rá egyes jelenségekre.
- vegyék észre az összefüggéseket.
- aktív fantáziájukkal ők maguk keressék a lehetséges megoldásokat.
- szívesen vállalkozzanak dramatizálásra.
- alakuljon ki árnyalt, értelmes hangsúlyozású beszédük, kifejezőkészségük.
- tegyenek szert alapfokú beszéd és viselkedéskultúrára.

Fejlesztés:

- verbális szókincsfejlesztés
- beszédmegértés, beszédészlelés fejlesztése
- hangképzés, helyes kifejezőkészség fejlesztése
- beszédhallás fejlesztése
- auditív emlékezet fejlesztése
- auditív ritmus fejlesztése.

Értékelés: Pozitív mintaadások, pozitív megerősítések.

Ének, zene, népi játék, tánc:

Cél:

A görögkatolikus és a népi kultúra különböző területeinek hagyományörzésével a zenei képességek fejlesztésén túl zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált boldog emberré nevelés. Célunk továbbá a gyermekeket megismertetni a szokásokkal, hagyományokkal, amelyhez a dalos játékait, táncait kapcsolni tudja, úgy a hétköznapijában, mint az ünnepeiken.

Feladat:

- Teremtsük meg tudatos, tervszerű, folyamatos munkával a zenei nevelést.
- Biztosítsunk oldott, nyugodt légkört. A gyermekek gátlásainak oldására képzeletük, alkotókedvük fejlesztése.
- A dúdolgatás, énekelgetés, zenei hangok, zörejek megfigyeltetéséhez nyújtunk megfelelő élményeket.
- Találjunk ki adott szöveghez új ritmusokat, dalokat.
- Játék nélküli dalokhoz táncot, játékot rögtönözzünk.
- Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, az éneklés, zenélés örömet nyújtsanak a gyerekeknek.
- A hagyományörzés keretében megismerkedünk a gyermek néptánc alapjaival.
- A népi gyermekjátékok, mondókák, dalok, népmesék komplexitására törekedjünk.
- Az énekes népi játékok mellett igényesen válogatott klasszikus, és kortárs művészeti alkotásokat is alkalmazunk a gyermekek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.
- Az éneklés, zenélés váljon a gyermek mindennapi tevékenységének részévé, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Az óvodapedagógus énekes és hangszeres játéka példa értékű legyen.
- Formáljuk esztétikai érzéküket, zenei ízlésüket, mozgáskultúrájukat.
- Fejlesszük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, emlékezetét a népi játékokkal.

- Zenehallgatáson keresztül a gyermekek dalkincs anyagának gazdagítása, az anyag megválasztásánál a nemzeti, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembe vételével.
- A hétkezdő és napi lelki percek alkalmával megismerkedünk az aktuális egyházi ünnepi liturgikus énekekkel.

A fejlődés várható jellemzői:

- tudjanak természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- énekeljenek hat hangterjedelmű dalokat
- felelgetős dalt énekeljenek társaikkal, vagy a csoporttal.
- énekeljenek vissza dallamot.
- különböztessék meg a halk - hangos, magas - mély, gyors - lassú fogalom párokat dallamban, ritmusban.
- cselekvéssel fejezzék ki a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- tudjanak egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- törekedjenek a tiszta éneklésre.
- figyelmesen hallgassák a bemutatott zenét, és a liturgikus énekeket.
- énekeljenek alkalmi dalokat, ünnepekhez kapcsolódva.
- ismerjék fel dallammotívum alapján az ismert dalt.
- ismerjenek néhány térforma alakítási lehetőséget. /csigavonal, kör/
- találjanak ki dallamhoz mozgást, játékot.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, a kézi munkát, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést, s így a gyermekekben kialakítja az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Cél:

A természettel, a környezettel szoros kapcsolatban a vizuális tevékenységek gazdag, sokszínű technikáival, önkifejező, az öröm a rácsodálkozás képességeit kifejező gyermekek nevelése.

Feladat:

- Az esztétikai nevelés feladata a szép iránti fogékonyság felébresztése, a teremtetett világ szépségeiért.
- A szép élvezetének, a kifejezőképesség megalapozása.
- A belső képek gazdagítása a mese, vers, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör megteremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával, változatos tevékenységekkel a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Életkoruknak megfelelő élmény nyújtásával lehetőség biztosítása a tapasztalatok szerzésére.
- A vizuális jelrendszerrel való megismertetés/ pont, vonal, folt, színek, formák/.
- Törekedjünk a képi, plasztikai, konstruáló kifejezőképességük kibontakoztatására.
- Fejlesszük vizuális percepció képességüket, gazdagítsuk szín és formavilágukat.
- Különböző anyagok és technikák megismertetésével fejlesszük finommotorikus képességüket.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatjuk a gyerekeket.
- Az egyes technikák kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés.
- Az eszközök biztosításával keltsük fel érdeklődésüket.
- Fejlesszük térbeli tájékozódó képességüket.
- Egész nap folyamán biztosítjuk a lehetőséget / tér, idő, eszköz /
- Keltsük fel érdeklődésüket a népi kultúra iránt.

- Neveljük őket a hagyományok tiszteletére.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés várható jellemzői:

- az eszközöket jártasság, készség szinten kezeljék
- mondanivalójukat vizuálisan tudják kifejezni
- nevezzék meg a színeket / sötét - világos árnyalatait /
- vegyenek részt a tér rendezésében
- tudjanak megfigyelés után formát mintázni
- díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján
- tudjanak kifejezni elemi térviszonyokat
- hangsúlyozzák alkotásaikban a jellemző jegyeket, formákat
- emberábrázolásban jelenítsék meg a részformákat, egyszerű mozgásformákat
- rendelkezzenek koordinált szem és kézmozgással
- mondjanak véleményt társaik és saját munkáikról
- önállóan és csoportos munkában készítsenek egyszerű játékokat /kellékek, modellek stb./

Fejlesztés:

- térbeli tájékozódó képesség
- képi gondolkodás
- egyszerű munkafogások és eszközhasználat
- vizuális percepció - vizuális nyelv, kifejezés
- vizuális kommunikáció.

Mindennapos mozgás:

A test Isten ajándéka, s mint minden ajándékot óvni, védeni kell, s erre meg kell tanítani a gyermeket is. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája Épp ezért fontos az egészséges életmód szokásainak kialakítása, fejlesztése, a gyermekek edzése, mozgásrendszerének, ügyességének, testi erejének fejlesztése. A mozgás az óvodás kor egész időszakában jelentős szerepet tölt be, a nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, s az egész személyiség fejlődését elősegíti, sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal és játékokkal. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Cél:

A torna, a mozgásos játékok által a gyermekek természetes mozgásának, és harmonikus testi és értelmi képességeinek fejlesztésével erős, ügyes, gyors, állóképes, egészséges gyermekeket nevelünk, valamint a mozgás mindennapjaik részévé váljon.

Feladat:

- Biztosítsuk, elégítsük ki a gyermekek rendszeres természetes mozgásigényét, illetve ösztönözzük a rendszeres mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Alakítsuk ki a mindennapos mozgással az egészséges életvitelt, változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosításával, valamennyi gyermek számára.
- Erősítsük meg a pozitív személyiségtulajdonságokat.
- Törekedjünk a testi képességek alakítására / erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, testtartás stb. /
- Biztosítsuk az egészséges versenyszellemet.
- Segítsük a mozgáselemek beépülését a természetes mozgások sorába.
- Biztosítsuk az udvar, a csoportszobai berendezések objektív feltételeit, jó szervezéssel, ötletességgel. Ösztönözzük a gyermekeket a szabad levegőn való mozgásos játékokra.
- Fejlesszük térbeli tájékozódó képességüket.
- Fejlesszük egyensúlyérzéküket, ritmusérzéküket, motorikus képességüket.

- Fejlesszük a mozgásműveltségüket, különösen a népi mozgásos, és egyéb játékok segítségével.
- Alapozzuk meg az egészséges életmódhoz való készségeket, jártasságokat.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A spontán szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.)
- A mozgásos tevékenységekre az óvodai nevelés minden napján egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve lehetőséget kell biztosítani.

A fejlődés várható jellemzői:

- sajátítsák el a természetes mozgások elemeit /fejemelés, kúszás-mászás, ülés-állás, járás-futás/
- tegyenek különbséget a harmonikus összerendezett járás, futás tevékenységeiben
- ismerjék a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni
- tartsák be és kövesse az adott szabályokat
- mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni, az irányok megnevezésével
- legyenek képesek sor - köralkotásokra
- egyensúlyozzanak egy lábon valamint különböző szereken emelt magasságban két lábon
- tudjanak egy- és páros lábon szökdelni
- ugorjanak át kisebb akadályokat
- tudjanak labdát dobni, megfogni, gurítani vele célozni
- a mozgásokban legyenek kitartóak.

Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése:

Környezeti nevelési elvek megvalósítása:

A szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatok szerzése, mely életkoruknak megfelelő a biztonságos eligazodáshoz, a tájékozódáshoz nélkülözhetetlen, valamint formai, térbeli, mennyiségi viszonyok megismerését szolgálja.

Cél:

A természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok, élmények, természeti jelenségek, tárgyak, növények és állatfajok apró csodáinak felfedeztetésével, élményszerű átélésével, érzelmileg kötődő, a környezettel harmonikusan élő gyermekek nevelése. A haza szeretetére és a népi kultúra iránti tiszteletre nevelés, szülőföldhöz való kötődés, értékek és hagyományok ápolásával. Ezen értékek ápolására és védelmére való nevelés.

Feladat:

- Biztosítsunk alkalmat, időt, helyet és eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Neveljünk a környezet szeretetére, védelmére.
- Törekedjünk a komplexitásra, a felfedező és alkotókedv kibontakoztatására - a differenciált fejlesztésre.
- Alakítsuk ki a szülőföldhöz, a hazai tájhoz, a népi, helyi, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt.
- A keresztény értékek kialakítása, megerősítése, megőrzése.
- Feladataink megvalósítása érdekében munkálkodjunk együtt a családdal, építsünk a családi hagyományokra, szokásokra is.
- Alapozzuk meg a harmonikus viselkedéshez szükséges készségeket, jártasságokat.
- Gazdagítsuk érzelmeiket, a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységekkel.
- Tevékenységek biztosításával, mennyiségi, alaki, nagyságrendbeli és térbeli viszonyok megláttatása, felismertetése.

- Ítézőképességük és mennyiségfogalmuk alakítása becsléssel, számlálással. Tér, sík és mennyiségzsemléletük fejlesztése.
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- Játékos tevékenykedtetéssel és érzékszervek segítségével lehetővé kell tenni új, magasabb szintű tevékenységek kibontakoztatását.
- Játszva sok - sok cselekvéssel, problémahelyzetek létrehozásával aktivizáljuk a gyermekeket a gondolkodásra, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, az egyének közötti különbséget.
- Kiemelt szerepet kapjanak a térbeli viszonyok, irányok, helyzetek. Irányított beszélgetéssel, megfigyeltetéssel / sétá, kirándulás, udvari játék / fedeztessük fel a környezet tulajdonságait, különbségeit, azonosságait.
- Feladatunk, a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A fejlődés várható jellemzői:

- tudják az évszakok neveit, jellemzőit, napszakokat
- tudják személyi adataikat, életkorukat, lakcímüket stb.
- nevezzék meg saját testrészeit, érzékszerveiket
- helyezték főbb csoportjaikba az élőlényeket /ember, állat, növény/
- vegyenek részt elemi természetvédelmi tevékenységekben / hazánk védelme, madárvédelem, az élőlények óvása /
- ismerjék a környezetükben lévő épületek funkcióit
- nevezzék meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát

- ismerjék a színeket
- jól használják a megismert kifejezéseket.

Matematikai tartalmú tapasztalatok:

Környezetünk megismerésének részeként fel kell dolgoznunk a mennyiségi és a formai összefüggésekkel kapcsolatos élményeket és az adódó problémahelyzetek megoldása során a gyerekek új oldalról ismerik meg az őket körülvevő világot. A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.

Cél:

A gyerekek igényeihez igazodva játékos formában ismerjék meg az őket körülvevő teremtett világ mennyiségi, formai, kiterjedésembeli összefüggéseit.

Feladat:

- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Az ok-okozati összefüggések felismertetése, a logikus gondolkodás megalapozása.
- E megismerési folyamatban matematikai tapasztalatok szerzésével matematikai fogalmakat ismerjenek meg.

Szempontok a témakörök kiválasztása, és feldolgozása során:

- az ismeretek száraz közlésétől óvakodjunk, a játékos cselekvést mindig tartsuk szem előtt
- a gyerekek mindig cselekvő résztvevők legyenek
- az egyéni, páros és mikrocsoportos feldolgozás során tudunk differenciálni, az egyéni képességeket figyelembe véve, így ezeket a szervezeti formákat vegyük előtérbe
- igyekezzünk minél több problémahelyzetet teremteni a gyerekek számára, így sarkallni őket a logikus gondolkodásra
- juttassuk őket minél több sikerélményhez
- mindig pontosan, választékosan és egyértelműen fogalmazzuk meg gondolatainkat.

- türelmesen várjuk ki, amíg a saját logikája szerint megoldja a gyermek a problémahelyzetet.
- Ha szükség van rá, tegyünk fel néhány rávezető kérdést, de mindig ügyeljünk arra, hogy a felfedezés öröme, a rácsodálkozás élményét ne vegyük el a gyerekektől.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

Matematikai alapfogalmaik kialakulnak:

- környezetükben az alapvető matematikai összefüggéseket felismerik
- mennyiségeket összehasonlítanak /több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb,
- egyforma hosszú, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb/
- alkotson megfelelő szöveget a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről
- tudja a számlálást tízes számkörben
- megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait /jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között/
- másolnak alakzatokat síkban és térben
- kiválogatja a síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint /kör, négyzet, háromszög/
- a térbeli alakzatok közül ismerik a kockát, a téglateetet és a gömböt.

Fejlesztés:

- szándékos, koncentrált figyelem
- ítélőképesség
- probléma megoldó gondolkodás kialakítása
- pozitív viszonyulás a természethez
- arányok helyes megítélése
- összefüggések megláttatása
- ok - okozati összefüggések keresése
- „számfogalom ”
- feladattudat - szabálytudat kialakítása
- rész - egész viszonyának felismerése.

Munka jellegű tevékenységek:

A kisgyermek fő tevékenységi formája a játék, ezért a munka jellegű tevékenységek is játékból bontakoznak ki, aktív tevékenységformák. Tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos értékelést igényelnek a munkajellegű tevékenységek.

Cél:

A gyermeki munka megszerettetése, a kötelességtudat és a kitartás fejlesztése, valamint olyan pozitív tulajdonságok kialakítása, mint az önállóság, felelősség, céltudatosság, akaraterő, melyek a gyermek közösségi kapcsolatát és kötelességtudatát befolyásolják.

Feladat:

- Az óvodapedagógus személyes példát mutasson az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendjének megismeréséhez.
- Egyeztessük a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásait.
- Fontosnak tarjuk a cselekvések által történő tapasztalatok megszerzését.
- Biztosítsunk olyan munka jellegű tevékenységeket, amelyek ösztönöznek és örömet nyújtanak a gyermekeknek.
- A munka állandóságát, folyamatosságát és a gyermekek testi épségének megőrzését tartjuk szem előtt
- Biztosítani kell a munkavégzéshez szükséges nyugodt légkört és elegendő időt.
- Tudatosan törekedjünk a gyermekek körében a munka megszerettetésére, a munkavégzéshez szükséges attitűdök, a kötelességtudat és kitartás fejlesztésére.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeit tudatosítsuk, az elvégzett feladat jelentőségét megláttatjuk, elismerjük, megóvjuk.
- Az óvodai munka során minden gyermeket reálisan önmagához mérten értékelünk.
- Neveljünk a munka megbecsülésére, fejlesszük esztétikai érzéküket.

A fejlődés várható jellemzői:

- legyenek tisztában a gyermek saját képességeivel, és annak határain belül fejtsse ki tevékenységét
- törekedjenek önállóságra

- vállaljanak önként is feladatokat
- ismerjék az eszközök használatával járó veszélyeket
- teljesítsék pontosan megbízatásait
- ismerjék fel a segítségadás lehetőségeit, és éljenek is vele - legyen igényük a felfedezett hibák kijavítására
- gondozzák, óvják környezetüket.

Fejlesztés:

- testséma fejlesztés
- percepció fejlesztés
- mozgás fejlesztés
- akarati tulajdonságok
- kitartás,
- felelősségtudat.

Értékelés:

Az óvodapedagógus és a dajka személyes példamutatása hat a gyermekek részfeladataikban elért eredményeikre, olyan örömforrás lesz számukra a tevékenység, ami újabb próbálkozásokra készíteti őket. Természetesen a munkajellegű teendők a felnőttek segítségével zajlanak, állandó kontroll és buzdítás kíséretében s pozitív megerősítésekkel.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

Az óvodában a tanulás folyamatos, a tapasztalatszerzésen alapuló, és a játék adta lehetőségek alkalmával, az óvodapedagógus által szervezett játékos helyzetek teremtésével kötött, illetve kötetlen tevékenységi formában szervezeti keretben valósul meg, amely lehet utánzásos fejlesztő és szervezett. A tevékenységekben megvalósuló tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az ismeretszerzés az egész óvodai napot áthatja. Elsődleges célunk az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Cél:

A gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosításával a tudás, tanulás iránti vágy felébresztése.

Feladat:

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés, játékos cselekvéses tanulás.
- Gyermekei kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés gyakorlati problémamegoldás.
- Biztosítjuk a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységeket.
- Lehetőséget biztosítunk a különféle tevékenységek során kreativitásuk erősítésére.
 - A tevékenységeken keresztül fejlesszük figyelmüket, kitartásukat, pontosságukat, feladattudatukat.
- Alakítsuk ki képszerű és szemléletes gondolkodásukat.
- Fejlesszük megismerési képességüket.
- A cselekvéses tanulást preferáljuk.
- Helyes óvodapedagógusi mintaadással, anyanyelvi játékokkal gazdagítsuk a gyermekek szókincsét és fejlesszük a helyes szóbeli kifejezőképességüket.
- Az egyéni és differenciált bánásmódot biztosítjuk a tehetséges gyermekek kibontakoztatásához.
- Súlyos lemaradás esetén vegyük igénybe a megfelelő szakember segítségét.
- Tudatos tervszerű fejlesztés.
- Biztosítunk lehetőséget a fejlődés nyomon követésére, az eredmények elemzésére, a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére, egymásra épülésére.
- Fontos az árnyalt, differenciált értékelés.
- A tanulás irányítása során árnyalt, differenciált, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását.

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

Tartalom:

2.5-4 éves korban

- közvetlen tapasztalatszerzések a természeti és társadalmi környezetből
- élmények emlékezzettel való felidézése
- kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek
- lényeges a figyelem ráirányítása a közös jegyekre
- az utánzások mintá és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- utánzással, modellkövetéssel való magatartás és viselkedéskultúra kialakítása.

5-6-7 éves korban:

- megfigyelések végzése közösen és önállóan
- megbízások elvégzése
- összefüggések keresése, a jelenségek változásainak megfigyelése
- beszédfejlesztés
- többféle megoldási lehetőség keresése.

A fejlődés várható jellemzői:

- tudjanak önállóan, konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni
- alakuljon a gyermekek feladattudata
- ismerjék meg saját értékeiket
- fedezzék fel a konkrét összefüggéseket, hozzanak létre ok - okozati viszonyokat
- szándékos figyelmük tartalma érje el a 10 - 15 percet
- jól hasznosítsák a problémamegoldó gondolkodásukat
- törekedjenek többféle megoldás keresésére
- legyenek képesek gondolataikat érthetően, szavakba, mondatokba foglalni
- tudják elkülöníteni a mese és a valóság elemeit
- legyenek képesek önálló feladatmegoldásra.

Fejlesztés:

- figyelem, fegyelemkoncentráció
- közvetlen emlékezet
- formaészlelés
- mozgáskoordináció
- finommotorika
- együttműködő képesség
- szociális érettség.

Értékelés:

- a megoldási lehetőségek, alternatívák bemutatása
- rávezetés az önellenőrzésre
- saját és társaik megoldásaiknak értékelése.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek meglétét tartjuk szükségesnek: testi, lelki és szociális érettség, melynek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtssel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg;

kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Tevékenységben megvalósuló nevelés – tanulás időkeretei:

A Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda hagyományait a helyi adottságokat és az ott dolgozó óvodapedagógusok attitűdjét is figyelembe véve rugalmasan valósítjuk meg a szervezeti és időkereteket.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A napirend és a heti-rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú (5- 35 perc) párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A napirendet a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a játék (szabad játék) kitüntetett szerepét.

A nyitvatartási időben a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Napirend javaslat:

Időtartam	Tevékenység
06.30 - 12.00-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Szabad játék, párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység a csoportszobában vagy a szabadban. Lelki percek - hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése. Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben vagy szabadban). Ismerkedés a teremtet világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában. Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján. Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése. Étkezés előtti ima Tízórai Étkezés utáni ima Játékba és tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése Tevékenységekben megvalósuló tanulás: • verselés, mesélés • ének, zene, énekes játék gyermektánc • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka • mozgás • a teremtet világ tevékeny megismerése • matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése.
12.00-15.00-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés) Pihenés - elcsendesedés, ima, altatás mesével, altató dallal
15.00 - 17.30-ig	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

Heti rend:

A heti-rend szervezése a tevékenységek változatos biztosításával az óvodapedagógusok módszertani szabadságának lehetőségeivel valósul meg.

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek
Lelki percek Mozgás Játékos mozgásfejlesztés Mindennapos testnevelés	Szabadjáték Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok

Óvodai nevelés dokumentálása:

A tervezés az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyermekek fejlődésének segítése érdekében.

A gyermek fejlődésének nyomon követése:

Óvodánkba járó minden gyermekről „Fejlődési naplót” vezetünk, megfigyelések, folyamatrögzítések és a mérés változatos módszereivel, amihez az OVPED (óvodai adminisztrációt megkönnyítő, a fejlesztést és szakmai támogatást biztosító, egységes online felület) rendszert használjuk. 2024/2024. nevelési évtől az Edudev – Kréta óvodai modulját használjuk a gyermekek nevelésének dokumentálására.

A tanulási folyamat tervezése:

Az óvodapedagógusok élhetnek a módszertani szabadság lehetőségével. Tervezésüket a csoportban alkalmazott nevelési program sajátossága határozza meg.

A tervezés formái:

- Nevelési terv
- Éves ütemterv

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- Tematikus terv
- Heti terv
- A gyermek fejlődésének nyomon követése
- Egyéni fejlesztési terv

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése:

Sajátos nevelési igény:

Gyermekek óvodai nevelésének speciális fejlesztő tevékenysége-

Figyelembe véve a hatályos 2011. évi CXCV. törvény ide vonatkozó pontjait.

A sajátos nevelési igényű gyermek: az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Integrált fejlesztési program:

„Isten minden kis tücskének akad hely a kórusban. Némelyik hangja mély, a másiké magas. Megint másik hangon ciripel a telefondróton, és aki csak tapsolni tud, olyan is akad” /Margaret Martle/

Mióta világ a világ mindig születtek, születnek és sajnos fognak is születni fogyatékos gyerekek, akik valamilyen formában „problémát” jelentenek minden társadalomnak. A különböző korok és kultúrák a maguk sajátos módján viszonyultak ehhez a kérdéshez. Napjaink legkíváncsiabb törekvése az integráció, lehetőségét szeretnénk mi is megadni az arra rászoruló és alkalmas gyerekeknek.

Cél:

- a fogyatékos gyermek/ek/ egyéni sajátosságainak megfelelő, harmonikus

személyiség - fejlődése

- felkészítés az iskolai tanulmányokra
- a „másság” elfogadtatása az egészséges gyerekekkel
- a fogyatékos gyermeket nevelő családok életének segítése
- a felnőtt társadalom morális érzelmeinek alakítása.

Feladat:

- az SNI-s gyermek harmonikus fejlődéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosítása
- olyan óvodai közösségi élet megteremtése, melyben a gyermek -felnőtt, SNI-s gyermek - ép gyermek kapcsolata pozitív érzelmi viszonyuláson alapul
- hospitalizációs lehetőségek felajánlása pedagógusok, szülők számára.

A nevelési folyamat általános jellemzői:

Feltételrendszer:

Tárgyi feltételek:

SNI-s gyermek nevelésével foglalkozó óvodában illetve óvodai csoportban a gyermek biztonságos mozgását, megfelelő fejlődését elősegítő - sok esetben nélkülözhetetlen - eszközök a gyerekek különbözősége szerint időről időre változnak. Minden esetben a gyermek sérülés specifikuma határozza meg a tárgyi feltételeket. Pl. gyengénlátó gyermek - speciális helyi megvilágítás, jól tapintható matematikai eszközök mozgássérült gyermek - csúszásmentes padló, kapaszkodó, karosszék stb.

Személyi feltételek:

Az integrált csoportban dolgozók értékrendje olyan morális érzelmi normákat kell, hogy képviseljen, mely követendő példa lehet a gyermekközösség és felnőttek számára.

Az óvodapedagógusok és a kisegítő személyzet munkája minden esetben a gyermek sérülésének megfelelő, folyamatos, speciális szakember - orvos, gyógypedagógus, gyógytornász, pszichológus, logopédus stb. - segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhetünk el a

fentiekben leírt fejlettségi szintet.

A nevelési folyamat tartalma:

Fogyatékos gyermek nevelésekor - legyen szó bármilyen fogyatékoságról - következetesen ragaszkodnunk kell néhány elv betartásához. Az akaraterő, az alkalmazkodó készség, az együttműködés és az önállóságra törekvés terén a gyerekeknek minden esetben csak annyi segítséget adhatunk, amennyi továbblépése szempontjából feltétlenül szükséges. Életvitelüket a rendszeresség kell, hogy jellemezze. Terhelhetőségüket meghatározza fogyatékoságuk mértéke. A nevelés - tanítás során figyelembe kell vennünk a nem, vagy kevésbé sérült területeket, mert ezek megerősítésével, a gyermek sikerélményhez juttatásával bővül a fejleszthetőség lehetősége. Mindig elegendő időt kell hagyni a begyakorlásra.

A fogyatékos kisgyermeknek is általában legfőbb tevékenysége a játék. Tervszerű nevelésében a játékoság elvét is szem előtt kell tartanunk. Tervezni a konkrét esetre szabottan, rövid távra lehet, hiszen csak kis lépésekben haladva várhatunk eredményt.

A gyermek érdekében kiemelkedő jelentősége van a családdal és a speciális szakemberekkel való együttműködésnek.

Sérülésspecifikus fejlesztési területek:

1. Mozgásszervi fogyatékoság:

A gondozás milyenségét az adott gyermek károsodásának formája, mértéke és területe határozza meg. Fontos, hogy a gyermek az óvodában is gyakorolhassa saját, egyénre szabott eszközének használatát. A saját eszköz fontosságát a sérült és az egészséges gyermekekben is egyaránt tudatosítanunk kell, mivel annak épségét közösen tudjuk megóvni. A különböző mozgásszervek tornáztatását lehetőleg gyógytornász végezze. A „csak” mozgáskorlátozott gyerekek érzelmi, értelmi és szociális /lehetőségeikhez mértén/ fejlesztését ép társaikkal együtt végezzük.

2. Beszédfogyatékoság:

Kiemelkedő jelentősége van az anyanyelvi nevelésnek. Az óvodai hétköznapiak során rendszeresen ki kell használnunk a beszédre serkentő spontán szituációkat és tudatosan is törekednünk kell az ilyen lehetőségek megteremtésére.

Szükséges a beszédfejlesztő játékos gyakorlatok minél sokszínűbb alkalmazása. Beszédfogyatékos gyerekek esetében gyakoriak a különböző tanulási zavarok / diszlexia, diszkalkulia stb./ ezért gondot kell fordítanunk ezek szűrésére, prevenciójára.

3. Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek nevelése:

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Cél:

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése
- A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése
- Alapvető kognitív készségek, képességek alakítása

Feladat:

- A szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok korrekciója és kompenzálása szakmai módszerek alkalmazásával.
- A szülővel együttműködve a „különbözőség” korai felismerése, diagnosztizálása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik).
- A teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulásának megelőzése.
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.
- Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozása, komplex kezelése biztosítása a gyermek fejlődése érdekében a megfelelő szakember bevonásával.
- A gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése
- A szülő-pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése.

4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése:

Napjainkban sajnos a gyermekek többsége hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, így sok a szociálisan retardált, nehezen beilleszkedő gyermek. A szociokulturális hátránnyal induló

gyerekek fejlesztő segítség nélkül iskolai és később társadalmi kudarcoknak vannak kitéve.

Cél:

- Érzelmi kötődésen alapuló, személyiség központú nevelés.
- Érzelmeken alapuló óvodai légkör:
 - tevékenységre ösztönző egészséges élettér biztosítása
 - olyan személyiségvonások alakítása, amelyek birtokában a gyermek motiválttá válik.

Feladat:

- a másság okainak feltárása, lehetőség szerinti kompenzálása
- minden gyermeknek esélyt adni az önmagához viszonyított fejlődésre, hiányainak pótlására, hátrányainak kompenzálására saját tempója szerint
- minden fejlesztés eszköze a játék; észrevétlenül váljék szándékos problémamegoldássá, tanulássá. Ehhez olyan játéktevékenység biztosítása szükséges, amely elősegíti a magasabb szintre jutást
- az eredményes fejlesztés érdekében aktív együttműködés szakemberekkel /
gyógypedagógus, pszichológus, orvos, gyermekvédelmi felelős/

A nevelési folyamat jellemzői:

Arra törekszünk, hogy nyújtson az óvoda az óvodás gyermeknek nyugalmat, szeretetet, sok-sok játékot, örömet, törődést, bizalmat. Minden gyermek érezze jól magát, és sorsa igazán fontos legyen mindenkinek. Fejleszthetőségét ne vonjuk kétségbe!

Kik a fejlődésben lemaradt gyermekek?

Sajnos jelenleg a gyermekek többségének nincs diagnózisa és ebből a szempontból veszélyeztetettebb helyzetben vannak, kisebb az esélyük a megfelelő fejlődésre.

A kompenzálás és fejlesztés mindig a gyermek érdekét szolgálja. Ennek érdekében az óvónőnek speciális ismeretekre, módszerekre, eszközökre van szüksége. Az óvónők tudatos munkája kiegészülhet pszichológus diagnosztizáló munkájával, logopédus beszédhiba szűrésével.

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

A megismerés és fejlesztés folyamatában fontos:

- a gyermek családi hátterének ismerete
- a gyermek aktuális képességszintjének ismerete, hiányuk, zavaruk felismerése
- kompenzáló, fejlesztő tevékenységek tervezése, átgondolása, optimális fejlesztő feladatok, egyénre szabott tervezés, fejlesztés
- tevékenységet segítő nevelői vezérlés tervezése, módszerek, eszközök munkaformák kiválasztása
- meg kell találni az egyéni fejlődés és a közösségi élethez az alkalmazkodás egyensúlyát, érzelmi biztonság megteremtésével, a szokásrendszer és a bensőséges kapcsolat kialakításával
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiemelt szociális fejlesztése

A fejlesztő munka akkor lesz hatékonyabb, ha feltárul előttünk az érzelmi - szociális - motivációs - intellektuális összetevők szerepe, egymásra hatása.

A gyermek fejlődésének elősegítését eredményesebbé teheti az óvónő és szülő „együttnevelő” tevékenységén túl az érintett szakemberek bevonása:

- Pedagógiai Szakszolgálat, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógytornász, gyógypedagógus
- egészségügyi szakemberek; gyermekorvos, védőnő
- Gyermekjóléti Szolgálat; gyermekvédelmi ügyintéző, szociológus, családsegítő
- óvónő - szülő team munkája.

A fejlődés várható jellemzői:

Ha a gyermekkel szembeni elvárás a fejlettségi szint alatt van, a gyermek érdektelenné válik. Ha az elvárási szint a gyermek fejlettségi szintjét meghaladja, fáradt, zaklatott lesz, vagy a kudarcból való félelem távol tartja a feladattól és meg sem próbálja azt.

Érzelmi:

- A szorongó, gátlásos gyermekek lassan feloldódnak, egyre több kapcsolatot létesítenek.
- Beszédkedvük fokozódik, aktívabbak lesznek, játékokban szerepet vállalnak.

Értelmi:

A gyermek kiindulási szintjéhez képest fejlődik érzékelése, észlelése, gondolkodása, megfigyelése, tapasztalása, figyelme, emlékezete. A pszichikus funkciók fejlődése következtében megismerési folyamataik lehetővé teszik a tárgyi és természeti környezetbe való beilleszkedést. Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs, nyelvi fejlettség.

A megszerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek egységbe rendeződnek, ezek segíthetik a környezetükben való jobb tájékozódást.

Testi:

A gyerekek egyéni fejlesztésével olyan adottságok és testi képességek fejlődnek ki, amelyek elősegítik a pozitív énkép kialakulását, és a szociális környezetbe való fokozatos beilleszkedést.

Csoporton belüli tehetséggondozás:

Óvodás korban minden gyermeket tehetség ígéretként fejlesztünk. Az egyes területen kiemelkedő képességű gyermekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.

Pedagógiai szemléletünkben a differenciálás:

Különös figyelmet igénylő gyermekek (kimagasló képességűek és hátrányokkal induló gyermekek) nevelése az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, azokhoz alkalmazkodva. Az egyéni sajátosságokkal rendelkező gyermek párhuzamosan, eltérő módon végeznek tevékenységeket.

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

Feladataink:

- A gyermekek folyamatos megfigyelése, képességeik mérése.
- Különbségek, eltérő fejlettségi szintek szerinti feladatok.
- Egyéni bánásmód elvének alkalmazása.
- A gyermekek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épülő változatos tevékenységek szervezése.
- A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése fenntartása.
- Természetes helyzetek teremtése a tapasztalatszerzésre.
- A problémamegoldó képesség kialakításának segítése.
- Pozitív magatartásuk erősítése.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nevelésének feladatai:

- Inkluzív pedagógiai környezet biztosítása.
- A sikeres integráció feltételei, közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása. Amennyiben valamelyik félben nincs meg a befogadás, együttműködés szándéka, akkor nem beszélhetünk sikeres integrációról.
- A szociokulturális hátránnyal induló gyermekek fejlesztő segítség nélkül iskolai és később társadalmi kudarcoknak vannak kitéve.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek óvodai fejlesztő programot szervezünk.

Óvodai fejlesztő program:

Célunk:

- Esélyteremtés, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának elősegítése, hátrányok csökkentése.

- Érzelmileg egészséges gyermekek nevelése, kötelességtudatuk, higiénés kultúrájuk fejlesztése, szokás-és szabályrendszer kialakítása.

Feladataink:

- Óvodába lépéskor anamnézis felvétele, az óvodai évek alatt a gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követése, mérése, értékelése, szülők tájékoztatása.
- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, például szociálistámogatások igénybe vételéhez szükséges nyomtatványok kitöltésében való segítségnyújtás, természetbeni adományok eljuttatása a rászoruló családoknak, pályázati lehetőségek keresése, kihasználása, ezáltal kulturális programokon, kirándulásokon való részvétel biztosítása.
- Együttműködések kialakítása azokkal a szolgálatokkal, szervezetekkel, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak,
- A gyermekek fejlődését egyéni fejlesztési terv alapján fejlesztjük.
- A szülőkkel való őszinte, pozitív együttműködésre való törekvés.
- Családlátogatások.
- Munka tevékenységekre való ösztönzés sok dicséréssel, motivációval.
- Egymás elfogadására, toleranciára, empátiára való nevelés.
- A szokás-és szabályrendszer következetes betartása.
- Innovatív, fejlesztő és élményszerző lehetőségek, módszerek keresése, kihasználása.
- Óvoda iskola átmenetet segítő munkacsoport működtetése.
- A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére
- A szorongó, gátlásos gyermekek lassan feloldódnak, egyre több kapcsolatot létesítenek.
- Beszédkedvük fokozódik, aktívabbak lesznek, játékban szerepet vállalnak.
- Pozitívan változik az intézményes neveléshez való viszonyuk.
- A gyermek kiindulási fejlettségi szintjéhez képest fejlődik érzékelése, észlelése, gondolkodása, megfigyelése, tapasztalása, figyelme, emlékezete, lényegesen kevesebb hátránnyal kezdi az iskolát.
- A pszichikus funkciók fejlődése következtében megismerési folyamataik lehetővé teszik a tárgyi és természeti környezetbe való beilleszkedést.

- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs, nyelvi fejlettség, a munkához való pozitív viszony.
- A megszerzett tapasztalatok, élmények, ismeretek egységbe rendeződnek, ezek segíthetik a környezetükben való jobb tájékozódást, társadalmi integrációt.
- A gyerekek egyéni fejlesztésével olyan adottságok és testi képességek fejlődnek ki, amelyek elősegítik a pozitív énkép kialakulását, és a szociális környezetbe való fokozatos beilleszkedést.
- Kialakul a gyermeknél a helyes napirend, pozitívan változó, alapvető higiénés kultúra.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek:

A gyermekvédelemről általában:

A gyermekvédelem komplex tevékenység: olyan pedagógiai, pszichológiai, jogi, szociális és egészségügyi feladatok rendszere, melyek alkalmazása lehetővé teszi a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek helyes irányú fejlődését. E tevékenységben oktatásnevelési intézmények, államigazgatási, egészségügyi és társadalmi szervek vesznek részt.

A gyermekvédelmi munka magában foglalja az óvodavezetés, és valamennyi nevelő gyermekvédelmi feladatát. A gyermekvédelem fontos része az óvoda nevelési területének. Kiemelt figyelmet kell fordítanunk arra, hogy mi a teendője az óvodának azokkal a gyermekekkel kapcsolatosan, akik hátrányos helyzetük miatt nem érték el az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.

Az óvodai gyermekvédelem célja:

- a helyi sajátosságok ismeretében mentálhigiéniai óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás gyerekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, speciális segítséget igénylő gyermekek, családok gondozása
- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása - esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése
- szülőkkel való közvetlen, tapintatos, személyes kapcsolattartás
- a gyermekek fejlesztése egyéni bánásmóddal, törődéssel

- feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásainkat hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Az óvodai gyermekvédelem feladatai és a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- a gyermek személyiségének károsodását megelőzni /prevenció/, a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatásait megszüntetni, de legalább enyhíteni /korrekció/
- a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, a problémák feljegyzése
- a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet jelzése az illetékes szakszolgálat felé /pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálat/
- a tünetek okainak megkeresése, családlátogatás
- a szülők segítése a szülői szerep eredményes betöltéséhez
- a gyermek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- segítő szakemberek igénybevétele /fejlesztő pedagógus, lelki vezető/.

Részt vesz:

- az óvoda vezetésével együttműködve a speciális gyermekvédelmi munka tervezésében, szervezésében, megvalósításában és ellenőrzésében,
- a munkatervben meghatározott feladatokra építve elkészíti a gyermekvédelmi munkatervet
- nyilvántartást vezet
- segítséget nyújt a feladatok megvalósításában
- kapcsolatot tart az állami szervekkel

A veszélyeztetettség legfőbb kategóriái:

Környezeti okok:

- A család szerkezetének megváltozása
- Nevelési hiányosságok
- Brutalitás
- Erkölcstelen családi környezet
- Italozás a családban

A környezeti okokból következik:

- Értelmi, érzelmi elmaradottság

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- Szociális visszamaradottság
- Gátlásosság
- Fokozott agresszivitás
- Túl mozgékonyság

Anyagi okok:

- A szülők önhibájukon kívül alacsony jövedelműek (pl. rokkant nyugdíjasok)
- A családban sok a gyermek

Egészségügyi okok:

- Született betegség, súlyos testi fogyatékoság áll fenn.

Intézkedési terv:

- Pedagógiai Szakszolgálatba utalás
- Családgondozóba utalás
- Bejelentés a gyám és gyermekvédelmi osztályra
- Védő-óvó intézkedés
- Egyéni bánásmód
- Szorongások oldása
- Pszichológiai vizsgálat kérése
- Irányítás az önkormányzat szociális bizottságához

Kapcsolattartás:

Családdal:

- egyéni beszélgetés
- szülői értekezlet
- fogadóóra
- előadások tartása meghívott előadókkal
- nyílt napok
- lelki délután

Pedagógiai Szakszolgálattal:

- tanulási képességek vizsgálata , dys-es vizsgálatok

- egyéni fejlesztő foglalkozások
- értelmi képesség vizsgálata
- magatartászavar vizsgálata - iskolaérettségi vizsgálat
- pszichológiai vizsgálat.

Gyámhatósággal:

- környezettanulmány készítése

Családsegítő szolgálattal:

- szociális, lelki problémák

Gyermekjóléti szolgálattal:

- hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek jelzése

Szociális bizottsággal:

- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelem benyújtása.

A tevékenység eszközei, módszerei:

- az óvodai nevelésben adódó minden spontán helyzet maximális kiaknázása
- a szülők jogainak ismertetése
- tudatosság, következetesség, az egyéni bánásmód differenciált alkalmazása.
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Célunk az esélyegyenlőség biztosítása, a családok szociokulturális helyzetéből adódó hátrányok csökkentése, kompenzálása.

Feladataink:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos nyomon követése
- Képességei kibontakoztatását gátló tényezők feltárása
- A lemaradás mértékének, minőségének megállapítása, - Szülőkkel közös út keresése, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

A hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek:

- Szülői konzultáció az óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel
- Rendszeres egészségügyi felügyelet
- Egyéni fejlesztési terv készítése

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- Szakszolgálatokkal együttműködés - Sokoldalú, tevékeny, szabadidős tevékenység.
- Legitimáció

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Alapja:

- Szegregációmentesség.
- Diszkriminációmentesség.
- Hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi integrációjának segítése.
- Óvodánk elkötelezett a nevelési esélyegyenlőségek megteremtésében, mely elvek
- koherensek a keresztény nevelési elvekkel.

Sajátos feladatok:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, ezen belül:
 - sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)
 - kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésének feladatai:

- Ha a Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságának szakértői véleménye alapján a gyermek sajátos nevelési igényű (SNI), illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermek, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult.
- A fejlesztő foglalkoztatás óvodai nevelés keretében valósul meg, a szakértői vélemény alapján egyéni vagy mikrocsoportos foglalkoztatás keretében.

- Alapító okiratunk szerint óvodánkban az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő - mozgásszervi fogyatékos - beszéd fogyatékos SNI gyermekeket tudjuk fogadni.
- Logopédiai, pszichopedagógiai ellátást gyógy pedagógus segítségével biztosítunk.
- Kiemelten tehetséges gyermek nevelése: óvodás korban minden gyermeket tehetség ígéretként fejlesztünk. Az egyes területeken kiemelkedő képességű gyermekek kiemelkedő és gyenge oldalának fejlesztése egyaránt fontos az egészséges személyiségfejlődés érdekében.
- A sikeres integráció feltételei, közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása. Amennyiben valamelyik félben nincs meg a befogadás, együttműködés szándéka, akkor nem beszélhetünk sikeres integrációról.
- Tehetséggondozás és felzárkóztatás komplexitásában, térítésmentes tevékenységekkel segítjük a gyermekek fejlődését. A Faraktár és a Vígkevy Mihály utcai óvodákban: zeneovi, ovi-kosár, vizuális tevékenység, angol-nyelvi tevékenység

Migráns gyermekek nevelése:

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok:

- Felkészülés a gyermek fogadására. Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.
- Az érkező gyermek empátiás fogadása .
- A kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét - játék, mese, vers, ének, zene, tánc - figyelembe véve valósítható meg.
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

Sikerkritériumok:

- Akkor vagyunk sikeresek, ha a gyermek
- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival, és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

Egyházi, óvodai ünnepek, jeles napok:

ŐSZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Szeptember 8. Az Istenszülő születése Kisboldogasszony	Joakimtól és Annától született a világ Megváltójának édesanyja, a Istenszülő Szűz Mária	Lelki percek, Ovis Liturgia, Miroválás
Szeptember 14. A Szent Kereszt felmagasztalása	Szent Ilona császáraő megtalálta a Szent Keresztet és ezt Szent Makáriosz pátriarka 335. szeptember 14-én a jeruzsálemi Szent Feltámadás Bazilikában helyezte el.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Kereszthódolás, Miroválás, Bűnbánati nap
Gyermekáldás A Szentlélek segítségül hívása	Az adott nevelési évre kérjük a Szentlélek áldását.	Lelki percek, Egyházi szertartás, Miroválás
Október 01. Az Istenszülő Oltalma	Az Istenszülő Szűz Máriának, mint a keresztények segítségének és oltalmának ünnepe.	Lelki percek Ovis Liturgia
Október 23. Nemzeti ünnep	Megemlékezés az 1956-os eseményekről.	Az óvoda csoportszobájában
November 2. Halottak napja	Elhunytjainkra emlékezünk.	Lelki percek
November 08. Szent Mihály főangyal és a mennyei erők ünnepe	Szent Mihály főangyalnak, az Isten ellen lázadó angyalok legyőzőjének és az üdvösségtörténetben szereplő mennyei erőknek emlékünepe	Ovis Liturgia, Lelki percek

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

November 08. Mihály-napi, játékonysági vásár és táncház	Táncház és vásár szülőknek, meghívott vendégeknek.	Az óvoda csoportszobájában.
November 15. Karácsony előtti bűnbánati időszak kezdete	Jelezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	Lelki percek
November 21. Istenszülő templombavezetése	A gyermek Máriát szülei a jeruzsálemi templom szolgálatára szánták és a hagyomány szerint három éves korában a templomba vitték, hogy ott nevelkedjen.	Lelki percek, Ovis Liturgia Miroválás

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

TÉL

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
December 06. Csodatevő Szent Miklós püspök	Szent Miklós műrai püspök a keleti Egyház védőszentje. A tevékeny felebaráti szeretet szentjének emlékét.	Lelki percek Mikulás ünnepély, Ovis Liturgia, Miroválás
December 09. Szent Anna csodálatos foganása	A Szeplőtelen Istenszülő édesanyjának, Szent Annának csodálatos foganása.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Miroválás
December 25. Jézus születésének ünnepe. (Karácsony)	A Szentlélektől és Szűz Máriától megtestesült Fiúisten Betlehemben egy elhagyott istállóban Szűz Mária fiaként megszületett.	Lelki percek
December 26. Az Istenszülő emlékezete (Utóünnep)	Szűz Mária istenanyasága.	Lelki percek
December 27. Szent István fődiakónus, első vértanú	Szent István főszerpap, első vértanú és a Hajdúdorogi Egyházmegye védőszentjének ünnepe.	Lelki percek
Január 06. Úrjelenés Vízkereszt	Jézus megkeresztelése. Keresztelő Szent János a Jordánban megkeresztelte az Üdvözítőt. Szentháromság kinyilatkoztatása.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Vízszentelés, Óvodaszentelés
Január 30. Három szent főpap	A három legkiválóbb keleti egyházatya: Nagy Szent Bazil, a szerzetesség atyja, Aranyszájú Szent János Szent Liturgia szövegünk szerzője, Nazianzi Szent Gergely a keleti egyház	Lelki percek, Ovis Liturgia

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

	egyik legnagyobb hittudósa. E három szent közös ünnepe.	
Február 02. Jézus találkozása Simeonnal. Gyertyaszentelő Boldogasszony	Születése után a 40. napon az Istenszülő Szűz Mária bemutatta a gyermek Jézust a templomban. Itt a Messiásra várakozó öreg Simeon karjaiba vette a kis Jézust és őt a világ világosságának nevezte.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Gyertyaszentelés, Miroválás
Vízkeresztől Vajhagyó vasárnapig tartó idő a farsang időszak	„Örüljete az Úrban szüntelen!”	Farsangi mulatság
Tiszta hétfő A Nagyböjt kezdete - Húsvét előtti böjti idő, 6 hét	Jelezzük az ünnep közeledtét, így van időnk a ráhangolódásra, a felkészülésre.	Nagyböjt első napján /szigorú böjt/ lelki és testi ajándék szülőknak, dolgozóknak, Lemondás – gyűjtők készítése, Lelki percek

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

TAVASZ

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Nyílt nap	A szülők betekintést nyerhetnek csoportjaink hétköznapijaiba.	Szülők, leendő szülők körében
Március 15. Nemzeti ünnep	Az 1848 - 49-es szabadságharcban résztvevőkre emlékezünk.	Közös séta a Kossuth térre
Március 25. Istenszülő Szűz Mária Örömhírvétele, Gyümölcsoltó Boldogasszony	Gábor arkangyal, Isten küldötte megjelent Názáretben Szűz Máriának és hírül vitte neki, hogy a Szentlélek erejéből a Fiúisten anyjává lesz.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Miroválás
Lázár feltámasztása Jézus bevonulása Jeruzsálembe Virágvasárnap	Jézus feltámadását előre jelezvén feltámasztotta barátját Lázárt. Az Úr Jézus kinszenvedése előtt ünnepélyesen bevonult Jeruzsálembe. A nép ujjongva, pálmaágakat lengetve fogadta. Ennek emlékére zöldellő gallyakat /barkát/ áld meg az Anyaszentegyház.	Lelki percek, Vasárnap barkaszentelés a templomban. A megszentelt barka elhelyezése csoportszobákban.
Nagyhét (nagyhétfőtől nagyszombatig)	A titkos vacsora emléke (nagycsütörtök) Az Úr Jézus kereszthalála (Nagypéntek) Jézus Krisztus pokolra való leszállásának emléke (Nagyszombat) Jézus feltámadásának ünnepe	Lelki percek, Bekapcsolódás szertartásokba
Húsvét-Fényeshét		Bekapcsolódás szertartásokba
Április 23. Szent György nagyvértanú	Mint bátor és vitéz katona sokakat keresztény hitre térített. 303-ban Dioklecián császár alatt szenvedett vértanúságot. Példájával megmutatta,	Lelki percek, Ovis Liturgia, Búzaszentelés a templomban

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

	hogyan bármilyen állásban lehet buzgó keresztény életet élni	
Anyák napja	A család és fontosságának hangsúlyozása és megemlékezünk Égi Édesanyánkról is	Édesanyák, nagymamák körében
Gyermeknap	.. ilyeneké a mennyek országa ..	Versenyjátékok, kézműves foglalkozások, zenés előadás
Urunk mennybemenetele Áldozócsütörtök	Az Úr Jézus feltámadása után a negyvenedik napon apostolai szemével láttára diadalmasan mennybe ment.	Lelki percek, Ovis Liturgia, Miroválás
A Szentlélek eljövetele Pünkösöd Húsvét után az 50. napon Pünkösöd hétfő Utóünnep A Szentháromság ünnepe Pünkösöd utáni első vasárnap	A feltámadás után az ötvenedik napon szállott le a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában az apostolokra és a velük együtt levőkre. A szentek egységének megünneplése.	Lelki percek
Mindenszentek vasárnapja		
Ballagás, és a nevelési év zárása Szent Liturgia keretében.	Hálaadás az elmúlt nevelési évről, elköszönünk az iskolába készülő gyermekeinktől.	Ballagási műsor Ünnepi Liturgia

NYÁR

Feldolgozandó anyag	Ünnep, jeles nap jelentéséről	Megünneplés módja
Június 24. Keresztelő Szent János születése	Az eljövendő Megváltó előhírnöke. Zakariás és Erzsébet gyermeke volt. A szentek közül Szűz Márián kívül csupán az ő születésnapját ünnepeljük. Gyógynövénytisztelés.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/

Június 29. Szent Péter és Pál főapostolok	Néró császár alatt /67 körül/ szenvedtek vértanúságot Rómában. Az első pápát, Szent Pétert fejjel lefelé keresztre feszítették a nemzetek nagy apostolának Szent Pálnak pedig fejét vették.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Nyári zárás	Nyári zárás	Nyári zárás
Augusztus 06. Urunk színeváltozása	Az Úr Jézus szenvedése előtt megmutatta apostolainak fényes Istenarcát, hogy szenvedő arcát látva se felejtsek el, hogy ő Isten. -Ezen a napon áldja meg az egyház az új termést, különösen a szőlőt.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 15. Nagyboldogasszony, Istenszülő Szűz Mária elszenderedése és mennybevitele	Isten nem engedte, hogy az Istenszülő Szűz teste az enyészet martalékává legyen, hanem mint a megváltás első zsengejét, halála után testestőllelkeztől mennybe vitte.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 20. Szent István apostoli király	A magyar nemzet első szent királyának és apostolának ünnepe /969-1038/. Neki köszönheti népünk hitét és műveltségét. Halála előtt országát a Szűz Máriának ajánlotta fel.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/
Augusztus 29. Keresztelő Szent János feje vétele	Heródes, akit az előhírnök kicsapongó élete miatt megdorgált, bűntársának, Heródiásnak kérésére lefejeztette Keresztelő Szent Jánost.	Az Úr napjának megszentelése. /Bekapcsolódunk a Szent Liturgiába/ Bűnbánati nap

II. Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvodai csoport nevelési programja:

A Faraktár utca 107. utca alatti intézményegység Pedagógiai Programja:

Az Intézményegység alapfeladatai:

- **Óvodai nevelés:** a sajátos nevelési igényű tanulóknak az iskolai nevelése-oktatása, akik az e célra létrehozott **speciális óvodai csoportban eredményesebben foglalkoztathatóak**, ezen belül autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése, oktatása
- **Általános iskolai nevelés-oktatás:** Azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak az iskolai nevelése-oktatása, akik az e célra létrehozott iskolai osztályban eredményesebben foglalkoztathatóak, ezen belül **autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése, oktatása**, 1-8 évfolyamon felmenő rendszerben.

Autizmussal élő gyermekeket nevelő óvoda nevelési programja: 1 csoportban

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről autizmus spektrum zavarokban az autizmus spektrum zavarokban érintett gyermek számára is biztosítja a fogyatékoság típusának megfelelő pedagógiai ellátáshoz való jogot a sérülés felismerésének pillanatától kezdve.

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel és kiegészülnek a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének vonatkozó irányelveivel.

Az autizmussal élő gyermekek jellemzése:

Ezen óvodai nevelési program kialakításának meghatározó eleme az a tény, hogy speciálisan sérült populáció nevelésére, fejlesztésére íródott. Az autizmus lényege a szociális, kommunikációs, és speciális kognitív képességek minőségi károsodása, mely a fejlődés devianciájában és jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autista gyermekekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív nehézség, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, ill. képességprofil, és a következményes sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás.

A sérülések okozta elsődleges és másodlagos tünetek az igen súlyostól a jól kompenzált állapotban csaknem tünetmentessé változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik.

Az autisztikus szindrómák gyakran társulhatnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatók:

- értelmi fogyatékoság, mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar
- beszéd-, érzékszervi-, mozgás- vagy „más” fogyatékoság,
- viselkedésproblémák pl. agresszió, autoagresszió
- étkezési és alvási zavarok

A fejlesztés illetve tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:

- A másik személy szándékának, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat a tárgytól megkülönböztesse.
- Belátás hiánya vagy korlátozott volta egy részt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban
- A szociális megerősítés jutalomértékének illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya- a gyermeknek nagyon kevés dolog vagy szokatlan dolog okoz örömet
- A beszéd korlátozott megértése még látszólag jó beszédprodukció mellett is. Ezt a nehézséget fokozzák a beszéd emocionális, szociális sajátosságai.
- Az egyenetlen képességprofil (pl ismeretek és önellátás, mechanikus és személyes memória közötti szakadékszerű különbségek).

Típusos erősségek, melyekre az autista gyermekeknél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információt általában értik
- a tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás
- jó mechanikus memória
- megfelelő környezetben érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás

- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, zene)

Típusos nehézségek, és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:

- szenzoros információfeldolgozás zavarai
- figyelemzavar
- utánzási képesség sérülése
- percepció, vizuomotoros, koordinációs problémák
- analízis, szintézis műveleteinek problémája
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás sérülése
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának problémája
- emlékezetfelidézési problémák (szociális tartalmaknál, és személyes élményeknél)
- nehézség már felismert tudásanyagban szociális elem bevezetésekor vagy új körülmények közötti alkalmazáskor
- a feladat céljának nem értése
- a reális jövőre irányultság hiánya
- a szimbolikus gondolkodás fogyatékossága
- énkép, én tudat fejlődésének zavara
- a valóság téves értelmezése, felfogása
- realitás és fantázia összetévesztése
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többtagú utasítások esetén
- képességek, ismeretek kreatív (nem mechanikus, vagy sztereotip) alkalmazásának hiánya
- gyermekközösségben áldozattá, bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát viszonyulás a kortársakhoz
- strukturálatlan időben passzivitás reaktív viselkedésproblémák
- félelmek, fóbiák (gyakran más által megszokott hétköznapi tárgytól, hangoktól)

A fenti problémák következménye, hogy a szociális, kommunikációs kontextusban zajló ismeretelsajátítás akadályozott, ezért a pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek számára a világ megértésére elsősorban nem a személyek közötti kapcsolatok szolgálnak.

Az óvoda nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései:

Az autista gyermekek fejlesztésére vállalkozó óvoda nevelési alapelvei és céljai az alábbi szempontokban megegyeznek a közoktatási rendszer egyéb profilú óvodáival, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet:

- elősegíti a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását,
- fontos nevelési célja a gyermekek egészséges életmódra szoktatása,
- a szülők támogatása és tehermentesítése a speciális nevelés során,
- nyugodt, kiszámítható, biztonságos környezet biztosítása a gyermekek számára.

A nevelési célok kiegészülnek a fogyatékoságnak megfelelő speciális célokkal:

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése. Ennek elérése érdekében cél a sérült készségek kompenzálása a fejlődésben elmaradott készségek rehabilitációs fejlesztése, a másodlagos /pl. viselkedés / problémák kezelése a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerek segítségével való tanítása. A típusosan egyenetlen képességstruktúrán belül elsődleges cél az elmaradt területek fejlesztése az átlagos vagy kiemelkedő képességek gondozása mellett.

Az autista gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- a sztereotip inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, ill. korrekciója.

Nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét:

1. Az óvodai fejlesztés minden esetben formális és informális felméréseken alapuló egyéni fejlesztési terv alapján történik. E felmérések a szociális adaptáció színvonalára, a kommunikációs szintre, a meglévő kognitív képességekre, a hallás, látás, mozgásfejlődésre vonatkoznak. Az óvoda a felmérés eredményét félévenként rögzíti, ahogyan a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat is. Az egyes képességterületek fejlesztése közvetlenül a felmért meglévő és kialakulóban lévő készségek azonosításán alapszik.
2. A felmérés során azonosított, már meglévő készségek alapot jelentenek a további készségek kialakításához, így azok használatát folyamatosan el kell várni, a fejlődést rendszeres felméréssel követni kell.
3. Minden gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása szükséges.
4. Augmentatív, vizuálisan segített kommunikációs rendszer speciális környezetben belül a személyek között, beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
5. A gyermek felé irányuló minden kommunikációnak mindenkor igazodnia kell a gyermek mentális korához, beszédértésének valódi szintjéhez és autisztikus nehézségeihez.: mennyiségben, tartalmában, időzítésében, szóhasználatában, nyelvi komplexitásában, változatosságában, metakommunikációjában.
6. A szimbolikus gondolkodás sérülése miatt a gyermek fejlesztése során a játéktárgyak használata helyett törekedni kell a valós, a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására illetve a játéktárgyak használatát tanítani kell.
7. Az új készségek és ismeretek elsajátítása egyéni helyzetben történik, napi rendszerességgel szervezve.
8. Az általánosítás nehézsége miatt fokozott jelentőségű, hogy az ismereteket valós élethelyzetekben sajátítsa el, ill. gyakorolja be a gyermek és a már megtanult ismereteket minél több helyzetben megtanulja alkalmazni.
9. Az óvodai fejlesztés minden esetben gyermekközpontú, egyénre szabott, játékos, a fokozatosság elvét szem előtt tartó.
10. Az óvodai fejlesztés során a sérülés specifikus szociális kommunikációs és kognitív fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden pillanatát.

Kommunikáció és szociális viselkedés:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása,
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása,
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása,
- tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása,
- augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikus környezet részeként.

Fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek:

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: rágás, étkezés, szobatisztaság, öltözés, tisztálkodás.

Korai kognitív funkciók:

- elemi logikai műveletek, fogalmak összefüggések tanítása,
- szociális kognitív készségek fejlesztése,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása, strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása:

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,
- csoportba való beillesztés kialakítása,
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása

A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása. Az ide tartozó feladatok megegyeznek a bölcsődei és óvodai gondozási feladatokkal. A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében a szülőkkel szorosan együttműködve minden természetes élethelyzeteket ki kell használni a fejlesztésre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és a fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek utoljára abban az évben kezdhet óvodai nevelési évet, amelyben a hetedik életévét betölti. Abban az évben, amelyben a gyermek a hetedik életévét betölti, akkor kezdhet újabb nevelési évet az óvodában, ha augusztus 31. után született, és a nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság javasolja, hogy még egy nevelési évig maradjon az óvodában. A nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság ilyen javaslatot a szülő kérésére és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével tehet. A nevelőtestület egyetértését a nevelési tanácsadó, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság a gyermek, tanuló vizsgálatának megkezdése előtt szerzi be. A nevelési tanácsadó, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság - szakvéleményének megküldésével - értesíti a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes jegyzőt, ha javasolja, hogy a gyermek további egy évig óvodai nevelésben vegyen részt.

Az óvoda szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenysége:

A gyerekek nem azonos szociokulturális háttérrel érkeznek az óvodába. Sok esetben közülük beilleszkedési, magatartási, beszédbeli problémákkal, részképességzavarral küzdenek. Differenciálással oldható meg az optimális fejlesztés biztosítása minden gyermek számára, figyelembe véve előzetes tudását, annak gyengébb és erősebb területeit, személyiségét, érdeklődését. A hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedésével előtérbe kerül az óvoda óvó-védő, szociális ellátó funkciója. Elengedhetetlen az inkluzív pedagógiai szemlélet érvényre juttatása. Nevelési programunk szerint óvodánk gyermekközpontú, befogadó, ami azt jelenti, hogy minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít a fejlődéshez életkori, egyéni sajátosságok figyelembevételével. Fontos feladat a hátránnyal küzdők felzárkóztatása. A logopédiai munka az anyanyelvi nevelés része és segítője, módszereivel segíti elő az alakilag és tartalmilag megfelelő beszéd kialakulását. Cél a prevenció, a tanulási nehézségek kialakulásának megelőzése.

A roma gyerekek legtöbbje ingerszegény környezetből jön, ezért értelmi képességeik elmaradnak az életkoruknak megfelelő szinttől. Fejlesztő munkánk csak akkor lehet hatékony, ha a gyermek biztonságban érzi magát, ha tudja, hogy szeretjük, elfogadjuk, megértjük.

A nevelés igazodik a gyermekhez, s ez azt is jelenti, hogy igazodik ahhoz a közeghez, családnak, amelynek a gyermek részese, vagyis a gyermekeken keresztül a környezetünkben élő családokat is segítjük, támogatjuk. Igyekszünk bevonni őket az iskolai élet eseményeibe, rendezvényeibe.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység:

Az autista gyermekeket fejlesztő speciális gyógypedagógiai intézmény az ép gyermekeket nevelő óvodákhoz hasonlóan, kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, melyek óvodába lépés előtt (gyermekorvos, diagnosztizáló intézmény, gyermekpszichiáter, speciális centrum TKVSZB, korai fejlesztést adó szakember, stb.), alatt (gyermekpszichiáter, autizmus területén speciálisan képzett szakember, pedagógiai szakszolgálat intézményei stb.) az óvodai élet után (befogadó intézmény) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység:

A törvény szerint a gyermeknek joga van ahhoz, hogy fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Ebből adódóan a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk célja: a gyermeki jogok érvényesülésének ellenőrzése, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkutatása, támogatása.

Feladataink:

- A segítségnyújtás, a hátrányok enyhítése, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.
- Lehetőség szerint figyelemmel kísérjük a családok anyagi helyzetét (családlátogatásaink által).
- Lehetőséget keresünk, hogy anyagi támogatást kapjanak (a fenntartó segítségével).
- A rendszertelenül óvodába járókat felszólítjuk a rendszeres óvodába járásra. Szükség esetén a gyermekvédelmi felelős segítségével problémajelzõt küldünk a gyermekjóléti szolgálatához.
- A prevenció, a segítségnyújtás, amelyre a humánus a jellemző.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermekbalesetek megelőzése.

Intézményünkben Gyermek és ifjúság védelmi felelős koordinálja a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkát, aki rendszeres, személyes kapcsolatot tart fenn a Gyermekjóléti Szolgálattal. Szükség esetén hozzáfordulhatunk, és ő megteszi a szükséges lépéseket, a probléma megoldása érdekében.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

A szülők jogai, kötelességei és igényei:

A nemzeti köznevelési törvény 72. § alapján a szülő joga, hogy:

- gyermeke adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelően, saját vallási meggyőződésére, nemzetiségi hovatartozására tekintettel szabadon választhat óvodát,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetén gyermeke óvodába járatásához a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint anyagi támogatást kapjon,
- gyermeke neveléséhez igénybe vegye a pedagógiai szakszolgálat intézményét,
- d) megismerje az óvoda pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon
- az abban foglaltakról, gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,
- kezdeményezze szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, és annak munkájában, továbbá a szülői képviselők megválasztásában, mint választó, és mint megválasztható személyrészt vegyen, írásbeli javaslatát a nevelési oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az óvodaszék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az óvodaszéktől, legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon.

A nemzeti köznevelési törvény 72. § alapján a szülő kötelessége, hogy:

- gondoskodik gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadja ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kíséri gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,
- biztosítsa gyermeke óvodai nevelésben való részvételét,
- tiszteletben tartsa az óvoda pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk,
- gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, továbbá biztosítsa gyermekének a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére, a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésében foglalt

kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a jegyző kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

Az autista gyermekek alapvető speciális szükségletei közé tartozik, hogy a nap 24 órájában támogató és strukturált, kompenzáló segédeszközként működő környezet vegye őket körül. E környezet folyamatos biztosítása lehetetlen az óvoda és a család szoros, aktív együttműködése nélkül. A szülők számára fontos, hogy konkrét segítséget kapjanak az otthoni problémák kezeléséhez a gyermekkel napi kapcsolatban lévő pedagógustól. Ezért az óvoda pedagógusai, szakemberei legyenek szakmailag felkészültek arra, hogy megfeleljenek a gyermekek speciális szükségleteiből fakadó igényeknek. Legyenek képesek biztonságos, elfogadó, támogató környezetet teremteni a gyermekek számára. Érzékenyen vegyék tekintetbe az autista gyermeket nevelő család szempontjait, figyelembe véve annak makro- és mikrotársadalmi pozícióit, valamint belső struktúráját. A gyermek egyéni fejlesztési tervének kidolgozásakor a szülők és a család igényeit, kéréseit mindenkor szem előtt kell tartani - a gyermek képességeinek megfelelő realitásokon belül. A szülők segítséget várhatnak abban, hogy a módszertani alapelveknek megfelelő terápiás, ill. oktató-nevelő módszert válasszanak gyermekük számára, ill. abba betekintést kapjanak. Ennek feltétele, hogy a pedagógusok széleskörű ismerettel rendelkezzenek a fentiekről. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek nevelését. Igyekszünk összhangot teremteni közös nevelési módszerek keresésével, segítséget, tanácsot adni nevelési problémák megoldásában. Célunk, a kölcsönösen megértő, támogató partnerség. A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom alapján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy szeretjük gyermeküket, és ezt ki is fejezzük a mindennapokban. E mellett arra törekszünk, hogy magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

A kapcsolattartás formái:

Szülő-pedagógus találkozók:

Ezeket a találkozókat a szülők igényéhez igazítva tartjuk. Fontos a találkozók információ közvetítő és ventillációs szerepe. A szülők beszélhetnek gyermekük állapotával kapcsolatos érzéseikről, kicserélhetik tapasztalataikat, konzultálhatnak a szakemberekkel. A szülők igénylik az autizmussal kapcsolatos információcserét, kíváncsiak a legújabb kutatási eredményekre. Felvetődnek szociális

és érdekképviselési kérdések is, melyekre lehetőségeink szerint segítünk megoldásokat keresni, ill. közvetíteni magasabb érdekképviselési fórumok felé.

Féléves konzultációk:

Félévenként minden szülővel találkozunk és értékeljük a gyermek fejlődését, megbeszéljük a fejlesztés további irányát, céljait, stb.

Fogadóóra:

Minden hónap utolsó hetében fogadóórát tartunk a szülők részére. Az érdeklődő szülők itt információkat kaphatnak a gyermek fejlődéséről, állapotáról. E mellett folyamatosan lehetőséget biztosítunk rövid esetenkénti megbeszélésre.

Családlátogatás:

Családlátogatási terv alapján valósul meg, igény és lehetőség szerint. Előnyt élveznek az újonnan érkező gyerekek.

Nyílt napok, közös rendezvények:

A szülőknek lehetőségük van betekintést nyerni az óvoda életébe, a nyílt napok, közös ünnepségek alkalmával.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, értékek:

Az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőségű ebben az életkorban.

Cél: egészséges, edzett, mentálhigiénés szempontból, értelmi fejlődés tekintetében önmagához képest fejlett gyermeki személyiségkialakítása, figyelembe véve a gyermek egyéni szükségleteit. A szeretetteljes légkör, a gondoskodás, gondozás, a szükséges mennyiségű mozgás biztosítása mind biztosítéka a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének. Az egészséges életmód kialakításában, a környezet megóvásában sokat segít a gyermek azonosulási, utánzási törekvése, ezért igen fontos a felnőttek példaértékű magatartása.

Feladatok:

- Gondozás: a tisztálkodás, testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatban történjék.
- Testi nevelés: mozgásigényük kielégítését szolgálják az óvodai, udvari, tornatermi mozgásfejlesztő eszközök és a szervezett mozgást fejlesztő tevékenységek. Testi

épségük védelme érdekében a szabályok megismertetése, betartása és betartatása kiemelt jelentőségű!

- **Testedzés:** az erőnlét megőrzése, fejlesztésének biztosítása a mindennapos testnevelés gyakorlásával. Nyáron játszótéri, udvari játékok, eszközök használata, futás, gyaloglás, télen szánkózás, hógolyózás nyújt lehetőséget erre.
- A napirend, heti rend rendszeres, következetes betartása, a helyes életritmus kialakítása rendkívül fontos az egészségmegőrzés, a betegségmegelőzés szokásrendszerének kialakításához! Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, óvodapedagógusok a szülőkkel együttműködve törekedjenek a speciális gondozó, prevenciós, korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátására.

Környezetünk védelméhez, megóvásához kapcsolódó nevelési feladatok:

Fontos, hogy már ebben az életkorban kialakuljon a gyermekekben a természeti és társadalmi környezet megismerése, és megóvása iránti igény. Arra kell törekednünk, hogy érdeklődésből fakadó tapasztalások útján ismerjék meg a természet szépségeit, az élőlények, fák, virágok, állatok tulajdonságát, változásait. Azzal a céllal, hogy saját szintjükön, élményszerű tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról, természeti és társadalmi környezetükről. Óvodáskorban szembesülnek először azzal, hogy a szűk családon kívül egy „nagyobb családban” a társadalomban élnek, és nap mint nap újabb tapasztalatokat, koruknak megfelelő ismereteket szereznek az együttélés szabályairól.

Utcán, udvaron, séták, kirándulások során, természet-közeli élmények, megfigyelések révén természetessé válik számukra, hogy ők is, és „mások” is a természet részei, ami segíti én-tudatuk kialakulását, egymás elfogadását, önbizalmuk fejlődését. Látott-hallott tapasztalataik beépülnek személyiségükbe, elősegítik a szocializálódást, környezetükben való eligazodást, tájékozódást. Személyes jó példánk nyomán kialakulnak bennük a természet-környezet védelmére irányuló szokások, attitűdök. (pl. szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság).

A külvilág megismerésének része a közlekedési szabályok ismerete, betartása, a járművek használata, testi épségük megóvására törekvés, gondolataik, élményeik szavakkal történő kifejezése. Egyszerű madáretetés, állatsimogatás, növényápolás pozitív emocionális élmények megélését jelenti, komfortérzetet nyújt a gyermekeknek.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Esélyegyenlőségi tervünk alapvető célja, hogy minden gyermeket képességeinek megfelelően juttattassunk el a fejlesztés során a leghatékosabb szintre, ezzel támogatva későbbi társadalmi integrációjukat. Törekszünk arra, hogy lehetőségük szerint a felnőtt életükben életminőségük javuljon.

Ehhez olyan intézményi feltételeket kívánunk biztosítani, amelyben az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése manifesztálódik. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének megteremtésén túl célul tűzzük ki az esélyteremtést, a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását az óvodánkban minden gyermek számára. Így célunk az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a pedagógiai szolgáltatások igénybe vételére.

Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata:

Az óvoda működésének alapdokumentumai:

- 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről
- 2012. CXXXIV. a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény
- A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a Nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Rosta Katalin: Add a kezéd! Logopédiai Kiadó 2005.

Felvétel az óvodába:

Az a gyermek kerülhet a gyógypedagógiai óvodába, aki rendelkezik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével. A csoportlétszám: 8 fő.

A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják az óvoda életét. A napirend növeli az óvodáskorú gyermek biztonságérzetét, segíti időérzékének fejlődését.

Az óvoda napirendje:

07.00-08.00	reggeli
08.00-11. 40	óvodai foglalkozások-levegőzés (beszédfejlesztés, mozgásnevelés, ábrázolás, ének. zene, játékra nevelés, önkiszolgálás)
9. 40	tízórai
12.00	ebéd
12. 30-14. 30	csendes pihenő
14. 30-16. 00	délutáni foglalkozások (mindennapos testnevelés, önkiszolgálás, irányított játék)
15.00-15.15	uzsonna
16.00-17.00	játék

A foglalkozások heti rendszeressége:

Foglalkozás neve:	Heti előfordulása:	Foglalkozás formája:
beszédfejlesztés	5	csoportos
önkiszolgálás	2	mikrocsoportos
ábrázolás	3	mikrocsoportos
ének-zene	2	csoportos
játékra nevelés	3	csoportos, mikrocsoportos, vagy egyéni
mozgásnevelés	5	csoportos
habilitáció	11	egyéni

Habilitáció, rehabilitáció:

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, amely az egyes gyermek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások alkalmazását teszi szükségessé. Az egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia, alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

A habilitáció, rehabilitáció célja, feladatai:

- a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékosságból, több fogyatékosság előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,

- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása a használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése,
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- a fogyatékoság típusa, súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének az ideje,
- a gyermek életkora pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttére.

A fejlesztés magában foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait a motoros képességeket, a beszéd- és a nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert, a környezet kialakítását minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az óvodai nevelés eredményessége, ellenőrzés, értékelés:

A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése:

A pedagógus a tanév elején pedagógiai megfigyeléseit írásban rögzíti. Mindezek és a gyermek gyógypedagógiai – pszichológiai – orvosi vizsgálati lelete alapján készíti el a gyermek egyéni fejlesztési tervét, s tervezi a csoport munkáját. Munkájára jellemző a folyamatellenőrzés: a pedagógiai vizsgálatot félévente megismétli. A tanköteles gyermekek a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság iskolaérettségi vizsgálatán vesznek részt. A Bizottság dönt a gyermek beiskolázásának kérdéséről.

A gyermek értékelése:

A nevelési év elején és végén gyógypedagógiai értékelőlap kerül kitöltésre. Az óvodás gyermekek beilleszkedéséről, értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődéséről év végén szöveges értékelés készül, melyet a fejlődési füzetben rögzítünk. A szülő a gyermek fejlődéséről folyamatosan

tájékoztatót kap, mind írásban, mind szóban. Erre nyújt megfelelő lehetőséget havonta biztosított szülői fogadóóra.

Személyi feltételek:

Képzettség:

Az autista gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett személyzet szükséges, lehetőség szerint gyógypedagógiai előképzettséggel. Speciálisan képzett az a pedagógus, szakember, aki megfelelő elméleti felkészültséggel rendelkezik az autizmussal, és a lehetséges speciális pedagógiai és kognitív viselkedésterápiás beavatkozásokkal kapcsolatban. Gyakorlati tapasztalata van a fejlesztés során használatos speciális megközelítések, módszerek, eszközök alkalmazásában. Fontos, hogy a fent említett feltételek mellett a pedagógus legyen kész a család elképzeléseivel összhangban megtervezni a pedagógiai célokat, törekedjen a szülővel (kollégiumi intézmény esetében a kollégiumi ellátásról ápolóval) történő folyamatos együttműködésre. Legyen kreatív, pozitív hozzáállású. Nyugodt, határozott, következetes, visszafogott. A pedagógus legyen képes objektíven értékelni a fejlesztési tervét, a célkitűzéseket, és szükség szerint módosítani azt. Az intézmény nem pedagógus alkalmazottai is szerezzenek legalább elemi ismereteket az autista gyermekkel való kommunikációról, együttműködésről, és segítsék a pedagógust, ill. a gyermeket a kitűzött célok elérésében.

Létszám:

Az autista gyermekeket ellátó óvodai csoportban a maximális létszám 8 fő. A csoportban dolgozó felnőttek létszáma 2 fő gyógypedagógus, 2 fő gyógypedagógus asszisztens.

Tárgyi feltételek:

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek. A gyermekek fejlesztése során törekedni kell a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására, valamint, ha szükséges a gyermek érdeklődésének megfelelő speciális jutalmak használatára. Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége biztosítson megfelelő munkakörnyezetet a pedagógusnak, valamint hatékonyan segítse elő az autista gyermekek minél nagyobb fokú önállóságát.

Kötelező taneszközjegyzék:

<u>Előírt</u>	<u>Meglévő</u>	<u>Hiányzó</u>
1.) Helyiségek		
csoportszoba	1	-
gyermekágy/fektető tároló helyiség		1
tornaszoba, sportszertárral	2	-
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		1
játszóudvar	2	-
igazgatói iroda		1
igazgató-helyettesi iroda		1
nevelőtestületi szoba és könyvtárszoba		1
általános szertár/raktár	1	-
többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	1	-
orvosi szoba, elkülönítő szoba		1
gyermeköltöző	1	-
gyermekmosdó, WC helyiség	1	-
felöltöző		1
felöltöző mosdó		1
felöltöző WC helyiség	1	-
felöltöző zuhanyzó		1
mosó, vasalóhelyiség		1
szárító helyiség		1
felöltöző étkező		1
főzőkonyha		1

melegítő konyha		1
tálaló-mosogató		1
szárazáru raktár		1
földesáru raktár		1
éléskamra		1
ételhulladék tároló		1
2.) Helyiségek bútorzata		
Csoportszoba		
óvodai fektető	8	
gyermekszék (ergonomikus)	11	-
gyermekasztal	6	-
Előírt	Meglévő	Hiányzó
fényvédő függöny	2	-
szőnyeg	1	-
játéktartó szekrény	3	-
könyvespolc	1	1
élősarok állvány	1	-
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	1	-
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	1	-
szeméttartó	1	-
Tornaszoba		
tornapad	4	-
tornaszőnyeg	1	-
bordásfal	2	-
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	-
egyéni fejlesztést szolgáló spec. felszerelések	1	-

Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
tükör		1
asztal		1
szék		1
szőnyeg		1
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	-
Játszóudvar		
kerti asztal	1	-
kerti pad	2	-
babaház		1
udvari homokozó	2	-
takaróháló	2	-
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	1	-
Intézményegységvezetői iroda:		
írógépasztal és szék		1-1
tárgyalóasztal, székekkel		1
telefon		1
fax		1
könyvszekrény		1
iratszekrény		1
elektronikus adathordozó szekrény		1
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal		1
számítógépasztal és szék		1-1
Igazgató-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda:		

íróasztal és szék		1-1
iratszekrény		1
telefon		1
számítógépasztal		1
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal		1
Nevelőtestületi szoba		
asztal		1
szék		1
könyvtári dokumentum		500-
könyvszekrény		1
Fénymásoló	-	1
tükör		1
Többcélú helyiség:		
tárgyalóasztal székekkel		1
Orvosi szoba, elkülönítővel		1
Gyermekeköltöző:		
öltözőrekesz, ruhatároló fogas	8	
öltözőpad	1	
Gyermeekmosdó, WC helyiség:		
törölközőtartó	8	-
falitükör	1	-
rekeszes fali polc (fogmosótartó)	1	-
Tisztálkodási és egyéb felszerelések:		
egyéni tisztálkodó szerek	8	-
tisztálkodó felszerelések	2	-
fésűtartó	1	-
törölköző	24	-
abrosz	3	-
takaró	8	
lepedő	16	

ágyneműhuzat	16	
Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök:		
szennyes ruha tároló	-	1
mosott ruha tároló		1
mosógép		1
centrifuga		1
vasaló		1
vasalóállvány		1
Előírt	Meglévő	Hiányzó
szárítóállvány		1
takarítóeszközök	1	-
kerti munkaeszközök, szerszámok	1	-
hűtőgép	1	-
porszívó		1
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:		
televízió		1
magnetofon/cd lejátszó/hangfalak	1	-
diavetítő	1	-
vetítövászon		1
hangszer (pedagógusoknak)	1	-
hangszer (gyermekeknek)	a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	-
projektor vagy írásvetítő		1
Egészség- és munkavédelmi eszközök		
étel-mintavétel (üvegtartály) készlet		1
elsősegélyláda	1	-
gyógyszerszekrény (zárható)		1

Protetikus környezet kialakítása:

Az autizmus olyan fejlődési zavar, mely súlyosan akadályozza a tárgyi és szociális környezetmegértését, a célszerű, adaptív viselkedés fejlődését. A károsodás következménye, hogy az autizmusban érintett gyermekek számára a szociális partnerek által nyújtott nyelvi információk nem adnak elegendő támpontot viselkedésük megszervezéséhez. A hagyományos tanulási-tanítási stratégiákkal kudarcot vallanak: A nyelvi instrukciók, a társadalmi elvárásokra, szabályokra való hivatkozás rendszerint nem vezet eredményre. Számos autizmussal élő gyermek küzd szervezési problémákkal (nem tudják, hol kell lenniük, mit kellene tenniük, hogyan játszhatnak egy eszközzel stb.), és a receptív nyelvi nehézségek miatt sokszor nem értik a közléseket. Szociális-kapcsolatteremtési nehézségeik miatt gyakran kerülnek a társas helyzeteket. Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják, érzékelik. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben. A fejlődés érdekében viszont nagyon fontos, hogy az autizmussal élő gyermekek változatos aktivitásokban vegyenek részt, lehetőleg önállóan. Kutatások eredményei szerint számukra sokkal könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk, mint a szóbeli közlések. Ezért esetükben az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítendő és kiegészítendő egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. A vizuális környezeti támpontokat összefoglalóan protetikus környezetnek nevezzük. A környezet adaptálásának célja a tájékozatlanság, bizonytalanság, az újtól, ismeretlen eseménytől való szorongás csökkentése, és a frusztrációból következő inadaptív viselkedések megelőzése, ezért integrált óvodai környezetben is fontos annak biztosítása.

Szociális készségek fejlesztése:

Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció és rugalmas gondolkodás) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakcióban fedezhetjük fel: az autizmus, mint „szociális fogyatékoság” a legvilágosabban specifikus. Természetesen egymástól elválaszthatatlan az első két terület, hiszen valódi kommunikáció mindig valamilyen szociális interakciót is jelent. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél tehát a gyermek képesszintjének megfelelő szociális viselkedés illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A szociális fejlesztési feladatok között a beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek fejlesztése mellett fontos feladat a szabadidős készségek tanítása is (bővebben a Játék című fejezetben). A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor feltétlenül figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek megakadályozzák a gyermeket abban, hogy a

szociális készségeket spontán, intuitív úton sajátítsák el. Mindezek következménye, hogy a tanítás, metodológiájában a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően alkalmazzunk fejlesztési módszereket és programokat, lásd zenei nevelés. A szociális fejlesztés minden területen megjelenik hol célként, hol feladatként az alapozó készségek kialakítása.

A fejlesztés fő területei:

A taníthatóságot megalapozó szociális készségek megtanítása:

- Más személyek jelenlétének felismerése és elfogadása.
- A pedagógus segítségének elfogadása.
- A csoport életének, elemi szabályainak, szokásainak elsajátítása.
- Az elemi viselkedési szabályok elsajátítása
- Az utánzási készség fejlesztése.

Önmagáról való tudás tanítása:

- Személyi adatok megtanítása.
- Saját külső tulajdonságainak tanítása.
- Saját maga és más személyek elkülönítése (pl. önfelismerés tükörben).
- Elemi élménymegosztás tanítása.
- A gyermek által gyakran végzett, megszokott tevékenység felsorolása

Kapcsolatteremtés, fenntartás:

- A metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése.
- Ismerős személyek felismerése, nevének megtanítása.
- Egyszerű szociális rítusok megtanítása (pl. köszönés, segítségkérés).
- Az információcsere szabályainak tanítása, kommunikációs interakció kezdeményezése, fenntartása, befejezése.
- Óvodán belüli egyszerűbb szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása.
- Elemi kooperáció felnőttel, gyermekkel.

Az óvodai élet minden területén megjelenő szociális fejlesztést speciálisan erre a célra létrehozott egyéni fejlesztési helyzetben végzi a pedagógus. A már megtanult viselkedésminták valódi élethelyzetekben való gyakorlása elengedhetetlen feladat.

A fejlesztés keretei:

A fejlesztési keretek megegyeznek a szociális készségek fejlesztésének kereteivel és attól nem választhatóak el. Az előre megtervezett helyzet létrejöhet egy felnőtt-egy gyermek között, egy felnőtt-egy gyermek -egy felnőtt segítő között, illetve egy felnőtt segítheti két gyermek kapcsolat kialakítását. Hatékony forma lehet a fordított integrációs helyzet, amikor ép gyermekek látogatnak el autista társaikhoz pedagógus által megtervezett céllal. A szociális fejlesztés hatékony segédeszközei pl. az én könyv, polaroid fotó, videó felvétel.

A kommunikációs készségek fejlesztése:

A fejlesztett készségek, a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszközei. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkció megértésének sérülése. Minden autista gyermeknél - függetlenül verbális képességeinek színvonalától - elsődleges fontosságú cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. E cél megvalósításához egyénre szabott kommunikációs eszközök (pl.: alternatív kommunikációs rendszerek, metakommunikáció) használatának tanítása szükséges.

Hasonlóan a szociális fejlesztéshez, a kommunikációs készségek tanításának módszertanában is elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív- és viselkedésterápiás eljárások, amelyeket a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően kiegészítendőek más fejlesztési módszerekkel is (lásd: segítő programok).

Az autista gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:

Az óvodáskorú autista gyermekek a kommunikáció értés és használat szempontjából is rendkívül heterogén csoportot alkotnak. A problémák megjelenése egyedi, de minden gyermek közös abból a szempontból, hogy a kommunikációs eszköz szociális alkalmazása gyenge marad a gyermek általános képességszintjéhez viszonyítva.

Az óvodába lépő autista gyermekek többsége nem beszél, mások echolálnak, vagyis azonnal vagy késleltetve megismétlik az elhangzottakat, és vannak a nyelvet formai szempontból bizonyos kontextusokban megfelelően használó gyermekek is.

Az értés szempontjából is rendkívül vegyes a kép, némelyik gyermek bizonyos mértékig érti a beszélt nyelvet, mások egyáltalán nem reagálnak a beszédre. Jellemző, hogy a jól beszélő gyermek beszédértése elmarad a beszédprodukció mögött. A beszédre valamelyest megfelelően reagáló gyermekek megértésére jellemző, hogy szó szerint értelmezik az elhangzottakat.

Közös jellegzetesség, mely a beszédet használó gyermekekre is igaz, hogy a látható, konkrét információk feldolgozásában sokkal sikeresebbek, mint olyan elvont és bonyolult jelrendszer megértésében, mint amilyen pl. a nyelv.

A kommunikációs készségek felmérése:

Fel kell mérni a kommunikációs készségeket az alábbi területeken a megértés és a használat szempontjából. A felmérés a spontán meglévő készségekre irányul.

1. A kommunikáció módjai és szintjei: verbális, alternatív, metakommunikatív-viselkedéses. Tágra értelmezve ide tartoznak azok a viselkedésbeli megnyilvánulások is, amelyekkel a gyermek válaszol az őt ért ingerekre anélkül, hogy azokat tudatosan használná a környezet befolyásolására (pl. dührohamok).
2. A kommunikáció eszközei: tárgyak, képek, természetes gesztusok, jelek, beszéd, hangadás, stb.
3. Szókincs, jelentés (tárgyak, személyek, cselekvések, helyszínek, minőségek, belső állapotok, stb. megnevezése). A felmérésnél számítanunk kell a szó szerinti értelmezésre és arra, hogy az értés és használat kontextustól függő.
4. A funkciók felmérésekor képet kapunk arról, hogy a gyermek mire használja kommunikációs készségeit, illetve arról, hogy milyen funkciókat ért meg. Funkciók (utalás, üdvözlés, kérés, kérdezés, utasítás, állítás, felajánlás, tréfa, vita, tiltakozás, figyelemfelhívás, visszautasítás, kommentálás, információadás, kommunikáció az érzelmekről).
5. Kontextus (a különböző helyzetek, amelyekben kommunikálunk) Hol? Kivel? Milyen körülmények között használ a gyermek kommunikációt.

A felmérés alapján egyénre szabott fejlesztési terv készül.

A fejlesztés területei:

1. Preverbális kommunikáció
2. Alternatív kommunikációs rendszer használata
3. A beszédértés és beszédhasználat
4. A metakommunikáció értése és használata

A fejlesztés fontosabb módszertani elvei:

1. A kommunikációs eszköz funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a tárgyi és szociális környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra készítse a gyermeket.
2. A kommunikáció célja és eredménye közti összefüggés a fejlesztés egyik motivációs bázisa (pl. értse meg a gyermek, hogy viselkedése egyértelmű következménnyel jár, pl. ha kér valamit, megkapja, a pedagógus ne szolgálja ki a gyermeket automatikusan).
3. A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs eszközt a lehető legtöbb természetes helyzetben alkalmaztatni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben ritkán, vagy nem alkalmazzák.

Kognitív fejlesztés:

Az érdeklődés a tanulás fontos alapja. Szemben az egészséges gyermekekkel az autisztikus gyermekek esetében nem, vagy csak korlátozottan lehet építeni a spontán tanulásra. Az autista gyermekek érdeklődése környezetük iránt szűk körű, többségüknek általános nehézségei lehetnek a tanulásban. Ebből adódóan nagy hangsúlyt kell fektetni a kognitív fejlesztésre már óvodás korban.

Típusos nehézségek, melyek akadályozzák a tanulást:

1. egyenetlen képességprofil
2. a gondolkodás és a cselekvés merevsége
3. motiváció hiánya vagy gyengesége
4. a szenzoros ingerfeldolgozás zavarai
5. sorrendiség követésének nehézsége
6. idő- és okság megértésének nehézsége
7. epizódokat tároló emlékezet

8. szituációhoz kötött tanulás: ismereteiket más helyzetben nem, vagy csak segítséggel tudják alkalmazni
9. fogyatékos tudás a környezetről személyek és tárgyak tekintetében is (ismeretek integrációjának hiánya): tapasztalataiknak többsége széteső, töredékes, nem szerveződik értelmes egészé (a dolgok tartalmi összefüggéseinek nem értése), a szokásosnál jobban kötődnek külső tájékozódási pontokhoz.

A kognitív fejlesztés céljai, főbb területei:

- az érdeklődés felkeltése, hosszabb idejű fenntartása
- az elemi kognitív funkciók – érzékelés, észlelés – fejlesztése
- a vizuális és akusztikus figyelem és emlékezet fejlesztése
- a figyelem tartósságának növelése
- utánzási képesség kialakítása
- testséma kialakítás
- az alapszínek és formák megismertetése, megkülönböztetése
- a megfigyelőkészség fokozása
- analízáló, szintetizáló készség fejlesztése
- szerialitás fejlesztése
- a lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- a szimbolikus gondolkodás elősegítése

A kognitív fejlesztés keretei:

- Egyéni fejlesztési forma
- Segített önálló munka: gyakorlás segítséggel
- Strukturált munka: gyakorlás
- Kiscsoportos foglalkozás: gyakorlás, általánosítás

Zenei nevelés:

Mivel a zenei képességek nem sérülnek az autisztikus fejlődési zavar miatt, az autista gyermekek oktatásában, nevelésében a zene komplex módon és hatékonyan alkalmazható a sérült készségek kompenzálására, a fejlődésükben elmaradt készségek fejlesztésére. Ezen belül különösen fontos a szerepe a szociális és kommunikációs viselkedés fejlesztésében.

A zenei nevelés célja: szociális interakciók kialakítása és megerősítése, a zene sajátos lehetőségeinek felhasználásával. A zenei interakció lehetőséget ad a nyelv kialakulása előtti, preverbális készségek fejlesztésére, mely az autizmusban a beszélő gyerekeknél éppen úgy sérült, mint a nem beszélők esetében. A zenei nevelés további céljai az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztése, örömteli foglalkozás biztosítása.

A zene kommunikációs eszközként való használatát a következő sajátosságok teszik lehetővé:

- a gyermekek nagy többsége reagál a hangokra (pl. odafordulással, vokalizálással, mozgással)
- a zene örömforrás, a legtöbb gyermek számára jutalomértékű, segít a szorongás oldásában
- a dallam, a ritmus periodicitása kiszámítható és ezért örömet, biztonságérzetet nyújt a gyermekek számára

A fejlesztés fő területei:

- preverbális készségek
- kommunikációs eszközök funkcionális használata
- szerepcsere
- várakozás
- a testi közelség és testkontaktus elfogadása
- szociális megértés (pl. kontaktus játékokban).

A fejlesztés keretei:

- A fejlesztési keretek lényegében megegyeznek a szociális készségek fejlesztésének kereteivel.

Eszközök:

1. Dallam-és ritmushangszerek (doromb, furulya, xilofon, triangulum, dob) esetleg vizuális jelekkel ellátva
2. Magnetofon, mikrofon
3. Vizuális információhordozók (képek, feliratok, jelek)
4. Nagyméretű tükör

Mozgás:

A gyermeki szervezet az óvodáskor (3-7 év) alatt igen jelentős változáson esik át, így van ez az autista kisgyermek esetében is.

Az óvodában a torna és a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), valamint a testi képességeket, például erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. Mindezeket túl (az autista kisgyerekek, a mozgás szempontjából is nagy különbségeket mutathatnak).

Az autista kisgyermek mozgásának jellemzése:

Az autista gyermekek viselkedésének leírásakor igen gyakran találunk olyan jellemzőket, melyek a mozgással kapcsolatosak (sztereotip, repetitív mozgások, pl. hintázás, céltalannak tűnő futkározás, ugrálás, dobálás, hiperaktivitás, stb.), ezek azonban nem a szűk értelemben vett mozgásfejlődés problémái, hanem sokkal inkább az autizmusra jellemző szociális, kommunikációs károsodásból, valamint a szerep-, és imitatív játékhoz szükséges képzelet, fantázia sérüléséből származnak.

Vannak olyan autista gyermekek, akik életkorúknak megfelelően mozognak, vagy akár ügyesebbek is bizonyos mozgásokban (pl.: mászás), mint kortársaik, de gyakran előfordul, hogy mennyiségi és minőségi eltéréseket találunk az autista kisgyerekek mozgásfejlődésében. Mennyiségi jellemzője lehet a lassabb fejlődési tempó, a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége, (pl. bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, másokra sokkal több időt fordít a gyerekek), valamint a spontán utánzás hiánya. Minőségi eltérés lehet a gyakran előforduló izomhypotónia.

Szenzomotoros integrációs szemlélet a fejlesztésben:

Óvodás korban az autista kisgyerekeknél a szenzomotoros integrációs szemléletű fejlesztés célja, az esetleg megkésett mozgásfunkciók, az éretlen szenzomotoros információ feldolgozás, a mozgástervezés és kivitelezés, a koordinációs és kombinációs képesség fejlesztése.

A szenzomotoros feladatok az egyes érzékszervek differenciáltabb és pontosabb működését segítik elő, normalizáló hatással bírnak az aktivitásra, javítják a testsémával és a térbeli tájékozódással kapcsolatos tudatosságot is.

Módszertani javaslatok:

1. A gyermek képességszintjének megfelelően előre jelezzük, hogy mikor lesz mozgás.

2. Látható módon jelezzük, hogy a foglalkozás meddig tart, és ott milyen gyakorlatok lesznek. Erre a legmegfelelőbb módszer; hogy az eszközöket olyan, módon helyezzük el, mely egyértelműen jelzi a gyermekeknek, hogy mit kell csinálniuk.
3. Ha utánzás útján nem sikerül a feladatokat elsajátíttatni, akkor a gyermekek mögé állva, velük együtt végezzük el a gyakorlatot.
4. Ha a mozgás eleinte még nem öröm a gyermek számára, akkor használjunk, külsőmotivációt, mely egyénenként változhat
5. A pedagógiai megfigyelés módszereivel előzetes felmérést kell készíteni a következő területeken:
 - a gyermek utánzási képessége,
 - beszédértésének szintje,
 - együttműködési képesség felnőttel, (gyerekkel)
 - frontális irányítás elfogadása,
 - figyelem más gyerekek jelenlétében

A fentiek alapján határozzuk meg a lehetséges foglalkoztatási formát, amelyek lehetnek a következők:

- egyéni helyzet: egy pedagógus egyszerre több gyerekkel foglalkozik
 - egy térben egyszerre több gyerekkel egyéni formában foglalkozik egy-egy pedagógus
 - ha a gyerekek képesek utánozni és magukra vonatkoztatják a frontális instrukciókat, akkor legfeljebb 5-6 gyereket irányíthat egyidejűleg a pedagógus.
1. Lehetőleg olyan feladatokat tervezzünk melyhez nem szükséges a társakkal való együttműködés vagy eszközmegosztás. Szociális fejlesztési célként kitűzhetünk a legjobb képességű gyermekek számára már óvodáskorban olyan célokat, melyek minimális szintű társra figyelmet kívánhatnak.
 2. A verbális utasítások mellett, helyett igyekezzünk mindent vizualizálni.

Nagymotoros fejlesztés:

- Általános mozgásfejlesztést célzó gyakorlatok
- Rendgyakorlatok
- Kartartások (nyújtott, hajlított, vegyes)
- Karkörzések

- Állások (alapállás, lábujjon, sarkon, talp élen. guggoló állás, terpeszállás)
- Ülés (nyújtott, terpesz, török)
- Fekvés (hanyatt, hason, oldalt)
- Függés (függőállás, függeszkedés)
- Járás (kis és nagy lépéssel előre, oldalra, gyors, lassú, különböző minőségű talajon, vonal között, vonalon, tárgyak kerülésével, átlépésével, hullámvonalon, irányváltotatással, különböző eszközökkel, lépcsőn járás)
- Futás (gyors, lassú tempóban, tempóváltással, különböző szélességű vonalak között, futás közben akadály átlépése, megkerülése, futkározás, célba futás, futás eszközzel kézben)
- Ugrás (szökdelés, átugrás, leugrás, ki-be ugrás)
- Dobás-fogás (elkapás, eldobás, célbadobás)
- Támaszgyakorlatok (csúszás, mászás, gurulás)
- Egyensúlyérzékelt fejlesztő gyakorlatok (lábujjon állás nyitott, majd csukott szemmel, fél lábon megállás, statikai egyensúlyhelyzetből való kibillentés, egyensúlyozás vonalon, pádon járás közben tárgy egyensúlyozása, egyensúlyozás különböző tárgyakon /Bobath-labdán, hengeren/, forgások, hintázás)

Finommotorikus készségfejlesztés:

Az autista gyermekek tárgyakkal való manipulációját megfigyelve szembetűnő az érdeklődés hiánya, a tárgyi világ ismeretlen elemeinek megismerésére irányuló spontán készletetés. E készletetés lenne az, ami az új anyagok, tárgyak, eszközök megismeréséhez és használatához vezethetne. Ennek hiányában tárgyhasználatuk legtöbbször inadekvát, repetitív, és a megismerő folyamat során a spontán exploráció gyakran a tárgy lényegtelen tulajdonságaira irányul.

A fenti problémák miatt a vizuomotoros képességek kialakítása és a meglévő képességek, készségek fejlesztése a normál fejlődésmentet követve, a gyermek fejlettségi szintjéhez igazodva strukturált tanítási helyzetben, speciális módszerekkel valósítható meg.

A fejlesztés célja a tárgyakkal való olyan szintű manipuláció, amely képessé teszi a gyermeket tevékenységek elvégzésére és a funkciónak megfelelő eszközhasználatra, saját fejlettségi szintjén.

A középtávú (kb. egy óvodaévet felölelő) célok meghatározásához mindenkor szükséges a gyermek Aktuális vizuomotoros készség szintjének felmérése. A vizuomotoros felmérés eredményeinek birtokában, és a gyermek egyéb területen felmért (kognitív, kommunikációs, viselkedésbeli) jellemzői alapján tűzhetők ki a fejlesztési célok.

A fejlesztés egyéni helyzetben, egyénre szabott fejlesztési terv alapján valósítható meg.

A középtávú fejlesztési célok elérése érdekében azokat kisebb lépésekre kell lebontanunk, ügyelve arra, hogy a már meglévő készségekre alapozzunk és várjuk el azok folyamatos alkalmazását más területen is.

A fejlesztés feladatai:

- finommotoros alapkészségek kialakítása
- kéz és ujjak mozgatása
- két kéz összehangolt mozgatása
- tárgy megfogása, elengedése
- csippentő fogás stb.
- finommotorika általános fejlesztése
- szenzomotoros koordináció fejlesztése
- percepció fejlesztése
- testséma és lateralizáció kialakulásának segítése
- térbeli tájékozódás fejlesztése
- nyomaték javítása
- grafomotoros készségek fejlesztése

Ajánlott feladattípusok:

Szem- kéz fejlesztésére irányuló feladatok:

- Konstruktív játékok szétszedése, illesztése, csavarozása
- Papírtépés, hajtogatás
- Gyöngyfüzés
- Különböző anyagok válogatása

Nyomaték fejlesztését segítő feladatok:

- képlékeny anyagok alakítása (gömbölyítés, lapítás, sodrás, mélyítés, kicsípés)
- nyomdázás

Grafomotoros készségek fejlesztésére irányuló feladatok:

- festés
- rajzolás

Ábrázolás és kézimunka technikák:

- vágás
- ragasztás
- vegyes technikák

Testséma és lateralizáció kialakítása, térbeli tájékozódás fejlesztése:

- tükör előtti gyakorlatok

A fejlesztés keretei:

Az egyéni fejlesztés időtartama a gyermek egyéni képességeitől és az adott tevékenység típusától függően naponta 2-4 alkalommal 5-15 perc.

A fejlesztés helyszínének helyes megválasztása (a figyelem-koncentrációt legjobban elősegítő, ingerszegény környezet), az egyénre szabott munkarend, munkaszervezés megfelelő kialakítása a készségek elsajátítását, önálló alkalmazását segíti.

Az elsajátított készségek gyakorlása, szinten tartása a munkavégzés során strukturált keretek között, a gyakorlati alkalmazás az önkiszolgálás és a játéktevékenység során valósul meg. Ezen kívül törekednünk kell az azok minél általánosabb, szélesebb körű alkalmazására a gyermek életének különböző területein is.

Önkiszolgálási készségek és a házimunka elemeinek tanítása:

A pervazív fejlődési zavarban szenvedő óvodáskorú gyermekek nagyon gyakran kerülnek úgy óvodába, hogy az önkiszolgálási készségek még nincsenek jelen. Ennek egyik oka lehet a szociális terület sérülése: a gyermekek nem motiváltak a személyes környezet elismerésére, fejlődésük során nem jelenik meg az „egyedül csinálom” korszak, és az utánzásos korszak és az utánzásos tanulás is sérült. Gyakran a készség elsajátításához szükséges motoros feltételek sincsenek jelen. Szerepet játszhat a saját testből érkező szenzoros információk feldolgozási zavara is. E hiányok együttese vezet ahhoz a jelenséghez, hogy a gyermekek alapvető önkiszolgálási készségeinek kialakítása az óvodáskor alacsony mentális szintű gyerekek esetén a későbbiek feladata marad.

Szobatisztaság:

Az egészséges gyermekek 2 éves koruk táján válnak biológiailag és értelmileg éretté a szobatisztaságra. A biológiai érettség mellett elengedhetetlenül fontos feltétel a környezetnek való

megfelelni vágyás, a szociális jutalmak iránti fogékonyság, az utánzás képessége és a „nagygyá válni akarás”. Az autista gyermekek testi fejlődésére általában jellemző a lelassult, megkésett fejlődés. Emellett a biológiailag szobatisztaságra érett gyermekek esetében a társuló fogyatékoságként megjelenő mentális elmaradás, valamint gyakran a szociális kognitív sérülés hátráltatja vagy akadályozza a szobatisztaság kialakulását. Az óvodába kerülő még nem szobatiszta gyermek esetében orvosi vizsgálattal kell kizárni a késés szervi okait. Ha ez megtörtént, akkor alapos általános pedagógiai felmérés (amint lehet formális pszichológiai felmérés is) után képet kapunk a gyermek mentális képességeiről. Ha a gyermek mentális képességei és mentális kora, valamint motoros képességei (nadrág felhúzás) lehetővé teszik akkor indokolt szobatisztasági tréningbe kezdeni, természetesen a szülőkkel való konzultáció után meggyőződve teljes támogatásukról.

A szobatisztasági tréning célja kettős:

- egyrészt rugalmasan alkalmazott szokássá alakítani a WC használatot (tehát a gyermek magától és csak akkor üljön a WC-re, ha valóban szükséglete van)
- Másrészt olyan kommunikációs eszközt adni a kezébe (szóbeli készség, kép, vagy tárgy), melynek segítségével bárhol és egyértelműen jelezni tudja környezete számára szükségletét. A szobatisztasági tréning meglehetősen idő-, ember- és türelem igényes feladat, ami nagy kitartást igényel mind a gyermek, mind a pedagógus, mind a szülők részéről. A szobatisztasági tréning időszakában a gyermek számára ez az egyetlen és legfontosabb fejlesztési cél.

Étkezés:

Az autista gyermekek körében igen gyakoriak az étkezési problémák. Minden esetben meg kell próbálnunk a jelenség okait megfigyelni, és ennek megfelelően eljárni.

1. A gyermek elutasítja az étkezési helyzetet (nem ül le az asztalhoz, nem marad az asztalnál, az óvodában nem hajlandó enni).
2. A gyermek étkezéshez szükséges alapvető készségei hiányoznak, (leggyakrabban nem tud fogni vagy rágni).
3. A gyermek túl szelektál: csak bizonyos fajtájú, színű, állagú, formájú, stb. ételt fogad el

A fejlesztés a hiányzó készségek kialakítása ezekben az esetekben is az egyéni kognitív viselkedésterápiás program keretében zajlik.

Öltözés:

Mivel az autista gyermekek kevésbé motiváltak az önállóságra, az öltözés megtanítása gyakori fejlesztési cél. A megfelelő szintű vizuális segédeszközök használata nagy segítséget jelent a gyermek számára abban, hogy kövesse a ruhadarabok felvételének sorrendjét.

Tisztálkodás:

Az öltözéshez hasonlóan a tisztálkodási műveletek (kézmosás, arcmosás, kéz- és arctörölés, fogmosás, fésülködés, orrtörölés) megtanítása is fontos fejlesztési feladatként jelenhetnek meg. A feladat annyival nehezebb és összetettebb az öltözéshez képest, hogy a tisztálkodás esetében a szükséglet felismerése és a tisztálkodás minősége is fontos összetevője a készségnek. Ezen utóbbi elemek kialakítása nagyon nehéz feladat lehet.

Elemi házimunka:

Amennyiben a gyermek képességei megengedik - a speciális módszerek alkalmazása mellett fontos egyszerűbb naposi teendőkbe szisztematikusan bevonni őket (pl. terítés, asztal leszedés, viráglocsolás, portörölés, rendrakás stb).

A játék szerepe a fejlesztésben:

A pervazív fejlődési zavarban szenvedő kisgyermekek játékfejlődése a normál fejlődésmenettől jelentősen eltér. A játéktevékenységekkel kapcsolatos alapvető nehézségek az autizmusban tapasztalható kognitív sérülésből, a szimbolikus gondolkodás fogyatékosságából fakadnak, pl. annak „felismerni nem tudásából”, hogy a játéktárgy nem csupán eszköz, hanem egy másik, a valós életben előforduló tárgyat is reprezentál. Az autista gyermekek játékfejlődésének egyik sajátossága, hogy gyakorlatilag teljesen hiányoznak belőle a játék szimbolikus és kreatív vonásai. A változatos, fantáziadús játék helyett tárgyakat gyűjt, sorba rak, a tárgyak eredeti funkciójától függetlenül annak irreveláns részleteivel, vagy sajátos tulajdonságával foglalkozik, erőteljesen ragaszkodik hozzájuk. Sérül annak képessége, hogy interakciót igénylő aktivitásokban vegyen részt. A pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek spontán játéktevékenységéről beszélve többnyire rugalmatlan, ismétlődő cselekvésre vagy cselekvéssorra gondolhatunk. Ha viselkedési repertoárjukban fel is fedezhetünk gyakorló vagy szerepjátéknak tűnő tevékenységeket vagy azok elemeit, alaposabb megfigyelés után többnyire észrevesszük, hogy az elemek mechanikusan visszatérnek, és kreativitás, változatosság alig figyelhető meg. Külső személy bekapcsolódásakor, beavatkozásakor a gyermekek megzavarodnak, dühösek lesznek, és nem képesek rugalmasan folytatni a tevékenységet. A konstrukciós játékra való képesség ritkábban sérült.

A gyermekek magukra hagyva többnyire sztereotípiákba fordulnak, pl. a fenti módon, játszanak”. A szűkebb értelemben vett játéktevékenység hiánya miatt nincsen lehetőségük a világról, főleg a szociális világról játék közben ismereteket szerezni, illetve a megszerzett ismereteket rugalmasan alkalmazni

A játéktevékenység tanításának célja:

1. A játékeszközök adekvát használata.
2. A napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése.
3. A játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról.
4. Játéktevékenységhez kapcsolható általános (kognitív észlelési, mozgásos) fejlesztés.

Módszertani elvek és javaslatok a különféle játéktípusokhoz:

Az autista gyermek számára a gyakorló, didaktikus és konstrukciós játékok alkalmasak arra, hogy sikerélményhez juttassuk a gyermeket, mivel típusos erősségeikre itt általában építhetünk, de az egyes gyermekek között nagy különbségek észlelhetők e területen is. Lényegesen nagyobb nehézséget jelentenek a szabályjátékok, mivel a szabályok egy részét sérülésükből adódóan nem értik, (pl.: bújócska, fogócska, „becsapáson” alapuló szabályait).

A szimbolikus játékokkal kapcsolatos készségek az autizmusban alapvetően sérült területekhez tartoznak. Ezen játékformák tanítása nem tartozik az óvodai feladatok közé. A játékok tanítására is vonatkozik a feladat, vagy szabály vizualizációja szükség szerint egyszerűsítése.

A játéktevékenység fejlesztésének keretei:

Kezdetben egyéni helyzetben tanítjuk a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát. A későbbiekben a szabadidős tevékenységek közé egyre csökkenő mennyiségű segítséggel végzett önálló vagy páros tevékenységként építjük be.

A nevelés-oktatás során ajánlott irodalom:

- Lakatos Katalin: A szenzoros integrációs terápia alkalmazása viselkedési zavaros gyermekeknél, Fejlesztő pedagógia 1995/5-6
- Őszi Tamásné – Gosztonyi Nóra: Dokumentációs útmutató, Sulinova, Budapest in press
- Rosta Katalin: Add a kezéd! Logopédiai Kiadó 2005.

- Szaffner Éva – Gosztonyi Nóra: Sérülésspecifikus eszközrendszer, Sulinova, Budapest in press
- Szaffner Éva – Németh Krisztina – S. Tóth Beáta – Gosztonyi Nóra – Őszi Tamásné: Speciális integrációs osztály kialakítása autizmussal élő tanulók számára, Fejlesztő pedagógia 15 évfolyam, 2004/2.
- Cohen, Simon-Baron–Bolton, Patric: Autizmus. Osiris, Budapest, 2000. Észak-Karolina állambeli TEACCH program (Autisztikus és nehezen kommunikáló gyermekek kezelése és nevelése)
- Frith, Uta: Autizmus. A rejtély nyomában. Kapocs könyvkiadó, Budapest, 1991.
- Howlin, Patricia és Rutter, Michael: Autisztikus gyermekek kezelése – A nyelvi fejlődés előmozdítása. Autizmus Füzetek sorozat, Kapocs könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Jordan, Rita- Powell, Stuart: Understanding and Teaching Children with Autism John Wiley and sons Ltd, West Sussex, Anglia, 1995.
- Havasi Ágnes: Vizuális segítség autizmussal élő személyek kommunikációjának fejlesztésében. FOKA, Budapest, 2003.
- Howlin, Patricia: Autizmus. Felkészülés a felnőttkorra. Kapocs Könyvkiadó, Budapest, 2001.
- Joliffe, Therese; Landsdown, Richard; Richard Robinson, Richard: Egy személyes beszámoló. Autizmus Füzetek sorozat, Kapocs Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Kálmán Zsófia (szerk.): Augmentatív és alternatív kommunikációs füzetek I. BLISS Alapítvány, Budapest, 1999.
- Peeters, Theo: Autizmus. Elmélettől a gyakorlatig. Kapocs könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Quill K. A.(2000): Do-Watch-Listen-Say Paul H. Brookes Publishing Co. Baltimore
- Schopler, Eric –Reichler, Robert –Jay-Lansing, Margaret: Autista és fejlődésükben akadályozott gyermekek egyénre szabott felmérése és kezelése.
- Kanizsai-Nagy Ildikó, Kiss Gyöngyi, Szaffner Éva, Vigh Katalin (2003) Munkahelyi készségek kialakításához szükséges szociális kogníciót fejlesztő csoportos tréningek Fogyatékosok Esélye Közalapítvány
- Chris Graham: Learning to use the toilet CoSSPA, 7 Bevan Drive, Alua, Clackmannanshire,
- Scotland
- Stark, J. (1994-2001) Everyday Life Activites, Psychology Press

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, E-mail: titkarsag@efrem.hu, Web: www.efrem.hu

- Attwood, T.: Különös gyerekek (2002), Budapest Autizmus Kiadó
- Balázs A., Szaffner É., Őszi P. (szerk.): Tantervi és módszertani útmutató autizmussal élő
- tanulókat oktató-nevelő többségi általános iskolák számára (1999) OKI, Budapest
- Kiss Gy. – Víg K. – Tóth K.: Szociális történetek (2004) Budapest, Kapocs
- Schopler, E. - Életmentő kézikönyv szülőknek (2002) Budapest, Kapocs
- Az emberi erőforrások miniszterének 32/2012. (X.8) EMMI rendelete a sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

III. Logopédiai óvodai csoport nevelési programja:

A logopédiai csoport nevelési programja támaszkodik a Magyarországon már a kilencvenes évek óta létező és hatékony Taníts meg engem! elnevezésű logopédiai óvodai programra, melynek kidolgozói az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Gyakorló Logopédiai Óvodájának gyógypedagógusai, valamint a kar oktatói.

A program célja olyan keretrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a logopédiai tünetek változatosságát, a speciális szükségleteket, az életkori sajátosságokat, az egyéni teherbíró képességet.

A középpontjában álló komplex multiszenzoriális fejlesztés a percepció minden részterületét fejleszti, játékos formában történik. Lényeges eleme a mozgás és játék közben történő tapasztalat- és élményszerzés. A fejlesztés során támogatjuk a fantázia és kreativitás kibontakozását. Az intenzív fejlesztés kis lépésekben történik, biztosítva, hogy a gyermekek sikerélményhez jussanak. A fejlesztés során a gyógypedagógus a szülőkkel együttműködik a gyermek fejlődésének elősegítése érdekében.

Intézményünkben fontos szerepet kap a fejlesztések során a Floortime Modell, amely olyan megközelítés és módszer, amely a gyermek kapcsolatteremtési és kapcsolattartási képességeinek fejlesztésére összpontosít, azzal az alapvető feltevéssel, hogy a világhoz, annak történéseihez kapcsolódó érzelmek képezik a gyermek fejlődésének alapját.

A modell azon az elgondoláson alapul, hogy az egyéni feldolgozási különbségek miatt a fejlődésben – köztük a nyelvi fejlődésben - lemaradt gyerekek nem sajátítják el a kapcsolatteremtésnek azokat a korai fejlődési mérföldköveit, amelyek a tanulás, a társadalmi élet alapját képezik.

A Floortime Modell felvázol hat olyan alapvető fejlődési szakaszt, amelyeket a nyelvi nehézségekkel küzdő gyermekek gyakran kihagytak, vagy nem sajátítottak el:

- **Első szakasz:** Szabályozás és érdeklődés a világ iránt: megosztott a figyelem kialakulása.
- **Második szakasz:** Elköteleződés és kapcsolat: Érdeklődés egy másik ember és a világ iránt, különleges kapcsolat kialakítása a szeretett emberekkel. Az élettelen tárgyak megkülönböztetése az emberektől.
- **Harmadik szakasz:** Kétirányú szándékos kommunikáció kialakulása: Egyszerű oda-vissza interakciók a gyermek és a családja között. Nevetős, csiklandozós, várakozó játék megjelenése.

- **Negyedik szakasz:** Folyamatos szociális problémamegoldás megjelenése: gesztusok, interakció, csevegés használata a szükségletek, vágyak, örömök, frusztráció kifejezésére. A gyermek kéri a környezetében lévő embereket, hogy segítsenek a problémájának megoldásában. A nyelvi készségeket használ szándékainak kimutatására, a kreatív és dinamikus problémamegoldóvá válás érdekében.
- **Ötödik szakasz:** Szimbolikus játék megjelenése: a gyermek szavakat, képeket, szimbólumokat használ a szándékainak, ötleteinek közlésére.
- **Hatodik szakasz:** Ötletek áthidalása: Ez a szakasz a logika, az érvelés, az érzelmi gondolkodás és a valóságérzék megjelenésének szakasza.

A Floortime, mint módszer természetes játékhelyzetek teremtésével, nyelvi játékok alkalmazásával támogatja a gyermeket a minél magasabb szintű nyelvi feladatok megoldásában és a természetes nyelvfejlődésben.

A beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének folyamata:

A. Vizsgálatok:

1. **Szakvélemény:** beszéd fogyatékoság fennállása esetén a gyermekek vizsgálatát, a diagnózis megállapítását vagy a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye, vagy a Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tanulási Képességet Vizsgáló Megyei Szakértői Bizottsága végzi el. Ez az oki háttérrel feltáró vizsgálat képezi a fejlesztés alapját.
2. **Fejlesztődiagnosztikai célú pedagógiai vizsgálat:** az egyénre szabott fejlesztő munka tervezését az teszi lehetővé, hogy a gyermekek képességstruktúráját és szociális fejlettségét az intézményünkben kialakított pedagógiai vizsgálatokkal, megfigyelésekkel elemezzük.

B. Komplex fejlesztés, terápia a gyermeki fejlődés szakaszainak megfelelő újratanulás

C. Kontroll vizsgálat a fejlődésben bekövetkezett változások elemző értékelése

D. Fejlesztési terv A pedagógiai vizsgálatokkal megismert képességstruktúra és diagnózis ismeretében egyénre szabottan állítjuk össze

Az óvodai élet megszervezése, foglalkozási körök, komplex terápia:

Foglalkozási körök a beszédjavító óvodában:

A logopédiai óvodába felvett 4-7 éves gyermekek a beiratkozás körüli időszakban pedagógiai vizsgálaton vesznek részt. Ennek tükrében történik a csoportba sorolás, illetve azoknak a terápiás

eljárásoknak a meghatározása, amelyre az adott gyermeknek feltétlenül szüksége van. E foglalkozások kis- vagy nagycsoportos formában minden gyermek számára szerveződnek. A foglalkozások időtartamát a gyermekek életkora és képességszintje határozza meg. Ezek a foglalkozások a következők:

- **Mozgásfejlesztés:** Az egész test átmozgatásával a nagy- és finommotorika fejlesztése, a koordinációs zavarok, mozgásos ügyetlenség kiküszöbölése, a testi-lelki harmónia, jó pszichomotoros állapot megteremtése a kommunikáció elősegítése érdekében.
- **Anyanyelvi nevelés, „Reggeli kör”:** A foglalkozásokon, tapasztalati úton, élmények nyújtásával történik a szűkebb és tágabb környezet megismertetése. Ennek során fejlődik a gyermekek közlési vágya, nyelvtanilag helyes beszédének kialakulása.
- **Frostig-terápia:** A koordinációs és egyensúlyozó képesség, a testséma valamint a vizuális észlelés, a vizuális megfigyelő és elemző képesség, a vizuális memória, a sorozatalkotási készség fejlesztése.
- **Logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék, tánc:** A mozgás, beszéd és gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése valamint a mozgás, zene, tánc emocionális hatásán keresztül az összemélyiség harmonizálása, az önkifejezőkészség és kreativitás fejlesztése.
- **Rajzolás, mintázás, kézimunka:** A foglalkozásokon a gyermekek a világról mozgásos, tapintásos, vizuális élmények alapján szereznek ismeretet. Az ábrázoló tevékenység során kialakul a biztos eszközhasználat, megismerhetnek különböző technikákat.
- **Egyéni fejlesztés és PROMPT-terápia:** A logopédiai gyakorlatban alkalmazott terápiás eljárások figyelembevételével történik a beszédhibák javítása, valamint a gyermek képességeinek, készségeinek fejlesztése. Az egyéni fejlesztés feladata a tehetség kibontakoztatásának elősegítése. Esetenként informatikai eszközök használata, a kommunikációs lehetőségek bővítésére, az alapkészségek fejlesztésére, gyakoroltatás céljából. Az egyénre szabott fejlesztés feladatait fejlesztési tervben rögzítjük.
- **Grafomotoros fejlesztés (a finommotorika és a taktilis észlelés fejlesztése):** A fejlesztés során alakulnak ki az írás tanulásához szükséges finommozgások, az írószertartás, a szem és kéz koordinációja, a forma emlékezet és a vizuális megfigyelőkészség.
- **Diszlexia prevenció:** Az olvasászavar megelőzését szolgáló foglalkozás, melyen a beszédértés és észlelés, a hallásészlelés, a vizuális észlelés, a sík és téri irányok játékos fejlesztésével történik az olvasástanulás előkészítése.

- **Diszkalkulia prevenció:** A számolászavar megelőzését szolgáló foglalkozás, melynek során sokoldalú manipulálással, cselekvéshez kapcsolatosan történik a számfogalmak kialakítása a matematikai készségek megalapozása.
- **Képzőművészet terápia:** A képalkotáson keresztül, a képzelet mozgósításával ventilációs lehetőség biztosítása, a tevékenység alkotó örömeinek megtapasztalása, az önértékesítés érzésének fokozása.
- **A festés „jó gyakorlata”:** a gyermekek szabad önkifejezését szolgálja, a felfedezés, alkotás érzése mellett a festés terápiás jelentőséggel is bír.
- **Állatasszisztált terápia – logopédiai kutyaterápia:** Olyan terápiás program, melynek során egy terápiás kutya jelenlétével biztosítjuk, hogy a gyermekek fizikai, érzelmi, kognitív és szociális funkciói javuljanak.

Az óvodapedagógusok és logopédusok folyamatos megfigyeléseik alapján, az intézmény által összeállított értékelőlapot töltönek ki félévkor és évvégén. Az értékelőlap a szülők tájékoztatására szolgál a gyermek fejlettségéről.

Az értékelés a következő területekre terjed ki: általános tájékozottság, szocializáció, anyanyelvi képességek, megismerő tevékenységek, nagymozgások és finommotorika.

A gyermekek hatékony és harmonikus fejlesztésének, fejlődésének kereteit a hetirend és a napirend teremti meg, mely igazodik a gyermekek fejlettségéhez, egyéni teherbíró képességéhez és a helyi szokásokhoz. Óvodásainknál a beszédfejlődés akadályoztatottsága miatt sérült a spontán ismeretszerzés folyamata, ezért a többségi óvodáktól eltérően a foglalkozásokon való részvétel kötelező.

A foglalkozások csoportos, félcsoportos és egyéni formában zajlanak. A félcsoportos foglalkozásokon azonos fejlettségű 3-4 gyermek vesz részt. A párhuzamosan szervezhető foglalkozások rugalmasan alkalmazkodnak a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

A félévi és év végi értékelés alapján történő heti időbeosztás:

- Mozgásfejlesztés 2 óra félcsoportos
- Anyanyelvi nevelés „Reggeli kör” 3 óra csoportos
- Frostig terápia 1 óra csoportos
- Logopédiai ritmika, ének – zene, énekes játék 2 óra csoportos
- Rajzolás, mintázás, kézimunka 2 óra csoportos

- Egyéni fejlesztés – egyéni a gyermek szükségleteihez és képességeihez igazodva 20-40 perc
- Grafomotoros fejlesztés 1 óra félcsoportos
- Diszlexia prevenció 2 óra kiscsoportos
- Diszkalkulia prevenció 2 óra kiscsoportos
- Képzőművészet terápia (alternatív) heti egyszer csoportos
- Állatasszisztált terápia (alternatív) havi egy alkalom csoportos

A beszédjavító óvoda napirendje:

Az óvoda reggel 7.00. óra és délután 17.00. óra között fogadja a gyermekeket.

- 7.30. - 8.30. gyülekező, együttes szabad játék, szabadon választott tevékenységek
- 8.30. - 9.00. reggeli kör, tisztálkodás, önkiszolgálás, az óvónő által kezdeményezett tevékenységek, reggeli torna, ritmika
- 9.00. -12.00. csoportos, kiscsoportos, egyéni foglalkozások, játék, óvónő által kezdeményezett tevékenységek, speciális foglalkozások, játék, levegőzés
- 12.00. -13.00. ebéd, önkiszolgálási, tisztálkodási feladatok
- 13.00. -14.30. csendes pihenő, mesehallgatás, az egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
- 14.30. -15.00. teremrendezés, önkiszolgálás, játék
- 15.00. -15.30. uzsonna
- 15.30. -17.00. szabad játék, zenehallgatás, barkácsolás

Az óvodai csoportokba felvételt nyert gyermekekről a következő dokumentumok kerülnek kitöltésre, megírásra az EDEDEV-eKréta mellett:

- Anamnézis felvételi lap (beszéd fogyatékos gyermekek részére)
- Pedagógiai vizsgálat beszéd fogyatékos gyermekek részére (a vizsgálati eredmények összegzése)
- Értékelő lap: februárban – a fejlődés nyomonkövetésére
- Nyilvántartási tasak (A.Tü. 346/új r.sz): az egyéni dokumentáció tárolására
- Munkanapló logopédiai csoportok részére (Tü. 345/új r.sz): a fejlődés, fejlesztés rögzítésére

- Forgalmi Napló (A.Tü. 344/új r.sz): a gyermekek adatainak rögzítésére

Fejlesztések, foglalkozások:

Mozgásfejlesztés:

A beszéd fogyatékos óvodás gyermekek pszichomotoros fejlődése igen változatos képet mutat. Mozgásfejlődésük lassabb tempójú, egyenetlen és szabálytalan fejlődés menetű. Az eltérések megmutatkoznak az alapmozgások fejletlenségében az egyensúlyérzékelés és mozgáskoordináció bizonytalanságában, a mozgásszervezés és téri tájékozódás nehézségében, a testséma fejletlenségében és az izomtónus zavaraiiban.

A mozgásfejlesztés során végigvezetjük a gyermeket mozgásfejlődésének állomásain, így erősítve meg testtudatát, fejlesztve mozgáskoordinációját és szenzomotoros integrációját. A játékos mozgásfejlesztő foglalkozások során mindig törekszünk a sikerélmény biztosítására, az örömszerzésre, a bizalom kialakítására. A mozgásfejlesztés terápiás eszközökkel jól felszerelt szobában történik. A fejlesztés formája: kiscsoportos, gyógypedagógus vezetésével a mozgásfejlesztő szobában.

A mozgásfejlesztés célja:

- a mozgató funkciók fejlesztése
- a mozgás és észlelés térbeli és időbeli integrációjának kialakítása
- a mozgásos ismeretszerzés fejlesztése
- a beszédterápiához szükséges mozgáskészségek kialakítása

A mozgásfejlesztés feladata:

- a testtudat kialakítása, illetve megerősítése
- az egyes érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése különös tekintettel a testérzet, a tapintás, az egyensúlyérzékelés és a vizualitás összefüggésére
- a vestibuláris rendszer működésének korrigálása
- az alapmozgások koordinációjának fejlesztése
- a primitív poszturális reflexek leépítése
- a térészlelés fejlesztése
- a két testfél mozgásának összerendezése
- a mozgás, mint kommunikáció mély átélése folytán a beszédkésztetés erősítése

A mozgásfejlesztés területei:

A testtudat fejlesztése

- A testkép kialakítása: a saját test részeinek felismerése tükörben, mondókák segítségével. A testkép elfogadása. Azonosulás a saját testképpel.
- Izometriás gyakorlatok, a testhatárok tudatosítása. Az egyes testtájak izolált mozgatása, izomtónusának szabályozása: feszítés-lazítás segítségével, dinamikus és statikus relaxációs gyakorlatok végeztetése a testélmény felerősítésére
- A testfogalom kialakítása: A testképbe be nem épült testrészek többféle módon való érzékeltetése. A testrészeket – foglalkozásonként legfeljebb egyet – fentről lefelé haladva kell tanítani.
- Az egyes testrészek mozgásának, funkcióinak megismerése, passzív mozgatással, majd aktív mozgások segítségével a gyermek saját lehetőségeinek felfedeztetésével.

A testséma kialakítása:

Utánzómozgások, gesztusjátékok alkalmazása tükör előtt a felnőtt és a társak mintáját követve.

A koordinált testmozgások kialakítása:

- a kialakult testkép különböző módon való felerősítése
- a testséma fejlesztése eszközhasználattal és eszközhasználat nélkül az egyensúlygyakorlatokkal
- a két testfél (bal-jobb) integrációja keresztezési gyakorlatokkal
- az alapmozgások koordinációjának fejlesztése a testséma térben való elhelyezkedésének tudatosításával
- a térérzékelés fejlesztése a gyermek tárgyakhoz és emberekhez való viszonyának kialakítására
- a ritmusérzék fejlesztése a testmozgás időbeliségének elősegítésére

Az egyes érzékelési területek fejlesztése:

A tapintás fejlesztése:

- egymástól markánsan eltérő formájú játékok csukott szemmel, tapintással történő azonosítása
- megközelítőleg hasonló formájú tárgyak tapintással történő megkülönböztetése

- egymás arcának, kezének megkülönböztetése csukott szemmel
- az élmények, benyomások verbalizálása

A mozgásérzékelés (kinesztézia) fejlesztése:

- a járás, futás tempójának, intenzitásának változtatása
- a mozgás karakterének változtatása

Az egyes érzékelési területek összekapcsolása:

- tapintás-látás: a berendezési tárgyak, eszközök felismerése csukott szemmel is
- tapintás-hallás: a hangszerek hanggal és tapintással való felismerése
- tapintás - szaglás: gyümölcsök felismerése illatuk és formájuk alapján
- kinesztézia-látás: két - három, később több elemből álló mozgássorok pontos utánzása, szoborjátékkal
- kinesztézia-hallás: különböző testrészek mozgatása, a testrészekre erősített hangkeltő eszközökkel

A vesztibuláris rendszer fejlesztése:

- statikus egyensúly gyakorlatok, melyek az alaphelyzetek egyensúlyi állapotát javítják a mozgásfejlődés folyamatát követve
- dinamikus egyensúlygyakorlatok az alapmozgások egyensúlyának stabilizálására
- a primitív poszturális reflexek leépítése:
- aszimmetrikus tónusos nyakreflex gátlása (ATNR)
- szimmetrikus tónusos nyakreflex gátlása (STNR)
- túltengő pozitív támasztóreakció leküzdése
- a kitámasztás fejlesztése

A két testfél mozgásának összerendezése:

- egy-egy testrész elkülönített mozgatása
- páros testrészek egyidejű, egyforma mozgatása
- mind a négy végtag egyidejű mozgatása: pl. kopogunk a kezünkkel, lábunkkal egyszerre

- a kezek és a lábak aszinkronban való mozgatása, ritmikusan
- szimmetrikus végtagok aszinkron mozgatása pl. biciklizés, boksztolás
- a négy végtag térben és időben összehangolt ritmikus mozgatása. Pl. a járás és a futás szinkinézise a test középvonalát átlépő keresztező gyakorlatok
- a posztúra utánnézása

Az alapmozgások koordinációjának javítása:

Az alapmozgásokat a gyermekek ugyan használják, de a koordinációs és egyensúlyi problémáik miatt nem jön létre ezen egyszerű mozgások harmóniája sem. A fejlesztés során újra végigjárjuk mozgásfejlődésük állomásait, az alapmozgások kialakulása és fejlődése sorrendjében.

Alapmozgások kialakulása a fejlődés sorrendjében:

- gurulás
- kúszás
- mászás
- járás
- futás
- ugrás
- átadás-kapás
- dobás

A téri tájékozódás fejlesztése:

- az alapvető téri irányok felismerése, és megnevezése
- a hol, hová, honnan kérdésre felelő névutók által jelölt téri helyzetek megértése, felismerése, megnevezése, mozgásos reprodukálása
- a jobb-bal irány differenciálása, felismerése, megnevezése saját testén és a térben
- síkbeli formák mozgásos végigkövetése

A foglalkozásokon a legkülönbözőbb kéziszerkeket használjuk, amelyek segítenek kapcsolatot teremteni a gyermek és a körülötte lévő tér között. A kéziszerkeket jól láttatják a téri irányokat és helyzeteket, élvezetessé teszik a gyakorlást, segítenek létrehozni a gyerekek együttműködését a térben (páros és csoportos gyakorlatok). Mozgásuk az irányok állandó változásával összeköti az alapvető téri helyzeteket.

Bizalomerősítő gyakorlatok:

- szemkontaktus kialakítása
- az adás-kapás gyakorlása
- érintéses játékok gyakorlása
- a gyermekek közötti együttműködés elősegítése, páros gyakorlatok végzése
- sor- és csapatversenyek rendezése
- bizalmi gyakorlatok bevezetése: pl. bekötött szemű társat vezetni, stb.

A fejlesztés várható eredményei:

- a testtudat kialakul, megerősödik
- az egyes érzékelési területek összehangoltan működnek
- a vestibuláris rendszer megfelelően funkcionál
- az alapmozgások jól koordináltak
- két testfél mozgása összerendezett

Anyanyelvi nevelés: verselés, mesélés „Reggeli kör”:

Beszédfigyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítása akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A gyermekek beszédértése és észlelése nehezített, a beszédprodukciójában igen nagy eltérések vannak.

A „Reggeli kör” a reggelizést követő csoportos interaktív tevékenység, melynek során célunk a gyermekek beszédkedvének felkeltése, beszédkésztetésének kielégítése, valamint az önkifejezés elősegítése. Egyszerű anyanyelvi játékok és népi mondókák által, az igényesen válogatott klasszikus és kortárs gyermekirodalmi alkotásokon keresztül indirekt módon fejlesztjük a gyermekek beszédértését, szókincsét, értelmét, emlékezetét és képzeletét.

A mindennapi élet aktuális eseményeit átélve bővítjük ismereteiket, lehetőségük adódik gondolataik, érzéseik kifejezésére. A „Reggeli kör” foglalkozás a csoportszobában történik logopédus és óvodapedagógus vezetésével. A csoportszoba felszerelését képezzük a fejlesztésekhez szükséges eszközök, bábok, képek, mesekönyvek, diafilmek, CD lejátszó, mese és zenei CD-k.

Az anyanyelvi fejlesztés célja:

- a közvetlen és közvetett világról ismeretszerzés
- kognitív képességek fejlesztése

- a kommunikációs vágy és beszédkedv felkeltése és fenntartása
- kommunikációs helyzetek teremtése
- a verbális kommunikáció, önkifejezés gazdagítása
- beszédértés és észlelés fejlesztése
- hallásészlelés fejlesztése
- a nyelvtani szabályok kialakítása, tudatosítása
- a beszédre történő figyelem és beszédemlékezet fejlesztése

Az anyanyelvi fejlesztés feladata:

- a gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának, kapcsolatteremtési képességének támogatása
- esztétikai élmények nyújtása: vers, mese, dalhallgatás
- a megismerési vágy felkeltése
- a verbális memória fejlesztése
- összefüggések észrevetetése, az asszociációs képességek fejlesztése
- a percepció korai fejlesztése
- segítő, megértő, befogadó környezet kialakítása

Az anyanyelvi fejlesztés területei:

- verselés, mesélés: a versek, népi mondókák kiválasztásának elsődleges kritériuma, hogy mozgással követhető, rövid és jól ritmizálható mű legyen. A mindennapos verselés, mesélés során célunk, hogy hozzájáruljunk a gyermekek anyanyelvének elsajátításához, ösztönözzük a családokat az otthoni verselés és mesélés szokásának kialakítására. A verstani és mesehallgatás anyagát a szülők rendelkezésére bocsájtsuk, elősegítve az irodalmi élmény újra átélését családi környezetben.
- külső világ tevékeny megismerése: az óvodai élet különböző területein lehetőséget biztosítunk a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet megismerésére. A kompetencia alapú óvodai program adaptálása során az évszakokhoz kapcsolva a négy őselem (Levegő, Tűz, Víz, Föld) feldolgozásával fedeztetjük fel környezetük jelenségeit, azok ok-okozati összefüggéseit. Megismertetjük őket a különböző néphagyományokkal és népszokásokkal. A szervezett tapasztalatszerző kirándulások, múzeum látogatások során tapasztalatokat szerezhetnek a mindennapi életben nélkülözhetetlen alapvető és viselkedési szokásokról. Megtapasztaltatjuk az élő és élettelen környezet formai, mennyiségi és téri viszonyait. A tevékenységek folyamán matematikai tartalmú tapasztalatokkal és ismeretekkel gyarapodnak.

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

- szívesen hallgatnak meséket, verseket
- képessé válnak gondolataik, érzelmeik kifejezésére
- a tevékenység végzés során szerzett ismereteiket rendszerezni tudják

Frostig terápia:

A beszéd fogyatékos gyermek vizuomotoros koordinációja, testsémája fejletlenebb, mint más kortársaiké. Az eltérések a szem-kéz koordináció gyengeségében, a formák észlelésében, a téri helyzetek és irányok felismerésében mutatkoznak meg.

A foglalkozásokon a gyermekek sok mozgással, cselekvéssel, a különböző észlelő funkciók együttműködtetésével az őket körülvevő világról egyre pontosabb ismereteket, sokrétű tapasztalatokat szereznek. Megfigyeléseik során megismerik a tárgyak formáját, méretét, színét, téri pozícióját, fejlődik szem-kéz koordinációjuk. A Frostig-terápiás foglalkozásokat a csoportszobában tartjuk gyógypedagógus vezetésével.

A Frostig terápia célja:

- a mozgáskoordináció, egyensúlyérzékelés és testséma fejlesztése
- a környezeti séma kialakítása
- szem-kéz koordináció kialakítása
- az alakállandóság és alak háttér felfogás kialakítása
- téri irányok és helyzetek észlelése

A Frostig terápia feladata:

- statikus és dinamikus mozgások fejlesztése
- egyensúlyérzékelés fejlesztése
- a mozgás koordináció és szerialitás fejlesztése
- kreatív mozgások kialakítása
- a testséma fejlesztése
- a testfelület taktilis észlelésének kialakítása
- a testrészek tudatosítása
- az érzékszervek funkciójának ismerete
- a téri helyzetek, viszonylatok észlelésének kialakítása
- bal-jobb irányok megkülönböztetése, lateritás fejlesztés

- a szimmetria felfedeztetése
- a vizuális észlelés fejlesztése
- a szem fixáció és szem-kéz koordináció kialakítása
- az alakállandóság fejlesztése
- az alak háttér megkülönböztetés kialakítása
- a vizuális elemző és megfigyelő készség fejlesztése (vizuális memória, ritmus, időrendiség)
- vizuális helyzet, pozíció felismerése

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

- kialakul a szűkebb, tágabb környezet vizuális sémája, a téri tájékozódás
- elősegíti a nagy és finommozgások koordinációját
- kialakul a testkép, testvázlat, testséma
- fejlődik a vizuális észlelés, a vizuális megfigyelő- és elemzőkészség

Logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék, tánc:

A beszédfigyelmetes gyermekek mozgástervezése és szervezése gyenge, ritmusérzékük fejletlen, hallásészlelésük és verbális emlékezetük elmarad az életkorukban elvárhatótól.

A logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék, tánc foglalkozás során megvalósuló zenei nevelés fogékonnyá teszi a gyermekeket egyszerű zeneművek befogadására, formálja ízlésüket, magatartásukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenység megszeretteti az éneklést, az énekes játékok játszását és a táncot.

A fejlesztés formája: nagycsoportos, óvodapedagógus vezetésével a mozgásfejlesztő szobában.

A logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék foglalkozás célja:

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése
- a közösen játszott énekes játékok és az együttesen átélt zenehallgatás alkalmával érzelmi életük gazdagítása
- a zene megszerettetése
- a zenei anyanyelv ápolása

A logopédiai ritmika, ének-zene, énekes játék, tánc foglalkozás feladata:

- a gyermeket körülvevő világ hangjainak megfigyelése, differenciálása

- a Kodályi-elveknek megfelelően értékes, a gyermekek életkorának megfelelő népzenei és kortárs zenei művek válogatásával a zenei készségek fejlesztése (ritmusérzék, dinamikai érzék, dallamérzék, belső hallás, hangszín érzék, intonációs készség, hangképzés, tonalitás érzék, zenei memória, zenei improvizációs készség)
- a helyes beszédképzés kialakítása
- a mozgás-ritmika összehangolása a beszéd nonverbális és verbális elemeivel
- mondókázás, népdalok tanulása, énekes játékok játszása
- a gyermek néptáncok elemeinek elsajátítása, hagyományok megismerése a tánctanulás során

A zenei képességek fejlesztésének területei:

- Éneklési készség fejlesztése: a dalokat, énekes játékokat hallás és többszöri ismétlés után tanítjuk meg. A dalanyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a beszéd fogyatékos gyermekek többségénél előforduló beszédészlelési és értési nehézségeket, valamint a csoport egyes életkorát. Ezért egyszerű dallamvezetésű, leginkább 2-3 hangterjedelmű dalokat és dalos játékokat tanítunk. A mozgással kísért énekes játékok tanítását részesítjük előnyben, mert ez segíti a gyermekek beszédértését. A népi játékokat leegyszerűsített formában és szabályokkal játsszuk. Gyakoroltatjuk az énekléshez szükséges helyes légzéstechnikát, a hasi légzést.
- Zenei hallás fejlesztése:
 - magas-mély hangok megkülönböztetése
 - halk-hangos megkülönböztetése
 - hangszínek megkülönböztetése
 - belső hallás fejlesztése dallam felismeréssel
 - ritmusérzék fejlesztése: egyenletes lüktetés, ritmus érzékeltetése, egyenletes lüktetés és ritmus összekapcsolása, tempóérzékelés
 - zenehallgatásra nevelés, élménynyújtás
 - hangszerek használata: egyszerű ütőhangszerek, hangkeltő eszközök használatának elsajátítása

Gyermektánc, néptánc: alternatív fejlesztési lehetőség, ha a gyermekek mozgáskészsége megfelelően fejlett. A néptánc tanítás folyamatában a zenei, a táncos és a beszélt anyanyelv összekapcsolódik a népi kultúra, a magyar néptánc játékos szituációiban. A táncban érzékelő, ritmus és fantázia gyakorlatok jelennek meg és alkotnak olyan egységet, ami hat az emberi testre, lélekre és az értelemre is.

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

- a gyermekek szívesen játszanak énekes játékot
- örömet jelent számukra a zenehallgatás
- tudnak ritmust, mozgást, dallamot követni, érzik az egyenletes lüktetést
- megkülönböztetnek zenei fogalompárokat, egyszerű dallam motívumokat
- kialakul a társakkal való együttmozgás
- kialakul a körben való táncolás irány- és tempóváltással

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

A beszéd fogyatékos óvodások ábrázoló kedve finommotoros éretlenségük miatt gyenge, a vizuális tapasztalataikat és élményeiket rajzaikban nehezen tudják kifejezni. A képalakító tevékenységük során a színekben rejlő kifejezőerőre támaszkodhatnak.

A rajzolás, festés, mintázás építés, képalakítás a kézimunka különböző fajtái, valamint a műalkotásokkal történő ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlődésnek. A látás-befogadás, látás-kifejezés, ábrázolás során fejlődnek értelmi képességeik, vizuális megfigyelő képességük, vizuális emlékezetük, kézügyességük, fantáziájuk, alkotóképességük és esztétikai érzékenységük. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A vizuális nevelés célja:

- a gyermek élmény és fantázia világának kifejezése
- a tér, forma, szín ismeret gazdagítása
- az esztétikai igényesség kialakítása

A vizuális nevelés feladata:

- az alkotó tevékenység feltételeinek biztosítása
- technikai ismeretek elsajátítása
- a finommotorika fejlesztése
- élmény és tapasztalatnyújtás

A vizuális nevelés legfontosabb területe az ábrázoló tevékenység fejlesztése. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását és újra alkotását teszi lehetővé. Fontos, hogy az ábrázolás kifejezési eszköz legyen a gyermek számára, érzelmeket, gondolatokat,

ismereteket közvetítsen, megnyilatkozzon benne a személyisége, így oldja szorongásait, segítse önkifejezését.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermek, ábrázolás közben az eszközökkel való bánni tudást elsajátítva, pontos megfigyeléssel, könnyed vonalvezetés begyakorlásával olyan ismeretek birtokába jut, amelyek az írás előkészítésében igen fontosak. A rendszeres foglalkozásokon történő fejlesztés kiegészítéseképpen fontos, hogy a gyermek szabad idejében is rajzolgasson, ezért feltétlenül meg kell adni számára minden lehetőséget arra, hogy egyénileg is rajzolhasson. Mindig legyen elérhető helyen papír-ceruza, és legyen megfelelő hely a rajzoláshoz.

Az ábrázoló tevékenység több feladatcsoport köré tervezhető:

- természet utáni ábrázolás
- emlékezet utáni ábrázolás
- díszítő munkák készítése
- szerkesztő, összerakó tevékenységek végzése

A mintázás, kézimunka a gyermek első alkotó tevékenysége. E tevékenységek lényege a kifejezés, de ez egyben játéklehetőség, az indulatok levezetésének eszköze, mozgásos és motoros tevékenység is. A gyermek ismereteit, érzékelésének egyediségét, látásmódját, érzelmeit, gondolatait, vágyait fejezheti ki az alkotás folyamatában. Az önkifejezést segíti a megfelelő tér, helyszín kialakítása, lehetőségek felkínálása, játékidőben az eszközök elérhetőségének megteremtése, a gyermekek saját ötleteinek megvalósításának támogatása.

A rajzolás, képalakítás a gyermek síkon készített munkája. Jellegzetessége az emocionális tartalom. Az ábrázolt kép, az elkészített alkotás tartalmaz objektív elemeket (a külső világ formái, színei) amelyek az ismeretek, tudás alapján készíthetők el, és szubjektív elemeket (érzékelési mód, értelmezés, érzelmi töltet) amelyek senki másra nem jellemző, egyedi jegyek.

A gyermeki emberábrázolás, rajzfejlődés állomásai intézményünkben diagnosztikai jelentőséggel bírnak. A fejlődés szintjeit figyelemmel kísérjük, hogy megfelelően tudjuk segíteni a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

A mintázás alakítható, formálható, képlékeny anyagból készült térformák létrehozása. Ide sorolható az építés, a meglévő alapelemekből összerakás, összeszerkesztés szabálytalanul vagy szabályosság szerint. A díszítés, mindig a konkrét dolgokon figyelhető meg, mind a síkbeli mind a téri munkákon (pl.: terítők díszítése, kőfestés, üvegfestés). Jellemzője az egyedi elkülönülés, azonosulás a népi díszítő művészettel, szépítő, gazdagító szándék. Szerkezeti szabályosság, szimmetria és ritmus jellemzi. A kézművesség, a kézimunka tárgyak, bábok, játékok készítése,

különböző anyagokból, különböző technikákkal. (gyöngyfűzés, öltögetés, barkácsolás, papírhajtogatás...)

A rajzolás, mintázás, kézimunka során fontos a különböző technikák ismerete és a biztos eszközhasználat.

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

- javul a koncentrációs készség és a megfigyelő készség
- élményeit képes lesz megjeleníteni
- kialakul a biztos eszközhasználat
- a szem-kéz koordináció tökéletesedik
- a formaemlékezet és ábrázoló készség fejlődik
- a testrészek tudatosulnak, emberábrázolás fejlődik
- az érzékszervek funkcióját megismerik
- a téri helyzetek és irányok észlelése kialakul
- az íráshoz szükséges finom mozgások fejlődnek

Egyéni fejlesztés:

A beszéd fogyatékos óvodás gyermekek anyanyelv elsajátítási folyamata specifikus. A meglassúbbodott vagy eltérő fejlődés megmutatkozik a beszédészlelés és beszédmegértés gyengeségében, a beszédszerveződés, a beszédszervi működés, a kifejező beszéd zavaraiiban. A sérült beszédfejlődés jelentősen befolyásolja a gondolkodás és az ismeretszerzés minőségét, aminek következménye lehet az egyenetlen kognitív fejlődés és a diszharmonikus személyiség.

A fejlesztő foglalkozásokon a kezelendő kórképek (a hang-, beszéd- és nyelvi zavarok), a kommunikációs zavarok korrekciója történik.

Az egyéni fejlesztés célja:

- a különböző beszéd kórképek terápiája során az atipikus beszédfejlődés tüneteinek enyhítése
- egyénenként a beszédmotiváltság és a lehető legjobb nyelvi és kommunikációs szint elérése

Az egyéni fejlesztés feladata:

- sokoldalú percepciófejlesztés
- a beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése
- az artikulációs bázis koordinált működésének fejlesztése, légzésszabályozás

- az artikulációs hibák javítása
- a passzív- és aktív szókincs bővítése
- a grammatikailag helyes beszéd kialakítása
- egyénre szabott (kórkép specifikus) terápiás programok alkalmazása

Az egyéni fejlesztés területei:

a) Percepciófejlesztés

- auditív modális észlelés
- hallásészlelés, hallásfigyelem (hallom, párosítom)
- természetes zajok, környezeti zajok, hangszerek, tárgyak, élőlények hangjainak stb. felismerése, megkülönböztetése
- erős-halk hangok differenciálása
- magas-mély hangok felismerése
- intermodális észlelés
- auditív-vizuális integráció (Hol szól a dob? Hosszan-röviden szól? Gyorsanlassan szól? mozgással) -vizuális-taktilis-kinesztetikus (tárgyfelismerés takaró alatt)
- auditív-taktilis-kinesztetikus (tárgyak rendezése zörejek alapján)
- vizuális-motoros integráció (hívókép alapján hangutánzás)
- szeriális észlelés: taktilis-kinesztetikus szekvenciák (zöngés-zöngétlen érzékeltetése, érintős játék), auditív szekvenciák (hangszerek megszólaltatási sorrendjének reprodukálása), auditív nyelvi szekvenciák (beszédhangok, szavak, szókapcsolatok, szósorok, mondatok, értelmetlen szavak sorrendjének reprodukálása)

b) Vizuális tagolás (hívóképek sorozatának „elolvasása”)

c) Ritmikus motoros tagolás (szóritmizálás tapssal, versmondás járással)

d) Kinesztetikus-taktilis tagolás (szavak kimondása, halkítás, hangtalan ejtés, tárgyak érintése)

e) A beszédészlelés fejlesztése:

- adott hang keresése (Van-e benne?)
- adott hang helyének keresése (Hol van a szóban?)
- hangdifferenciálás (egyforma-nem egyforma)
- hangleválasztás (Mi kezdődik adott hanggal? Mivel kezdődik a szó?)
- szóelőhívás, szógyűjtés

f) A beszédmegértés fejlesztése:

- szómagyarázat (Mit jelent?)

- mondatbővítés
- mondatbefejezés
- szövegértés (mesefeldolgozás képkiválasztással, képek sorba rendezésével)

g) az artikulációs bázis koordinált működésének fejlesztése:

- fúvógyakorlatok (levegőáram irány, erő, cél)
- szívógyakorlatok (erő, szakaszosság)
- az állmozgás szabályozása (különböző irányú mozgások magánhangzó párokkal)
- ajak, arc és mimikai izomgyakorlatok (magánhangzó gyakorlatok, ajakzárlat, felpattintá)
- nyelvgyakorlatok (szájtéren kívül-és belül vízszintesen és függőlegesen)
- légyszájpad gyakorlatok (ásítás, légyszájpad emelés artikuláció bevonásával)
- az artikulációs hibák javítása (hangfejlesztés, hangrögzítés, automatizálás)

h) Az aktív és passzív szókincs bővítése (tárgymegnevezés, szógyűjtés)

i) A nyelvi interakciók fejlesztése (bábozás, szerepjátékok)

j) A grammatikailag helyes összefüggő beszéd kialakítása (mondatalkotás képekről, történet elmesélése képsorozat sorba rendezése után)

A foglalkozás bővíthető a gyermek egyéni szükségleteinek, beszédalképének megfelelően.

A logopédiai óvodában a **PROMPT** megközelítést és módszert (Fizikai támogatás a beszédhez szükséges izomcsoportok működésének fonetikai célú átstrukturálásához) is alkalmazzuk az egyéni fejlesztések során.

Az Amerikai Egyesült Államokban kidolgozott, és ma már a legmagasabb klinikai evidencia szinteken is bizonyított logopédiai módszertan. Alkalmazása során a logopédus feladata, hogy a beszéd fejlődéséhez szükséges összes területet (kognitív, szociális, pragmatikus, viselkedési, szenzoros-motoros és fizikai) megvizsgálja, értékelje és megtalálja a módját, hogyan tudja felhasználni a gyermek erősségeit a kommunikációs lehetőségeinek maximalizálása érdekében.

A PROMPT megközelítés és módszer legfontosabb célja a funkcionális, interaktív, verbális kommunikáció kialakítása. Olyan technika, amely a neurolaszticitásra alapozva kinesztetikus és proprioceptív, hallási és vizuális információkat biztosít az idegrendszer számára, hogy a beszédhez szükséges idegrendszeri struktúrák kialakulását elősegítse. A PROMPT-terapeuta az arcon és fejnyaki régióban elhelyezett érintésekkel, nyomással, hallás- és vizuális tudatosság létrehozásával, valamint az időzítésre való érzékenységgel minden beszéd-fejlődéséhez szükséges idegrendszeri terület számára bemenetet ad.

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

- a beszédészlelés, beszédértés fejlődik
- az aktív és passzív szókincs bővül
- az artikulációs mozgások kivitelezése koordináltabbá válik
- a hallási diszkrimináció fejlődik
- a beszédhangok artikulációja tökéletesedik
- a helyes légzéstechnika kialakul
- a beszédritmus megfelelő
- a grammatikailag helyes összefüggő beszéd kialakul

A grafomotoros fejlesztés:

A beszéd fogyatékos óvodás gyermekek vizuális észlelése gyenge, finommotorikája fejletlen, a kéz taktilis érzékelése gyenge, eszközhasználatuk, manipulációjuk elmarad az életkorukban elvárhatótól, oldaliságuk kialakulatlan.

Finommotorika fejlesztő feladatokkal, a kéz taktilis érzékenységének fejlesztésével, különböző ábrázolási technikák és változatos eszközhasználat segítségével, a vizuális megfigyelésre támaszkodva kialakítjuk az írástanuláshoz szükséges finommozgásokat.

A grafomotoros fejlesztés célja:

- az íráshoz szükséges finommozgások kialakítása
- a helyes írószertartás elsajátítása, a laza csuklómozgás beidegzése
- a vizuális észlelés fejlesztése (megfigyelő és elemzőkészség, vizuális memória, ritmus, időrendiség)
- vizuális helyzet és pozíció felismerése
- a forma emlékezet fejlesztése

A grafomotoros fejlesztés feladata:

- a szem fixáció fejlesztése
- a szem-kéz koordináció kialakítása
- a vizuális megfigyelő- és elemzőkészség fejlesztése
- a kéz ujjainak ügyesítése, a tapintás érzékelés fejlesztése
- manipuláció különböző eszközökkel, önkiszolgáló feladatok, egyszerű munkatevékenység végzése

- ábrázolási kedv felkeltése különböző anyagok, technikák megismertetésével
- alakállandóság kialakítása
- az irányok differenciálása
- alak-háttér felfogás fejlesztése
- íráshoz szükséges testhelyzet begyakorlása
- írószertartás elsajátítása, a laza csuklómozgás beidegzése
- az írástanuláshoz szükséges betűelemek írásmódjának kialakítása

A grafomotoros fejlesztés területei:

- kéz- és ujjtorna
 - nyitogató feladatok: az ökölbe zárt kéz ujjainak sorban történő kinyitása a mondóka mondása közben
 - mutogató: a mondóka követése mozdulatokkal, a váll és kar izmainak lazítása □
 - mozogató: játékos tevékenységek végzése, a kéz ügyesítése (pöckölés, csipegetés), a kéz izomzatának erősítése
 - mindennapi élettevékenységekhez kötődő mozgások végzése: gombolás, fűzőkötés
 - egyszerű munkatevékenységek végzése
- a kéz taktilis érzékenységének fejlesztése különböző anyagú, hőmérsékletű, formájú tárgyak érzékelésével:
 - építő, konstruáló játékok játszsza
- vizuális észlelés fejlesztése:
 - vizuális azonosságok, különbségek felismerése
 - a formák karakterjegyeinek felismerése
 - az alak-háttér felfogás, rész-egész viszony és szimmetria kialakítása
 - téri helyzet és pozíció felismerés
- az ábrázolókészség fejlesztése:
 - különböző technikák, eszközök alkalmazása, síkváltás és térkitöltés fejlesztése
 - kéz-láb nyomat készítés
 - gyurmázás (lapítás, sodrás, hengerítés, gömbölyítés, szaggatás)
 - mintázás (ujjal, eszközhasználattal)
 - festés (szivacs hengerrel, vékony ecsettel)
 - nyomdázás (kavicsal, dugóval, különböző méretű nyomdával)
 - papírmunkák tépés, gyűrés, vágás, ragasztás)
 - rajzolás, színezés

- vegyes technikák
- nemezelés
- egyéb technikák (csipeszelés, gyöngyfűzés, fonás)
- a betűelemek írásának elsajátítása:
 - a betű elemek mozgásos lekövetése
 - a betűelemek átírása

A fejlesztés várható eredményei, sikerkritériumok:

- kialakul az eszközhasználat
- fejlődik a vizuális észlelés
- kialakul az oldaliság
- a gyermekek szívesen rajzolnak, festenek, építenek

Diszlexia prevenció:

A beszédfigyelmetlen óvodás gyermekeknél az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, ezért az írott nyelv elsajátítása is problematikus. A gyermekek nyelv- és beszédfejlődési zavarai a beszédértés és észlelés gyengeségében, a kifejezőkészség, a beszédszerveződés és beszédszervi működés nehézségében, a több hangra kiterjedő hangképzési zavarban mutatkozik meg. A fejlesztő foglalkozásokon az olvasás elsajátításához szükséges alapkészségek fejlesztése történik.

A diszlexia prevenció célja:

- az olvasástanuláshoz szükséges alapkészségek kialakítása, a betűtanulás előkészítése
- az olvasás iránti érdeklődés felkeltése

A diszlexia prevenció feladata:

- mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztése
- testséma és egyensúlyérzékelés fejlesztése
- vizuális észlelés fejlesztése
- beszédértés és észlelés fejlesztése
- hallásészlelés fejlesztése

A diszlexia prevenció fejlesztési területei:

- mozgáskoordináció és ritmusérzék fejlesztés:
 - mozgásutánpótlás utánpótló játékokkal

- ritmusérzék fejlesztés
- mozgásszerialitás fejlesztés
- mozgás-beszéd-ritmus összehangolása
- testséma és egyensúlyérzékelés fejlesztés:
 - koordinációs képesség fejlesztés
 - a két testfél mozgásának összerendezése
 - szem-kéz koordináció, szemfixáció kialakítása
 - tájékozódás a saját testen, térben, síkban
 - irányok differenciálása (lent-fent, eleje-közepe-vége, bal-jobb irányok)
 - oldaliság kialakítása, megerősítése
 - téri helyzetek, viszonylatok kialakítása térben, síkban
 - téri összefüggéseket fejlesztő gyakorlatok
 - kreatív mozgások fejlesztése
- vizuális észlelés fejlesztése:
 - vizuális elemző és megfigyelő készség fejlesztés (vizuális memória, ritmus, időrendiség)
 - alak állandóság kialakítása (forma, szín, méret, nagyság szerint)
 - alak-háttér felfogás fejlesztése
 - a szimmetria felfedeztetése
 - vizuális helyzet, pozíció felismerése
 - vizuális ritmus felismerése méret, szín és forma alapján
- hallásészlelés fejlesztése:
 - a természet, a környezet és a hangszerek hangjának felismerése, differenciálása
 - a társak hangjának felismerése
 - a hangforrás helyének azonosítása
 - a hallott hangok sorrendiségének azonosítása
 - hangkeresési és hangfelismerési gyakorlatok
 - szavak szótagokra bontása
- beszédészlelés, beszédmegértés, kifejező beszéd fejlesztése
- beszédhanghallás fejlesztés:
 - hangképzet kialakítása (hangoztatás, hangutánzás) hívóképpel, szájképpel
 - beszédhang felismerés (önállóan ejtett beszédhang felismerése, egyeztetése hívóképpel)
 - beszédhang felismerése szavakban (szó eleje, szó közepe, szó vége)

- beszédhangok differenciálása hangpárokban, szavakban (képzés helye, képzés módja, zöngésség és időtartam szerint)
- beszédértés fejlesztés:
 - suttogott szavak azonosítása
 - egyszerű instrukciók végrehajtása
 - szavak jelentésének értelmezése
 - mondatértelmezés, utasítások végrehajtása
 - mesefeldolgozás
- verbális emlékezetfejlesztés:
 - szavak, növekvő szósorok után mondása
 - növekvő hosszúságú mondatok ismétlése
 - versek, mondókák tanulása
- kifejező beszéd fejlesztése:
 - szókincsfejlesztés (aktív, passzív aktivizálható)
 - grammatikus mondatalkotási készség fejlesztés
 - képtörténetek időrendi sorba rendezése, megfogalmazása
 - egyszerű történetek megfogalmazása, dramatizálása**

A fejlesztés várható eredményei, sikerkritériumok:

- verbális emlékezete javul, tud egyszerű verseket, meséket
- szókincse bővül
- testsémája kialakul
- téri, idői tájékozódási képessége fejlődik
- bal-jobb irányokat megkülönböztet, oldalisága biztosan kialakul
- jól ritmizál, tud szavakat szótagokra bontani
- formafelismerése pontos

Diszkalkulia prevenció:

Ha a gyermeknek akadályozott/atipikus a beszédfejlődése, akkor problémák jelentkezhetnek a ismeret elsajátítás, az ismeret feldolgozás folyamatában. Ennek oka egyrészt egy mennyiségi (kisebb, kevésbé választékos szókincs), másrészt egy minőségi elmaradás (helytelen, kialakulatlan grammatikai viszonyok alkalmazása, az absztrakt fogalmi gondolkodás gyengesége, emlékezeti

problémák stb.), amelyeket a beszéd fogyatékos gyermeknek a megismerés folyamatában pótolnia és vagy kompenzációs mechanizmusokkal helyettesítenie kell.

Ennek következtében a beszéd fogyatékos gyermek többek között nehezebben tanulja meg és könnyebben felejt el a matematikai fogalmakat, jeleket, szimbólumokat. Nehézséget okoz a feladatok pontos megértése, gondolatainak pontos megfogalmazása. Nehezített a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése. Analógiás gondolkodása bizonytalan, szám- és szövegemlékezete, lényegkiemelése, figyelme gyenge.

A foglalkozásokon általános- és matematika specifikus képesség- és készségfejlesztés folyik. A foglalkozás formája kiscsoportos, gyógypedagógus vezetésével egyéni fejlesztő szobában.

A diszkalkulia prevenció célja:

- a matematika tanuláshoz szükséges alapkészségek kialakítása,
- a számolás iránti érdeklődés felkeltése.

A diszkalkulia prevenció feladata:

Általános készségfejlesztés

- mozgásfejlesztés
 - utánzó játékok
 - mozgásos játékok (eszközhasználattal és eszközhasználat nélkül)
 - ritmusérzék fejlesztés (egyenletes és váltakozó ritmus)
 - mozgásszerialitás fejlesztés (mozgássorozatok)
- a testséma, a testtudat, a téri-és az idői tájékozódás fejlesztése
 - a környezetséma kialakítása
 - a testtudat kialakítása önmegfigyelésen keresztül
 - a téri helyzetek, viszonylatok észlelése, megnevezése
 - a bal-jobb irányok differenciálása, a lateralitás kialakulásának elősegítése
 - a sor, oszlop fogalmának értelmezése
 - egy napszakon, napon, héten belüli, valamint az évszakok közötti tájékozódás kialakítása
- percepciófejlesztés
 - a vizuális figyelem, észlelés és emlékezet (szem-kéz koordináció, alakállandóság, alak-háttér felfogás, térbeli viszonylagosság)
 - az auditív figyelem, észlelés és emlékezet
 - a taktilis észlelés
 - a beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése

- a figyelem és a koncentráció képesség kialakítása, a motiváltság elérése
 - az akaratlagos, szelektív figyelmi funkciók kialakítása, fejlesztése
 - közös élmények átélésén keresztül a motiváltság elérése

A matematikai készségek és a gondolkodás fejlesztése:

- csoportosítás, halmazalkotás
- összehasonlítás, megkülönböztetés
- változás megfigyelése, megfogalmazása
- formák felismerése, egyeztetése, kirakása, megnevezése
- soralkotás, a sorrendiség fejlesztése
- szabályalkotás ritmikus sorozatokon keresztül
- a számemlékezet fejlesztése
- számlálás, leszámlálás, megszámlálás 5-ös és 10-es számkörben
- a számlálás automatizálása növekvő és csökkenő sorrendben
- a mennyiség-állandóság kialakítása
- globális mennyiségek felismerése
- számnév, mennyiség, ujjkép, korongkép, számjegy egyeztetése
- számjegyek felismerése, megnevezése, differenciálása
- a matematikai relációk értelmezése, megfogalmazása, a relációs jelek felismerése, megnevezése, kirakása
- sorszámnevek használata
- az analógiás gondolkodás fejlesztése
- az ok-okozati összefüggések felismerése

A nyelvi készségek fejlesztése – a matematikai szókincs kialakítása:

- általános tájékozottság fejlesztése (önmagára és környezetére vonatkozó ismeretek)
- beszéd, mozgás integrálása
- ellentétpárok megfogalmazása
- a matematikai alapszókincs kialakítása (sok, kevés, semmi)
- a relációs szókincs elsajátítása (több, kevesebb, ugyanannyi) 4
- a pár, nem pár fogalmak értelmezése
- a szövegben előforduló grammatikai struktúrák analízisé, szintetizálása, a szöveg megértése
- a lényeg kiemelése

- a szövegemlékezet fejlesztése

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok:

Kialakul:

- a tartós irányított figyelem
- a megfelelő emlékezet
- a saját testen térben; síkban; időben való tájékozódás
- a mennyiségállandóság
- a jó ritmusú számlálás legalább 10-ig
- a különböző matematikai fogalmak passzív és aktív használata
- az analógiás gondolkodás

Képessé válik:

- a formák felismerésére, egyeztetésére
- sorrendiségre, soralkotásos feladatok folytatására
- a relációs viszonyok felismerésére, megfogalmazására
- a relációs jelek felismerésére, alkalmazására
- számjegyek felismerésére, megnevezésére
- a matematikai szókincs megértésére
- a különböző logikai összefüggések felismerésére

Képzőművészet terápia:

A képzőművészet terápia során a gyermeki kreativitás és imaginációs képesség felhasználásával, annak fejlesztésével segítünk a gyermekeknek, hogy kiegyensúlyozottabbá, felszabadultabbá váljanak. A képzőművészet terápia öngyógyító, pszichés folyamatokat támogató jellege folytán alkalmas a különböző beszédzavarok miatt másodlagos pszichés problémákkal (csökkent önértékelés, szorongás) való megküzdés támogatására.

Az összehangolt finommotoros képességeket igénylő tevékenységen keresztül jótékony hatással van az idegrendszerre, elmélyülésre ösztönöz. A befelé és egymásra figyelés, a közös alkotás erősíti a csoport kohéziót, megtanítja a gyermekeket arra.

A képzőművészet terápia célja nem elsősorban a művészeti készség fejlesztése, hanem a képalkotáson, a képzelet mozgósításán keresztül ventilációs lehetőség biztosítása, a tevékenység, alkotás örömeinek megtapasztalásával az önértékesség érzésének fokozása.

A képzőművészet terápia során fejlődik:

- az alkalmazkodó képesség,
- a mozgásfunkciók,
- a beszéd- és kifejezőkészség,
- a finommotorika,
- a térben való tájékozódás,
- az analízis – szintézis,
- a gondolkodási műveletek (elvonatkoztatás, csoportosítás, összehasonlítás, asszociáció),
- a feladat- és problémamegoldó képesség,
- a divergens, konvergens és analógiás gondolkodás

Állatasszisztált terápia:

Az állatasszisztált terápia olyan terápiás program, melynek során egy terápiás kutya jelenlétével, aktivitásával biztosítjuk, hogy a gyermekek fizikai, érzelmi, szociális és kognitív funkciói javuljanak. A terápia során egy meghatározott szakmai protokoll alapján a gyermek a terápiás csapat (gyógypedagógus, kutyavezető) segítségével alakít ki kapcsolatot az állattal. A foglalkozások a mozgásfejlesztő szobában történnek a gyógypedagógus, a kutyavezető és a kutya szoros együttműködésével.

Az intézményünkben alkalmazott logopédiai kutyaterápia jellemzése:

A terápiás támogató kutya különböző módon befolyásolja a nyelvi nehézségekkel élő gyermek közérzetét, fejlődését. Ezek a hatások a klinikai kutatások alapján jelentősek, ugyanakkor sokszor nem tudatosan észrevehetők, de a nyelvi fejlődésben játszott szerepük döntő jelentőségű lehet.

A legfontosabb hatások:

1. A kutyának nincsenek előítéletei, nem ítélik:

Azok a gyerekek, akik nyelvi nehézségeik miatt gyakran frusztráló tapasztalatokat szereztek a másokkal való érintkezésben, a kutya előítéletek nélkül fogadja. Nincs tekintettel a származására, nyelvi képességeire.

2. A kutya motivál:

A tapasztalatok szerint a nyelvi zavarokkal élő gyermekek magasabb nyelvi színvonalat mutatnak, ha nemcsak „magukért”, hanem „a kutyáért” oldják meg az adott nyelvi feladatot.

3. A kutya a hierarchia legalján van:

A „rangsorrendben” a gyerekek általában az utolsó helyen vannak, követniük kell a felnőttek kéréseit, utasításait. Ez megváltozik, amikor a kutyát bevonjuk a nyelvi fejlesztésbe. Ekkor a gyerekek azok, akik utasításokat adhatnak és kell is adniuk, feladatokat kell osztaniuk vagy más élőlényt kell a beszédükkel befolyásolniuk. Így tanulják meg, hogy beszédükkel hatást érhetnek el a környezetükben.

4. A kutya is hibázik:

Egyes gyerekek számára problémát jelenthet a hibák gyakori elkövetése. Különösen akkor, ha a beszéd nehézkes, és a gyereket otthon folyamatosan javítják, óhatatlanul frusztráció következik be, beszédfélelem alakul ki. A hibák ezért a zavarok fokozottabb tudatosságához vezethetnek. Ha a terápia során azt tapasztalják, hogy a kutya is hibázik, és ennek nincs semmilyen „negatív következménye”, akkor a gyerekek hibákhoz való viszonyulása is. Ezután nyugodtabban kezelik a hibáikat.

5. A kutyával való munka bátorrá tesz:

Miután a gyerekek legyőzték a kutyától való kezdeti félelmet és megtanulták vezetni a kutyát, nagyon büszkék lesznek magukra. A terápia részeként bátran parancsokat adhatnak a kutyának, és így könnyebben legyőzik a beszédétől való félelmüket.

6. A kutyájával való munka boldoggá tesz:

A kutyával való érintkezés során olyan jó közérzetet okozó hormonok termelődnek, mint a dopamin, endorfin, prolaktin és oxitocin, amelyek ellensúlyozzák a stresszhormonokat. Ily módon csökkenthetőek a beszédnehézségből adódó stressz hatására megjelenő, verbalitáshoz kapcsolódó negatív érzések.

A kutya logopédiai alkalmazásának több szintje van:

1. Információs szint:

Ez a szint az első telefonhívással kezdődik, amelyben a terápiás támogató kutya jelenlétére és használatára hívjuk fel a figyelmet. Ezen a ponton tisztázni kell, hogy a gyermek fél a kutyától, van-e allergiája van, van-e már tapasztalata a kutyával való foglalkozásban. A kutyának nem

kell jelen lennie, amikor először látogat el a terápia helyszínére. Lehetnek itt képek, képeskönyvek vagy valami hasonló, ami első benyomást kelt a kutyáról.

2. Megfigyelési szint:

A terápiás helyszín látogatása során a cél az, hogy megismerjük egymást. Ezért még nem a kutya áll az események középpontjában, általában a „helyén” fekszik és mindenki inkább beszél róla. Fontos, hogy a terapeuta információkat szerezzen a páciensről, és megfigyelje, hogyan viselkedik a gyereka kutya jelenlétében: kíváncsiságot, örömet vagy félelmet mutat? Mindezeket a megfigyeléseket bele kell foglalni a terápia tervezésébe.

3. Kapcsolati szint

Ezen a szinten a kutya részt vesz a terápiában. A kutyát lehet pl. simogatni, vagy a gyermek a maga módján kapcsolatba léphet a kutyával. Kisebb interakciók is létrejöhetnek. Ez a szint a bizalom építését szolgálja. A gyermeknek jobban meg kell ismernie a kutyát, és azt is meg kell tanulnia, hogyan kell kezelni a kutyát. Itt is lehet összehasonlítani a kutyát és az embert (pl. kéz és mancs összehasonlítása, milyen érzés a szőr? Hol hosszú vagy rövid stb.). Néhány gyermek számára fontos lehet, hogy a terápia egy rituáléval kezdődjön.

4. Az önaktivitás szintje

Itt a kutyát már közvetlenül alkalmazzuk a terápiában. A kutya mindent megtesz, amit a terápia során kell. A gyermek és a kutya összhangban vannak kutyától, a gyermeknek egyre több parancsot kell elsajátítania, amit a kutya ismer. Bizonyos szintű magabiztossággal kell rendelkeznie a kutyával való foglalkozásban, és bíznia kell a kutyájában is. A terapeuta határozza meg a terápia menetét és tartalmát, irányítja a cselekvéseket.

5. Összetett cselekvések szintje

Ezen a szinten a gyermek meghatározott körülmények között átveheti az irányítást a kutya használatában. Pl. tervezhet tanfolyamot a kutyának, vagy kitalálhat gyakorlatokat egy konkrét témában, amelyben a kutyát használni kell. A páciens teljesen magabiztosan kezeli a kutyát, ismeri a korlátait és át tudja venni az irányítást. A terapeutának már nem elsősorban a vezető szerepe van, hanem inkább egy játékos szerepbe helyezkedik. Természetesen a terapeuta továbbra is felelős azért, ami történik, és bármikor képesnek kell lennie beavatkozni. A gyermeknek azonban az az érzése, hogy ő vállalja a vezető szerepet.

A terápiás foglalkozások során a szinteket időrendi sorrendben kell teljesíteni. Az, hogy ez milyen sebességgel történik, és hogy valóban minden szintet elérnek-e, a gyermektől függ.

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

4024. Debrecen, Kossuth utca 44.

Tel: (30) 573-6912, **E-mail:** titkarsag@efrem.hu, **Web:** www.efrem.hu

A terápiás foglalkozások célja:

- örömszerzés
- kedélyállapot és hangulat javulása
- a kutyával történő irányított játékból fakadó pozitív érzések kialakulása

A terápia feladata:

- a képességfejlesztés (motoros, kognitív) és orientációs képességek fejlesztése
- a szociális interakciók javítása, a szociális integrálódás segítése
- a kommunikatív képességek fejlesztése
- önállóságra nevelés

IV. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók általános iskolai pedagógiai programja

Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók általános iskolai nevelése-oktatása

Az intézményünk képzési rendszere, kínálata:

A Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola általános iskolai autista csoportja a 2019/2020-as tanévben kezdte meg működését azzal a céllal, hogy az autizmussal élő tanulók speciális szükségleteinek megfelelő oktatást és nevelést biztosítson az érintett gyermekek számára.

Célunk felmenő rendszerben 1-8. évfolyamos általános iskola kialakítása.

Egyházi iskolaként keresztény világnézeti alapon folyik a nevelő-oktató munka, az elfogadó szeretet, a türelem, az ember tisztelete jellemzi a mindennapi tevékenységeinket.

Az autista gyermekeket nevelő-oktató intézményünk pedagógiai programja tartalmában, szerkezetében alkalmazkodik a tanulók sérüléséből eredő, speciális szükségletekhez. Az autizmus a tipikustól eltérően fejlődő idegrendszer működésének következményeként kialakuló, a viselkedésben rendkívül sokféleséggel megnyilvánuló állapot. Kialakulásának hátterében meghatározhatóan genetikai tényezők, továbbá génkölsönhatási tényezők állnak. Napjaink gondolkodásában jelentős szemléleti irányzatot képvisel a neurodiverzitás (neurológiai sokféleség) eszméje, melynek értelmében az autizmus a fejlődési és működési sokféleségének egyik megnyilvánulása. Ezt a sokszínű állapotot az autizmus spektrum zavar fogalmával írjuk le. Az átfogó fogalom mögött az autizmust meghatározó közös jellemzők állnak, amelyek annak ellenére, hogy a megnyilvánulások minden embernél különbözőek, mégis alapvetően kijelölik a támogatás legfőbb céljait és módszereit. Az autizmus különböző mértékben és nagyon egyéni módon, minden érintett esetében eltéréseket okoz a társas-kommunikáció, a társas megértés és viselkedés, a rugalmas gondolkodás és viselkedés szervezés területén, és gyakran együtt járhat a szenzoros ingerek másfajta feldolgozásával (Őszi, Simó, Vígh, 2020).

Az autizmus spektrum zavar társulhat egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatók:

- intellektuális képességzavar, mint a leggyakrabban társulói fejlődési zavar,
- beszéd -, érzékszervi-, mozgás-, egyéb fejlődési zavar
- viselkedésképroblémák, pl: autoagresszió, agresszió

Az osztályba soroláskor figyelembe vesszük: a tanulók életkorát, az autizmus spektrum mellé társuló kognitív funkciók szintjét, esetleges viselkedésképroblémákat.

A tanulók felvétele az illetékes Hajdú-Bihar vármegyei Szakértői Bizottság szakvéleménye és iskolakijelölése (az intézmény befogadó nyilatkozata birtokában) alapján történik.

A jogszabályozási változásokat követve a pedagógia program és a helyi tanterv a Kormány 5/2020. (I.31.) Korm. rendelete a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról a közép súlyosan értelmi fogyatékosok számára kiadott kerettantervet- 1-8. évfolyamig-, az értelmileg akadályozott tanulók számára kiadott kerettantervet - 1-8. évfolyamig, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelveit vettük figyelembe.

A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4) Kormányrendelet módosításáról szóló 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet módosította az órakeretet és a szabadon választható óraszámokat. 2020 szeptemberétől az első és az ötödik évfolyamon, majd felmenő rendszerben az annak megfelelő óraszámokban, de változatlan irányultsággal tanulnak diákjaink. Az óraszámokat a helyi tantervben rögzített óraháló tartalmazza.

A helyi tanterv alapján egyéni fejlesztési terv készül, amely a tanuló életkora mellett figyelembe veszi az autizmus súlyosságát, szociális adaptációjának szintjét, mentális korát, egyéni képességprofilját és a reális jövőbeli lehetőségeket.

Alapelvek és értékek:

Alapelveink:

- Az iskolában elsődleges fontosságú a tanulók személyiségének formálása. A kulcskompetenciák közül hangsúlyos szerepet kap az önállóság, a rugalmas gondolkodás és viselkedés szervezés, valamint a szociális- és kommunikációs képességek fejlesztése.

- Az autizmussal élő tanulók ellátása során olyan speciális megközelítést alkalmazunk, amely a tanuló általános szükségleteire, állapotára épít, tartalmazza azokat a specifikus módszertani elemeket, amelyek bizonyítottan hatékonyak az autizmus spektrumzavarban érintett gyermekek, tanulók esetében, függetlenül attól, hogy milyen intellektuális képességekkel rendelkeznek.
- Minden gyermek esetében az erősségekre építünk. Az egyéni képességekhez igazodó differenciált készségfejlesztést a korrekciós és terápiás eszközök, eljárások alkalmazását az oktatás egész folyamatában érvényesítjük.
- Az intervenció minden esetben formális és informális felméréseken alapuló, egyéni fejlesztési terv alapján történik. E felmérések a szociális adaptáció színvonalára, a kommunikációs szintre, a meglévő kognitív képességekre, mentális korra vonatkoznak. Az egyes képességterületek fejlesztése a közvetlenül felmért, meglévő és kialakulóban lévő készségek azonosításán alapszik.
- Differenciáltan alkalmazott egyénre szabott tananyag és pedagógiai eljárásrendszerrel fejlesztjük a gyermekeket.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés esélyének növelésére.
- Az oktatás-nevelés során a tanulók aktivitásait (napirendjét, ezen belül a tevékenységeket) a pedagógusok a tanulók egyéni szükségletei, képességei, aktuális fejlettségi, szocializációs szintje alapján az adott iskola típusnak megfelelően határozzák meg. Ebből következik, hogy a tantárgyi tartalmak óraszámai a napirendi tevékenységekbe foglalva jelenhetnek meg.

Értékeink:

Pedagógiai Programunkban a NAT valamennyi közös értéke megjelenik az autizmussal élő tanulók speciális szükségletei szerint adaptálva.

Céljaink:

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.
- Ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációs (normalizációs célú) fejlesztése, a másodlagos (például viselkedés)

problémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek és a tananyag speciális módszerek segítségével való tanítása.

- A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához. Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanulók képessé váljanak a családi életbe való beilleszkedésre.
- A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése.
- Általános emberi értékek, társadalmi elvárások képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése.
- A szociális fogyatékossgal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, számítógépes oktatás). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél.
- Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, érezze jól magát.

Feladatok:

A nevelés-oktatás feladata a sérülésből következő fejlődési hiányok, elmaradások kompenzálása a következő területeken:

- Elemi pszichoszomatikus funkciók
- Szenzomotoros képességek
- Szociális-kommunikációs képességek

Kognitív készségek fejlesztése:

- A sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése.
- A biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenykedtetés feltételeként.
- Egyéni fejlesztési tervek kialakítása a gyermek szükségleteinek megfelelően és a család igényeinek figyelembe vételével.
- Az eltérő fejlődésmenetből adódó zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése.

- A gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák a családi, iskolai és iskolán kívüli környezetben.
- Az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása.
- A felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés.
- Az ismeretek, információk tárgyilagos sokoldalú közvetítése.
- A nemzeti műveltség és az egyetemes kultúra közvetítése.
- A tanuláshoz, a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök fejlesztése.

Az alábbi kulcskompetenciák fejlesztése:

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák
- A digitális kompetenciák
- A matematika, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Eszközök:

A nevelő-oktató munka feladatait kognitív és viselkedés terápiás eljárások egyénre szabott alkalmazásával valósítjuk meg. Eszközrendszerünk alapvetően a strukturált oktatás és a vizuális környezeti támpontok egyénre szabott alkalmazását jelenti.

Speciális megközelítés a tanításban:

- Az új készségek és ismeretek elsajátítása amennyiben szükséges egyéni tanítási helyzetben történik a szociális és kommunikációs nehézségek miatt napi rendszerességgel szervezve.
- A tanításban mindig a meglévő tudást bővítjük egyetlen új mozzanattal.
- A megfelelő terhelés érdekében a feladatokat a tanulók képességeinek megfelelő, lehető legnagyobb nagyságú lépésekre kell bontani.

- A feladatoknak a tanuló szempontjából értelmesnek kell lenniük, ezért az ismereteket lehetőleg abban a kontextusban tanítjuk, amelyben a tanulóknak alkalmaznia kell azokat.
- Az elsajátított ismereteket, az új készségeket a lehető legtöbb olyan helyzetben gyakoroltatni kell, melyben funkcionálisak.
- A fejlesztésben lévő tovább lépéskor csak azokra az ismeretekre, készségekre alapozhatunk, melyeket a tanuló folyamatosan gyakorol. A tanultak folyamatos szinten tartása szükséges.
- Törekszünk arra, hogy a tevékenység önmagában jutalom értékű legyen, hogy fokozatosan leépítsük a külső jutalmakat.
- Az oktatás-nevelés során támaszkodunk a meglévő ép, esetleg kiemelkedő képességekre, speciális érdeklődésre, amelyek kiemelkedően fontosak lehetnek a későbbi pályaorientáció szempontjából.
- A fejlődési egyenetlenség csökkentése azonban elsőbbséget kap a szigetszerű képességek fokozott fejlesztésével szemben.
- A követelményeket az objektív körülményekből fakadó szükséges dologként kell megjeleníteni, és nem a pedagógus személyes kívánságaként.

Módszerek és eljárások:

A nevelési/fejlesztési területek, a nevelési célok és feladatok áthatják a tervezett pedagógiai folyamatok egészét. A nevelési célok a tartalmi szabályozás különböző szintjein valósulnak meg. Beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba.

Az alkalmazott módszer kiválasztásának szempontjai:

- az alkalmazott módszer igazodjék a gyermek, tanuló fejlettségéhez, aktuális állapotához, egyéni szükségleteihez, sérülésének típusához és fokához,
- a kiválasztott módszer illeszkedjen a gyermek, tanuló életkori sajátosságaihoz, előzetes tudásához, egyéniségéhez, személyiségéhez,
- a motiváció felkeltése és fenntartása, mert a változatos, figyelemfelkeltő módszereknek, valamint a többféle módszer alkalmazásának motiváló hatása van.

Az autizmussal élő tanulóink fejlesztése során alkalmazott módszerek:

- tér-, idő-, fejlesztési/tanítási helyzetek-, tevékenységek strukturálása,
- speciális, egyéni motivációs rendszer kialakítása, a felesleges információk kerülése.

Differenciált fejlesztés:

A differenciált fejlesztés nem csak hátránykompenzáció, az esélyegyenlőség lehetőségeinek bővítése, hanem a tehetséggondozás színteréül is szolgál intézményünkben. Terápiás szemléletű oktató-nevelő munkánk a nevelés valamennyi területére vonatkozik. Ez a gyakorlatban egyrészt kompetencia- és képességfejlesztéssel, tananyag-kiválasztást, másrészt egyéni megközelítésű módszerkiválasztást és tanulásszervezést jelent.

A tananyag projektekben történő feldolgozása:

A projekt módszer alkalmazásának segítségével kívánjuk elérni, hogy tanulóinkban fenntartsuk és kialakítsuk a kíváncsiság, a képzelőerő a kritikus gondolkodás és az esztétikai élményben lelt öröm képességét. A projekt egy-egy fogalom köré gyűjti, rendezi a műveltségi területek elsajátítandó anyagát. Egy tanítási év alatt 3-4 átfogó témát dolgozunk fel.

Témahetek:

A témahetek alkalmával az adott héten az intézmény valamennyi osztálya ugyanazzal a témával foglalkozik, amelyek a pedagógusok a hagyományostól eltérő formában dolgoznak fel, a lehető legkomplexebb módon úgy, hogy a résztvevő gyermekeknek, tanulóknak is jó kedvet és sikerélményt adjon.

Specifikus módszerek az autista tanulók oktatása-nevelése során:

Önálló munkaszervezés kialakítása:

Az önálló tevékenységszervezés kialakulása tanulási folyamat eredménye, melynek fontos eszköze a strukturált munkavégzés. Az önálló munka során a tanítási tartalmakat a tanuló egyéni szükségleteinek megfelelő részekre bontva gyakorolják a tanulók. A cél az önálló feladatvégzéshez szükséges munkaviselkedés kialakítása, a munkafolyamatok alapsémáinak elsajátítása, az önálló vagy minimális vizuális irányítással végzett munkára, önellátásra való felkészítés. Az önálló munka szolgálhatja bármelyik készség általánosítását, gyakorlását éppúgy, mint pl. az önálló tanulás képességének kialakítását is. Lényege, hogy a feladatokat megfelelően szervezett formában, segítő eszközökkel (alaplapok, folyamatábrák) támogatva adjuk a tanulóknak.

Szociális-kommunikációs fejlesztő foglalkozás:

A szociális-kommunikációs foglalkozás célja az autizmussal élő gyermekek szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése, különösen a kortársakkal való interakció, a szociális figyelem, a verbális és nem verbális kommunikációs eszközök használata és megértése. Főbb területei a szociális közelség elfogadása, kapcsolatteremtés és szabályozás, alapvető kapcsolatteremtési készségek, énkép, éntudat fejlesztése, a kölcsönösség megértése, érzelmek felismerése, megértése, indulatok szabályozása, szabálytartás, szabálytudat, viselkedési szabályok, együttműködés stb.).

Időstruktúra:

A napirend a tanuló napi tevékenysége során várható események előre jelzésére szolgáló vizuális segítő eszköz. A tanuló szimbólumértésének megfelelően különböző típusú napirendeket használunk (tárgyas, képes, szóképes, írott).

Térszervezés:

Hagyományos frontális térszervezés helyett speciális térszervezésre, eszközökre és bútorokra van szükség. Fontos a különböző funkciójú terek elkülönítése, az egyéni munka és kiscsoportos szociális aktivitások feltételeinek megteremtése. A helyiségeket a speciális szükségleteknek és a fejlesztési céloknak megfelelő módon, a célok elérését leginkább szolgáló berendezési tárgyakkal, eszközökkel kell felszerelni.

Folyamatábrák, leírások:

A cselekvések folyamatát fázisokra lebontva ábrázoló vizuális támogató eszközök, amelyek jelzik a gyermek számára a cselekvések elemeinek egymás utáni következés sorrendjét.

Kommunikációt segítő kártyák alkalmazása:

Kommunikációjukban akadályozott, verbális kommunikációt nem, vagy nem érthető módon használó tanulók számára nyújthatnak segítséget ahhoz, hogy a környezet számára is megfelelő jelentést hordozó képekkel tudják kifejezni magukat. Az AAK-s eszközök használatát a beszédértés nehézsége is indokolhatja.

Egész napos iskola: napközi és a tanulószoba

A kötelező tanórai foglalkozások utáni időszakban az alsó és felső tagozatos tanulók számára egyaránt folytatódhatnak az egyéni napirend alapján szervezett, egyénre szabott strukturált önálló és csoportos tevékenységek.

Tanulóinktól nem várható el, hogy a tanórán kívüli szolgáltatásokból, programokból, szabadidős tevékenységek kínálatából érdeklődésük alapján válasszanak, és ezáltal ismereteik bővüljenek, társas kapcsolataik spontán módon fejlődjenek. A tanulók ezen tevékenységei a napközis pedagógus és a gyógypedagógiai asszisztensek által szervezettek, irányítottak, és a tanulók 7.00-tól, 17.00-ig tartó napirendjébe illeszkednek. A tanulók szükségleteinek és a szülők igényeinek megfelelően alakítjuk ki az iskola működési rendjét és szolgáltatásait.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

Az autizmus, mint pervazív fejlődési zavar az érintett gyermekek egész személyiségfejlődését befolyásolja, a lehetséges egyéni kombinációk száma végtelen. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok konkrét felsorolása helyett ezért inkább azokat a tényezőket soroljuk fel, melyek általában befolyásolják azokat.

Az autizmussal élő tanulók közös szükségletei:

A tanulók személyiségfejlesztéssel kapcsolatos szükségleteit típusos erősségeik és nehézségeik határozzák meg.

Az autizmus spektrumzavarral élő tanulók – a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű - **speciális tulajdonságai:**

- A másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának (pl. az információ átadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat a tárgyaktól megkülönböztesse.
- A szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya, és hogy a tanulóknak nagyon kevés, vagy szokatlan dolog okoz örömet.
- A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd emocionális, szociális sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.

- A beszéd vagy más kommunikációs eszköz spontán funkcionális rugalmas alkalmazásának eltérései, elmaradása.
- Az egyenetlen képességprofil: pl. ismeretek és önellátás, vagy mechanikus és személyes memória közötti szakadékszerű különbségek.
- Belátás hiánya vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban.
- Változásokkal, újdonságokkal kapcsolatos ellenállás, szorongás.
- A társas környezetben, felnőttekhez és kortársakhoz való szokatlan kapcsolódás, mely megnyilvánulhat a teljes visszahúzódástól, passzivitástól az erőteljes, túlzó ragaszkodásig, aktív, de bizarr kezdeményezésekig, vagy megnyilvánulhat az egysíkú, formális kapcsolatteremtésben.

Típusos erősségek, amelyekre egyes autisztikus tanulóknál építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában informatív.
- Tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, nem szöveges számtan, zene).

Típusos nehézségek, és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás- tanulás során:

- Túlérzékenységre és/vagy fokozott ingerkeresésre utaló viselkedések bármely érzékszervi modalitásban.
- A figyelem felkeltésével, irányíthatóságával, fenntarthatóságával és váltásával kapcsolatos gyakori nehézségek.
- Az utánzási képesség hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, percepciósi, vizuo-motoros koordinációs problémák.
- Tér- idő értelmezés gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis, szintézis műveleteinek problémája.
- Ok-okozati összefüggések felismerésének problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás sérülése.

- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának nehezítettsége.
- Emlékezet-felidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- Nehézség ismert tananyagban szociális elem bevezetésével, vagy új körülmények közötti alkalmazással.
- A feladat céljának nem-értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) sérülése.
- Humor, ironia, metafora, képes beszéd félreértése, nem értése.
- Az énkép, én-tudat fejlődésének zavara.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- A realitás és fantázia összetévesztése.
- A szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén.
- Szószerinti értelmezés.
- A képességek, ismeretek kreatív (nem mechanikus, vagy sztereotip) alkalmazásának hiánya, nehézsége.
- A kortársközösségben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát viszonyulás a kortársakhoz.
- A strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák.
- A félelmek, fobiák, szorongás.

A fenti problémák következménye, hogy a szociális-kommunikációs kontextusban zajló tanulás akadályozott, ezért az autizmussal élő gyermekek számára a világról való megértés keretétől elsősorban nem a személyek közötti kapcsolatok szolgálnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

Az önálló ismeretszerzéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése. A megismerés képességének fejlesztése. Tapasztalati és értelmező tanulás elsajátítása. Az önismeret kialakítása. A világ megismerésére való igény megalapozása. A tanulás tanítása. A tanulói önértékelés rendszeressé válása a nevelő munka során is.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

Az autizmussal élő tanulók számára a szociális megértés veleszületett sérülése miatt az helyes viselkedés és gondolkodás, az alapvető erkölcsi értékek megismerése kognitív úton történik. Alapvető az egyén szociális kompetenciáinak figyelembe vételével a pozitív szokások kialakulásának, gyarapításának segítése.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területén elvégzendő feladatok:

Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet ismerete, az azokkal való harmonikus kapcsolat. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók elsősorban saját, közvetlen élményeiken keresztül, esetleg speciális érdeklődési köröknek megfelelően ismerhetik meg nemzeti kultúránk értékeit. Ezen a területen rendkívül nagy egyéni különbségekre számíthatunk.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés területén elvégzendő feladatok:

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapvető célja, hogy olyan gondolkodási, szociális-kommunikációs készségeket alakítsunk ki, melyek lehetővé teszik az egyén részvételét szűkebb és tágabb társas környezetében. A részvétel módja és mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat: a tanulók többsége jelentős támogatást igényel abban, hogy jogait gyakorolja, társadalmilag elfogadott viselkedésmódokat tanúsítson, alkalmazkodjon a társadalom írott és íratlan szabályaihoz.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területén elvégzendő feladatok:

Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedéskontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén elvégzendő feladatok:

Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral gyakran együtt járó szorongás megelőzése, oldása. A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása szintén prioritást kap az egyéni fejlesztési tervben. A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony

segítséget kell nyújtania az iskolának, mivel a szociális megértés sérülése e területet speciálisan nehezíti. A viselkedéskérdések megelőzése és hatékony kezelése hozzájárul a testi-lelki egészség megőrzéséhez és kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést.

A családi életre nevelés területén elvégzendő feladatok:

A család szerepe az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló esetében is kiemelkedő jelentőségű. Az iskola alapvető feladata, hogy segítse az érintett családokat az autizmus-specifikus célok kitűzésében és megfelelő nevelési stratégiák alkalmazásában, mivel a hagyományos módszerek többsége nem válik be az érintett gyermekek esetében. A nevelési-oktatási intézmény és a család szoros együttműködésével érhető el és terjeszthető ki az egyéni fejlesztési tervben megfogalmazott célok, különös tekintettel a szociális-kommunikációs készségek általánosítására, valamint a rugalmasabb viselkedés és gondolkodás fejlesztésére.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén elvégzendő feladatok:

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében is cél lehet az önkéntes feladatvállalás egyéni mérlegelést követően, ha annak értékét, saját szerepüket és kompetenciájukat az önkéntes tevékenység során megértik. Az önkéntes feladatokban való részvétel segítheti együttműködési és problémamegoldó képességeik fejlődését, elősegítheti pozitív énképük alakulását, önbecsülésük növekedését. Fontos azonban figyelembe venni szociális sebezhetőségüket, ezért a család és a pedagógusok egyénre szabott támogatásával, kísérésével vonhatók be önkéntes feladatokba.

Fenntarthatóság, környezettudatosság területén elvégzendő feladatok:

A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés e területen is a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend kialakítása.

Pályaorientáció területén elvégzendő feladatok:

Az egyén által elérhető legnagyobb fokú önállóság támogatása kiemelkedően fontos. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében az önállóság megalapozása már a fejlesztés kezdetétől jelen van, mivel számos alapfeltétele hiányozhat, többek között a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság tolerálásának és kezelésének képessége. Az elérhető felnőttkori önállóság nagy egyéni eltéréseket mutat. A pályaorientáció során a munkaképességek mellett a szociális-

kommunikációs fejlettséget és a munkaviselkedés színvonalát is figyelembe kell venni. Fontos, hogy a pályaorientáció során építsünk a tanuló speciális érdeklődési körére, erősségeire.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén elvégzendő feladatok:

E területen az érintett tanulók esetében a pénz értékével és a takarékossgal kapcsolatos alapvető ismeretek megszerzése kulcsfontosságú. Előnyös, ha ezek az ismeretek valódi élethelyzetekben, cselekvésbe ágyazottan jelennek meg. Az alapvető gazdasági összefüggések megértése, illetve azok kamatoztatásának lehetősége a mindennapi életében nagy egyéni eltéréseket mutat.

Médiatudatosságra nevelés területén elvégzendő feladatok:

A médiatudatosságra nevelés kiemelt jelentőségű az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésében. Az érintett tanulók különösen veszélyeztetettek lehetnek a különböző médiumok által közvetített tartalmak meg nem értése, félreértése tekintetében és fokozott a függőségek kialakulásának veszélye is. Ugyanakkor a különböző médiumok lehetővé teszik az élő nyelvtől és szociális közvetítéstől független tanulást és kapcsolatteremtést, valamint olyan multimédiás tananyagok kialakítását, mely lelassítja és hozzáférhetővé teszi a szociális interakciókat, nagyban hozzájárulva a fejlődési zavar következményeinek enyhítéséhez.

A tanulás tanítása területén elvégzendő feladatok:

Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete és kiaknázása kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

A személyiségfejlesztés megvalósulásának tevékenységei, színterei:

- alapvető viselkedési szabályok megtanulása, alkalmazása
- csoportszokások, hagyományok, ünnepek
- egyéni és csoportos tanulmányi munka
- rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások
- egyéni értékelési rend
- egyéni- és csoportos beszélgetések, játékok

- kézműves tevékenységek
- túrák, táborok, kirándulások, erdei iskola
- iskolán kívüli programok (pl. mozi, színház, kiállítás, bábszínház, játszóház stb.)
- művészeti tevékenységek (képzőművészeti, zenei)
- sportfoglalkozások

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

Az autizmussal élő tanulók a sérülés jellege miatt korlátozottan képesek a hagyományos értelemben vett közösséggé szerveződni. A gyermekek között rendkívül ritkák a spontán létrejövő baráti kapcsolatok, csoportos játékok, közös tevékenységek.

A pedagógusok feladata a csoportos tevékenységek tervezése, szervezése, irányítása az egyes tanulók igényeinek, szociális és kommunikációs fejlettségének megfelelően.

Előre tervezett és egyénre szabott a szociális kapcsolatteremtéshez szükséges képességek fejlesztése is. A pedagógusok célzottan megfigyelik és bátorítják a gyermekek spontán kapcsolatteremtési kezdeményezéseit és tanítják a sikeres kapcsolatteremtéshez szükséges készségeket.

Fontos cél, hogy a gyermekek a többségi társadalomban elfogadott viselkedési normáknak megfelelően vegyenek részt a társas helyzetekben.

A hagyományos iskolai ünnepek, kirándulások, rendezvények gyakorisága, tartalma, köre mindig az egyes tanulócsoportok igényeihez igazodik. Elsődleges szempont, hogy a közösségi programok ne terheljék pszichésen túl a gyermekeket, a közösségi lét, mint általános emberi igény nem vonatkoztatható automatikusan neveltjeinkre.

A pedagógusok és osztályfőnökök feladata:

A gyógypedagógusok feladata:

- Részt vesz a speciális pedagógiai módszerek fejlesztésében, értékelésében, átadhatóvá tételében, a szakmai tapasztalatok összefoglalásában: pl. új eszközök bevezetésében, kipróbálásában, értékelésében, a gyermekek, tanulók fejlesztésében használatos feladatlapok, gyakorlatok, szintfelmérő tesztek összegyűjtésében.
- Az intézmény látogatóit, a tanfolyamok hallgatóit tájékoztatja az osztályban/ csoportban folyó munkáról.

- Gyógypedagógusként felelős a rábízott gyermekek biztonságáért, speciális fejlesztéséért. Jogait és kötelességeit a Köznevelési törvény 62.§-a tartalmazza, valamint kötelezőek rá nézve a Köznevelési törvény és annak végrehajtási rendeletei.
- Törvény adta jogánál fogva a fejlesztéshez maga választhatja meg a taneszközöket és módszereket, összhangban az intézmény által kialakított szakmai és pedagógiai koncepcióval. Az egységes koncepció érvényesítésének érdekében rendszeresen konzultál a team tagjaival, szükség esetén az intézmény más szakembereivel, illetve az intézmény vezetőjével.
- A felelős taneszköz és módszerválasztás feltétele, hogy ismerje és kövesse a szakirodalmat, folyamatosan képezze magát.
- Az egyéni és csoportos foglalkozásokra rendszeresen felkészül, szükség esetén megtervezi és elkészíti a taneszközöket.
- Gondoskodik arról, hogy a gyermekek, tanulók képességeiknek megfelelő ütemben megszerezzék a helyi tantervben és az egyéni fejlesztési tervben meghatározott készségeket és ismereteket.
- Ellátja a gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos intézményi adminisztrációs munkát: elkészíti a napi tervhez kapcsolódó írásos értékeléseket, a viselkedésproblémákról szükség esetén jegyzőkönyvet vezet, vezeti a haladási naplót.
- Kötelessége az igazgatót rendszeresen tájékoztatni a gyermekek, tanulók fejlődéséről. Szoros kapcsolatot tart fenn a szülőkkel, folyamatosan tájékoztatja őket gyermekük fejlődéséről, az iskolában használatos módszerekről, a taneszközökről, illetve információt kér a családoktól a gyermek fejlődését érintően.
- Részt vesz a csoport/osztály számára szervezett valamennyi külső programon (pl. kirándulás). Részt vesz az intézmény által szervezett programok előkészítésében, lebonyolításában. Munkája eredményesebb ellátása érdekében ismernie kell az intézmény alapvető dokumentumait, hospitálásokkal tájékozódik a többi csoport munkájáról.
- Annak érdekében, hogy munkáját magas színvonalon lássa el, köteles részt venni az értekezleteken, továbbképzéseken.
- A szülőt (törvényes képviselőt) tájékoztatja a tanuló iskolai fejlődéséről, teljesítményéről, viselkedéséről, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.

- Felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, szükség esetén más szakemberek bevonásával megtesz mindent a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében. Pontosan és aktívan vesz részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt pedagógiai és adminisztratív feladatait teljesíti.
- A gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

Az osztályfőnökök feladata, az osztályfőnöki munka tartalma:

- Felelős vezetője a rábízott osztálynak.
- Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó oktató- nevelő munkát. Irányítja a szakmai csapatot, kapcsolatot tart a szakambulancia munkatársaival.
- Kapcsolatot tart tanítványai szüleivel. Tájékoztatja a szülőket a tanulók fejlődéséről, a nevelés eredményeiről. Az adott tanév rendjében meghatározott időpontban szülői értekezletet, fogadó órát tart.
- Együttműködik osztálya szülőközösségével.
- Figyelemmel kíséri tanítványai családi és személyes életeseeményeit, szükség esetén intézkedést kezdeményez.
- Törekszik az osztályközösségen belüli hagyományok kialakítására.
- Szervezi és vezeti az osztályprogramokat.
- Határidőre elvégzi az osztályfőnöki feladatkörrel járó adminisztrációs, dokumentációs tevékenységet.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

Sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

Intézményünk kizárólag kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket, tanulókat lát el. Minden tanulónk sajátos nevelési igényű, de egy-egy gyermek emellett lehet egyúttal pl. kiemelten tehetséges és/vagy hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű is.

Különleges bánásmódot igénylő tanulók:

- kiemelten tehetséges tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló
- sajátos nevelési igényű tanuló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóval kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

Az autizmussal élő tanulók számos olyan viselkedést, magatartásformát mutathatnak, melyeket a környezet nem kívánatosnak minősít, tilt, esetleg csupán szociálisan furcsának tart. Ezek között a viselkedések között előfordulnak veszélyes, destruktív, agresszív vagy önkárosító megnyilvánulások, de ide sorolhatjuk a beilleszkedést nehezítő sztereotip viselkedéseket vagy a szélsőséges passzivitást is. A beilleszkedési nehézségeket eredményező viselkedések háttérben sokféle ok állhat. Ezek közül a leggyakoribbak: kommunikációs nehézségek, fokozott érzékenység bizonyos környezeti ingerekkel szemben, a szociális megértés hiánya, stb. A pedagógusok feladata, hogy a családdal egyetértésben rangsorolják a nem kívánatos viselkedéseket súlyosság és fontosság szempontjából, majd megoldási stratégiát dolgozzanak ki. Szükség esetén a folyamatba bevonandó pszichológus és pszichiáter is.

A beilleszkedési, magatartási nehézségek és azok okai rendkívül változatosak az autizmusban, ezért egyéni felmérés és egyénre szabott stratégiák alkalmazása szükséges. A felmérés és beavatkozás tervezéséhez több modell is rendelkezésre áll. (Pl.: a Zarkowska és Clements által kidolgozott STAR modell.)

A modellekben közös, hogy a beavatkozás tervezése mindig a nem kívánatos viselkedés pontos meghatározásán és konkrét tartalmú, pontos jegyzőkönyvezésén alapul. Az alkalmazott stratégiák alapja viselkedés-és kognitív terápia. A sikeres beavatkozás feltétele, hogy adott viselkedés kezelése során valamennyi felnőtt egységes reakciókat adjon.

A leggyakrabban alkalmazott stratégiák:

- Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák tanítása.
- A problémás viselkedés megelőzése.
- A kívánatos viselkedések pozitív megerősítése.
- Inger kontroll.
- Új készség tanítása.

- Hatékony kommunikációs stratégiák kialakítása.
- Megfelelő alternatív viselkedés tanítása.
- Jelentéstulajdonítás a viselkedésnek.
- Kognitív stratégiák (pl. képes ill. írott forgatókönyvek a megfelelő viselkedés szervezéséhez).

Kiemelten tehetséges tanulóval kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

A Knt. szerint kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Az autizmussal élő tanulók egyes esetekben mutathatnak olyan képességeket, melyek valóban kiemelkedők. Gyakrabban azonban csak az általános fejlődési elmaradáshoz képest jobbak a képességek. A fejlesztési elvekben foglaltaknak megfelelően nem törekedhetünk a kiemelkedő képességek egyoldalú fejlesztésére, hiszen ezzel nem segítenénk a felnőttkori adaptációt, de támogatjuk a tehetség kibontakozását.

A pedagógusok általános feladata e téren sokrétű: meg kell próbálniuk a jó/kiemelkedő képességeket a későbbi sikeres adaptáció szolgálatába állítani, a speciális érdeklődést a gyermek motiválására használni. Segíteniük kell abban is, hogy a családok megértsék az autizmus következményeként kialakult fejlődésmentes sajátosságait. Így érhető el, hogy a családok reális célokat tűzzenek ki a gyermek jövőjével kapcsolatban.

Emellett azonban fontos feladatunk a kiemelkedő képességek felismerése és gondozása is. A tehetséggondozás folyamatában nagyon fontos meglátni a különlegest, a speciális adottságot a tehetséges gyermekben, bármilyen területen nyilvánul is az meg.

Az egyénileg szervezett, céltudatos munkával, speciális gondozással és feltételekkel a kiemelkedő képességek fejleszthetők és a felnőttkori munka vagy örömteli szabadidős tevékenységek alapjául szolgálnak.

Hátrányos és halmozottan hátrányos, veszélyeztetett helyzetű tanuló:

Ebbe a csoportba azok a tanulók tartoznak, akiknek alapvető szükségletei – kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük elsősorban szociális, kulturális téren az átlagoshoz képest negatív eltérést mutat (alacsony jövedelem, szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje). Ezek a hátrányok esélyegyenlőtlenséghez vezetnek.

Iskolánk, amennyiben szükséges felkészül halmozottan hátrányos helyzetű gyermek jelenlétére, ellátására.

Folyamatos feladatunknak valljuk a hátrányokból fakadó veszélyeztetettség megelőzését. Ha az előforduló veszélyeztetettség fennállását nem tudjuk pedagógiai módszerekkel megoldani, akkor jelezzük az arra illetékes szakembernek, intézménynek.

Munkánkat pszichológus, gyermekpszichiáter segíti.

Feladatok, tevékenységformák, módszerek, szolgáltatások:

- A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol lehet elérni.
- Tanévkezdéskor az osztályfőnökök felméri a veszélyeztetett, illetve a hátrányos helyzetű tanulók számát és jelzik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek.
- Intézményünkben a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzé tesszük a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények nevét, címét, telefonszámát.
- Az osztályfőnökök folyamatosan tájékoztatást nyújtanak a családoknak a szervezett szabadidős programokról.

Gyermekvédelmi feladataink körébe tartozik:

- a veszélyeztetett tanulók életkörülményeinek, előmenetelének figyelemmel kísérése és adott esetben javaslattevés a változtatásra
- tanácsadás a szülőknek
- esetmegbeszélések
- hiányzások követése és megfelelő intézkedések megtétele
- egyéni tanrend nyilvántartása, kapcsolattartás
- kapcsolattartás, együttműködés a szakambulanciával, szükség esetén Rendőrséggel, a Gyámhivatallal, a Gyermekjóléti Szolgálatlal, a Családsegítő Szolgálatlal, támogató szolgálatokkal, a szakértői bizottságokkal, védőnői szolgálattal, iskolaorvossal.
- Az intézmény anyagi támogatást nem tud nyújtani, de sokszor hatékony lehet a családok megfelelő informálása azzal kapcsolatban, hogy hová, melyik szervezethez fordulhatnak problémáikkal.

Feladatok:

- Jó és állandó kapcsolat kialakítása a családokkal

- Állandó és folyamatos munkakapcsolat a szociális háló más intézményeivel (Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, pszichológusok, Nevelési Tanácsadó, rendőrség, gyámhatóság, önkormányzat).
- Pszichológushoz vagy más szakemberhez irányítás.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi joga:

Tanulóink spontán interakciókat társaikkal és tanáraikkal rendkívül ritkán kezdeményeznek, ezért a gyermekek véleményét, igényét személyre szabott felmérések útján ismerjük meg és vesszük figyelembe. A sérülés jellege miatt diákönkormányzat intézményünkben nem működik.

Kapcsolattartás a partnerekkel:

A tanulókkal való kapcsolattartás formái és rendje:

A gyermekekkel, tanulókkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a foglalkozásokon, a tanítási órákon, szabadidős tevékenységek alkalmával. Intézményünk nevelői bármely pedagógust megkereshetik egyéni gondjaikkal. A tanulók és szüleik a házirendet, napirendet minden tanév elején megismerik.

A tanulók sajátos problémáikkal elsődlegesen az osztályfőnöküket kereshetik. Javaslatot tehetnek a problémák megoldására.

A szülőkkel való kapcsolattartás formái és rendje:

A nevelés és oktatás feladatát a tanulók szülei, törvényes képviselői megosztják az iskolával, az ott dolgozó pedagógusokkal. Ennek a közös tevékenységnek az alapja a bizalom, amelynek szakmai hitelünkkel igyekszünk megfelelni. Az iskola tanulólétszáma alacsony, ezért formális keretek között nem működik szülői érdekvégyesítési szervezet. A szülői közösség nevében egy felkért szülőtárs véleményezi és hagyja jóvá az intézmény dokumentumait, melyek tartalmát előzetesen szülői értekezletek keretében a családok megismernek. A szülők a félévi és év végi bizonyítványok és pedagógiai vélemények kiadásakor egyéni megbeszélések során tájékozódnak gyermekük fejlődéséről, fejtik ki véleményüket, fogalmazzák meg kívánságaikat. Egyéni megbeszélésekre bármikor sor kerülhet igény szerint. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők és a pedagógusok folyamatosan egyeztessék az otthoni és az iskolai eredményeket, tapasztalatokat. Évente

minimálisan két alkalommal intézményi szintű szülői értekezletet tartunk, szükség esetén pedig tanulócsoportonként is szervezhetők megbeszélések.

A kapcsolattartási formái és rendje:

Szülők és pedagógusok kapcsolatai:

A szülőkkel való kapcsolattartásnak információkövetítő és ventillációs szerepe van. A szülők beszélhetnek gyermekük állapotával kapcsolatos érzéseikről, kicserélhetik tapasztalataikat, konzultálhatnak a szakemberekkel. A szülők igénylik az autizmussal kapcsolatos információcserét, kíváncsiak a legújabb kutatási eredményekre.

Féléves konzultációk:

Félévenként minden szülővel találkozik az adott gyermekkel foglalkozó gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens. Értékelik a gyermek fejlődését, a fejlesztés további irányát, céljait, stb.

Fogadóóra:

Minden hónap utolsó péntekén fogadóórát tartanak a pedagógusok. Az érdeklődő szülők itt információt kaphatnak a gyermekek fejlődéséről.

Spontán megbeszélések:

A félnapos ellátásban részesülő gyermekek szülei ebéd után, a napközis gyermekek szülei péntek délután beszélhetnek a pedagógussal.

Családlátogatás:

Intézményünkben a családdal szoros a kapcsolattartás, hiszen az együttműködés a sikeres fejlesztés alapja. A havonta megtartott fogadóórákon és az időnkénti családlátogatásokon a pedagógusok tájékozódhatnak a családok szociális problémáiról, és a lehetőségeikhez mérten segítenek azok megoldásában.

Kapcsolattartás az intézmény partnereivel:

A kapcsolattartás lehetséges formái: személyes találkozó, telefon, levél, elektronikus levél, támogatói szerződések, együttműködési megállapodások, szponzori lehetőségek.

- Iskolánk katolikus és specifikus identitásának megőrzése, erősítése és hatékony képviselete posztmodern társadalmunkban csak a szűkebb és tágabb környezetünkkel való sokoldalú kapcsolattartás révén valósítható meg.
- Fenntartókkal, a Hajdúdorogi Egyházmegye érsekével és képviselőjével, oktatási referensével fontosnak tartjuk az élő kapcsolat ápolását.
- A Hajdú-Bihar Vármegyei Szakértői Bizottsággal szoros kapcsolatot tartunk fenn, hiszen tanulóink csak szakértői bizottsági véleménynel kerülhetnek az iskolánkba.
- A Szent Lukács Görögkatolikus Korai Fejlesztő és Gyermekrehabilitációs Központ szakembereivel hatékony szakmai kapcsolatot ápolunk.
- AOSZ INFO -PONT debreceni irodája rendszeresen tájékoztatja intézményünket, információt nyújt és segíti az autizmussal élő gyermekeket nevelő családokat
- A görögkatolikus papnövendékek által szervezett Damján Tábor.
- Célja azoknak a családoknak a segítése, ahol sérült gyermek van, számukra maradandó élményt biztosítani
- a nyáron szervezett egyhetes táborok.

Ünnepek, hagyományok:

Az iskola vallási élete, ünnepei, hagyománya:

Az iskola hagyományainak kialakításában a vallásos nevelésre törekszik, hogy olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtsen, amelyben a valamennyi dolgozójának figyelmes szeretetén keresztül a gyerekek ráérezhetnek Isten jelenlétére s ezeken az élményeken keresztül fejlődik bennük és kap motivációkat a hitkészség.

A vallásos élményekkel a gyerekek természetes vallásos érzelmeit próbáljuk ébresztgetni, erősíteni. A cél, hogy bátran szólítsák meg Jézust, elmélyüljön személyes irányulásuk a Mennyei Atya felé, és örömmel imádkozzanak minden nap. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk.

A mindennapi életbe beépülő lehetőségek:

- A tanévet lehetőség szerint közös ünnepélyes Szent Liturgiával/imádsággal kezdjük és fejezzük be.
- Tanítási napokra eső egyházi ünnepeken az iskola közössége az ünnep szellemét méltó módon igyekszik megélni.

- Napi ima: a tanítás kezdetén és az étkezésekhez kapcsolódóan a tanulók közösen imádkoznak.
- A szülői értekezleten az iskolalelkészek szólnak a szülőkhöz a vallásos neveléssel kapcsolatos feladatokról, nevelési elvekről.
- Az egyházi iskolában, a tanulók számára napközben is kötelező a keresztény köszönési mód, a belépő vendég is érezzen meg valamit az iskola szellemiségéből.
- A katolikus iskolákban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes Istenskapcsolatra vezetése. Ezért a hitoktatás "alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye."

Ünnepeink:

A tanév jeles napjai évről évre visszatérnek az intézmény életében. Megünneplésük szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek a gyerekek kereszténységének elmélyítésében és magyarságtudatuk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereiket, a folytonosság tudatát, és stabilitást adnak.

A tanév jeles napjai:

Tanévnyitó, tanévzáró - Lelkigyakorlatok	
Iskolanapok: Szent Bazil nap, farsang, autizmus világnapja	
Családi nap	
Közös lelki programok szülőknek, tanároknak, diákoknak	
Anyák napja, pedagógus nap	
Egyházi ünnepek:	
szept. 8.	Szűz Mária születése
szept. 14.	A Szent Keresztfelmagasztalása
okt. 1.	Az Istenszülő oltalma
nov. 1.	Mindenszentek
nov. 2.	Halottak napja
nov. 8.	Szt. Mihály és Gábor főangyal
nov. 21.	Az Istenszülő templomba vezetése
dec. 6.	Szt. Miklós
dec. 9.	Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
dec.25.	KARÁCSONY - Jézus születése
dec. 26.	Szűz Mária istenanyasága

dec. 27.	Szent István vértanú (az egyházmegyénk védőszentje)
jan. 1.	Jézus névadása, Nagy Szent Bazil
jan. 6.	Vízkereszt
jan. 30.	Három főpap
febr. 2.	Jézus találkozása Simeonnal (Gyertyaszentelő)
febr.-márc.-ápr.	NAGYBÖJT, HÚSVÉT
márc. 25.	Gyümölcsoltó Boldogasszony, Örömhírvétel ünnepe
ápr. 23.	Szent György nagyvértanú
május	Urunk mennybemenetel (Áldozócsüörtök)
máj.-jún.	PÜNKÖSD a Szentlélek eljövetele

Állami ünnepek:	
október 6.	Aradi vértanúk - osztálykeretben
október 23.	Az 1956-os forradalom és szabadságharc – iskolai ünnepség
január. 22.	A magyar kultúra napja - osztálykeretben
február 25.	Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja - osztálykeretben
március 15.	Az 1848-as forradalom és szabadságharc – iskolai ünnepség

Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv:

Tanulóink többsége kevésbé képes belátással lenni cselekedeteikre, tetteikre, nem számolnak azok következményeivel. Ezért különösen fontos, hogy megismerkedjenek a balesetvédelmi szabályokkal, és az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának színterei:

- tanórák
- szabadidős foglalkozások

Ezen belül különösen hangsúlyos szerepet kapnak a:

- természetismereti,
- környezetismereti,
- testnevelés órák,
- sportfoglalkozások,
- mozgásterápiák,
- szabadidős tevékenységek,
- séták, kirándulások,

- napközis foglalkozások

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek tanításának célja:

- Tanulóink megismertetése a környezet, az egészséget, a saját maguk és társaik testi épségét veszélyeztető leggyakrabban előforduló tényezőkkel.
- Felkészíteni őket a veszélyhelyzetek megelőzésére, kezelésére egyéni és közösségi szinten.

Elsődleges feladatok:

- Tanulóinkkal az elsősegély-nyújtás fogalmának megismertetése.
- Vészhelyzetek felismerésére nevelés.
- Sajátítsák el az elsősegély-nyújtás elemi módszereit.
- Ismerkedjenek meg a mentőszolgálat, tűzoltóság, rendőrség felépítésével, működésével, feladataival.
- Sajátítsák el a mentő, a rendőrség, a tűzoltóság hívásának lépéseit.
- Szabálykövető magatartásuk kialakításának elősegítése.
- Szükség esetén váljanak képessé segítség kérésére és elfogadására.
- Valósuljon meg a testi-lelki egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés.

A témahetek során helyet kapnak az egészségvédelemmel, a helyes táplálkozással és az elsősegély-nyújtással kapcsolatos foglalkozások szervezése.

V. Általános iskolai pedagógiai program:

A Kossuth utca 44. szám alatti székhely pedagógiai Programja:

Az intézményegység alapfeladatai:

- általános iskolai nevelés-oktatás,
- alapfokú művészetoktatás
- a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása

a sajátos nevelési igény típusa:

- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő
- mozgásszervi fogyatékos
- beszédfogyatékos

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka:

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei:

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus. A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjének a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Görögkatolikus egyházunk sajátos és mai világunkban ritkaságként tekinthető értéke a hit megjelenési formáinak gazdagsága, színessége. Ennek megélése a világban a külső szemlélő számára nem minden helyzetben érthető magatartásforma, ezért olykor érthetlenséget válthat ki. Éppen ezért a hit ezen megjelenési formái olykor nehezen vállalhatóak, és esetleg szégyenkezést is kiválthatnak. Ennek ellenkezőjét kell erősíteni, mivel a hit megjelenési formái visszaható hatásúak is. Ez azt jelenti, hogy nemcsak kifelé van üzenetük, hanem a nyilvánosan felvállalt és megélt vallásos cselekedetek visszacsatolt formában lelki megerősödést is jelentenek. Ennek tudatosítása éppen az egyházi intézményekben kaphat nagy teret, ahol a vallási események közös megélése hatékonyabban megszervezhető. Ez nem csupán a nagyobb léptékű ünnepi rendezvényekre vonatkozik, hanem a hétköznapi is gyakorolható kisebb gesztusokra éppen úgy, sőt, azok esetében még nagyobb figyelemmel. Pl. a keresztség, a kis és nagy metániák, a vallási köszönés, az

épületek és termek egyházi esemény szerinti dekorációja, ikonok jelenléte, amelyek előtti sajátos magatartás megtanítása szintén jelentős mértékben hat a hosszú távon is maradandó vallási érzék kialakításában.

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.” Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát: keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét, a nevelő jelleg dominál, a nemzeti értékeket szolgálja, fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak.

Az alábbiakban felsoroljuk azokat az alapelveket, amelyek különösen nagy hangsúlyt kapnak katolikus iskolánk egész pedagógiai működésében.

A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.”

A nevelésben (különösen a kezdeti periódusokban) fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak. Ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni, az erre fordított energia sokszorosan megtérül.

Lehetőleg a dicséretet helyezzük előtérbe. Arra kell törekednünk, hogy az valóban mindig indokolt legyen.

Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek; értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét” az érvényesülésnél.

Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása, és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Ez a pedagógiai folyamatban részt vevő diákokra és pedagógusokra egyaránt vonatkozik. Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet tételez fel.

Alapelveink:

- Legfontosabb alapelvünk az elkövetkezendő évekre is az, hogy diákjaink egyre harmonikusabb és teljesebb emberekké váljanak iskolánkban.
- Korszerű, sokoldalú általános műveltség biztosítása.
- A versenyképes tudás megalapozása.

- Hagyományok tisztelete és ápolása.
- Növeljük a társadalom egészséges tagjainak számát.

Nevelési elveink:

- Nevelési elveink főbb irányai a kulturált viselkedés és a kreatív gondolkodás kialakítását célozzák:
- Az értelmes fegyelem, az önállóság, a szabadság, a szabad gondolkodás kialakítása.
- Felelősségérzet kialakítása önmaguk és társaik iránt fizikai, erkölcsi, szellemi téren.
- Együttműködési és konfliktuskezelési technikák kialakítása.
- Tolerancia gyakoroltatása etnikai, vallási, világnézeti, egészségi, anyagi, értelmi téren.
- Az általánosan elfogadott erkölcsi értékek beépítése a viselkedésbe és a gondolkodásba.

Pedagógiai alapelveink:

Komplexitás elve – a nevelés és oktatás során figyelembe kell venni, hogy biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatosan és együttesen hatnak. Ezeket a hatásokat kell összehangolni.

A következetesség elve – igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben. Lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményezőkészségének, kreativitásának kibontakoztatására.

Életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve – a tanulók fejlődését mindenkor a maga fejlődési fokához mérten kell biztosítani.

Egyenrangúság elve – a nevelés-oktatás két alapvető tényezője, a pedagógus és a tanulók egyenrangú félként vesz részt a nevelés-oktatás folyamatában. (A tanuló a nevelés alanya.)

Bizalom elve – bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.

A pedagógus vezető szerepe – az egyenrangúság elvével összhangban a pedagógusnak vezető szerepe van a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységének megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.

A külső hatások elve – a pedagógusoknak támaszkodnia kell mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, mindennapi életükben szereznek be.

A tapasztalatszerzés elve – a nevelés-oktatás folyamatában biztosítani kell a tanulók számára a saját tapasztalatok megszerzését, megértését, általánosítását.

A tanulók különböző közösségek tagjai – a tanulók mindig szűkebb (család, osztály, iskola) és tágabb (környezet, társadalom) közösség tagjai. A nevelés-oktatás az emberi viszonyokban gazdag közösségek hatásrendszerén át, a közösségekben, a közösségek életének, céljainak, érdekeinek figyelembe vételével, a közösség aktív részvételével történik. A közösségek biztosítanak szerepet – a pedagógusok vezető, irányító, kezdeményező szerepe mellett – a tanulók önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

Jó pedagógiai felkészültséggel rendelkező nevelők irányításával megfelelő pedagógiai alapokon nyugvó nevelésközpontú, alapozó, szilárd ismereteket nyújtó oktatómunka végzése mellett jelentőséget tulajdonítunk a kulcskompetenciák kialakításának, az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kiművelésének.

Módot teremtünk tanulóink számára az esetleges szociokulturális hátrányok leküzdésére, valamint a kiemelkedő egyéni képességek kibontakoztatására. Iskolai közösségeink biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.

A kompetencia alapú oktatás során az ismereteket – készségeket és attitűdöket kölcsönhatásban fejlesztjük.

A NAT valamennyi műveltségi területének művelése szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését. **Az Európai Unió által ajánlott a Nat-ban meghatározott alábbi kulcskompetenciák fejlesztésére különös figyelmet fordítunk:**

- A tanulás kompetenciái
- Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás kompetencia
- Önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák
- Reális önismeret és életszemlélet – formálással segítjük a továbbtanulási, pályaválasztási döntések kialakítását.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka célja:

Iskolai oktató-nevelő munkánk fő törekvése a komplex személyiségfejlesztés gyermekközpontú szemlélet.

A diákokat segítse abban a folyamatban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szépre, jóra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.

Az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.

A diákok morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában ismereteket közvetítsen, alapvető képességeket és alapkészségeket fejlesszen.

Megalapozott, érvényes és személyes értékrendet alakítson ki, illetve azt segítse elő.

A kudarc- és sikertűrési készségeit fejlessze.

Az önálló, felelős állásfoglalás, cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit kimunkálja.

Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel és hatékony szakmai munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.

A liturgiába való aktív bekapcsolódásra ösztönözze tanítványainkat.

Nagy művészek, tudósok hithez, egyházhoz való viszonya, a gondolkodásra, a szellem fejlődésére gyakorolt hatása álljon példaként diákjaink előtt.

Magyarságunk gyökereinek megismertetése (nyelv, történelem, magyarságtudat)

Hagyományaink, ünnepeink megismertetése, átörökítése, élővé tétele (néptánc, hangszeres zeneművek előadása, kézműves foglalkozások, stb.).

A kulturált szórakozás igényének kialakítása.

A tanulók egyéni képességeinek fejlesztése és tehetséggondozása minden tantárgy keretében legyen kiemelt szempont – mind tanórán és tanórán kívüli foglalkoztatási formában.

Az alapkészségek szilárd elsajátíttatása és megerősítése életkori szakaszonként. Hatékony tanulási módszerek elsajátíttatása, információfeldolgozás, képességének kialakítása, fejlesztése.

A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlesszük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.

Minden pedagógus tanulja meg és alkalmazza a modern infokommunikációs technikákat a számítástechnikai – informatikai eszközöket a saját tantárgya oktatása során.

Minden nevelő feladata, hogy tudatosan tervezze és valósítsa meg tanórán és tanórán kívüli foglalkozásain a szociális, életviteli és környezeti kompetenciák fejlesztését.

Célunk:

a test és lélek harmonikus fejlesztése gondolkodni, beszélni, cselekedni, tanítani színvonalas, következetes oktatás környezetért érzett felelősség- és a magyarságtudat erősítése Lehetőséget teremtünk a szociális hátrányok enyhítésére

Céljaink az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában:

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában a pedagógiai munka középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll. Az iskolába lépő kisgyermekben óvja és tovább fejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Fogékonnyá teszi a saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában elemi ismereteket közvetít, alapvető képességeket, és alapkészségeket fejleszt.

Ez a szakasz a kíváncsiságra és az érdeklődésre épít, és az ezáltal motivált munkában fejleszti a tanulóban a felelősségtudatot, a kitartás képességét. Mintákat ad az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozza a tanulási szokásokat.

Az iskola támogatja az egyéni képességek kibontakozását. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, melyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadhatnak.

Céljaink az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszában:

Az alapfokú nevelés-oktatás második szakasza szervesen folytatja az első szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz egységes rendszert alkotva két pedagógiailag elkülöníthető periódusra tagolódik. Az 5-6. évfolyamokon integratív - képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7-8. évfolyamokon előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás fejlesztése.

Az iskola ebben a szakaszban érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti a tanulókat a továbbtanulásra a középiskola, majd a felsőoktatás különbözőterületein.

Fejleszti a tanulóban azokat a képességeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.

A tanulási tevékenységek közben és a közösségben való élet során fejleszti a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét.

Az iskola tudatosítja a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a tanulóknál a nemzeti azonosságtudatot, képviseli az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Erősíti az Európához tartozás tudatát, készítet más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Figyelmet fordít az emberiség közös problémáinak bemutatására, melynek során adaptív tanulásszervezéssel hasznosítjuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat.

Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka feladatai:

A katolikus óvodáknak és iskolának kötelessége vállalni a gyermekek, tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom nem tudja mindig megtenni azt, ami küldetése lenne.”

Ezért intézményünk feladata:

- Segítse elő az egyéni élmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (ünnepi szent liturgia, lelkigyakorlat, zarándoklat, stb.) programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulás, erdei iskola, iskolaújság, sulirádió stb.
- Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását.
- Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket.
- Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat.
- Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmiszellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.

- Hozzon létre konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejlessze önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréseéből fakadnak.

Általános nevelési feladatok:

- Az iskolai nevelés feladata a személyiség pszichikus komponenseinek a fejlesztése.
- Az alapozó években a tanuláshoz szükséges képességek és készségek (értő olvasás, írás, számolás, mozgáskoordináció, gondolkodási műveletek) elsajátíttatása, a tanulási módszertár kiépítése.
- A hagyományos humán-reál tantárgyi alapokon a tanulni tanítás középpontba állítása, az ismeretszerzés minden lehetséges szellemi és tárgyi eszközeinek a felhasználásával (a megismerési, felfedezési vágy fejlesztése).
- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés terén fontos az egyéni tudat fejlődése az önértékelési motívumok fejlesztése, a mozgás, a szabad levegőn való sport, a játékos sporttevékenységek elsajátíttatása, ezek gyakoroltatása.
- Fontos a tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés, a hátránykompenzálás és tehetséggondozás az iskolai élet minden területén.
- Ugyancsak lényeges az információk, ismeretek minél szélesebb körből való gyűjtésének megismerési folyamata, a könyvtárlátogatás fontossága.

Konkrét nevelési feladatok:

- Az általános nevelési feladatokat pontosítani kell az életkorok vonatkozásában, hisz más és más életkorban más-más komponensek fejlesztése kap elsőbbséget. A pedagógiai folyamatok színtere is meghatározó, azaz a tanórai, a tanórán kívüli és az iskolán kívüli lehetőségek más prioritásokat határoznak meg.

Pedagógiai szakaszok szerinti nevelési feladatok:

Az életkorok szerinti nevelési feladatok komplex módon jelennek meg az iskola nevelési rendszerében. Az oktatásban résztvevő diákjaink 6-14 éves korosztályát két pedagógiai, illetve életkori szakaszra bontottuk. Első szakasz 1-4. évfolyam, a második szakasz 5-8. évfolyam.

Nevelési feladatok azok színtere szerint:

- Szakkörök
- Versenyre felkészítő foglalkozások

- Korrepetálások
- Felvételi előkészítők
- Egyéni feladatmegoldó versenyek

Ezen szinterek olyan feladatokat határozhatnak meg, amelyeknek szerepelniük kell a tantárgyi programok feladatrendszerében. Itt kell kitérni a tantárgyközi kapcsolatokról adódó feladataink megfogalmazására is.

Nevelési feladatok tantárgyi programok szerint:

- Tantervek, tanmenetek új NAT szerint
- Munkaközösségi szinten kell megfogalmazni a szaktantárgyak nevelési céljait.
- Minden olyan tevékenységi formával foglalkozni kell, amely a különböző tantárgyak tanításával kapcsolatba hozható.

Összességében elmondható, hogy a tantárgyi programok és a nevelési szintek szerinti nevelési feladat-meghatározás a szakmai munkaközösségek kompetenciájába tartozik.

A katolikus nevelés, oktatás szerinti értékrend és hiteles életvitel kialakítása;

Pozitív emberi értékek, tulajdonságok kialakítására törekvés (a szeretet, a jóság, a becsületesség, az őszinteség, a szorgalom, az önzetlenség, a segítőkészség, a tolerancia, a felelősségérzet példáinak erősítése);

Helyes önismeretre nevelés (értelmi, érzelmi, akarati fejlődés egészséges aránya, a sikerek és kudarcok feldolgozásának segítése);

Együttműködési képesség, és az empátia képességének fejlesztése, közösségépítés (az emberi identitás megőrzése, a másság vállalása, elfogadása és elfogadtatása);

A munka, az erőfeszítés és az általa létrehozott szellemi és anyagi javak megbecsülése, megőrzése; Kezdeményezőkézség, önállóság, a személyiség maximális tisztelete, egészséges versenyszellem kialakítása;

A játék személyiségformáló erejének felismertetése és erősítése;

Az egészséges életvitel fontosságának felismertetése;

A mindennapos testedzés változatos lehetőségeinek megteremtése az iskolában (pl. úszásoktatás);

A művészeti nevelés teremtette lehetőség felhasználása a teljes ember nevelésében, szoros kapcsolatban a művészeti iskolával.

A „gondolkodni, beszélni, cselekedni, tanítani” megvalósításához

Az elemi műveltségi alapok feltételrendszerének megteremtése;

Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése;

Hatékony tanulási-tanítási stratégiák megtanítása;

Önálló tanulás és önművelés alapozása;

Magas színvonalú anyanyelvi kultúra elsajátítása (szép magyar beszéd, olvasási kultúra kialakítása);

A kommunikációs képesség sokoldalú fejlesztése, önálló véleményalkotás, érvelés tanulása;

Humán és reál értékek egyenrangúságának, egyensúlyának biztosítása;

Korszerű társadalomtudományi ismeretek megalapozása;

Korszerű természettudományos ismeretek megalapozása;

A számítógép, mint munkaeszköz használatának megtanítása;

Idegen nyelv alapszintű elsajátíttatása;

Könyvtárhasználat;

Művészeti nevelés.

A „színvonalas, következetes nevelés-oktatás” eléréséhez:

- A gyermekek, tanulók egyéni képességeinek, eltérő haladási sebességének megfelelő differenciált oktatás;
- A tehetséges tanulók versenyre való felkészítése;
- Tanulásban lassabban haladó diákok korrepetálása;
- Eredményes tanulási módszerek megismertetése;
- A megszerzett tudás hasznosítása önálló feladatokban;
- A folyamatos önképzés képességének és igényének kialakítása;
- A sikeres továbbtanulás megalapozása;
- A tanulási folyamatban komfortélmény biztosítása;
- Életkornak, fejlettségnek megfelelő szellemi terhelés biztosítása.
- A „környezetért érzett felelősség - és a magyarságtudat erősítése” eléréséért:
- A gyermekek, diákok ismerjék meg a magyarság, városuk, óvodájuk és iskolájuk múltját, hogy képesek legyenek alakítani a jelenét;
- A gyermekek, tanulók szülőhelyhez és hazához való kötődése erősödjön az óvodában és iskolában;
- Az óvoda, iskola és a család kapcsolatának ápolása, a kölcsönös bizalomra épülő párbeszéd kiépítése és fönntartása;
- A természeti és mesterséges környezet ápolása és megóvása;
- Az ember és a természet kölcsönös egymásra utaltságának megismerése, korszerű ökológiai szemlélet kialakítása;

- Népi kultúránkkal való megismerkedés (pl. a csoportfoglalkozásokon, a rajz,- ének,- történelem,- irodalomórákon, kézműves foglalkozásokon);

„Lehetőséget teremtünk a szociális hátrányok enyhítésére” céljából törekszünk

Óvodánk, iskolánk tudatosan felvállalja a hátrányos helyzetű gyermekeket, diákokat, szem előtt tartva, hogy ezek a gyerekek egészséges közösségbe kell, hogy integrálódjanak (nem lehet túlterhelni a csoportokat, az osztályközösségeket);

Szükség esetén kis létszámú osztályban, csoportban zárkóztatja fel az arra rászoruló gyerekeket.

Az óvoda, iskola megteremti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős hatékony munkájának a feltételeit;

Az osztályfőnök felméri az osztályába járó diákok tényleges szociális helyzetét;

Az osztályfőnök és a gyermekvédelmi felelős együttműködik a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyerekek érdekében;

Megfelelő szakemberek (logopédus, pszichológus, pap, szakorvos) bevonása főleg a veszélyeztetett gyermekek érdekében.

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai:

- Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.
- Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.
- Kiemelten kezeljük az iskola értékelési rendszerét, a dicséretet, osztályzást, jutalmazást, stb.
- Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk. Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:
- A meggyőzés módszerei (az oktatás, példaképállítás, önbírálat, beszélgetés, tudatosítás, stb.).
- A tevékenység megszervezésének módszerei (követelés, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás, stb.).
- A magatartásra ható, ösztönző módszerek (ígéret, biztatás, elismerés, dicséret stb.).

- A jutalmazás formái (szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalomkönyv, tárgyi jutalom, táborozás, ösztöndíj, tanulmányút, stb.).
- A büntetés formái (szóbeli figyelmeztetés (észrevétel, dorgálás, feddés, határozott rendreutasítás, osztályfőnöki figyelmeztetés, intés, rovás, igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás, szigorú megrovás, párhuzamos osztályba való áthelyezés, stb.
- A nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom, stb.).

Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek:

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése;
- Közös célok kitűzése, és elfogadtatása;
- Hagyományok kialakítása;
- Gyakoroltatás;
- Segítségadás;
- Ösztönzés;
- Követelés;
- Ellenőrzés;

Magatartási modellek bemutatása, közvetítése:

- A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében;
- A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből;
- A nevelő személyes példaadása;
- Elbeszélés;
- Beszélgetés;
- Tények és jelenségek bemutatása;

Tudatosítás:

- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról;
- Személyes nevelői példaadás;
- A tanulók önálló elemző munkája;
- Vita, vitakultúra;
- Magyarázat, beszélgetés;
- A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei;

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a céljainkban megfogalmazottaknak megfelelően tanulóink alapvető emberi értékek elsajátítására, befogadására legyenek képesek. Nevelő-oktató munkánk során személyiségük úgy formálódjon, hogy ezen értékek hordozóivá, átörökítőivé váljanak.

A test és a lélek harmonikus fejlesztése

Az óvodában és az alsó tagozaton:

- Mozgáskultúra megalapozása.
- Mozgáskoordináció, ritmusérzék, hallás fejlesztése.
- Az egészséges életmód alapvető ismereteinek közvetítése, az ezt elősegítő szokások kialakítása.
- Az önismeret, a reális önértékelés fejlesztése.
- A társas kapcsolatok igényének erősítése.

A felső tagozaton:

- A mozgáskultúra, mozgáskoordináció fejlesztése.
- A koncentráció és a relaxáció képességének megalapozása.
- Az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása.
- Az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztése.
- Az együttműködés értéknek tudatosítása a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, csoportban, stb.

Az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése az alsó tagozaton:

- Biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátíttatása.
- Az önálló tanulás és az önművelés alapozása.
- **A mentális képességek célirányos fejlesztése.**

Az alapműveltség tovább építése a felső tagozaton:

- Az önálló tanulás és az önművelés alapozása, gyakoroltatása.
- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
- A tanulási tevékenységben növekvő szerepet kap a közvetett kommunikáció – írásbeliség, vizuális kommunikáció, számítógépes érintkezés, megjelenik a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés.

A szocializáció folyamatainak elősegítése: az óvodában és az alsó tagozaton:

- A helyes magatartásformák megismertetése és gyakoroltatása
- A kortárs kapcsolatok megerősítése

- A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtása

A felső tagozaton:

- Az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítása.
- A mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtása.
- A nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítése.
- A tanulási stratégiák megválasztása
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés
- A tanulás mentálhigiéniai szabályainak ismerete.
- Rendszeresség, kitartás, tartós erőfeszítés szerepe a tanulásban.

Minden nevelési/oktatási szinten:

- Az életkori jellemzők figyelembe vétele
- Az ismeretek tapasztalati megalapozása, és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása
- A tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló fejlesztő értékelés
- Az együttműködésre építő tanulási technikák és tanulásszervezési módok szerepének megnövekedése Növekszik a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok aránya
- Megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó adatgyűjtés, modellezés, szerepjáték
- Az ismeretek tapasztalati megalapozása
- A kreativitás fejlesztése Differenciált fejlesztés.
- Kötelességtudat erősítése.
- Az értelmes tanulás eljárásai.
- Az adottságnak, személyiségjellemzőknek megfelelő egyéni tanulási módszerek, technikák. A megtanultak ellenőrzésének, értékelésének módjai. Az önellenőrzés fontossága. Az ismeretek szilárdságának biztosítása. Az ismétlés szerepe.
- Szorgalom, pontosság, kreativitás, teljesítményre orientáltság, kooperációs készség, egészséges versenyszellem. A hiányok folyamatos pótlása.
- Az önálló ismeretszerzés képessége. A tudás, mint értékmérő eszköz az emberi élet minőségében, lehetőség az önkitaljesedésre, a továbbtanulásra.

- Névadónk, Szent Efrém életének, szellemiségének megismerése, emlékének ápolása, minden tanévben Szent Efrém- hét szervezése.

Nevelő-oktató munkánk eredményességét, sikerességét a nevelési programunk különböző fejezeteiben megfogalmazott feladatok megvalósításához javasolt közvetlen illetve közvetett pedagógiai eljárások, módszerek, tevékenységi formák biztosítják.

Az eredményesség fokmérői:

- tanulóink nagy százalékban feleljenek meg iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek rendelkezzenek bővíthető, biztos ismeretekkel, - jártasságokkal, képességekkel, készségekkel.
- Ismerjék a kulturált emberi és közösségi kapcsolattartáshoz szükséges viselkedési és magatartási formákat.
- Legyen határozott elképzelésük a közelebbi és távolabbi jövőjükéről.
- Feleljenek meg a magasabb iskolai szint elvárásainak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

A pedagóguspálya szépsége abban rejlik, hogy nap, mint nap gyerekek között lehetünk, és részesei vagyunk személyiségük sokféle megnyilvánulásának, testük, lelkük, értelmük fejlődésének. Felelősségünk is éppen ebben rejlik, hiszen az egyéni boldogulásukhoz szükséges személyiségjegyek kialakítása, fejlesztése a célunk. Ez csak céltudatos, hosszantartó fejlesztő tevékenység lehet. Csak akkor hatékony, ha az értelem, érzelem, akarat együttes nevelésével megteremtjük a személyiségfejlesztés és a teljesítménynövelés összhangját.

A mai szülők közül sokan azt állítják, hogy a gyerekeket ki kell tenni a felnőtteket érő hatásoknak, s így kell őket felkészíteni a rájuk váró világra. Ezzel azonban siettetik érésüket, és súlyos lelki sérüléseket okoznak nekik. A gyermek ugyanis még nem képes rá, hogy elviselje és feldolgozza mindazt a durvaságot, hazugságot, aljasságot, melyet például a tévé zúdít rá, s amely még minket, felnőtteket is próbára tesz. Ugyanakkor az, hogy a gyerekek jó része csak igen későn találkozik a felelősséggel, a másokért végzett munkával, bizonyos szempontból késlelteti az érésüket. Ezek a kétfelé húzó hatások vezetnek a gyermeki személyiség torzulásához, tűrőképességük csökkenéséhez.

Ahogy a növendékfácskát óvjuk a viharoktól, ugyanúgy kell óvni gyermekeinket a romboló tapasztalatoktól. Oda kell, tehát figyelniük mit olvas, milyen filmet néz meg, kikkel barátkozik.

Kellenek ésszerű korlátok (Tízparancsolat, házirend, napirend), amelyek gátolják, de egyben védik is őt. Biztonságos, szerető légkörben kell felnőnie, nem szabad lerombolni benne a jóba és szépbe vetett bizalmát, játékos kedvét, azt a képességét, hogy tud csodálkozni. Mindezt az iskola csak a szülőkkel teljes összhangban tudja elérni.

A diákokat rá kell szoktatnunk a rendezett, fegyelmezett életre, illetve arra, hogy tetteiknek következményei vannak. Ha a fiatal nem tanul meg uralkodni szenvedélyein, vágyain, sosem lesz szabad. Lelki életében is ki lesz szolgáltatva az élmények, érzelmek sűrű váltakozásának. A nevelő számára is nehéz és pillanatnyilag hálátlan feladat rászorítani diákjait az önfegyelemre, de tudnunk kell, hogy mulasztásunkkal súlyosan ártunk a ránk bízott fiataloknak. Otthon és az iskolában kisebb fájdalommal tanulhatják meg azt, amire oly nagy szükségük lesz az életben, s aminek hiánya később jóvátehetetlen következményekkel járhat (tönkre mehet a házasságuk, eluralkodhat rajtuk valamely káros szenvedély, szektába keveredhetnek, stb.). Különösen meg kell tanítani őket arra is, hogyan vezessék le helyesen indulataikat, haragjukat, hogyan lehet ezeket akár pozitívan is felhasználni.

Az egyházi iskolák nevelési elveinek megfogalmazásakor figyelembe kell vennünk, hogy szekularizált világban élünk.

Diákjaink szülei sok esetben nem kaphattak, vagy nem kaptak vallásos nevelést, ezért egyfelől az iskolától várják e hiány pótlását, másfelől számolni kell azzal, hogy diákjaink a hitbéli tájékozottság tekintetében nagyon sokfélék lesznek. Valószínű, hogy vallásos nevelés során az iskola „magára marad”. Sok szülőt gyermekén keresztül lehet elérni. Ezért számukra ezen az úton lehet biztosítani a hitben való előrehaladást, az igazi emberi értékekben való megerősödést. A szülők akkor tudnak a nevelésben partnerek lenni, ha van alkalmuk megismerni az iskola nevelési koncepcióját, ha elfogadják azt és egyetértenek vele.

A családok szétesése miatt sokszor hárul a pedagógusra nagyobb felelősség, egy meg nem fogalmazott elvárás a szülők részéről, hogy, amit nem tudnak, vagy nem akarnak otthon megadni, illetve megkövetelni, azt végezze el helyettük az iskola.

A diákok egy része olyan családi modellt hoz, melyből hiányzik az anyai vagy az apai minta, ahol kevés a gyerekekre fordított idő, hiányzik a(z) (keresztény) értékrend. Az ide érkezőknek (is) nagy a szeretet-, a törődés-, és az elfogadás-igénye.

Nem csak a családi háttér, de a világ sem kedvez az egyházi iskoláknak.

Az iskolában folyó oktatómunka érdekében fontosnak tartott követelmények:

A szülők elvárásai:

A társadalmi igények mellett felmérést készítettünk a szülők körében, annak érdekében, hogy megismerjük igényeiket, elvárásaikat.

Ennek alapján a neveléssel kapcsolatos fontosabb elvárások az alábbiakban fogalmazódtak meg:

Elvárások az iskolától:

- keresztény értékrend közvetítése;
- emberléptékű, gyermekközpontú iskolában nevelni a gyerekeket;
- alapvető emberi normák betartására nevelés;
- az alapműveltség megszerzése;
- továbbtanulás segítése,

Elvárások a pedagógusoktól: szakmailag felkészült legyen; szeresse a gyerekeket; értékeljen igazságosan, objektíven; legyen képes érdekessé tenni az általa tanított tárgyat; példamutatás a hitéletben.

A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetett módon meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének (magatartási modell, irányító személy).

Lehetőleg alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást, ennek érdekében alkalmazzon minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat, nevelési stílusa legyen integratív felismerhető együttműködéssel!

A pedagógus vértesse fel magát a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással, a tanári-tanulói interakciós és kommunikációs készségekkel, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességekkel.

A szociális befolyásolás folyamatai közül a behódolás, az azonosulás és interiorizáció közül az utóbbira törekszünk, amelyet nem a hatalmi tekintéllyel, hanem a vonzerővel, hitelességgel és értékeink vállalásával kívánunk elérni.

A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus együttműködési készséget tanúsítanak korlátozottan tekintélyelvű nevelési gyakorlatot folytatnak.

A nevelőtestület felé támasztott követelmények:

- A felmérés alapján feladatainkat az alábbiakban fogalmazzuk meg
- A nevelők, de elsősorban az osztályfőnökök ismerjék meg tanítványaikat;
- A nevelők tiszteljék tanítványaikban az embert;
- Tartsák szem előtt a tanulók testi-lelki egészségének védelmét.

- Nevelőmunkájukban gyermekközpontúság, gyermekszeretet, tolerancia, egyéni bánásmód, türelem tükröződjék.
- Tartsák szem előtt a szülők által megfogalmazott elvárásokat, legyenek szigorúak, de következetesek, keltsék fel az érdeklődést a tantárgyuk és az önálló ismeretszerzés iránt.
- A tantestület részvétele szakmai munkaközösségekben, továbbképzéseken (pl. városi bemutató órákon);
- Egységes értékelési rend kidolgozása tantárgyanként;
- Kapcsolattartás pszichológussal, logopédussal; gyermekvédelmi felelőssel stb. A tantestület ismerjen meg minél több kipróbált, jó nevelési eljárást, eszközöket;
- Évfolyamokon belüli nevelőmunka összehangolása.
- Munkájukban legyenek igényesek, pontosak, tartsák be az SZMSZ-t.

A tanulókkal szemben támasztott legfontosabb követelmények:

- A tanulók legalapvetőbb kötelessége a képességüknek megfelelő tanulás;
- A diák legyen aktív résztvevője a tanulási – tanítási folyamatnak;
- Viselkedésükben tükröződjének az elsajátított értékek: Különösen az egymás megbecsülése, a felnőttek iránti tisztelet, udvariasság, kulturált beszéd, a környezet, a társadalmi tulajdon védelme;
- Tartsák fontosnak önmaguk és környezetük tisztaságát, válják igényükké a rend; Egyre inkább válják önállóvá a tanulásában, illetve a saját szellemi fejlődésében;
- Tartsák be a szabályokat, különösen az intézményi SZMSZ-t és házirendet.
- A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármassága: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentekre, az igazra, a jóra és a szépre.
- Fiataljaink számára igazi útvaló a küldetésstudat kialakulása: "Ti vagytok a világ világossága." (Mt 5,14)
- A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk. Be kell mutatnunk, hogy a nyolc boldogság, a szeretethimnusz, a sarkalatos erények hogyan lehetnek életük részévé, hogyan szólhatnak az ő nyelvükön is.

- Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi
- példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

- Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:
- Az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- A megismerés képességének fejlesztése.
- Az önismeret, a céltudatosság kialakítása.

A tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink.
- A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.
- A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Nevelési programunk összeállításánál ezért elsődlegesek az alábbi feladatok:
- A színes, sokoldalú iskolai élet, hitélet, tanulás, játék, munka.
- A fenti lehetőségek a tanulók önismeretét, keresztényi gondolkodás képességét, együttműködési készségét fejlesszék, eddzék akaratukat.
- Járuljanak hozzá életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

Kialakítandó személyiségjegyek:

- A helyes önértékelés.
- Az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük.

- Józan, megfontolt ítélőképesség.
- A mások felé való nyitottság, befogadóképeség.
- A saját akaratunkról való lemondás mások érdekében.
- A szelídség, az alázat, a türelem.
- Alaposság kialakítása.
- A mértékletesség.
- A bűnbánatra való készség.
- A belső csendre, elmélyülésre való igény.
- Hűség Istenhez és embertársainkhoz.
- Felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt.

Elvárásaink tanítványainktól a következők:

- Részvétel a vallásuknak megfelelő egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.

Konkrét feladatok:

- A közösen elfogadott értékek szem előtt tartása;
- A közvetítendő értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása;
- Az értelmi képességek és az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Az emberi együttélés szabályainak megismerése, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.
- Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése.
- A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeink tisztelete, ápolása, megbecsülése.

- A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód, és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása.
- A tanulók környezetének rendben tartására, védelmére irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- Megalapozzuk a személyes és társas kapcsolati kompetenciák a pozitív szociális szokások,
- kialakulását. Tudatosan fejlesztjük tanítványaink társas viselkedését.
- A pedagógusok - a segítő életmódra nevelés - sikere érdekében rendszeresen pozitív mintákat nyújtanak a segítő együttműködés változatos formáival.
- A személyes kompetencia fejlesztésével az egészséges és kulturált életmódra nevelést szolgáljuk. A harmonikusan fejlett személyiség szükségleteit meghatározó életfilozófia részévé válik. Kiépítjük és az egyéni életvitel részévé tesszük a pozitív tartalmú viszonyulásokat (attitűd), szükségleteket (igényszint), motívumokat (cselekvésre készítő belső hajtóerő), szokásokat (sztereotip módon működő cselekvések).
- Az iskola pedagógiai gyakorlata adjon teret: a színes sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanulásnak, játéknak, munkának; fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddze akaratát.
- A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, alakítsuk ki bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját.
- Formáljuk tanítványainkat belső kontrolllos, határozott személyiségekké!
- Személyes képességek fejlesztése: önkiszolgálás, önellátás, önkifejezés, önvédelmi (egészségvédő, identitásvédő, önreflexív képességek (önértékelő, önmegismerő, önfejlesztő képesség).
- A tanuló legyen tisztában a személyiséget veszélyeztető negatív hatásokkal (negatív hatású társas viszonyok, káros szenvedélyek - drog, alkohol, dohányzás, elégtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód stb.)!
- Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy fejlesztése, a játék-szeretet és az alkotásvágy fejlesztése, a tanulási teljesítmény optimalizálását segítő személyiségjegyek erősítése minden pedagógus napi feladata.

- Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak.
- Tudják higgadtan kezelni a konfliktusos szituációkat is.
- A tanuló tudatosan alakítsa a saját pozitív életfilozófiáját, egészséges életmódját, szokásrendszerét!
- A tanuló személyiségébe építsük be a jóléti modell központi kategóriáit.
- egészség, önmegvalósítás –alkotás, minőség mindenben, egyéni életélés kultúrája
- Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási életforma kialakítása a pedagógusok és szülők együttműködése révén.
- Az egyéni (önálló) tanulási stratégiák és módszerek beépítése a tanrendbe.
- Az iskolai társas szituációk az iskolai / osztály közösség mindennapi életében „terepgyakorlatként” szolgálnak a tanulóknak az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének élményszerű megtapasztalásához; a pozitív és negatív érzelmi viszonyulások kezeléséhez (szimpátia – antipátia kapcsolatok).
- Az önellátó és identitásvédő képesség, tevékenységformáinak gyakoroltatása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- A személyiség egészséges önérvényesítéséhez, ugyanakkor a függőségi relációk megtapasztalására is alkalmas szituációk teremtése.
- A kompetencia területekre készített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladatsorok, fejlesztő programok, demonstrációs anyagok és mérőeszközök stb.) célszerű alkalmazása.
- Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök bemutatása, meggyőződések, értékítéletek, ismeretek és készségek nyújtása, személyes példamutatás, történelmi személyiségek, irodalmi, drámai hősök tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták pusztító hatásának csökkentése, fékezése.
- Beszélgetés, vita, véleménycsere, élethelyzetek, szituációk eljátszása, azok elemzése, kiselőadások, prezentációk, jelenetek bemutatása, dramatizálás, színjátszás, pszicho dráma, riportok készítése - elemzése, kiállítások, vetélkedők, irodalmi - zenei -

képzőművészeti alkotások, tablók, sajtófigyelés, videofilmek, bábozás, tematikus gyűjtő munka, fénykép-és videofelvételek, riportok stb.

- Az iskola által biztosított tudásanyag a természettudományok, a társadalomtudományok, idegen nyelvek, a művészetek, a testkultúra, illetve a technika terén mutatnak utat a tanulók műveltségének fejlesztéséhez.
- Az alapvető ismeretanyag elsajátítása, a tanultak feldolgozása, az összefüggések felismerése csak eszköz az önállóság kialakításához, egy saját világkép formálásához.
- Ehhez kell az iskola pedagógusainak az életkori sajátosságoknak megfelelően, a gyermekek képességeihez mérten segítséget nyújtani.
- Első feladatként a tanulási folyamat ösztönzését oldjuk meg.
- Fő kiindulási pontunk a motiváció megteremtése.
- Felkeltjük a tanulók érdeklődését, biztosítjuk a megismerés örömét és rendszeres sikerélményt.

Speciális feladatok:

Az általános műveltségi területek közül a következők kapnak oktatásunkban nagy hangsúlyt:

Az ének-zenét emelt szinten tanító osztályokban a zenei és humán műveltségi területeken a tanulók érdeklődésének, készségeiknek fejlesztése. Fontos a zenei fogékonyság kialakítása, amely együtt jár a lelki-szellemi harmóniával. Az igényes zenei nevelés magával hozza az igényességet az élet más területein is. A zenei nevelés alapvetően befolyásolja a gyermekek érzelmi világát, gondolkodását, személyiségének fejlődését, hitének alakulását. Nem lehet csupán járulékos szerepe a nevelésben. Minél több énekóra számot kell biztosítani, valamint külön órákkal és egyéb segítő tevékenységekkel el kell érni, hogy az oktatási intézményeink hétköznapi életének szerves része legyen. Ebbe nem csak a zenepedagógusoknak, hanem valamilyen módon és mértékben minden egyes munkatársnak be kell kapcsolódnia, a rendezvényeken, programokon meg kell jelennie.

A testnevelés területén a sportembert, közösséget formáló erejének felhasználásával a versenyszellem kialakítása, ügyességfejlesztés, életkorának megfelelő edzettségi állapot. A mozgás megszerettetésén túl a testi-lelki harmónia, a rend és fegyelem elsajátítása, a folyamatos munkavégzés az ép testben ép lélek eszméje mind-mind nagy jelentőséggel bír.

A digitális kulcskompetenciákon belül célunk a modern technika, napjaink korszerű ismereteinek elsajátíttatása.

Az idegen nyelvek – német, angol – minél magasabb szintű tanítása megkönnyítve a pályaválasztást.

A tanítási – tanulási folyamat irányítása:

A tanítási – tanulási folyamat megszervezésekor nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat a belső feltételeket, ösztönző erőket, amelyek a gyermekekben rendkívül bonyolult kölcsönhatásban jelen vannak. Mindenfajta tevékenység kiinduló eleme a motiváció. A tanuláshoz való viszony kialakítása szempontjából fontos a felfedezés örömeinek megteremtése. A motívumrendszer kialakításának lehetőségei között pedig első helyen kell említeni a sikerélményt. A siker megerősíti a tanulót abban, hogy jó tanulni, érdemes dolgozni.

Az ismeretszerzés ma már nem kizárólag az iskolában történik. Ezért az eddigieknél nagyobb szerepet kell biztosítani az önálló olvasásnak, a tankönyvön kívül más könyvek, kézikönyvek, lexikonok használatának, s az egyéb ismerethordozók (sajtó, tv, számítógép, internet, digitális anyagok stb.) által megszerezhető tudásnak.

Az oktatási módszerekben teljes a pedagógusok szabadsága, önállósága, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy a tanulói tevékenységet biztosító módszerek a leghatékonyabbak, ezek vezetnek a legjobb eredményre. Frusztrációs nevelési szituációkban adekvát konfliktus-megoldási stratégiákat alkalmazunk: problémamegoldó (győztes-győztes), alkalmazkodó, elkerülő, kompromisszumkereső, versengő (győztes-vesztes).

A pedagógus tekintélyét a szakmai - emberi autoritásra alapozzuk. Az iskolánkban folyó pedagógiai tevékenység alapja a tanuló, nevelő, szülő együttműködése

Tanulóink személyiségébe építjük a szociális kapcsolatok, a konstruktív életvezetés, és az emberi, természeti, társadalmi környezet alakításának képességét.

A különböző érdeklődésű, értelmi, érzelmi, testi fejlettségű és motivációjú gyermekeket felkészítjük a továbbtanulásra.

A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás és az empátia, önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek javítására törekedjen!

Korlátozottan tekintélyelvű és magas szintű demokratizmusra épülő nevelési stílusra törekszünk, a pedagógusok bánásmódja, kontrollmódszerei a nevelés folyamán, alkalmazkodjanak a gyerek életkorához, alkatához, reakciómódjaihoz.

A pedagógus bánásmódja és nevelési stílusa legyen a tanuló szociális helyzetétől független!

A nevelési területek kölcsönös hatékonyságának megteremtése a személyiség harmonikus fejlődése érdekében.

A következőket követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem és igazságosság.

Az empátiaképesség kialakításával növelni a másság elfogadásának, a toleranciának a fokát.

Törekedjünk a társadalmi együttélési normák és formák kölcsönös alakítására.

A verbális és nonverbális kommunikációs képességek változatos formáinak megtanítása.

A problémamegoldás lépéseit tudatosan betartjuk (a probléma meghatározása, a konfliktusban érintett személyek azonosítása, lehetséges megoldási módok keresése, a választott megoldás kivitelezése).

A szociális befolyásolás fokozatait a helyzetnek megfelelően alkalmazni: behódolás (alapja a hatalom), azonosulás (alapja a vonzerő) és interiorizáció (alapja a hitelesség).

Formáljunk sokoldalú társas kapcsolatokra képes, környezettudatos, egészséges életmódot közvetítő, kialakító személyiségeket valamennyi tantárgy tanítása során, kiemelten az osztályfőnöki órák témakörének körültekintő megválasztásával.

Az életkornak és fejlettségi szintnek megfelelő prioritások megtalálása, a nevelő hatások összehangolása.

Az önellátó képesség, viselkedés tevékenységformáinak megismerése, gyakoroltatása, tudatosítása változatos formákban az életkori sajátosságoknak megfelelően.

A harmonikus együttélés szabályainak és napi gyakorlatának befogadása, követése.

A kortársi interakciókat indirekt módon irányítjuk, s a pozitív tartalmú csoportnyomás eszközét a kívánt nevelési hatások elérésének szolgálatába állítjuk. A szempontváltás képességét gyakorlással sajátíttatjuk el.

Követendő mintákat nyújtunk a kommunikációban és a konfliktusok kezelésében!

Változatos, a szituációkhoz adekvát módon megválasztott nevelési eljárásokat és módszereket alkalmazunk.

Az ember és társadalomismeret, etika modul keretében összehangoltan az osztályfőnöki témákkal, valamint az egészségnevelési modul tartalmával.

A közösségi nevelés módszereinek, a közösséghez tartozás nevelő erejének alkalmazása.

Egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, testápolás, rendszeret, a lakás és az osztályterem berendezéseinek rendben tartási igénye, az önkiszolgáló munkák, a közlekedés, és a vásárlás szokásai, mintái, készségei.

A formális és informális emberi-közösségi kapcsolatokat építő fórumok, rendezvények, programok szervezése.

A neveléssel összefüggő mérési – értékelési ismereteket és készségeket, igény szerint alkalmazzuk: neveltségi szint vizsgálatok, szociometriai mérések, tanulási motiváció, szorongásvizsgálat, attitűdvizsgálat, szociometria, személyiségvizsgálat, stb.

A bevezetőben vázolt valamennyi nevelési módszernek létjogosultsága lehet, de annak eldöntése, hogy mikor, melyik megoldást alkalmazza a pedagógus, az kizárólag a nevelő döntésének a függvénye.

Sokféle ismerethordozó, médiaanyag, demonstrációs eszköz, infokommunikációs technika rendelkezésünkre áll.

Használjuk fel megyei és országos programok lehetőségeit tanulóink személyiségének fejlesztéséhez.

Ezeket az egyéni és csoportos ismeret-elsajátítás szolgálatába állítjuk.

Konkrét megélt élethelyzetek elemzése, megoldási alternatívák kidolgozása, alkotó viták lefolytatása, az egyéni felelősségvállalás fokozása, a belső kontroll attitűd erősítése.

A formális és informális szerepek értelmezése, elemzése, (szimulatív-játékos) gyakoroltatása, a szerepkonfliktusok „megélése”, feloldásuk lehetőségeinek feltárása pl.: drámajátékokkal.

A különböző kompetencia-területek programcsomagjai, a hozzájuk készült tanulói és tanári eszközök, demonstrációs anyagok.

Két tanítási nyelvű angol-magyar oktatás:

Iskolánkban a magas szintű kommunikáció elsajátításával két alapvető célt fogalmaztunk meg:

- Tanulóink nagy százalékának középfokú nyelvvizsgához juttatása.
- Igyekszünk megfelelni a célnyelvi mérés követelményeinek is.

A két tanítási nyelvű általános iskolai oktatás esetén külön szabályokat nem fogalmaztunk meg, a helyi tantervben általánosan megfogalmazott elvek mindegyike alkalmazásra kerül a két tanítási nyelvű képzésben is.

A célnyelvi tartalmak a 4/2013. (I. 11.) számú EMMI rendelet mellékletei alapján levezetve: tantervi követelmények, témakörök, haladás ütemezése az elektronikus adathordozón találhatóak.

Törvényi megfelelés:

Az intézményi helyi szabályozás: A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) számú EMMI rendelet alapján készült. Valamint a 20/2012 EMMI rendelet 14.§ (3), 135. §-a; és az 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról.

A teljes körű egészségfejlesztés az iskolában:

Egészségnevelés:

"Az élet meghosszabbításának titka, hogy meg ne rövidítsük!" (Móra Ferenc)

Az egészségnevelés célja:

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a fel növő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére. A teljes fizikai, szellemi és szociális jól-lét állapotának elérése érdekében az egyénnek vagy csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy meg tudja fogalmazni, és meg tudja valósítani vágyait, hogy megtalálja a megfogalmazódott szükségleteihez vezető, egészségét védő, és a környezet védelmére is figyelő optimális megoldásokat, továbbá környezetével változzék, vagy alkalmazkodjék ahhoz. Az egészséget tehát alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig, mint életcél kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészségfejlesztés következképpen nem csupán az egészségügyi ágazat kötelezettsége, hanem az egészséges életmódon túl a jól létig terjed.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős példaértékű szerepe van.

Az egészségfejlesztő program eredményeként erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások, csökkenjenek az ártó tényezők.

Az iskola befejezésekor a diákok értsék meg, saját életükben tudják alkalmazni az elsajátítottakat.

Az iskola egészségnevelési elvei:

Testi és lelki egészség:

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését.

- Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják.
- Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel.
- A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.
- Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. • Ismertessék meg a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait.
- Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Segítsék a krízishelyzetbe jutottakat.
- Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az egészségnevelés feladatai:

Minden tevékenységével szolgálja a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják. Neveljen az egészséges állapot örömteli megélésére, és a harmonikus élet értéként való tiszteletére. Készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlessze a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertesse meg a tanulókkal a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit. Készítsen fel az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utasbalesetek elkerülésének módjaira. Hívja fel a tanulók figyelmét a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb

szabályaira (felismerésére, tárolására). Nyújtson támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás, öltözködési szokások) kialakulásának megelőzésében. A kialakult helytelen szokásokat változtassa meg az ismeret és tájékozottság segítségével. Foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli párokapsolatokra történő felkészítésre. Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.

Az iskola egészségnevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek egészségük megőrzése és védelme érdekében. Tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az egészséges életmód gyakorlását szolgáló tevékenységi formákat, az egészségbarát viselkedésformákat. A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az egészség megőrzésének szempontjából legfontosabb ismeretekkel. A tanulók képesek legyenek figyelemmel kísérni: viselkedésüket, az életvezetésük helyes alakítását; az egészségkárosító magatartásformák elkerülését; a betegségeket a korai szűrésekben való részvétel révén megelőzni.

További céljaink az egészségnevelés tanulókra gyakorolt hatásával kapcsolatban:

- tudjanak sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megőrzése érdekében
- erősítsék a társas-kommunikációs készségeik fejlesztését és a konfliktuskezelési magatartásformák fejlesztését
- fordítsanak figyelmet személyes higiéniájuk kialakítására
- ébresszen tiszteletet a természet iránt, alakuljon ki a tanulóknak az a tudat, hogy ők is részei a természetnek, az életnek, és helyi környezetüknek
- képesek legyenek ne csak maguk, de esetleg mások egészségének és életének védelmére is
- törekedjenek az ön- és társismeret fejlesztésére
- növekedjen a képességeiken alapuló magabiztosságuk, s a jövővel szembeni pozitív beállítottságuk
- folyamatosan tanulják meg értékelni más kultúrák egészségről és jólétről kialakított nézeteit (szociális kompetencia)

- fokozatosan fejlődjön mozgásigényük, s ezzel együtt állóképességük
- helyes erkölcsi szemlélet fejlesztése (pl. a társadalmi, nemi- és családi élettel kapcsolatban)
- fejlődjön szociális és karitatív érzésük

Az egészségnevelés módszerei:

Vitamódszer: problémafelvetéssel, kérdésfeltevéssel indul, amit érvek és ellenérvek követnek, vélemények és tapasztalatok ütköznek, ezért fontos, hogy az "összecsapás" után közös állásfoglalás alakuljon ki. E módszernél fő szabály: a vitapartner tisztelete és meghallgatása. A metodika előnye, hogy vitakultúrára nevel: helyes, szép beszédre, meggyőző érvelésre, az együttélési szabályok betartására. – osztályfőnöki óra, illetve bármely tanóra lehet

Magyarázó jellegű előadás: hagyományos formája az ismeretterjesztésnek. Soha ne legyen hosszú, de legyen érthető, világos, s a tanulók életkorának megfelelő! Mindig az osztály bevonásával történik.

– bármely tanóra lehet

Elbeszélés: legyen színes, motiváló és élményszerű – bármely tanóra lehet

Megfigyelés: a tanuló tudjon ismeretekhez jutni a jelenségek, folyamatok megfigyelése, mérése, kísérleti vizsgálata és modellezése, az ismeretterjesztő irdalom és könyvtár használata révén. –

Környezetismeret, Természetismeret, Biológia, Kémia, Osztályfőnöki, Technika tanórák

Megfigyelési naptár: akkor készítettjük, ha a megfigyeltetés hosszabb időn át tart, (pl. a gyerekek, serdülők testi, lelki változásainak megfigyeltetése, az alkohol, a nikotin hatása a csírázó növényekre stb.). A megfigyelések a korábbi ismeretekből indulnak ki, hogy a különböző forrásokból szerzett ismeretanyagot is bekapcsolják, integrálják, fejlesszék a tanulók gondolkodását, jelentsenek élményszerűséget, s a valóság megfigyelése legyen az elsődleges ismeretszerzési forrás. – Biológia, Természetismeret, Osztályfőnöki tanórákon

Kísérletezés: előnye, hogy az ok-okozati kapcsolatok felismerése rendkívül világos és meggyőző, fejleszti a természettudományos gondolkodást. A kísérlet lehet bevezető, közvetítő vagy bizonyító jellegű, attól függően, hogy mire kívánjuk felhasználni: figyelemkeltésre, tisztázatlan kérdések megoldására, vagy tapasztalatok megerősítésére. – Kémia, Fizika, Természetismeret, Biológia, Technika tanórákon

Ötletbörze: ötletek szabad áramoltatása, mely igen népszerű oktatási, nevelési módszer lehet. Előnye, hogy az ötletek szabad áramoltatására ösztönöz, s megtanít az elhangzottak szakszerű értékelésére, buzdítja a tanulókat a sokszínű gondolkodásra, a sokféle megoldás keresésére. E módszer alkalmazásánál a tanár vagy a tanulók vetnek fel egy témával kapcsolatos problémát,

feladatot, szituációt, majd következnek az ötletek, a megoldások, legvégül pedig a kiértékelés. – Bármely tantárgy óráján

Szerepjátékok: lehetőséget kínálnak a problémás élethelyzetek kipróbálására. Előnyük, hogy megadott szituációban egy - két perces esélyt nyújt a tanulóknak arra, hogy eljátsszák a különböző variációkat. Segít a tanulóknak az önmegismerésben, felfedezhetik érzéseiket, belső gondolatvilágukat, cselekedeteik, tetteik mozgatórugóit. – Magyar irodalom, Dráma, Osztályfőnöki tanórákon interjúk, felmérések készítése az iskola közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról. – Magyar irodalom, Történelem tanórákon

Serdülőkori önismereti csoport-foglalkozások (csoportvezetésben képzett szakembert kíván): Szocializációs lehetőséget biztosítunk a résztvevőknek, társas-kommunikációs készségeik fejlesztésére. Az önismeret fejlődésétől remélhetjük, hogy a diákok egészségesebben fognak élni, ellenállnak a dohányzásnak vagy droghasználatnak. Célunk, hogy ne csak a rosszra tudjanak nemet mondani, hanem tanuljanak meg az egészségre igent mondani.

Osztályfőnöki órákon, szakkörön kortárssegítők munkájának igénybevétele, a serdülőkorú fiatalok számára a felnőttél (szülő, tanár) lényegesen hitelesebb a kortárs, aki éppen ezért sokkal jelentékenyebb véleményformáló hatással is van. Az egészségfejlesztés üzenetét kiképzett kortárssegítők közvetítésével juttatjuk el a fiatalokhoz. Arra próbáljuk megtanítani a fiatalokat, hogy képesek legyenek nemet mondani. Különösen hasznosak ezek a programok a szexuális kultúra fejlesztése, az AIDS prevenció, a dohányzás-, alkoholfogyasztás-, kábítószer használat megelőzésben.

Relaxációs módszerek: (a kornak megfelelő bővítéssel) a stressz-kezelés szempontjából fontosak. Elsajátításukkal a tanulók oldhatják napi feszültségeiket, a hatékonyabb légzés és keringés hatására csökken a fáradtságérzésük, tanóra előtt alkalmazva fokozódik figyelmük és nő a koncentrációképességük. Ugyanilyen hasznos lehet a szemtorna, mely a szemkörnyéki feszült izmok ellazításával a látásproblémák megelőzését szolgálják.

A felsorolás a teljesség igénye nélkül készült, a lehetőségek tára kimeríthetetlen.

A felsorolt metodikák jól mutatják a pedagógus irányító, értékközvetítő szerepét. Ezeken az órákon is nagyon fontosak az ismeretek, de e mellett a pozitív beállítódások, magatartások, szokások kialakítására kell törekednünk. Nem elég, ha valaki tisztában van a helyes táplálkozással, mégis egészségtelen ételeket választ. Tehát kellenek a megfelelő ismeretek, de ezeknek be kell épülni a tanulók életstílusába.

A jelen egészségnevelése a tudatosan létrehozott készségfejlesztő lehetőségek összessége, amellyel az egyén viselkedése az előre meghatározott cél irányába elmozdítható.

A gyerekek az iskolában nem egyszerűen az ÉLETRE készülnek, hanem az iskola is maga az ÉLET.

Tevékenységformák:

A mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása:

- mindennapos testnevelés
- játékos, egészségfejlesztő testmozgás az első-negyedik évfolyamon
- iskolai sportkör foglalkozások
- úszásoktatás (ÚNP)
- korcsolyaoktatás-korcsolyázás
- erdei iskola
- napközis foglalkozások, tanulószoba

Minden évben játékos vetélkedő az 1-8. évfolyamos osztályoknak az egészséges életmódra vonatkozó tudnivalókkal kapcsolatosan.

Az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, fogászati) segítségének igénybevétele félévente egy alkalommal, a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezése.

Az egészségnevelési program segítői:

Iskolaorvos: Kéthetente egy nap van az iskolában. Ekkor végzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. Szükség esetén a vizsgálatok alapján beutalót ad további szakorvosi vizsgálatra. Ehhez jelzéseket kaphat az iskola pedagógusaitól, szülőktől. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetésével, jelzi a felmerülő egészségügyi problémákat.

Védőnő: Heti rendszerességgel segíti az iskolaorvos munkáját, munkaköri leírásában megfelelő feladatokat lát el, vezeti a dokumentációt, szűréseket végez, kezeli a tanulók egészségügyi törzskönyvét, amelyet a gyermek iskolából való távozása után a következő iskolába továbbít. Felkérésre előadásokat tart az iskola vezetésével egyeztetett témákban (Egészségügyi felvilágosítások, sebellátás stb.)

Fogorvos: Előre egyeztetett időpontban, osztályonként évente két alkalommal végez szűrést.

Tanórai foglalkozások:

Szaktárgyi órák témafeldolgozása – minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. (Pl. ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, esetelemzések)

Tanórán kívüli foglalkozások:

- Napközis foglalkozások (esetfeldolgozás, játékok, játékos gyakorlatok)
- Délutáni szabadidős foglalkozások, sportprogramok, témával kapcsolatos filmvetítés, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások
- Egészségnap
- Hétvégi iskolai programok (sportrendezvények, kulturális programok)
- Kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok
- Tájékoztató fórumok
- Szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, tájékoztató, osztályszintű vagy iskolaszintű, külső előadó meghívásával
- Szakmai tanácskozások, tréningek tanárok, ill. diákok számára

Iskolán kívüli rendezvények:

Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz, különösen kiemelt figyelemmel a szintén a Hajdúdorogi Főegyházmegye által fenntartott Szent László Görögkatolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskolával.

Mindennapos testnevelés:

A Köznevelési törvény életbe lépése és a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló kormányrendelet megteremtette a mindennapos egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit. A mindennapos testnevelés keretében heti 5 óra mozgásban részesülnek a tanulók. Felső tagozatban 3+2, délelőtti és délutáni bontásra került sor. Az órákon a tanulók évfolyam szinten fiú és lány csoportokba vannak sorolva. Délutáni mozgásra is van lehetőség. 2020-tól a DEAC Kosárlabda Akadémia szervezésében edzéseken vehetnek részt a tanulók. 50-90 perces időkeretben.

Kölyökatlétika az alsósok mozgásigényét igyekszik kielégíteni.

Az Úszónemzet program keretében iskolánk elsős és másodikos diákjai úszás oktatásban részesülnek heti 2 alkalommal. Szeretnénk elérni, hogy tanulóink igényévé váljon a mindennapos, rendszeres mozgás.

Az iskolaorvosnak és a védőnőnek is jelentős szerepe van az iskolai egészségfejlesztésben.

Az iskolaorvos folyamatosan biztosítja az intézménybe járó gyerekek egészségvédelmét, gyógyítómegelőző ellátását.

Fő tevékenysége a gondozás:

- részt vesz az egészséges életmódra nevelésben,
- nyomon követi a gyermekek testi-szellemi fejlődését,
- időben felismeri a kóros állapotokat,
- időszakos szűrővizsgálatokat végez,
- közegészségügyi, járványügyi feladatai végzésével hozzájárul az iskolai környezet kedvező feltételeinek kialakításához,
- együttműködik a szakhatóság illetékes szerveivel,
- elsősegély jellegű betegellátást is végez.

A fiatalok hirtelen növekedése egyes tanulóknál helytelen testtartást eredményez. Az iskolaorvos ezen tanulókat gyógytestnevelési foglalkozásokra irányítja.

A védőnő rendszeresen ellátja iskolánkban az alábbi feladatokat:

- alapszűrések (hallás-, látásvizsgálat),
- tisztasági ellenőrzés, főleg szeptember elején a tanulók fejbőrének vizsgálata,
- kapcsolatot tart a szülőkkel és a pedagógusokkal,
- vezeti az iskolai egészségügyi dokumentációt,
- osztályfőnöki órákon (6. osztály) felvilágosító előadást tart a pubertáskori változásokról,
- munkájával közvetlenül segíti az iskolaorvos tevékenységét.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok közé tartozik elsősegélynyújtás területe is.

Az elsősegély azonnali segítségnyújtást, beavatkozást jelent sérült, egészségkárosodott embertársaink számára. Célja: az életveszély elhárítása, a további egészségkárosodás megakadályozása, a gyógyulás elősegítése.

Az elsősegélynyújtás állampolgári kötelességünk, de oktatásában a hozzáértő, önzetlen segítségadás fontosságát hangsúlyozzuk elsősorban. Ha időben megismertetjük a lehetőségekkel a gyerekeket, akkor adott helyzetben nemcsak az ijedséget élik át, hanem érdemben segíteni is tudnak.

Általános iskolában az alapok elsajátíttatása, baleseti szituációkban a feladatok megismerttetése a cél az egyes korosztályok életkori, biológiai sajátosságainak figyelembevételével. Ebben a folyamatban nagyon fontos a szemléltetés, a játékos, sok gyakorlati lehetőséget biztosító oktatás. Ezt alsó tagozatban környezetismeret, felső tagozatban természetismeret, biológia és osztályfőnöki

órákon valósítjuk meg saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottjaink és a védőnő segítségével.

6-14 évesek számára az elsősegélynyújtás alapjai megtanulhatók és meg is kell tanítanunk.

Egészségvédelmi programunk megvalósítását nagyban segíti a felnőttek viselkedése, iskolai magatartása. A felnőttektől elvárjuk a példamutatást, a hatékony, kulturált kommunikációt.

Az egészségnevelési program segítői:

Iskolaorvos:

Kéthetente egy nap van az iskolában. Ekkor végzi a gyermekek egészségügyi szűrését és kötelező oltását. Szükség esetén a vizsgálatok alapján beutalót ad további szakorvosi vizsgálatra. Ehhez jelzéseket kaphat az iskola pedagógusaitól, szülőktől. Folyamatosan kapcsolatot tart az iskola vezetésével, jelzi a felmerülő egészségügyi problémákat.

Védőnő:

Heti rendszerességgel segíti az iskolaorvos munkáját, munkaköri leírásában megfelelő feladatokat lát el, vezeti a dokumentációt, szűréseket végez, kezeli a tanulók egészségügyi törzskönyvét, amelyet a gyermek iskolából való távozása után a következő iskolába továbbít.

Felkérésre előadásokat tart az iskola vezetésével egyeztetett témákban (Egészségügyi felvilágosítások, sebellátás stb.)

Fogorvos:

Előre egyeztetett időpontban, osztályonként évente két alkalommal végez szűrést.

Elvégzi a szükséges beavatkozásokat, szükség esetén további kezeléseket, fogszabályozást ír elő.

Iskolán kívüli rendezvények:

Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz, különösen kiemelt figyelemmel a szintén a Hajdúdorogi Főegyházmegye által fenntartott Szent László Görögkatolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskolával.

Családi Életre Nevelés program az intézményben:

A "BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT"® Családi Életre Nevelés Program bevezetésével az a cél, hogy főként a felső tagozatos diákok konfliktuskezelési megoldásaikat, megfelelő önértékelésüket keresztény megközelítéssel segítsük.

A program vonatkozási területe: A görögkatolikus iskola hit és - erkölcsi nevelésével összhangban áll. A családi életre nevelés, mint fejlesztési területek- nevelési célok a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról 110/2012 Korm. rendelet I.11. A köznevelés feladata és értékei alapján történik.

„A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.”

A program célcsoportja:

A felső tagozat diákjait akarjuk megszólítani a program megvalósításával.

A program célja:

Megismerjék a gyerekek saját határaikat, korlátaikat. Ennek hatására kialakuljanak azok a képességek a tanulóknál, melyek által erősségeiket, kompetenciáikat felismerik és hasznosítani tudnak. A program által az órákon, csoportban, a tanulók indirekt módon több kompetenciát fejlesszenek egyszerre. Ezáltal a tanult tudás mélyüljön el, aktívabban fejlődjön a személyiség, az önreflexió, az erőszakmentes kommunikáció és a konstruktív együttműködés készsége, valamint a világra és a társakra való nyitottság is.

A programtól elvárt eredmény:

Hatékonyan fejlessze a gyerekek önismeretét, az egyéni készségeiket és tehetségeiket, a felelősségvállalást és gondolkodásmódot, a szociális kompetenciáikat. Az iskolai keretek között az osztályok/ tanulócsoporthoz közösségének tagjai családcentrikusak, elsősorban keresztény értékek

mentén kibontakozó életvezetésre alkalmasak, valamint jól működő házasságokra képesek legyenek.

Belső meggyőződésből tudjanak „igen”-t mondani a valódi – keresztény, emberi – értékekre és „nem”-et a káros szenvedélyekre: pl. dohányzás, alkohol, drog, pornográfia.

A CSÉN órák iskolai megvalósítása:

A játékos helyzetgyakorlatokon keresztüli megtapasztaltatásra, a rávezetésre törekszik a program. A foglalkozások során – keresztény mentálhigiénés szemléletű – élménypedagógiai, drámapedagógiai tevékenységek valósulnak meg, amikor az aktív, teremtő, alkotásban és cselekvésben megnyilvánuló módszerek kerülnek előtérbe.

Az adott témában:

1. Információ meghallgatása a pedagógus közlésével és irányításával.
2. A hallott információ feldolgozása: érzéseket tárnak fel ezáltal az érzelmi síkon egy plusz tanulási szintet érintenek.

A témához kapcsolódóan felmerülő:

3. A kialakított problémák, helyzetek (erkölcsi, szociális és valós életbeli helyzetek) felismerése.
4. A felismert problémák, helyzetek egyéni, akár közös elemzése és feldolgozása.

Ezzel együtt, az érzelmi síkon túl még egy képességszinthez kerülnek a diákok közelebb, a problémamegoldáshoz.

5. Az akadály megoldása során fokozatosan kialakul a diákok mérlegelő, nyitott gondolkodásmódja és megjelenik elemzőkészség is. Ezzel egyidejűleg a kifejező képesség és a kommunikációs kompetencia is fejlődik.

Szorosan kapcsolódik a témákhoz:

6. A probléma feldolgozása és megoldása során szituációs gyakorlatokat is eljátszanak a tanulók, amelyben érvelni kell a csoportokra osztott gyerekeknek,
7. A szituációs gyakorlatok során megtanulhatják többek között:
 - az érveléstechnikát,
 - erkölcsi érzékenységet,
 - a csoportos együttműködést,

- asszertív kommunikációt
- együttműködést.

A CSÉN órák témakörei:

1. Család, mint a társadalom legalapvetőbb egysége és annak működése
2. Társas kapcsolatok - kommunikáció – konfliktuskezelés
3. Jellem és értékrend
4. Önismeret és érzelmi intelligencia
5. Nemiség- férfi/női identitás- szexualitás- párkapcsolatok
6. Útelágazások, zsákutcák, útvesztők avagy Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek
7. Változások, azok következményei és kezelésük

A CSÉN órák tantervi illeszkedése:

A családi életre nevelés személyi feltételeiről az iskola igazgatója az intézmény lelki igazgatójával közösen dönt. Intézményünkben a délutáni időszakban, tanítás után, biztosítjuk a foglalkozások tömbösített megtartását.

A CSÉN órák eredményességének mutatói:

- A programnak nem célja a résztvevők manipulálása, a szabad döntés jogát fenn kell tartani.
- A tanuló lelki és fizikai állapotától függő mértékben vesz részt a foglalkozás folyamatában.
- A látható eredmény az osztályközösség összetartása (egymás félelmeinek észrevétele, közös leküzdése; egymás segítése, ösztönzése; erőszakmentes kommunikáció).
- Együttműködés és kapcsolatok kialakítása/ javulása észlehető az adott csoportban.
- Az óra-előkészítő és értékelő konzultációk mentorok segítségével történjen a „csoportra, osztályra szabott” foglalkozásokról.

A családi életre nevelés tantárgyból a tanulók osztályzatot nem kapnak,

A program és a CSÉN órák felelőse:

- A CSÉN foglalkozást vezető pedagógusok / szakemberek
- Folyamatos együttműködés a rendelkezésre álló CSÉN mentorokkal.
 - Konzultációs lehetőség,
 - Szakmai segítségnyújtás,
 - E-mailes támogatás,
 - Esetmegbeszélés,
 - Tanmenet előkészítés és követés

Közösségfejlesztéssel és az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok:

„Az óvoda és iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az óvodai és iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”

Az ikonokon megjelenő szentek, az Istenszülő kiemelt módon is jelen van egyházunkban. Így kell ennek lennie az intézményeinkben is. Ugyanakkor a szentek közössége olyan hétköznapi, természetes közeg kell, hogy legyen, hogy annak hatása legyen a földi közösségekre is. Az intézményi csoportok (osztály, munkaközösség stb.) egyszersmind keresztény közösségek is legyenek. A legfőbb összetartó mindig Krisztus. Ez a sportban, szórakozásban, játékban éppúgy megjelenhet, mint a tanulásban vagy más komolyabb közös cselekvésben. Az erről való beszédnél mindenképpen értékesebb a gyakorlatban való megvalósulás.

Az események szervezésében, a ki nem mondott rejtett végső célkitűzésekben kell, hogy jelen legyen, hogy az egyes személyek közötti összetartó erő maga Krisztus. Ez a keresztény közösség alapja és értelme.

A tanulásnak és minden azt kísérő vagy azon kívüli foglalkozásoknak mindig legyen közösség erősítő hatása is. Figyelembe véve a különböző adottságú és szellemiségű személyiségeket, olyan közös cselekvéseket kell kialakítani, amelyben kialakulhat és fejlődhet egymás elfogadása, egymás értékeinek fölismerése és értékelése, a különbözőségek egymást kiegészítő összekapcsolása.

Az iskolai közösség és a templomi közösségek közötti összetartozás erősítése nemcsak programok révén, hanem az ezt segítő szellemiség kialakításával is megtörténhet. Ezért szoros

összetartozásra törekszünk az adott helyükön működő parókusokkal, és igyekszünk lelkipásztori törekvéseiket harmonizálni intézményünk életével.

A közösségfejlesztés közös feladat. Az óvoda és iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a gyermekek diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A közösség jellemzői:

- azonos eszmék, célok, feladatok
- aktív értékteremtő tevékenység
- tagjai között szoros kapcsolat van

A közösségi nevelés szinterei:

Család:

A görögkatolikusság sajátossága a nagycsalád, ezért igyekszünk hangsúlyos értékelést adni ennek a kincsnek. A nagycsaládból származó gyermekek értékelése –természetesen nem az egyik vagy tört családból származó sérült kapcsolatokkal rendelkező gyermekek kárára – oly módon történhet, hogy a sajátos értékeiket (általában nagyfokú együtt érző képesség, önzetlenség, érzelmi érettség stb.) hatékony módon használjuk fel a közösség formálásában.

Óvoda, Iskola, Iskolán kívüliközösségek

Pedagógiai programunkban az iskola keretén belül működő tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladatokkal foglalkozunk. Az óvodai külön található az óvodai programban.

Nevelésünk egésze közösségi nevelés, a nevelési-oktatási folyamat közösségi szerkezetben zajlik. Az iskolai munkának nincs egyetlen olyan mozzanata sem, amely egyúttal ne gyakorolna befolyást a közösségi viszonyok fejlődésére.

Az iskola a gyermekek szocializációjának döntő fontosságú terepe, ahol a tanulók szervezett közösségek és lazább, spontán csoportok rendszerében élnek és tevékenykednek. Fontos, hogy milyen csoportot tekintenek a maguk számára modellnek, amelyhez értékrendjüket igazítják.

Kortárs csoportban sajátítják el azokat a magatartásmódokat, amelyek az együttélés során nélkülözhetetlenek.

A velük való bánásmód, stílus, az értékelés módja, az egymás közötti érintkezés formája, gyakorisága, a személyes vonzalmak, ellenszenv, a spontánul kialakuló rangsorok mind formálják a közösségi viszonyokat.

A jó közösség kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele, hogy a pedagógus mindig nyomon kövesse a közösség belső rezdüléseit, mozgásait, átrendeződéseit, a légkör és a személyes kapcsolatok változásait.

Feladatunk az egyes gyermekek társas lénné fejlesztése, kollektívizmusuk kialakítása, illetve a közösség által történő nevelésük megszervezése, irányítása.

A közösségi tevékenységek szervezése során módot nyújtunk tanulóinknak arra, hogy aktívan bekapcsolódjanak közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. – Legyenek nyitottak a másság, a különböző kultúrák iránt, becsüljék meg azokat. Legyenek tudatában iskolánk normáival, szokásaival, ápolják, őrizték hagyományainkat.

Nevelőmunkánk során az új információs környezetben eligazodni tudó, és azt kritikai módon használó gyerekeket nevelünk, akik képesek lesznek későbbi, önálló életükben helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik és a nyolcadik évfolyam végéig tart.

Az alapfokú nevelés oktatás szakasza négy részre tagolódik, melyek:

- az első évfolyamon kezdődő és a második évfolyam végéig tartó bevezető szakasz a
- harmadik évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó kezdő szakasz
- az ötödik évfolyamon kezdődő és a hatodik évfolyam végéig tartó alapozó szakasz a
- hetedik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó fejlesztő szakasz

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- Tanórak: hittanórak, szaktárgyi órak, osztályfőnöki órak
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, tanulószoba, szakkörök, lelkiigyakorlatok, zárandoklatok, kirándulások, erdei iskolák
- Diák-önkormányzati munka, egyházközségi szerepvállalás

A pedagógus közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatai:

A közösséget irányító pedagógus feladata az iskolai élet egyes területeihez (tanóra, tanórán kívüli tevékenység) kapcsolódó tanulói közösségek megszervezése, tervszerű nevelői irányítása, fejlesztése.

Feladat a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy (nevelői segítséggel) közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél elérése érdekében összehangoltan tevékenykedni, és az elvégzett munkát értékelni.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerőköls erősítésével.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

Tanítási óra:

A fejlesztés legfontosabb színtere a tanítási óra. A tanítási órákon kiemelten fontos a motiváció, az eredmények, sikerek elismerése, a pozitív megerősítés, a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazodó differenciálás, csoportbontás.

A tanítási – tanulási folyamat minden tanórai tevékenységrendszerének megszervezésében nevelőmunkánk meghatározói:

- az egyéni képességeket fejlesztő tanulásra, önművelésre való ösztönzés – motiváció
- tanulóink aktív tanórai tevékenykedésre serkentése hatékony pedagógiai módszerek alkalmazásával – aktivitás
- az egyéni adottságokat, hajlamokat, személyiségjegyeket figyelembe vevő tanítási módszerek használata – differenciálás
- a tanulás – mint a személyiség egészét formáló, jövőendő foglalkozását, életpályáját befolyásoló – értékteremtő funkciójának tudatosítása. – pályaorientáció

Együttműködés a DEAC Kosárlabda Akadémiával:

Az intézmény és az Akadémia megállapodását kiemelten az akadémiai korosztályokra, tekintettel a debreceni kosárlabda utánpótláscsoport biztosítása érdekében kötötték meg egymással.

A megállapodás célja az utánpótláskorú sportolók beiskolázása, eredményesebb sportbeli felkészítése, oktatási és sportterhelésének összehangolása, valamint az iskola tanulmányi, nevelési céljainak támogatása.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai:

Erkölcsei elvárások a tanároktól:

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Üdvösségre nevelünk. Minden más ezután következik. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hiszen "a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik." /Kat. Isk. 78./ Nyitott kell, hogy legyen minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe, és nevelő-oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat. A nem hívő pedagógusokat is a diákok szeretetéből fakadó humánus kell, hogy vezérelje.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt, ami Isten helyett valami pótszert akar nyújtani az embernek. Mindezt úgy kell megtenni, hogy igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban kell, hogy álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, hitükben képzett, a gyerekeket

szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei mindig összhangban kell, hogy legyenek, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjen. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűsége kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni.

Sajnos ma még kevés a jól képzett hitvalló pedagógus. Ezért az új pedagógusok felvételénél mindig mérlegeljük, milyen feladatokat bízunk rájuk, és mit várunk el tőlük. Ezek ismeretében lehet eldönteni, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármas követelményéből melyiket milyen súllyal kell figyelembe venni.

Az iskola vezetőségére nagy felelősséget ró a megfelelő pedagógusok kiválasztása. A legnagyobb jó szándék esetén is történhetnek sikertelen választások. Ezért minden új tanár először egyéves szerződéssel alkalmazható, amelyet a felek kölcsönös megelégedése esetén lehet véglegesíteni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

Az osztályfőnök feladatai:

- A pedagógus feladata, a diákok életkorhoz igazodó módszerekkel való képzése: szakszerű és eredményes tanítása, sokoldalú fejlesztő foglalkoztatása, egyéni és közösségi nevelése a NAT- és a pedagógiai program követelménye szerint. Kiemelt az értékrend közvetítése, az egyéni képességfejlesztés, a kötelességtudat és kulturált viselkedés elsajátíttatása.
- Nevelő-oktató munkáját tervszerűen végzi a tantestület egységes elvei alapján, a hatékony módszerek, taneszközök megválasztásával. Mint nevelőtestületi tag köteles

részt venni a testületi értekezleteken, megbeszéléseken; véleményével segíti a közös határozatok meghozatalát.

- A pedagógiai program alapján tárgyilagos ismeretekkel növeli a tanulók tudását, sokoldalú és érdekes foglalkozásokkal fejleszti egyéni képességeiket.
- Tanév elején a követelmények, és az előző évi mérési eredmények alapján tanmenetet készít, melynek alapján felkészülten, szakszerűen és pontosan megtartja a tanítási és foglalkozási órákat.
- Szemléltető eszközöket használ, bemutató és tanulói kísérleti tevékenységgel alapozza a tanulást. Az ismereteket a diákok tapasztalataira építve, az érdeklődés felkeltésével (motiválással), az életkoruknak megfelelő kifejezőmóddal, a képességek folyamatos fejlesztése mellett adja át.
- A felmérő és témazáró dolgozatok időpontját a tanulókkal előre közli, és bejegyzí az osztálynaplóba, hogy tanártársaival elkerüljék az osztályközösség túlterhelését (naponta maximum 2 írásbeli számonkérés).
- Rendszeresen ellenőrzi az írásbeli házi feladatokat, a tanulók teljesítményeit, megtartja az írásbeli, és szóbeli számonkérés egyensúlyát, objektíven és indoklással értékeli.
- Gondoskodik a diákok testi épségéről, erkölcsi védelméről, óvja jogaikat, emberi méltóságukat. A pedagógiai értékrendje szerint neveli, fejleszti és irányítja a fiatalokat, tekintettel arra, hogy személyisége, modora, hangneme, megnyilvánulásai, munkafegyelme példa a tanulók előtt.
- Felelősséggel ellátja a beosztás szerinti óráközi felügyeletet, a vezetők utasítására helyettesít, megbízása alapján ellát különböző díjazott feladatokat (pl. osztályfőnökség; munkaközösség vezetés).
- Az ünnepélyek, versenyek, iskolai rendezvények, szabadidős programok szervezésében és megvalósításában aktív szerepet vállal. Jelen van az intézményi programokon, és beosztás alapján felügyel.
- Pontosán elvégzi a pedagógus beosztással összefüggő adminisztrációt: vezeti az osztálynaplót; beírja az érdemjegyeket (az elektronikus naplóba és ellenőrző könyvekbe is), megírja a vizsgák jegyzőkönyveit, törzskönyveket, stb.
- A szaktanár kötelessége szaktárgyi és pedagógiai szakértelmének állandó gyarapítása, az új tudományos eredmények megismerése, a szakmódszertani tájékozódás. Aktívan részt vesz a nyílt napokon, bemutató órákat tart és dokumentálva hospitál tanítási órákon.

- Tevékenyen részt vesz a szakmai munkaközösség munkájában, részt vállal a pedagógiai program módosításában, továbbképzési ismereteiről beszámol, előadást és bemutató órát tart. Kollégái közreműködésével rendszerben tartja a rábízott szertárat, a tárgyakat és eszközöket rendelkezésre bocsátja. Hiány esetén anyagi felelősséggel tartozik.
- Tanórája előtt 15 perccel köteles megjelenni a foglalkozás helyén. Akadályoztatásakor az SZMSZ szerint kell eljárnia, biztosítva a szakszerű helyettesítéshez a tanmenetet.
- A pedagógiai program szerint neveli a diákokat, a tanítással egyidejűleg, figyelemmel kíséri a tanulók egyéni fejlődését, fejleszti képességeiket, személyiségüket. Együttműködik az osztályfőnökökkel, a kollégákkal.
- Tanóráin a differenciált foglalkoztatást, az egyéni fejlesztést optimálisan segítő gyakorló feladatokkal szolgálja. A lassúbb tempójú tanulóknak külön felzárkóztatást szervez, figyelembe véve a hátrányos családi helyzetet, a fogyatékoságot. Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- A szaktárgyában kimagasló teljesítményű tanulók tehetségét kifejleszti (önképzőkör, szakkör, tanulmányi verseny, stb.). Felkészíti és kíséri a diákokat a tanulmányi és kulturális versenyekre, vetélkedőkre, sport rendezvényekre, tanulmányi kirándulásokra.
- Részt vesz a szülői értekezleteken, a fogadóórákon, ciklusonként egyszer egyéni fogadóórát is tart. A szülőket tájékoztatja a tantárgyi követelményekről, a tanulók előmeneteléről, a diákok fejlődéséről. Együttműködik a szülőkkel, szükség szerint látogatja a támogatásra szoruló tanulókat.
- Betartja a munkafegyelmet, a jogszabályok és a szabályzatok előírásait, végrehajtja az igazgató és a vezető helyettes utasításait, szakszerűen végrehajtja a tanulószobai beosztás szerinti feladatokat, és az egyéb pedagógusi teendőket.
- Levezeti és felügyeli az osztályozó, különbözeti, javító vizsgákat, tanítás nélküli munkanapokon munkát végez a vezetők beosztása alapján.
- Védi az intézményi vagyont (takarékoság).
- Személyi adataiban történt változást az igazgatónak azonnal jelenti.
- Az intézmény feladat ellátási tervben meghatározottak szerint végzi munkáját, a nevelőtestületi szobában a hirdetőtáblán közzétett, és a számára kijelölt feladatokat végzi.

- A fentiekén kívül határidőre elvégzi minőségi kivitelezésben mindazokat a munkafeladatokat, amelyekkel az igazgató vagy helyettese megbízza.

Felelősségi kör:

Személyesen felelős a felügyeletére bízott fiatalok testi, érzelmi és morális épségéért, tanulócsoportjában a pedagógiai program követelményeinek megvalósításáért, a fiatalok érdekelsőbbiségéért, az egyenlő bánásmódért.

Felelőssége kiterjed teljes munkakörére és tevékenységére, felelősségre vonható:

- Munkaköri feladatainak határidőre történő elmulasztásáért, vagy hiányos elvégzéséért;
- A vezetői utasítások igénytől eltérő végrehajtásáért,
- A jogszabályok, a munkahelyi fegyelem, a munkatársak és a gyermekek jogainak megsértéséért,
- A munkaeszközök, berendezési tárgyak előírástól eltérő használatáért, rongálásáért.
- A vagyonbiztonság és a higiénia veszélyeztetéséért.
- A munkakör betöltője köteles felettese utasítása alapján további olyan feladatokat is ellátni, amelyek jellegüknél fogva a tevékenységi körbe tartoznak, vagy ismeretei alapján szükségszerűsügből rá kell bízni.

Az osztályfőnök:

Az osztályfőnök irányítja, szervezi a felelősségére bízott tanulóközösség iskolai életét, jelentős nevelő hatást fejt ki, érdemben foglalkozik a rábízott fiatalok egyéni gondjaival. Az egységes értékrend megvalósítása érdekében koordinálja a pedagógusok fejlesztő-nevelő hatását, ellenőrzi az osztályában folyó pedagógiai tevékenységet.

Az osztályfőnököt az igazgató bízza meg, munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja és az éves munkaterv alapján végzi, havonta pótlékban részesül.

Az osztályfőnök erkölcsi és pedagógiai felelősséget vállal a rábízott tanulók biztonságáért; kulturált viselkedéséért; személyiségük fejlesztéséért. Munkájáról félévenként írásban beszámol az igazgató szempontjai alapján.

Nevelés, egyéni személyiségfejlesztés:

- Alaposan és sokoldalúan megismeri osztálya tanulóit (személyiségjegyek, családi-szociális körülmények, szülői elvárások, tanulói ambíciók). Feltérképezi az osztályközösség szociometriai jellemzőit; az osztályon belüli értékrendet.

- Nevelő munkáját, a tanulók egyéni, differenciált személyiségfejlesztését a pedagógiai program alapján, nevelési tervben és az osztályfőnöki tanmenetben tervezi.
- Az osztályfőnöki órákra alaposan felkészül, a tanulók érdeklődését, aktivitását figyelembe véve rugalmasan kezeli azokat.
- Alkalmat teremt az osztályközösségben a demokratikus közéleti szereplés gyakorlására, törekszik a munkamegosztásra. Segíti a diák önkormányzati törekvéseket, képviselést.
- Kialakítja a reális önértékelés igényét, az életkornak megfelelő szituációkkal önállóságra és öntevékenységre nevel. Felelősök (hetesek, ügyeletesek) megbízásával és számonkérésével biztosítja az osztályteremben a berendezési tárgyak megőrzését, a rendet, a tisztaságot.
- Gondoskodik a szociális segítségnyújtásról, együttműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel. Segíti a személyre szabott és sikeres pályaválasztást. Részletes tájékoztatást ad a továbbtanulási lehetőségekről.
- Felkészíti a tanulókat az intézmény hagyományos rendezvényeire, ünnepségeire, rendszeresen tájékoztat az iskola előtt álló feladatokról, és azok megoldására mozgósít.
- Segíti a különféle szabadidős programok, tanórán kívüli rendezvények, kirándulások, klubfoglalkozások szervezését és megvalósítását.
- Irányítja minden rendezvényen az udvarias és kulturált viselkedést; fegyelmezett munkát, a rend és tisztaság fenntartását; a környezet védelmét, a harmonikus társas kapcsolatokat.

Tanulmányi munka segítése:

- Szempontokat és tanácsokat ad a hatékony tanulási módszerek, és a helyes időbeosztás (szellemi és fizikai tevékenység egyensúlya) elsajátításához.
- Szervezi, és havonta értékeli az osztályában a tanulmányi versenyt; kéthavonta a diákokkal együtt értékeli a tanulmányi előmenetelt, a magatartást és a szorgalmat.
- Segíti a folyamatos felzárkóztatást. Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Támogatja a kiugró tehetségek képzését az igényelt területen, biztosítja bemutatkozási lehetőségeiket.
- Együttműködik az osztályában tanító pedagógusokkal, látogatja osztálya tanítási óráit, foglalkozásait; az észrevételeket megbeszéli az érintett nevelőkkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel:

- Összehangolja a család és az iskola nevelését, a szülőkkel együttműködve megbízatása első évében igény szerint egyeztetve a tanulókat otthonukban meglátogatja, majd szükség szerint végez családlátogatásokat.
- A munkaterv szerint szülői értekezletet; fogadóórát, ciklusonként egy fogadóórát tart. Megismerteti a pedagógiai programot, az intézményi minőségirányítási programot, a házirendet; nevelési elképzeléseit, gondoskodik a szülői munkaközösség aktivitásáról.
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőket a gyerekek magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről, dicséretéről és elmarasztalásáról.

Tanügyi feladatok:

- Képviseli osztálya érdekeit a nevelőtestület előtt, minősíti tanítványai magatartását és szorgalmát, javaslatot tesz az osztályozó konferencián.
- Aktívan tevékenykedik az osztályfőnöki munkaközösségben, bemutató órát tart, felméréseket és elemzést végez.
- Ellenőrzi az érdemjegyek beírását és a szülői aláírást az ellenőrző könyvben, regisztráltatja és összesíti a tanulók hiányzásait; figyelemmel kíséri az igazolásokat, a mulasztások valós okait.
- Vezeti az osztálynapló haladási részét, elvégzi az osztályfőnöki adminisztrációs teendőket, felel az osztálynapló és a törzslapok, más nyilvántartások szabályszerű és naprakész vezetéséért, statisztikai adatokat szolgáltat.

Feladatköri kapcsolatok:

- Kiegyensúlyozott kapcsolatot tart azoknak az intézményeknek, szervezeteknek, és hatóságoknak az alkalmazottaival, képviselőivel, akiknek együttműködése szükséges feladatainak ellátásához. f) Jogkör, hatáskör
- Ismerve a megbízatására vonatkozó törvényeket, rendeleteket és igazgatói utasításokat, - gyakorolja a jogszabályokban biztosított jogokat. Megilleti a jog, hogy osztályában ő tanítsa szaktárgyait, és – a vezető helyettes tudtával – nevelői osztályértekezletet hívjon össze az ott tanító pedagógusok kötelező megjelenésével.
- Hatásköre áthúzódik teljes tevékenységi körére. Köteles az igazgató (helyettes) figyelmét felhívni az előírásoktól eltérő munkavégzésre, magatartásra és állapotokra.

Felelősségi kör:

Felelőssége kiterjed teljes megbízatására és egész pedagógiai tevékenységére. Aktivitásától, példaadásától és igényességétől nagymértékben függ az osztályközösség tanulmányi eredményessége, a tanulók neveltsége.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje:

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység:

A nevelés folyamatában bekövetkező sikertelenség a legkülönbözőbb okok véletlenszerű egyidejű összetalálkozására vezethető vissza.

Minden olyan momentum, amely megrendíti a gyermeket akár a szülő, akár a nevelő szeretetében, a személye iránt érzett bizalmában és becsülésében, megakasztja és hibás vágányra tereli a gyermek egészséges testi-lelki fejlődését.

A magatartási és tanulási zavarok nem választhatók el élesen egymástól. Ha a tanuló nem tud megfelelni az otthoni vagy az iskolai magatartási, tanulmányi követelményeknek, az előbb-utóbb kudarchoz vezet, mely megrendíti a személyiség önmagába vetett hitét, félelem alakul ki benne, túlzottan óvatossá válik, igyekszik kerülni a kockázatot, s mindez csökkenti a teljesítményét.

A kudarc szerves része a szocializációs folyamatnak. Sokféle okból következhet be és igen sokféleképpen nyilvánul meg. Évről-évre növekszik az ép intellektusú, de beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, illetve nem autista más fogyatékosok száma, akiknek fokozott és többirányú pedagógiai segítségre, iránymutatásra van szükségük.

Célok:

A tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő tanulók egyenértékűként való beolvasztása az iskolai közösségbe - a megkülönböztetés minden negatív hatásától mentesen.

A speciális és többirányú pedagógiai fejlesztőmunka következményeként a hátrányok, zavarok fokozatos csökkentése: a felzárkóztatás.

A felső tagozatban - a normál osztályban - folytatható eredményes tanulmányi munka megalapozása.

Fokozatos együttműködés kiépítése a szülőkkel, a Nevelési Tanácsadó szakembereivel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus), s e tudományág minden fejlesztő módszerének felkutatása, felhasználása, a pedagógus továbbképzések ez irányú támogatása.

Feladatok:

E sokirányú fejlesztő pedagógiai munkához tapasztalt, a gyermekek problémái iránt fogékony tanítók kiválasztása.

Az iskolavezetés és az osztályban tanítók kiemelt feladata a nevelési együttműködés és napi kapcsolat kiépítése a Nevelési Tanácsadó munkatársaival, az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssével, a tantestület minden tagjával a hátrányok leküzdése érdekében. Fontos a szülőkkel kiépített folyamatos, hatékony kapcsolattartás, a családlátogatás.

A fejlesztés-fejlődés rendszeres mérése a Nevelési Tanácsadó szakembereinek irányításával.

A Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján más iskola keresése azoknak a gyermekeknek a számára, akiknek a fejlesztése az iskola fejlesztő programjával sem oldható meg.

A feladat elsősorban a megelőzés, illetve a már kialakult problémák megoldása. A beilleszkedés és a már kialakult probléma szempontjából több területen más-más feladataink vannak.

Nagyon fontosnak tartjuk a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat.

Iskolánk feladata:

- A tanuló személyiségének és környezetének megismerése, a problémák gyökerének feltárása.
- A fejlesztő módszerek megbeszélése, egyeztetése a családdal.
- A megfelelő beilleszkedés hatékony segítése.
- A szülők segítése a családi, a nevelési konfliktusok megoldásában.

Ennek érdekében fejleszteni szükséges a gyermek önismeretét, önbizalmát, együttműködési, kapcsolatépítési képességét, szerepelni tudását, konfliktuskezelői képességét. A fejlesztés színterei az iskolai, az osztályközösségi, a hitéleti programok. Az elérendő cél a tanulók felelősségtudatának, önfegyelmének, kezdeményezőkészségének, csoportmunkára való alkalmasságának kialakítása.

Megelőzés szempontjából:

A gyermeknevelésben érintett felnőttek kapcsolatában:

- A szülők és a tanító kölcsönös bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatának kiépítése.

(Családlátogatás, fogadó órák, közösségi rendezvényekben aktív szülői részvétel.)

A gyermekközösségen belül:

- Az osztályközösség kialakításakor a következő értékek előtérbe helyezése, gyakoroltatása: figyelmesség segítőkészség türelem megértés

Már kialakult probléma esetén:

A gyermeknevelésben érintett felnőttek kapcsolatában:

- A szülők, a pedagógus és egyéb szakemberek közötti rendszeres, őszinte kommunikáció a közös cél elérése érdekében. Egymás munkáját segítő és erősítő kapcsolat kialakítása.

A gyermekközösségen belül:

- A gyermek pozitív megnyilvánulásainak azonnali dicsérete, elismerése, kiemelése.
- A problémás gyerek is tehetséges valamiben, érdeklődik valamilyen műveltségi terület iránt. Ezt kell megtalálni, ebben a tevékenységében kell megerősíteni, a főlegesen energiáit ebbe az irányba kell fordítani.
- Fejlesztő pedagógus alkalmazása, az iskola tanítóinak ez irányú továbbképzéseinek támogatása.
- Logopédus, pszichológus (tanulásban akadályozott tanuló integrálása esetén gyógypedagógus) alkalmazása.
- Sajnos a társadalomban lezajló változások átalakítják a megszokott értékrendet, próbára teszik a felnőttek alkalmazkodási képességét. A sok feszültség, bizonytalanság leginkább a családok életében csapódik le, a gyermek sínyli meg a legjobban ezeket a változásokat.
- Egyre több a csonka család, a munkanélküli szülő, akik nem tudják ellátni a család alapvető feladatait.
- Ezen sérült gyerekek közül egyre többen küzdenek beilleszkedési, magatartási nehézségekkel.
- Ezen problémák kezelésére szoros kapcsolatot kell kiépíteni a Nevelési Tanácsadóval, a gyermekvédelmi szakemberekkel, a hitoktatókkal, a lelki vezetővel és legfőképpen a szülőkkel. (Szorgalmazzuk a problémás gyerekeknél a családlátogatást.)
- Nagyon fontos a személyes kapcsolattartás, a hiteles őszinte kommunikáció minden érintettel.

- Az iskola meg kell, hogy adjon minden segítséget az egyéni tanulmányi munkában, a napi testi-lelki problémák megoldásában.
- Tudatosítani kell az érintett tanulókkal, hogy csak az ő aktív hozzáállással oldhatjuk meg a felmerülő problémát/problémákat.
- Vezessük rá, hogy a konfliktushelyzeteket ismerje fel, tudja kezelni, törekedjen erőszakmentes megoldásra.
- Juttassuk el oda, hogy a közösségi és egyéni értékrendet képes legyen összehangolni, tudja meghatározni és azokat megtartani.
- Fokozott szerep hárul az osztályfőnökre, lelki vezetőre, gyermekvédelmi megbízottra, akik csak a családdal együtt tudnak igazán eredményt elérni.

A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenységek:

A tehetséges fiatalok gondozása Istentől ránk szabott feladat. Ezért kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése. Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről. E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

Iskolánkban minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget és a segítséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Feladatunk, hogy ezeket a képességeket felismerjük és fejlesszük.

A tehetséggondozás feladata, hogy a kiemelkedő képességű diákok is megfelelő terhelést kapjanak. Ezt a differenciált órai munka, a különböző szakkörök, iskolai, területi és országos versenyekre való felkészülés, levelezős versenyekre való benevezés, a tanárral való rendszeres beszélgetés, plusz feladatok kiadása, kiselőadások, gyűjtőmunka, sportegyesületbe való ajánlás szolgálja.

A tehetséges tanulók oktatása során elkerülhetetlen a tanórákon való differenciálás módszerét alkalmazni. Tanórákon kívül különböző szakkörökön, önképzőkörökön, rekreáción is biztosítjuk a tehetséges tanulók kiemelt szintű foglalkoztatását. Iskolánkban hagyomány az alsó tagozaton évfolyamonként és műveltségi területenként éves tanulmányi verseny megrendezése, amelyen szintén kitűnhetnek és megerősítést kaphatnak a kiemelkedő képességű tanulók.

Biztosítjuk a tehetséges tanulók versenyekre való egyéni felkészítését.

A tehetségfejlesztés lehetőségei iskolánkban:

- Emelt szintű tantárgy tanítása
- Differenciált tanórai munka
- Tehetséggondozó szakkörök
- Felkészítés versenyekre
- Felkészítés középiskolai tanulmányokra
- Személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése
- Kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről.

A tehetséges tanulók oktatása során elkerülhetetlen a differenciálás módszerének alkalmazása. A tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon túl (szakkör, önképzőkör, kiscsoport, stb.) biztosítjuk a tehetséges tanulók versenyeztetését, versenyekre történő egyéni felkészítését.

A hagyományokhoz híven mind a sport, mind a kulturális, művészeti és tanulmányi versenyekre fokozott figyelemmel kell felkészíteni a tehetséges tanulókat. Kiemelt figyelmet kell fordítani a szociális hátrányokkal induló tanulókra, nehogy családi hátterük nehézségei miatt elkallódjanak.

Tehetség:

Egy-egy speciális tevékenység elvégzéséhez szükséges képességek halmozódása és az átlagosnál minőségileg magasabb foka, kreativitás, a feladat iránti elkötelezettség (szorgalom) együttes megnyilvánulása.

A kreativitás, a képesség, a tehetség fogalmak közös jellemzője a teljesítményképes tudás. Tanulóinkat arra kell felkészíteni, hogy használható tudás birtokában kreatív felnőtté váljanak.

A siker azon múlik, hogy biztosítjuk-e azokat a programokat, szervezeti formákat, amelyek keretében fel tudjuk ismerni, és tudatosan irányítani tudjuk a gyermekeinkben rejlő értékek kibontakozását.

Feladataink:

- Pedagógusok továbbképzése, módszertani ismereteik bővítése, speciális pedagógiai képességek megszerzése.
- A tanulók adottságainak, képességeinek felderítése, a tehetség felismerése és azonosítása. alapján (személyiségről, tevékenységről, produktumról) tárjuk fel.

- Az intellektuális képességek fejlesztése, készség a kreatív önálló ismeretszerző képesség kibontakoztatására.
- Személyiségfejlesztés során a pozitív énkép erősítése.
- Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek, attitűdök kialakítása.
- Részvétel biztosítása a városi tehetséggondozó szakkörök munkájában.
- Differenciált fejlesztés tanórán és tanórán kívül az egyéni képességekhez mérten.

A tehetség megnyilvánulásának lehetőségei:

- Tanulmányi versenyek (iskolai, városi, megyei, országos)
- Ünnepek, gálaestek
- Hangversenyek
- Előadó művészeti versenyek (vers- és prózamondó)
- Képzőművészeti és technika bemutatók, kiállítások, rajzpályázatok fordított - napi rendezvények
- Sportversenyek
- Színházban, színdarabokban való szereplések
- A tehetségfejlesztés munkafázisai
- Megfigyelés, kiválasztás
- Képzés, differenciált fejlesztés a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon
- Versenyeztetés, szerepeltetés
- Folyamatos értékelés
- Pozitív motiváció, útmutatás a jövőre

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program:

A tanórák keretében a lemaradó tanulók differenciált foglalkoztatása, feladataik gondos megválasztása kiemelt szempont minden tanítónak, tanárnak.

Azok a diákok, akik testileg-lelkileg normálisan fejlődő társaikhoz képest eltérést mutatnak; többségükben olyan szociális közegből kerülnek iskolánkba, ahol nem biztosított az egészséges pszichés fejlődés. A tanulási kudarcokkal küzdő gyerekeknél általában tanulási zavarok jelennek meg.

Az olvasás, írás, matematika elsajátítását az iskolai tanulás során alapvetően nehezítik a részképesség zavarok. A tanulási zavarok korrekciója komplex, átfogó program.

Iskolánkban a gyerekek részére differenciált módszerekkel fejlesztő foglalkozásokat szervezünk, fejlesztő pedagógus (gyógypedagógus) irányításával, a gyermek saját értelmi szintjére való felzárkóztatás céljából. Pótoljuk teljesítménybeli lemaradásait, sikerélményt biztosítva.

A munka alapelve az osztálytanítók munkájának segítése a gyermek képességeihez, szükségleteihez való alkalmazkodás. Olyan tevékenységekkel, amelyek a hagyományos szervezeti keretek között nehezen megvalósíthatók.

A fejlesztő pedagógus a tanórával párhuzamosan egyéni vagy kiscsoportos (2-3 fő) foglalkozásokat tart. Ezek a foglalkozások nem azonosak a korrepetálásokkal, de egyenértékűek a tanítási órákkal.

Olyan alapkészségek fejlesztését végzi, amelyek a gyermekek iskolai teljesítményét javítják.

A hagyományos alternatív pedagógiai fejlesztő eljárások a gyermek személyiségéhez alkalmazkodva.

Célunk, hogy a gyermekek, akik valamilyen tanulási nehézséggel küzdenek, minél hamarabb megsegítést kapjanak. Ennek érdekében, minden első osztályos tanulót szeptember 2-3. hetében vizsgálóeljárások segítségével szűrjük. Erre a Difer mérőeszköz csomagot alkalmazzuk, az Oktatási Hivatal előírásai alapján. https://www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/difer/difer_leiras

Vizsgálóeljárások:

A mérések eredményei alapján a gyerekekkel fejlesztő foglalkozások keretein belül a fejlesztő pedagógus foglalkozik. Egyéni képességeiket, haladásukat figyelembe véve, dokumentálva. Szükség esetén logopédus, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, valamint Tanulási Képességet Vizsgáló

Rehabilitációs Bizottság szakvéleményét kérjük munkánk eredményes végzése érdekében.

Fejlesztésüket, értékelésüket a szakvéleményben foglaltak alapján látjuk el.

Megteremtjük az SNI tanulók inkluzív nevelésének-oktatásának feltételeit a fogyatékosság típusának megfelelően.

A fejlesztés főbb területei:

- Mozgásfejlesztés: nagymozgások, finommozgások
- Testséma fejlesztés
- Téri tájékozódás fejlesztése
- Percepció fejlesztése: vizuális, auditív, idő, verbális, taktilis, emlékezet, figyelem, gondolkodás
- A játék, mint fejlesztőeszköz

Sajátos nevelésű gyermek, tanuló:

- Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:
- Pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia)
- Minden sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.

A tanuló mentesítésének, értékelésének lehetőségei, feltétele:

Személyi, tárgyi feltételek biztosítása (megfelelő szakember, fejlesztő könyvek, dokumentáció). A tanuló mentesíthető egyes tantárgyakból, tananyag részekből, az értékelés és minősítés alól. Amennyiben a tanulót mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskolának egyéni foglalkozás keretében kell segítséget nyújtani a felzárkóztatáshoz. Az egyéni foglalkozást a tanulóra igazított fejlesztési terv alapján kell végezni, amelynek alapjául a szakértői vélemény szolgál. Az egyéni foglalkozáshoz a szükséges időkeretet a közoktatási törvény biztosítja. Az egyéni foglalkozás tanórai foglalkozásnak minősül. Tanórákon kívül egyéni foglalkozás, korrepetálás keretében kell a hiányos területeken fejleszteni, felzárkóztatni a lemaradókat; a tehetséget pedig gondozni. Az egyre csökkenő korrepetálások száma, és az egyre magasabb létszámú tanulási gonddal küzdő tanuló miatt biztosítunk egyéni felzárkóztatást is. Családon belül a szülőt felkészítjük arra, hogy a tanítóval való közös megbeszélés alapján ő is segíteni tudja gyermeke fejlődését, adott esetben otthoni gyakorlással. A kudarc kivizsgálása is fontos szempont. Ebben meghatározó a szülő és a pedagógus együttműködése a megfelelő szakember bevonásával együtt. A szükséges vizsgálatok elvégzéséhez való szülői beleegyezés hiányában a pedagógus nem tud további lépéseket tenni a gyermek fejlesztése érdekében.

Iskolánkban fejlesztőpedagógus segíti a tanítók, tanárok munkáját.

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős –a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet. Kiváltképpen megkülönböztetett

törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel. A felzárkóztatás egy komplex, nagy körülmények, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Feladatok:

- a kudarc okainak felderítése a legfontosabb kiindulás (nem megfelelő otthoni körülmények, képességek alacsony szintje, motiváció hiánya) tapasztalatok összegzése, hasznosítása,
- fejlesztendő területek meghatározása a tanulás tanítása: jó tanulási szokások, technikák elsajátíttatása felzárkóztató programok készítése, szervezése,
- a lemaradó tanulók számára egyéni segítségnyújtás a hiányosságok pótlására

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt.

E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a korrepetálás.

A pszichésen iskolaérett gyermekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja.

A felzárkóztató programok elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése.

Az 5-8. évfolyamon tanulószobai foglalkozásokat tartunk.

Korrepetálás, illetve tovább tanulóknak előkészítő foglalkozás szaktanárok közreműködésével.

Lehetőség szerint differenciált foglalkozás megvalósítása a tanórákon.

Csoportbontás bizonyos tanórákon.

Pedagógusok munkáját segítő továbbképzéseken való részvétel.

Iskolánkban fejlesztő és gyógypedagógus szakember is segíti a felzárkóztatást.

Motiválás arra, hogy a gyermek tanulósobai vagy napközis ellátásban részesüljön

Elsősorban az osztályfőnökök feladata, hogy megismerjék osztályuk tanulóinak szociális körülményeit, s ennek alapján személyes kapcsolatfelvétel útján győzzék meg a szülőket az iskola által szervezett tevékenységformák fontosságáról és hasznosságáról. A napköziben vagy a

tanulósobán eltöltött időnek mérhető változást kell előidéznie a gyermekek neveltségében, viselkedésében és tanulmányi eredményében.

Kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézményekkel:

A gyermekeink érdekében iskolánk folyamatos munkakapcsolatot épít ki a:

- Városi Gyermejjóléti Szolgálattal,
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal,
- Önkormányzat Gyámügyi Osztályával,
- Családsegítő Szolgálattal,
- Rendőrség Ifjúság- és Gyermekevédelmi Csoportjával,
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központtal.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje:

A tanulók, a tanulóközösségek és a diákkörök a tanulók érdekeinek képviseletére diákönkormányzatot hoznak létre. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A nevelőtestület véleményezi a működésükhöz szükséges anyagi eszközök felhasználását. Az évi rendes diákközségi ülésen a diákönkormányzat és az iskola képviselője beszámol az előző diákközségi ülés óta eltelt időszak munkájáról, különös tekintettel a gyermeki jogok helyzetéről és érvényesüléséről az iskolai házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól. A tanulókat a diákönkormányzatot segítő tanár képviseli a nevelőtestületi értekezleten, és az őket érintő kérdésekben az iskolavezetés értekezletein.

1. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt saját működéséről, a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, hatáskörei gyakorlásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, amennyiben az intézményben működik, a nevelési-oktatási intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.
2. A diákönkormányzat SZMSZ-ét a választó tanulóközösség fogadja el, és a nevelőtestület hagyja jóvá. Az SZMSZ jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő

vagy ellentétes az iskola SZMSZ-ével, házirendjével. Az SZMSZ jóváhagyásáról a nevelőtestületnek a jóváhagyásra történő beterjesztést követő harminc napon belül nyilatkoznia kell. Az SZMSZ-t vagy annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha a nevelőtestület harminc napon belül nem nyilatkozik.

3. A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.
4. Az iskolai diákönkormányzat véleményét az Nkt. 48. § (4) bekezdésben meghatározottakon túl a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál, a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához, a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez, az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához, az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához, a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához, az intézményi SZMSZ-ben meghatározott ügyekben ki kell kérni.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - a tárgyalás hatánapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja az iskola helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza az iskola működését.

A diákközségülés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint. A diákközségülés napirendi pontjait a községülés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni. A diákönkormányzatok jogosultak szövetséget létesíteni, továbbá ilyenhez csatlakozni. A szövetség az iskolában a diákönkormányzat jogait nem gyakorolhatja.

A tanulók véleménynyilvánításának rendje és formái:

- DÖK-gyűléseken
- osztályfőnöki órákon
- az évi DÖK községüléseken (résztevői: az iskola vezetősége, osztályonként 3-5 fő, a község által választott diák, 5-8. osztályig).

A DÖK és az iskola közötti kapcsolattartás formái:

- DÖK tanácsának gyűlése- alkalmanként az igazgató, vagy helyettesének meghívása,

- DÖK vezető beszámolója az igazgatónak.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái:

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése. Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Iskolánk együttműködési formái:

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközségi ülésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkel.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.
- A templomi szertartásokat és egyéb rendezvényeket igyekszünk úgy megszervezni, hogy abban minél nagyobb mértékben bekapcsolódjanak a tanárok, diákok és szülei, s hagyományainkhoz híven minél nagyobb szerepet kaphasson a közös ének és a közös imádság.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Családlátogatás- Az intézményeinkbe belépő óvodás gyermekekhez és első osztályos tanulókhöz a lelki igazgató vagy óvodalelkész ellátogat.
- Szülői értekezlet – Félévente egy alkalom

- Fogadóóra – Félévente egy alkalom
- Nyílt tanítási nap
- Írásbeli tájékoztató
- Szakkörök indítása
- Előadások szervezése Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás
- Közös lelki nap
- Közös zárandoklatok
- Paróchiákkal - Plébániával közös programok

A szülők részéről elvárhatjuk:

- Aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- Ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz,
- Őszinte véleménynyilvánítást,
- Együttműködő magatartást,
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- Érdeklődő, segítő hozzáállást,
- Szponzori segítségnyújtást.

A szülői ház és az iskola együttműködésének tovább fejlesztési lehetőségei:

- Közös rendezvények (pl.: karácsonyi ünnepség, farsangi bál, stb.) szervezése a szülők és pedagógusok részvételével.
- Osztály-család közös hétvége.

A szülők jogai és kötelességei:

- Az osztályélet szervezésének aktív irányítása.
- Korrekt véleménynyilvánítás az iskolában folyó munkáról.
- Szabad iskolaválasztás.
- A Szülői Munkaközösség tagjainak megválasztása.
- Tisztségvállalás a Szülői Munkaközösségben.
- A Szülői Munkaközösség tevékenységének véleményezése.
- Véleménynyilvánítás a tanulókat érintő szociális és egészségügyi kérdésekben.

- A szülőnek joga van részt venni azokon az eseményeken, melyek alkalmával gyermeke nyilvános iskolai kitüntetést kap, vagy fegyelmi ügyének tárgyalására kerül sor.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek:

- Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen "a keresztény hit is egy közösség ölén születik és növekszik." (Kat. Isk.53.) Így a gyermekek egy egyházi közösségből kerülnek be az iskola közösségébe, és az iskola elvégzése után oda kerülnek vissza. Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata.
- Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását.
- Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái a szülői értekezletek, szülői fórumok, szülői levelek, szülői lelki napok, ahol egy-egy témát a nevelők és a szülők közösen megvitathatnak és természetesen a személyes beszélgetés. Az iskola elvárja, hogy a szülők ezeken aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályzata:

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet, ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.

A 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 24. pont 64.§-a szerint: „A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló

és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.”

A 34/2011. (VI.24.) NEFMI rendelet 20. § alapján a nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a 20 tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett a (3) bekezdésben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Vizsgakövetelmények tantárgyanként, évfolyamonként:

Alsó tagozaton:

Magyar nyelv és irodalom:

írásbeli és szóbeli vizsga

1. évfolyam

- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a hallott szöveg tartalmát;
- érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;
- testséma-tudatossága (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok) kialakult
- szavakat hangokra, szótagokra bont;
- hangokból, szótagokból szavakat épít;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- a hallott vagy olvasott szöveg tartalmát fel tudja idézni
- segítséggel, majd önállóan szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát
- az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat ismer
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást
- megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 3-4 mondatos szöveget alkot

- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre
- törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint az időtartamukat;
- a mondatkezdő nagybetűt jelöli, alkalmazza a tanult mondatvégi írásjeleket
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján

2. évfolyam

- kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál;
- megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál;
- a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza;
- részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;
- használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérdés, megszólítás, kérdezés,
- élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.
- figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd ritmusára, hangsúlyára, tempójára, a beszédhelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra;
- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (mondókák, kiszámolók, nyelvtörők, versek, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- bekapcsolódik párbeszédbe, dramatikus helyzetgyakorlatok, szituációs játékok megalkotásába.
- megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát
- a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért.
- észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget, és azokra válaszokat fogalmaz meg;
- biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét;
- képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ;
- a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását, részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;
- képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására;
- alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat;
- megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük;
- saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét;
- az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre;
- törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására;
- a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja;
- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatot.

3- 4. évfolyam

Témakör: Beszéd és kommunikáció

- beszédleghéze és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra

- a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja;
- részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében;
- képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédnek, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.

Témakör: Mesék, történetek

- megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából.
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;
- részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Témakör: Mondák, regék

- megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;

- részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz;
- megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.

Témakör: Versek, népköltészeti alkotások

- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);
- önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet;
- szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.

Témakör: Helyem a világban

- felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.
- digitális forrásokat is használ;
- törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;
- élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről;
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete;

- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet;
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól;
- gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit;
- ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát;
- különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen;
- felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- feladatvégzés során társaival együttműködik.

Témakör: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek

- megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában;
- ismeri a keresztény/keresztén ünnepeköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés);
- megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét;
- részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;
- részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában;
- megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében;
- megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását;
- jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;
- ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.

Témakör: Növények, állatok, emberek, találmányok

- a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja;
- röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;
- kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot,
- önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;
- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt.
- megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat;
- néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat

Témakör: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok

- ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően
- választott irodalmi alkotást ismer meg;
- részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására;
- élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével;
- olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket;
- megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét;
- részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában;
- különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között;
- a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását;
- az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti;
- megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről;
- képzeletét a megértés érdekében mozgósítja;
- megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét;
- mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat;

- részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet;
- önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát
- megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.

Nyelvtan, helyesírás és szövegalkotás

Témakör: A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás

- biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is;
- életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ;
- megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat;
- különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között;
- a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.

Témakör: A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök

- felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést;
- azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;
- megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;
- tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot.

Témakör: A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg elektronikus levél)

- a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket;
- szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.

Témakör: Szótó és toldalék, szóelemzés

- szavakat hangokra és szótagokra bont;
- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;
- önállóan felismeri és elkülöníti az egytövé ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.

Témakör: Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok

- felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást;
- megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat;
- különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.

Témakör: Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat
- megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát
- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja;
- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.
- a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja;
- a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.

Témakör: Tulajdonságokat kifejező szavak

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;
- ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.

Témakör: Mennyiségeket kifejező szavak

- felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;

Témakör: Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben

- hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;
- a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően

leírja;

- kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat;
- megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket;
- helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit;
- felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.

Magyar nyelv és irodalom

4. évfolyam

Magyar nyelvtan

- A szavak szófajának megnevezése a tanult szófajok esetében. Az egyalakú szótövek, a tanult toldalékok felismerése, a szavak toldalékos alakjának helyesírása.
- Az igealakok felismerése, az igekötős igék helyesírása ismert szavak esetében.
- A tulajdonnevek fajtáinak helyesírása, a földrajzi név, intézménynév, címek, márkanevek, díjak nevének esetében a begyakorolt szavak helyesírása.
- A főnevek tárgyragjának, a többes szám jelének felismerése.
- A melléknév, a számnév helyes írásmódja.
- A hibák javítása tanítói segítséggel, önellenőrzéssel.
- Esztétikus, rendezett egyéni írás. Mondatok helyes leírása. A mondatfajták felismerése, megnevezése, helyes leírása.

A tanuló képes legyen:

- az ábécérend ismeretére; készség szinten megkövetelhető tevékenységekre: – a magán- és mássalhangzók időtartamának jelölésére a begyakorolt esetekben;
- a j hang betűjelének helyes megválasztására, a toldalékokban való jelölésére;
- a mondat és a tulajdonnevek tanult eseteinek nagybetűs kezdésére;
- a mondatfajták megnevezése konkrét esetekben, záró írásjelük helyes megválasztása;
- a szöveg mondatokra tagolására; a mondatkezdés- és zárás helyes jelölésével;
- szavak elválasztására egyszerűbb esetben jártasság szintjén (kivéve az összetett szókat és a tulajdonnevek nehezebb eseteit);

- szavak csoportosítása a tanult szófajok szerint;
- a múlt idő jelének helyes használata;
- az igekötő és az ige leírása, a melléknév, a számnév fokozott alakjának helyes írásmódjának alkalmazására; – a keltezés egyszerű alakjának írására;
- a hangkapcsolati törvények helyes jelölésére szóelemzés segítségével.

Magyar irodalom:

- Előzetes felkészülés után ismert tartalmú szöveg pontos, folyamatos, értelmező felolvasása, a szövegfonetikai eszközök használata. 15-20 soros szöveg önálló olvasása, a szövegértés igazolása feladatok önálló megoldásával: válaszadás, lényegkiemelés, jegyzet készítése.
- Folyékony, olvasástechnikával rendelkezik a hangos és a néma olvasás területén is. Önálló szövegfeldolgozás a tanultak alapján feladatok megoldásával.
- Az állatmesékben felismeri a mesére jellemző fordulatokat, szókapcsolatokat, mesejellemzőket. Ismeri a népmesék keletkezését, fajtáit, szerkezetét.
- Megnevezi olvasmányai szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket. Azonosítja a történet idejét és helyszínét; a cselekmény kezdő- és végpontját, a cselekményelemek sorrendjét. Felismeri a történetben a problémát és a megoldását.
- Megnevezi az olvasmány szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait, magyarázza cselekedeteiket. -Ismeri a különbséget és a hasonlóságot a népmese és a műmese között. Tisztában van a következő verstani alapfogalmakkal: rím, ritmus, verssor, versszak.
- Az egyszerű szerkezetű mesék, elbeszélések tartalmát időrendben, több összefüggő mondatból mondja el. Vázlatírás segítségével.
- Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben (ritmus, rím, refrén, hasonlatok). Jellegzetes irodalmi témák, motívumok (pl. család, gyermek, természet) felfedezése olvasmányokban. A művek szerkezeti jellemzőinek megfigyelése, a tér-idő változásainak felismerése.
- Tisztában van a monda és a legenda fogalmával. Ismeri történelmünk és kultúránk néhány kiemelkedő alakját, azok néhány fontos jellemzőjét. Szöveghűen felidéz a következő szépirodalmi műveket, illetve azok részleteit: részletek Kölcsey Ferenc: Hymnus; Vörösmarty Mihály: Szózat című művéből.
- Ismer kiemelkedő magyar tudósokat, feltalálókat, művészeket, sportolókat.

- Magyar költők és írók nevéhez a megfelelő művek kapcsolása, alkotásaik címének felelevenítése.
- Adott témáknak megfelelő könyvek megkeresése, használata a könyvtárban.

A tanuló képes legyen:

- Érthető, folyamatos beszéd használata a mindennapi kommunikációban.
- Az udvarias beszédfordulatok megléte a mindennapi beszédhelyzetekben.
- A mondanivaló értelmes, lényegre törő megfogalmazása szóban.
- Előzetes felkészülés után: szöveghű, folyamatos, a tartalmat kifejező felolvasásra;
- Olvasmányok tartalmának elmondására néhány összefüggő, értelmes mondattal;
- A témával kapcsolatos kérdések, válaszok megfogalmazására;
- A szövegértés bizonyítására egyszerű feladatok megoldásával;
- Ismert feladattípusok utasításának önálló megértésére, elvégzésére;
- Egy-másfél oldal terjedelmű, az életkornak megfelelő szöveg önálló (néma) olvasására, a szövegértés bizonyítására egyszerű feladatok megoldásával;
- Legnagyobb költőink, íróink nevének és a tőlük olvasott művek címének, témájának megjegyzésére.

Fogalmazás:

- Adott vagy választott témáról nyolc-tíz mondatos fogalmazást készít a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.
- Közös előkészítés után nyolc-tíz összefüggő mondat terjedelmű írásbeli fogalmazás készítésére a megadott témáról;
- Elbeszélés, leírás vagy levél írására;
- A szövegműfajnak és a témának megfelelő szókincs használatára

Matematika:

1. évfolyam

Írásbeli és szóbeli vizsga

- Gondolkodási és megismerési módszerek
- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.

- Állítások igazságtartalmának eldöntése.
- Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással. Számtan, algebra
- Számok írása, olvasása (20-as számkör).
- Római számok írása, olvasása (I, V, X)
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása. A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén
- Matematikai jelek: +, -, =, ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, bontás, pótlás.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása. Összefüggések, függvények, sorozatok
- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése. Geometria
- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: dm, m, dl, l, kg, óra, nap, hét, hónap, év. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.
- Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni. Valószínűség, statisztika
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.

2. évfolyam

A tanuló legyen képes:

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanennyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (100-as számkör).
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.
- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen.
- Számszomszédok értéke, meghatározása.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyiérték szerint.
- Matematikai jelek: +, -, •, :, =, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- Szorzótábla ismerete a száz-as számkörben.
- A műveletek sorrendjének ismerete.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése.
- A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
- Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Mennyiségek közötti összefüggések felismerése.

- Mérőeszközök használata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

3. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek:

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számтан, algebra:

- Számok írása, olvasása 1000-es számkörben. Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet).
- Törtek a mindennapi életben
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás ezres számkörben százasokra végződő számokkal.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben. Számolási algoritmus ismerete és alkalmazása nagyobb számokkal (nagyegyszeregy).

- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, osztható, maradék fogalmának ismerete.

Összefüggések, függvények, sorozatok:

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria:

- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A szög fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításuk hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel

Valószínűség, statisztika:

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

4. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok:

Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése. Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése. Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint.

Számelmélet, algebra:

Számok írása, olvasása, helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es számkörben. Fejben számolás 10 000-ig nullákra végződő egyszerű esetekben. Összeg, különbség, szorzat, hányados, többszörös, osztó és maradék fogalmának ismerete. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása. Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egy- és kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban. Műveletek ellenőrzése. Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata. Negatív számok és törtek a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).

Függvények, az analízis elemei:

Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése. A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása. Grafikonok adatainak leolvasása.

Geometria:

A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között. A test és a síkidom közötti különbség megértése. Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői. Gömb felismerése. Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása. Négyzet, téglalap kerülete.

Statisztika, valószínűség:

Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete. Néhány szám számtani közepének értelmezése, az „átlag” fogalmának ismerete.

Digitális kultúra

3-4. évfolyam

szóbeli és gyakorlati vizsga

A digitális világ körülöttünk

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- közvetlen otthoni vagy iskolai környezetéből megnevez néhány informatikai eszközt, felsorolja fontosabb jellemzőit;
- önállóan vagy tanítói segítséggel választ más tantárgyak tanulásának támogatásához applikációkat, digitális tananyagot, oktatójátékot, képességfejlesztő digitális alkalmazást;
- kezdetben tanítói segítséggel, majd önállóan használ néhány, életkorának megfelelő alkalmazást, elsősorban információgyűjtés, gyakorlás, egyéni érdeklődésének kielégítése céljából.
- ismer néhány, kisiskolások részére készített portált, információforrást, digitálistananyag-lelőhelyet.

A digitális eszközök használata

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megfogalmazza, néhány példával alátámasztja, hogyan könnyíti meg a felhasználó munkáját az adott eszköz alkalmazása;
- a feladathoz, problémához digitális eszközt, illetve alkalmazást, applikációt, felhasználói felületet választ; felsorol néhány érvet választásával kapcsolatosan;
- egyszerű feladatokat old meg informatikai eszközökkel. Esetenként tanítói segítséggel összetett funkciókat is alkalmaz;
- közvetlen tapasztalatokat szerez a digitális eszközök használatával kapcsolatban.

Alkotás digitális eszközökkel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- grafikai alkalmazással egyszerű, közvetlenül hasznosuló rajzot, grafikát, dokumentumot hoz létre;
- adott szempontok alapján megfigyel néhány, grafikai alkalmazással készített produktumot, személyes véleményét megfogalmazza;
- egy rajzos dokumentumot adott szempontok alapján értékel, módosít;
- egyszerű prezentációt, ábrát, egyéb segédletet készít.

Információszerzés az e-Világban

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- információt keres az interneten más tantárgyak tanulása során, és felhasználja azt.
- állításokat fogalmaz meg grafikonokról, infografikákról, táblázatokról; a kapott információkat felhasználja napi tevékenysége során;

- információkat keres, a talált adatokat felhasználja digitális produktumok létrehozására;
- kiválasztja a számára releváns információt, felismeri a hamis információt;
- képes feladat, probléma megoldásához megfelelő applikáció, digitális tananyag, oktatójáték, képességfejlesztő digitális alkalmazás kiválasztására.

Hittan:

szóbeli vizsga

1.osztály

Egyházunk legnagyobb ünnepeit tudja megnevezni, azok lényegét ismerje, tudja megfogalmazni. Görögkatolikus köszöntéseinket ismerje és alkalmazza. Miatyánk elsajátítása. Legyen tisztában a templomi viselkedés normáival. A teremtettség fogalmának ismerete.

2.osztály

A Mennyei Király, a Miatyánk, étkezés előtti és utáni imádságok pontos tudása és felmondása. Ismerjen egy rövid esti és reggeli imát. Ismerje a Tízparancsot, a két Főparancsot. A Nagyhét eseményeinek felsorolása, a böjt és a lemondás lényegének megértése.

3.évfolyam

Ismernie kell Jézus Krisztus életét, életének jelentősebb helyszíneit, legfontosabb tanításait, a bűnbánat szentségével és az Eucharisziával kapcsolatos tudnivalókat. Szűz Mária, a szentek, az angyalok és az ő tiszteletük ismerete. Keresztelő Szent János és Szűz Mária életének ismerete. Szentháromság, Egyház, bűn és bűnbocsánat jelentésének megértése.

4.évfolyam

A Szent Liturgia 3 fő részének ismerete. A papi ruházat elemeinek képről való felismerése, görögkatolikus liturgia fő mozzanatainak felismerése. A tananyag részét képezik még az egyházi év ünnepei és ünnepkörei: az Úr ünnepei, az Istenszülő és a szentek főbb ünnepeinek ismerete. Liturgia szokásos részeibe képes legyen énekével bekapcsolódni. Legyen képes a templom és berendezési tárgyainak felsorolására.

Környezetismeret:

szóbeli vizsga

3. évfolyam

- legyen képes azonosítani az anyagok halmazállapotát, megnevezni és összehasonlítani azok alapvető jellemzőit;
- tudja felismerni, megnevezni és megfigyelni egy konkrét növény választott részeit, algoritmus alapján a részek tulajdonságait. Fogalmazza meg, mi a növényi részek szerepe a növény életében
- legyen képes megnevezni az időjárás fő elemeit
- tudja figyelemmel kísérni rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például olvadás, forrás, fagyás, párolgás, lecsapódás, égés)
- legyen képes megfigyelni a mozgások sokféleségét, tudja csoportosítani a mozgásformákat: hely- és helyzetváltoztató mozgás
- egyszerű kísérletek során tudja megfigyelni a halmazállapot-változásokat: fagyás, olvadás, forrás, párolgás, lecsapódás
- legyen képes felismerni a napszakok, évszakok változásait, valamint a Föld mozgásai közötti összefüggéseket
- tudja megfelelő sorrendben felsorolni a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat, az évszakokat, ismeri ezek időtartamát
- legyen képes figyelemmel kísérni rövidebb-hosszabb ideig tartó folyamatokat (például víz körforgása, emberi élet szakaszai, növények csírázása, növekedése)
- iránytű segítségével tudja megállapítani és megnevezi a fő- és mellékvilágítójakat

Környezetismeret 4. évfolyam

- térkép segítségével legyen képes megmutatni hazánk nagytájait, felismerni azok jellemző felszínformáit
- térkép segítségével tudja megnevezni hazánk szomszédos országait, megyéit, saját megyéjét, megyeszékhelyét, környezetének nagyobb településeit, hazánk fővárosát, és ezeket találja meg a térképen is
- algoritmus alapján tudja megfigyelni és összehasonlítani a saját lakókörnyezetében fellelhető növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt tulajdonságok alapján legyen képes csoportokba rendezni azokat

- algoritmus alapján legyen képes megfigyelni és összehasonlítani hazánk természetes és mesterséges élőhelyein, életközösségeiben élő növények és állatok jellemzőit. A megfigyelt jellemzőik alapján tudja csoportokba rendezni azokat
- a lakóhelyhez közeli életközösségek jellemzői tudja felsorolni, egymástól megkülönböztetni azokat: erdő, mező-rét, víz-vízpart
- legyen képes megnevezni az érzékszerveket és azok szerepét a megismerési folyamatokban
- lássa be az érzékszervek védelmének fontosságát, és ismerje fel ezek eszközeit, módjait
- ismerjen betegségeket, ismerje fel a legjellemzőbb betegségi tüneteket, a betegségek megelőzésének alapvető módjait
- példákkal mutassa be az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását. Ismerje fel a természetvédelem jelentőségét
- ismerje fel, mely anyagok szennyezhetik környezetünket a mindennapi életben, mely szokások vezetnek környezetünk károsításához

Ének-zene:

szóbeli és gyakorlati vizsga (a osztályokban)

1 – 2. évfolyam

Az alapozás időszakát az első félévben sok játék és önfeledt éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. Tanulják meg a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. Ugyancsak folyamatos feladat az osztály hangzásának fejlesztése, egységessé tétele, és a tiszta intonáció kialakítása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

- A tanulók képesek 100 gyermekdalt és népdalt emlékezetből, a kapcsolódó játékokkal, c’-d” hangterjedelemben előadni.
- Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerrel megtanulni.

- Képesek többszólamú népdalfeldolgozásokat, biciniumokat, kánonokat csoportban, tisztán énekelni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult dallami és ritmikai elemek felhasználásával képesek motívumokat, dalsorokat improvizálni.
- Felismerik és lejegyzik a tanult zenei elemeket (ritmus, dallam).
- Pontosan, folyamatosan szólaltatják meg a tanult ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.
- Ismerik a violinkulcsot, az ábécés neveket (fisz, cisz, gisz, bé hangokkal együtt), módosító jeleket, az öt- és hatfokú hangsorokat, a tiszta oktáv és prím, valamint a szekund hangközöket.
- Tájékozódnak C-dóban, F-dóban és G-dóban.
- Szolmizálva éneklik a tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézzelről, betűkottáról és hangjegyről. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönöznek.
- A dó helyének meghatározása után képesek lekottázni a tanult dalokat emlékezetből, az ismeretlen dallamokat átírják betűkottáról ötvonalas rendszerbe.
- Helyes technikával és tiszta intonációval szólaltatják meg „C” szoprán furulyán a tanult dalokat, gyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.
- Képesek társaikkal együtt figyelmesen zenét hallgatni. Megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek az egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Különbséget tesznek az eltérő zenei karakterek között.
- Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.

3 – 4. évfolyam

A harmadik és negyedik évfolyamokon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

A tanulók e nevelési – oktatási szakasz végére a dalokat tisztán, stílusosan, magabiztosan, örömmel énekelik.

A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, felismerik kottaképről, és tanári segítséggel reprodukálják. A zenei elemeket, a ritmikai, dallami, és hallási készségeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják (ritmusvaráció, osztinató). A különböző karaktereket a tanult dalokban, zeneművekben

megfigyelik, majd testhangszerekkel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás) és saját készítésű hangzó eszközökkel reprodukálják.

A tanulók a hangszerekkel lehetőség szerint többféle formában is találkoznak, elsősorban a hallgatott zenékben figyelik meg, de élőben is találkoznak velük zenei előadásokon, koncerteken. A maguk által készített hangkeltő eszközöket pedig improvizációs, játékos feladatokban használják.

A tantárgyi fejlesztés eredményeképpen magasabb szintre jut előadói, zenei befogadói és alkotói készségük.

A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezik ki. A hallgatott zenékben felismerik a tanult zenei elemeket, karaktereket.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

- Képesek a tanulók legalább 55 népzenei, 20 műzenei és 25 többszólamú művet emlékezetből, a–e” hangterjedelemben csoportosan, a népdalokat több versszakkal, csokorba rendezve is előadni.
- Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után és jelrendszerről megtanulni.
- Többszólamú éneklési készségük fejlődik. Képesek csoportosan többszólamú darabokat, kánonokat megszólaltatni.
- A tanulók énektechnikája, lapról olvasási készsége, harmonikus hallása alkalmassá teszi őket a magas szintű kórusmunkára.
- Kreatívan vesznek részt a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 3/8-os és 6/8-os metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- Ismerik a fi, szi, ri, tá módosított hangokat, a dúr és moll hangnemeket 3# 3b-ig, a párhuzamos moll, vezetőhang fogalmát.
- Ismerik a dór, fríg, líd, mixolíd és eol hangsorokat, a tiszta kvint és kvart, a kis és nagy terc, valamint a kis és nagy szext hangközöket.
- Felismerik, lejegyzik és megszólaltatják a tanult zenei elemeket (metrum, dinamikai jelzések, ritmus, dallam).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról, hangjegyről és emlékezetből szolmizálják.
- Szolmizálva és abszolút nevekkkel éneklük a tanult dalok stílusában megszerkesztett dallamfordulatokat. Megfelelő előkészítés után hasonló dallamfordulatokat rögtönöznek.
- Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.

- Helyes technikával és tiszta intonációval szólaltatják meg „C” szoprán furulyán a tanult dalokat, gyakorlatokat csoportosan és egyénileg is.
- Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség) felismerik és meg tudják fogalmazni.
- Fejlődik hangszínhallásuk. Megkülönböztetik tekerő, duda, oboa, klarinét, fagott, kürt, trombita, üstdob hangszínét, valamint az énekes hangfajokat. Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.
- Zenehallgatásuk tudatos, figyelmesen hallgatják a zeneműveket. A zenehallgatásra kiválasztott művek közül 10-15 alkotást/műrészletet ismernek.

Angol:

A vizsga módja: írásbeli és szóbeli vizsga

1. évfolyam

- A tanuló képes aktívan részt venni az interakciót igénylő célnyelvi gyermekjátékokban;
- Részt vesz egyszerű interakcióban, ahol a kommunikáció a lassabb beszéden és ismétlésen alapul;

Nyelvtani ismeretek:

- bemutatkozás (My name is ...)
- színek ismerete
- számok 1-10
- tantermek tárgyai

2. évfolyam

- A tanuló képes követni a nonverbális elemekkel erősen támogatott idegen nyelven történő óravezetést;
- követi a nagyon lassú és tiszta kiejtésű beszédet, amikor a jelentés megértéséhez hosszú szünetek állnak rendelkezésére;
- felismeri és végrehajtja az általa már hallott utasításokat;
- a hallott szöveg tartalmát különböző módokon (mozgás, hang, rajz) meg tudja jeleníteni;
- képes rövid, egyszerű szövegeket, pl. mondókákat memoritereként elmondani;
- tud egyszerű szövegben hallott információt más tevékenység során felhasználni;
- megérti a gyakoribb, mindennapi, nagyon egyszerű szavakat és fordulatokat, amelyek a személyével, közvetlen környezetével kapcsolatosak.

Nyelvtani ismeretek:

- köszönés, elköszönés (Hello, Bye, Good-bye)

- bemutatkozás (I'm..., My name is...)
- érdeklődés (What's this? What's that?)
- állatok, személyek, családtagok megnevezése
- birtoklás kifejezése (I have got... / She has got...)
- számok 1-12
- tetszés kifejezése (I like... / I don't like...)
- ruhadarabok felismerése

3. évfolyam

- A tanuló egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva fejezi ki beszédszándékát;
- egyszerű kérdéseket tesz fel a számára ismert témákról, illetve egyszerű nyelvi eszközökkel válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- rövid beszélgetést folytat számára ismert témákról egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal;
- rövid beszélgetést folytat társaival a tanult témákról; képes rövid, egyszerű szövegek közös előadására;
- képes az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtésére, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.

Nyelvtani ismeretek

- köszönés, elköszönés (Hello, Bye, Good-bye)
- bemutatkozás (I'm..., My name is...)
- életkor ismerete (I'm years old.)
- érdeklődés hogylét iránt (How are you today?)
- dolgok, személyek megnevezése (This is..., It's..., That's...)
- ünnepi jókívánságok (Merry Christmas...)
- birtoklás kifejezése (I have got...)
- képesség kifejezése (I can)
- számok 1-20
- egész órák elmondása (It's ... o'clock.)
- tetszés, nem tetszés kifejezése (I like..., I don't like...)
- utasítások, kérések kifejezése (You must.... / You mustn't.... / Give me a/an ..., please.)
-

4. évfolyam

szókincs:

- menyiségi viszonyok:
- tőszámnevek 0-20,

nyelvtan:

- határozatlan névelő: a / an

- főnevek többes száma
- személyes névmások
- térbeli viszonyok:
- helymeghatározás (Where?)
- előjárósók (in, on, under, next to, behind, between)
- időbeli viszonyok:
- időpontok: egész óra, negyed, fél, háromnegyed
- minőségi viszonyok:
- melléknevek – színek
- állapot – sad-happy, hungry-thirsty, ...
- a 'to be' jelen idejű alakjai
- birtoklás kifejezése: have / has got
- képesség kifejezése: can / can't
- Helymeghatározás: There is ... / There are ...

Felső tagozaton:

Történelem:

A vizsga módja: szóbeli

5. évfolyam

Egyetemes történelem	Magyar történelem
• Tudja megkülönböztetni a történelem forrásait • Ismerje fel az ókori kelet államait és tudjon példát mondani találmányaikra • Ismerje a görög és római isteneket, vezetőket • Ismerje a két görög városállam hasonlóságait és különbségeit • Fel tudja sorolni Hazánk római kori településeit • A görög-perzsa és római-pun háborúk eseménytörténete • Ismerje a kereszténység kialakulásának folyamatát • Legyen jártas a középkori egyház és társadalom világában	• Tudja felsorolni az ősmagyarok vándorlási útvonalát, a kalandozások legfontosabb jellemzőit • Ismerje a legjelentősebb Árpád-házi királyaink legfontosabb intézkedéseit

6. évfolyam

Egyetemes történelem	Magyar történelem
----------------------	-------------------

• Ismerje a legfontosabb földrajzi felfedezőket és hatásait • Angol polgárháború eseménytörténete • Franciaország jellemzői a napkirály uralkodása alatt • Felvilágosodás jellemzői • Francia forradalom eseménytörténetének ismerete • Napóleon uralkodása, háborúi • Reformáció és ellenreformáció	• Károly Róbert, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Mátyás uralkodásának jellemzői • Hunyadi János török ellenes hadjáratainak bemutatása • A három részre szakadt ország jellemzői. • Török és Habsburg ellenes küzdelmek bemutatása • Rákóczi szabadságharc eseménytörténete • Mária Terézia uralkodásának ismertetés • A reformkor jellemzői és alakjainak bemutatása • Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseménytörténete • A kiegyezés
--	---

7. évfolyam

Egyetemes történelem	Magyar történelem
• Német és olasz egység • Amerikai polgárháború • Ipari forradalom • Az első világháború előzményei, menete és következményei • Nagy gazdasági világválság • Európai diktatúrák összehasonlítása • A második világháború előzményei, menete, következményei • Holocaust • A hidegháború időszaka	• A dualizmus jellemzői • Részvétel az első világháborúban • Ország története a Horthy korszak előtt • A Horthy korszak miniszterelnökei • Részvétel a második világháborúban • kommunista diktatúra kiépítése

8. évfolyam

Egyetemes történelem	Magyar történelem
• Európai Unió megalakulásának és bővülésének története • Szovjetunió felbomlásának okai • Németország egységesülésének folyamata • Példák a XX. századi háborúkra • A globalizáció • Társadalmi, gazdasági és állampolgári ismeretek	• Rákosi és Kádár korszak összehasonlítása • 1956-os forradalom eseménytörténete • Határon túli magyarság története • Rendszerváltás folyamata

Magyar irodalom:

szóbeli és írásbeli vizsga

5.évfolyam

Család, otthon, nemzet

A dal. A líra. A lírai én

Petőfi: Füstbe ment terv; Egy estém otthon

Arany János: Családi kör

Mesék:

A mese fogalma. Mesefajták forma, eredet, terjedeleme, tartalom szerint. A népmese és a műmese általános jellemzése. Az egyes jellemzőkhöz mesecímek társítása, illetve példák a tanult mesékből.

Neves népmese gyűjtőjének neve ismerete.

Fogalmak: mese, népmese, műmese, tündérmese, hősmese, láncmese, csali mese, bolond mese, mesealak, meseszám, meseformula, prózai és verses forma, meseregény, népmese gyűjtők.

Arany János: Rege a csodaszarvasról

A mítosz.

Az égig érő fa; Fehérlófia

Bibliai történetek

Fogalmak: Biblia, Ószövetség, Újszövetség

Petőfi Sándor: János vitéz

A János vitéz keletkezése. A mű cselekményének ismerete, a mesei elemek megnevezése. A kijelölt memoriterek elmondása.

Fogalmak: epika, elbeszélő költemény, verssor, ritmus, ütem, versforma, ütemhangsúlyos verselés, magyaros verselés, kétütemű (felező) 12-es sorfajta felismerése, rím fogalma, páros rím. Költői képek (hasonlat, metofoza, megszemélyesítés), illetve a költői alakzatok (ellentét, párhuzam) felismerése **Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; Bogács**

A regény műfajának jellemzői, az ifjúsági regény fogalma. A regény cselekményének, főbb helyszíneinek, szereplőinek, időviszonyainak ismerete. Konfliktusok a regényben. Olvasmányélmény megfogalmazása szóban vagy írásban, egy szereplő saját szempontú jellemzése vagy levél írása az eseményekről egy megadott címzettnek megfelelő formában.

Fogalmak: regény, ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet (előkészítés, bonyodalom, kibontakozás, tetőpont, megoldás), konfliktus, elbeszélői nézőpont.

Szülőföld:

Tanult versek témája, szerkezete. Lírai műfajok: életkép, tájleíró költemény. Rímek keresése, fajtájának meghatározása. Tanult költői képek felismerése a tanult versekben. Petőfi Sándor: Az alföld, Úti levelek (részlet); Nagy László: Balatonparton; Weöres Sándor: Tájékp

Fogalmak: szerkezet, lírai én, rím, rímelés, félrím, versforma, életkép, idill, tájleíró költemény, motívum, refrén.

6.évfolyam

A monda jellemzői, műfaji sajátosságai, fajtái, összehasonlítása a népmesékkal. (Arany János, Szent László.) A ballada meghatározása (Kömíves Kelemenné, Mátyás anyja). Arany: A walesi bárdok elemzése, az időmértékes verselés. Fazekas Mihály: Lúdas Matyi, a történet értelmezése, az elbeszélő költemény jellemzői.

Arany János: Toldi. A költő életútja, a mű, az énekek szerkezete, helyszínei, elemzése. (Előkészítés, bonyodalom, tetőpont, megoldás.) Az előhang felmondása.

Versek: A lírai alkotások. (Időmértékes verselés, verslábak, verssorok.), Petőfi Sándor, József Attila munkássága, műveinek elemzése, bemutatása.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok. A történelmi, kalandregény, jellemzői. Az epika fogalma. A regény szereplői, cselekménye, szerkezete.

Novellák, elbeszélések, regényrészletek – jellemzőik. Lázár Ervin: A tolvaj, Defoe: Robinson Crusoe.

Lényeglátás, összefüggések felismerése, időbeli, történésbeli sorrendiség, több helyszín esetén a téri tájékozódás pontossága.

7.évfolyam

Középkor: Az európai kultúra kialakulása. Egyházi és világ kultúra. Krónika, geszta. A középkor stílusirányzatai

Reneszánsz:

A reneszánsz és a humanizmus. A reformáció

Janus Pannonius: Pannónia dicsérete

Balassi Bálint: Egy katonaének

Hogy Júliára találja....

A dráma

Shakespeare: Rómeó és Júlia

A dráma szerkezete

3.Barokk

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részlet)

A kuruc kor

Mikes Kelemen: Törökországi levelek

4.Klasszicizmus, romantika

A reformkor és a romantika korstílus általános jellemzője, Kölcsey Ferenc: Himnusz és Vörösmarty Mihály: Szózat és Huszt című műveinek elemzése, az óda és az epigramma műfaj jellemzői.

Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez

5.Petőfi Sándor: Szabadság, Szerelem; Szeptember végén; Nemzeti dal

Arany János: Fülemile; Epilógus

6.Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa

Mikszáth Kálmán novella: Néhai bárány

Szent Péter esernyője

8. évfolyam

A Nyugat, mint a 20. század meghatározó irodalmi és művészeti folyóirata; Az impresszionizmus stílusirányzatai a 20. századi magyar irodalomban; Ady Endre, Juhász Gyula, Babits Mihály, Tóth

Árpád, Kosztolányi Dezső és József Attila, Radnóti Miklós élete és költészete. A szimbolizmus, szecesszió, naturalizmus, realizmus stílusjegyeinek ismerete; Fogalmak: megszemélyesítés, metafora, hasonlat, szinesztézia, allegória, regény, rímképletek ismerete; Memoriterek: 1 szabadon választott

Ady Endre, 1 szabadon választott József Attila vers és 1 szabadon választott Radnóti Miklós vers elszavalása. A modern kori és kortárs irodalom ismerete.

Magyar nyelv:

5. évfolyam

Kommunikáció:

A jelek fajtái, a kommunikáció fogalma, tényezői. Adott beszédhelyzetben az egyes tényezők felismerése. A kommunikáció nem nyelvi jelei.

Fogalmak: természetes jelek, mesterséges jelek, kommunikáció, adó, vevő, üzenet, kód, csatorna,

beszédhelyzet, nem nyelvi jelek (arcjáték, gesztusok, testtartás, külső; dallam, hangsúly, hangerő,

tempó, szünet; betűforma, nagyság, margó, sorköz).

Hangok és betűk:

A magyar ábécé ismerete. A betűrend, az elválasztás szabályainak ismerete, alkalmazása. A beszélőszervek. A magánhangzók és mássalhangzók csoportosítása. A magánhangzó- és mássalhangzótörvények ismerete, konkrét szavakon az érvényesülő törvények felismerése, megnevezése.

Fogalmak: beszédhang, betű, ábécé, betűrend, elválasztás, hangok és beszédhangok, hangképzés,

hangképző szervek, zöngés, zöngétlen hangok. Magánhangzók csoportosítása (magas és mély; alsó,

középső, felső nyelvvállású; ajakréses, ajakkerekítéses; rövid, hosszú), magánhangzótörvény, hangrend

(magas, mély, vegyes), illeszkedés. Mássalhangzók csoportosítása (zöngés, zöngétlen hangok, illetve

hangpárok), mássalhangzótörvények (részleges és írásban nem jelölt, illetve jelölt teljes hasonulás,

összeolvadás, kiesés, rövidülés).

Helyesírási alapelvek:

A helyesírás négy alapelvének ismerete, alkalmazása helyesírási gyakorlatokban.

Fogalmak: helyesírási alapelv; kiejtés, szóelemzés, egyszerűsítés, hagyomány elve.

A szavak szerkezete:

Szavak csoportosítása. A szóelemek, a toldalékfajták ismerete. A szótő és a toldalékok kapcsolódási

sorrendje. A szavak elemekre bontása, a részek megnevezése.

Fogalmak: egyszerű és összetett szó, előtag, utótag, toldalékos és toldalék nélküli szó, szóelem, szótő, toldalék, képző, jel, rag, előhangzó.

Állandósult szókapcsolatok:

Az állandósult szókapcsolat, a szólás, szóláshasonlat, közmondás fogalmának ismerete.

Állandósult

szókapcsolatok fajtájának felismerése, csoportosítások.

Fogalmak: állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás.

Hangalak és jelentés:

A hangalak és jelentés fogalma. A szavak csoportosítása a hangalak és jelentés kapcsolata alapján.

Fogalmak: hangalak, jelentés, egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű, ellentétes

jelentésű, hasonló alakú, hangutánzó, hangulatfestő szavak, beszélt nyelvi metafora.

6. évfolyam

A szófajok fogalma, alapszók, viszonzók, mondatszók. Az ige fogalma, vonzata, igekötők, tárgyas és

tárgyatlan igék. Igeidők, igemódok, az ige ragozása. A határozószó fogalma.

A főnév fogalma, fajtái, toldalékai. A tulajdonnév fajtái, helyesírásuk. A melléknév, toldalékai, helyesírása. A számnév fajtái toldalékolása, helyesírása. A névmások fogalma: személyes és birtokos,

kölcsönös és visszaható, mutató és kérdő, vonatkozó, határozatlan és általános.

Az igenevek: főnévi igenév és ragozása, melléknévi és határozói igenév. Szavak közötti kapcsolatok: a

szavak tartalmi összefüggései, a szólások eredete. A kommunikáció célja, a jellemzés. Könyv- és

könyvtárhasználat, sajtótermékek fajtái, csoportosítása.

Grammatikai képességek felmérése: gondolati társítások, íráskéesség felmérése.

7. évfolyam

Az egyszerű mondat elemzése az egész évi tananyag, A szószerkezet fogalma, fajtái, Az alany,

állítvány és a tárgy fogalma, fajtái, felismerésük, jelölésük, A határozók rendszere (felismerésük,

jelölésük): a helyhatározó az időhatározó az eszköz- és a társhatározó a mód- és az állapothatározó az

ok- és a célhatározó a részeshatározó, A jelzők fogalma és fajtái: a minőségjelző a mennyiségjelző a

birtokos jelző, Mondatelemzési gyakorlatok. Szóalkotási módok. Szóképzés. A képzők fajtái.

Szóösszetétel. Az összetett szavak helyesírása.

8. évfolyam

A mondatok fajtái; Az alá és mellérendelő összetett mondatok típusainak felismerése, elemzése és

ábrázolása; Az írásjelek. Az idézet; A többszörösen összetett mondatok tagmondatainak felismerése és azok elemzése,

ábrázolása. A komplex nyelvtani rendszer ismerete; hangtan (magán és mássalhangzó törvények),

helyesírási alapelvek, szóelemzés, szófajok, szókapcsolatok, mondatelemzés (egyszerű és összetett

mondatok). A magyar nyelv története. Első írott nyelvi emlékeink. A magyar nyelv típusa, csoportosítása: köznyelv, nyelvjárások, csoportnyelvek.

Angol:

Szóbeli és írásbeli vizsga

5. évfolyam

szókincs:

- mennyiségi viszonyok:
- tőszámnevek 0-1 millió,
- sorszámszavak 1-100
- főnevek többes száma (rendhagyó)
- Időbeli viszonyok:
- dátum kifejezése – a hét napjai, hónapok
- az idő kifejezése (What's the time?)
- birtoklás kifejezése – birtokos jelzők
- az iskola, az iskolai élet bemutatása - tantárgyak

nyelvtan:

- A 'to be' jelen idejű alakjai
- birtoklás kifejezése: have / has got
- képesség kifejezése: can / can't
- Present Simple Tense – egyszerű jelen idő

- napirend
- szabadidős tevékenységek
- ház körüli tevékenységek
- személyek külsejének, ruházatának leírása
- állatok jellemzése, leírása
- Present Progressive Tense - folyamatos jelen idő

6. évfolyam

szókincs:

- Food – ételek, élelmiszerek, gyümölcsök, zöldségek
- napirend (hétköznapi, hétvége – különbségek), szabadidő
- gyakoriságot kifejező határozószók
- öltözékek, képleírás
- épületek, a ház részei, bútorok
- ünnepek
- időjárás, évszakok jellemzése
- személyiséget leíró melléknevek
- közlekedési eszközök
- nyaralás, utazás
- égtájak, földrajzi nevek
- az ige 2. alakja

nyelvtan:

- megszámlálhatóság, megszámlálhatatlanság
- a / an / some / any
- Kérdezés mennyiségre: How many? / How much?
- Present Simple Tense – egyszerű jelen idő
- Present Progressive Tense - folyamatos jelen idő
- Where is the ...?
- like / love / hate / enjoy +ing
- melléknévfokozás
- a jövő idő kifejezése: to be going to / will
- Past Simple Tense – egyszerű múlt idő
- could / used to
- must / mustn't
- some / any / no / every

7. évfolyam

szókincs:

- a munka világa, foglalkozások
- ruhaneműk, divat, kiegészítők
- vásárlás
- ételek, az egészséges táplálkozás
- egészség, betegség – az orvosnál
- sportok
- szabadidő: mozi, színház, film, zene, TV, TV műsorok

nyelvtan:

- Present Simple vs Present Progressive a két igeidő összehasonlítása
- stative verbs
- melléknévfokozás – as... as...
- Past Simple Tense – used to
- Past Progressive Tense (folyamatos múlt idő)
- Past Simple vs Past Progressive Tense a két igeidő összehasonlítása
- some / any / no / every

- utazás – kirándulás, kempingezés
- művészet
- informatika
- időjárás
- Past Participle – az igék 3. alakja
- too / enough
- one / ones
- Present Perfect Tense
- all / both / none / neither
- must / mustn't / have to
- should / shouldn't
- vonatkozó névmások

8. évfolyam

szókincs:

- bemutatkozás, család, barátok
- barát, családtag külső és belső tulajdonságai
- lakóhely – város vs falu
- napirend, szabadidő, hobbi – érdeklődési körök
- turizmus, nevezetességek – város, épületek, utak
- útbaigazítás, segítségkérés, információkérés
- természeti katasztrófák
- betegségek
- Kommunikáció – az angol nyelv
- ételek, receptek
- vadvilág, veszélyeztetett állatok
- környezetvédelem
- úrutazás, munkahelyek, lakóhelyek a jövőben
- mobiltelefon, számítógép – előnyei, hátrányai
- vonzatos igék

nyelvtan:

- Present Simple vs Present Progressive
- Stative verbs
- határozószók
- Képleírás
- Past Simple vs Past Progressive Tense
- when / while
- Present Perfect Tense – already, yet, never, ever, before, just, since, for
- Present Perfect vs Past Simple
- Future Tenses
- Question tag
- Bare infinitive
- Passive Voice – Szenvedő szerkezet
- Conditional – Feltételes mondatok
- melléknévfokozás – less than... / the least
- Prepozíciók – hely, idő, mozgás
- should / shouldn't
- can / could / may / might használata

Digitális kultúra:

szóbeli és gyakorlati vizsga

5. évfolyam

Algoritmizálás és blokkprogramozás:

Fogalmak

Algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Az algoritmizálás nem számítógépes megvalósítása, az algoritmus eljátszása, személyes élmények szerzése
- Vezérlőszervezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Változók használatát igénylő folyamatok programozása, és a kimeneti eredmények elemzése szélsőséges bemeneti értékek esetén

Online kommunikáció:

Fogalmak

Online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

- Elektronikus levél írás, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében

Robotika:

Fogalmak

Robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítása blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán

Szövegszerkesztés:

Fogalmak

Szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása

- Nyomtatott dokumentumokban alkalmazott betű- és bekezdésformátumok elemzése

- Egyszerű hétköznapi szöveges dokumentumok elkészítése, például: feliratok, tájékoztató táblák, napirend, menü

Bemutatókészítés:

Fogalmak

Prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatléírás alapján prezentáció szerkesztése

Multimédiás elemek készítése:

Fogalmak

Rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz

- Kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- A tárolt multimédiás elemek megosztása társakkal, feldolgozása páros és kiscsoportos munkaformában
- A saját eszközzel készített képből, videóból képrészlet kivágása prezentációhoz való felhasználás céljából

Az információs társadalom, e-Világ:

Fogalmak

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom

- Elektronikus levél írása hivatalos, iskolai, családi és baráti címzettnek
- Nyilvános és baráti fórumba hozzászólás, posztolás, mások hozzászólásának értékelése
- A családi és iskolai kapcsolatokban az elektronikus kommunikációs szabályok értékelése
- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

A digitális eszközök használata:

Fogalmak

Adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa

- A digitális eszközök feladatot segítő felhasználása projektfeladatokban

- Bemutatóhoz, projektfeladathoz tartozó állományok rendezett tárolása a lokális gépen, azok megosztása a társakkal a felhőszolgáltatáson keresztül

6. évfolyam

Algoritmizálás és blokkprogramozás:

Ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

- Projektmunkában egyszerű részekre bontott feladat elkészítése a részfeladatok megoldásával és összeállításával
- Jól részekre bontható projektfeladat megoldása páros vagy csoportmunkában
- Mozgások vezérlése valós és szimulált környezetben, az eredmények tesztelése, elemzése
- Objektum tulajdonságának és viselkedésének beállítását igénylő feladat megoldása blokkprogramozási környezetben

Online kommunikáció:

Fogalmak

Online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

- Az adatok védelmét biztosító lehetőségek használata az online kommunikációs alkalmazásokban
- Személyes adatok, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok tárolása és megosztása a családi és az iskolai környezet elektronikus szolgáltatásai, felhőszolgáltatások segítségével

Robotika:

Fogalmak

Robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

- Alapszolgáltatásokat nyújtó program előállítása blokkprogramozás segítségével
- Blokkprogramozás használatával az események és azok kezelésének megismerése egyszerű játékok készítése kapcsán

Szövegszerkesztés:

Fogalmak

Behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

- Képeket, ábrákat, különböző karakter- és bekezdésformázással készült szövegeket, szimbólumokat tartalmazó dokumentumok készítése, például termékismertető, címkék
- Részletes feladatleírás alapján dokumentumok önálló szerkesztése

- Az iskolai élethez, hétköznapi problémához, adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó szöveges dokumentum készítése projekt munka keretében, például fogalmazás készítése vagy egy földrajzi terület bemutatása

Bemutatókészítés:

Fogalmak

Prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

- Minta alapján bemutató létrehozása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás alapján prezentáció szerkesztése

Multimédiás elemek készítése:

Fogalmak

Képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

- Képkorrekció végrehajtása saját készítésű digitális képeken, ami a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges
- Bittérképes rajzolóprogrammal ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában
- Bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő programban vektorgrafikus rajzeszközökkel ábrakészítés más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Az információs társadalom, e-Világ:

Fogalmak

Adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról
- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelően információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

A digitális eszközök használata:

Fogalmak

Mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

- Projektfeladathoz kapcsolódóan használandó perifériák lehetőségeinek megismerése, használata

Digitális kultúra

7. évfolyam

Algoritmizálás és blokkprogramozás:

Fogalmak

Algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, tesztelés, elemzés, hibajavítás

- Életkornak és érdeklődési körnek megfelelő hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- Hétköznapi algoritmusok leírása egy lehetséges algoritmusleíró eszközzel
- Vezérlőszervezetek tudatos választását igénylő blokkprogramozási feladatok megoldása
- Típusalgoritmusok – összegzés, másolás, eldöntés, maximumkiválasztás – használatát igénylő programozási feladatok megoldása

Online kommunikáció:

Fogalmak

Online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

- Elektronikus levél írása, üzenetküldő és csevegőprogram használata az elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával
- Etikus és hatékony online kommunikáció az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó csoportmunka érdekében

Robotika:

Fogalmak:

Robot, szenzor, blokkprogramozás, elágazás, ciklus

- A környezeti tárgyakra, akadályokra reagáló robot programozása
- Akadálypályát teljesíteni képes robot programozása

Szövegszerkesztés:

Fogalmak

Szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése

- Kész minta alapján szöveges dokumentumok önálló létrehozása, például iratminták, adatlap készítése

- Adott tanórai vagy más tantárgyakhoz kapcsolódó problémához, az iskolai élethez, hétköznapi problémához szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentum készítése önállóan vagy projektmunka keretében, például tanulmány egy adott történelmi korról

Bemutatókészítés:

Fogalmak

Prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok

- Prezentáció készítése kiselőadáshoz (a digitális kultúrához, más tantárgyakhoz, az iskolai élethez, hétköznapi problémához kapcsolódó feladat)
- Bemutató készítése projektmunkában végzett tevékenység összegzéséhez, bemutatásához, a megfelelő szerkezet kialakításával az információforrások etikus használatával
- Tájékoztató vagy reklámcélú, automatikusan ismétlődő, animált bemutató készítése

Multimédiás elemek készítése:

Fogalmak

Képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése

- A mindennapi, az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó kép, hang és video rögzítése szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal
- Rögzített, illetve rendelkezésre álló multimédia-alapelemek: fotó, hang, video szerkesztése és felhasználása előadásokhoz, bemutatókhoz

Táblázatkezelés:

Fogalmak

Táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás

Az információs társadalom, e-Világ:

Fogalmak

e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom

- Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló, biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata
- Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Hittan:

szóbeli vizsga

5.évfolyam

Legyen képes az Ó- és Újszövetségi szentírás könyveinek csoportosítására, megadott szakaszok önálló kikeresésére. Az főbb ószövetségi személyek, és az üdvtörténet eseményeinek ismeretére. Tudjon felsorolni csatlakozási pontokat az ó és újszövetség között: előképek ismerete. Minden könyvcsoportból képes legyen egy konkrét példát felhozni és előadni. Keresztény ünnepeink ószövetségi vonatkozásainak ismerete.

6.évfolyam

Hitünk összegzésének, a Hiszekegy szövegének tartalmi kifejtése és kibontására való képesség. Ismerje a hit három fokozatát, azokat legyen képes elmagyarázni. Ismerje az alapvető keresztény értékek rendjét. Elvárt a karácsony ünnepkörének lelki kifejtésére való képesség. A kinyilatkoztatás, a szentségek alapos ismerete.

7.évfolyam

Az egyház kezdeteinek, apostoli küldetésének ismerete. Legyen tisztában a keresztényüldözések, a különböző eretnekmozgalmak történetével. Tudja konkrétan megfogalmazni a katolikus egyház és más felekezetek tanítása közötti lényegi különbségeket. Ismerje a görögkatolikusság kialakulásának és történetének eseményeit. Görögkatolikus énekeink elvárható szintű ismerete.

8.évfolyam

Tudja megfogalmazni a keresztény világkép és erkölcsiség legalapvetőbb pontjait. Legyen tisztában a Tízparancsolattal, a kettős Szeretetparanccsal, értse az összefüggést a kettő között. Tudjon értelmezni alapvető erkölcsi fogalmakat. Tudjon különbségtételt megfogalmazni a kereszténység és más vallások etikai normái között. Ismerje a férfi-nő helyes kapcsolatának, a családmódnak, élet-halál etikájának keresztény felfogását.

Ének-zene:

szóbeli és írásbeli vizsga (az a osztályokban)

5-6. évfolyam

Zeneművek/ Énekes anyag

- 5. osztályban 50, 6. osztályban 26 dal megismerése
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése

- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése
- A Szózat hallás utáni megtanulása és éneklése
- Ismerje a következő fogalmakat: régi és új stílusú népdal; kvintváltás; ereszkedő és kupolás dallamvonal; adatközlő; a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte.

Zeneművek/ Zenehallgatási anyag

- a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete
- A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafúvók rézfúvók, vonós, ütős)
- A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése
- A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében
- Ismerje a következő fogalmakat: népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek; karmester; karvezető, programzene; színpadi zene; alkalmazott zene; cselekmény, műfaj; funkció; zenei téma; komolyzene, könnyű zene; madrigál; a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Ismeretek - Ritmikai fejlesztés

A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket

Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

Ismerje a következő fogalmakat: kis éles, kis nyújtott ritmus; tizenhatod; váltakozó ütem

Ismeretek - Hallásfejlesztés

- Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv
- Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund
- Dúr és moll hangzás
- Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése
- Ismerje a következő fogalmakat: Hangköz; hangzat; hármashangzat; dúr - moll jelleg; módosított hangok; módosító jelek

Ismeretek – Zenei írás, olvasás

- a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása
- a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása
- a tiszta hangközök grafikai képe és írása
- a módosított hangok grafikai képe és írása
- az abszolút hangnevek
- C-dúr, a-moll
- Ismerje a következő fogalmakat: Tempójelzés; relatív szolmizáció; abszolút hangnevek; dúr; természetes moll; előjegyzés.

Ének-zene 7-8. évfolyam

Zeneművek/ énekes anyag

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

Zeneművek/ zenehallgatási anyag

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait
- Ismerje a következő fogalmakat: zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika, zenei impresszionizmus, kortárs zene; zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene, jazz, spirituálé; hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás
- Ismerje a következő fogalmakat: 3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

Ismeretek - Hallásfejlesztés

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

Ismeretek – Zenei írás, olvasás

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában
- Ismerje a következő fogalmakat: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

Fizika:

7-8. osztály

A vizsga módja: szóbeli

7. évfolyam

1. A testek mozgása

Nyugalom és mozgás: Vonatkoztatási rendszer, mozgásállapotok, pálya, út, elmozdulás fogalma. A sebesség, átlagsebesség fogalma, jele, kiszámítási módja.

Feladatmegoldás: egyszerű feladatok a sebességgel kapcsolatban. Az út, ill. az idő számítása a másik két fizikai mennyiség ismeretében.

2. A dinamika alapjai

A testek tehetetlensége.

A tömeg és a térfogat mérése: A mennyiségek jele, mértékegysége.

A sűrűség fogalma, jele, kiszámítási módja. Számításos feladatok megoldása.

Az erő, az erő mérése: Az erő hatásai; az erő mérése és ábrázolása, az erő fajtái és jellemzésük. Hatás-ellenhatás törvénye, az erő–ellenerő fogalma.

A lendület fogalma, jele, számításos feladatok

megoldása. A munka fogalma, jele, számításos feladatok megoldása.

A forgatónyomaték fogalma, jele, számításos feladatok megoldása.

Egyszerű gépek, emelők, csigák, lejtő.

3. A nyomás

A nyomóerő, a nyomott felület és a nyomás fogalma, jele, mértékegysége, kiszámítása.

Folyadékok és gázok nyomásának értelmezése (közlekedőedények szerepe).

Arkhimédész törvényének felismerése kísérletek alapján, a felhajtóerő értelmezése. Az úszás, merülés, lebegés jelenségének elemzése sűrűségviszonyokkal.

4. Hőtan

A hőmérséklet mérése.

A hőtágulás: A szilárd, folyékony és légnemű testek hőtágulása.

A hőterjedés: A hővezetés, a hőáramlás és a hősugárzás bemutatása.

Az energia fogalma, jele, mértékegysége, az energia-megmaradás törvénye a hétköznapi élet különböző folyamataiban, például egyszerű gépek alkalmazásakor.

A munka, teljesítmény, hatásfok fogalma, mértékegysége és kiszámítási módja. A belső energia és a fajhő fogalma.

Az anyagok halmazállapota.

Halmazállapot-változások. Példák a mindennapi életből.

8. évfolyam

1. Elektromos alapjelenségek

Mágneses alapjelenségek: Mágneses kölcsönhatás. Mágneses mező. A mágnes pólusai.

Elektromos alapjelenségek: Elektrosztatikus erő, elektromos állapot, elektromos mező.

Vezetők, szigetelők, elektroszkóp.

Elektromos áram fogalma.

Áramerősség fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége, mérése.

Elektromos áramkör részei, áramirányok.

Feszültség fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége, mérése. A soros és párhuzamos kapcsolás bemutatása, kapcsolási rajz. Ohm törvénye.

Elektromos ellenállás fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége.

Egyszerű számításos feladat megoldása az áramerősség, feszültség és ellenállással kapcsolatban.

Elektromos munka fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége.

Elektromos teljesítmény fogalma, jele, kiszámítása, mértékegysége.

Elektromos áram hatásai a gyakorlati életben.

Váltakozó áram és egyenáram fogalma.

Egyszerű számításos feladatok az elektromos munka és elektromos teljesítménnyel kapcsolatban.

2. Fénytan, csillagászat

Fényforrás fogalma, csoportosítása.

Fény terjedése.

Fény visszaverődésével és a fény törésével kapcsolatos alapvető jelenségek, törvények.

Síktükörben látott kép.

Síktükör, homorú- és domború tükör, domború- és homorú lencse használata a gyakorlati életben.

Egyszerű optikai eszközök felsorolása.

A látás és feltétele.

A fehér fény és a szivárvány.

Az égitestek látszólagos mozgása: Csillagképek. A Nap mozgása, égtájak. A Hold fázisai.

Holdciklusok, napfogyatkozás, holdfogyatkozás.

A Naprendszer szerkezete: A Naprendszer bolygói, és egyéb égitestei. A Tejútrendszer, a galaxisok. Az infravörös és az ultraibolya fény: Az infravörös és ultraibolya fény tulajdonságai.

A teljes elektromágneses színekép: Rádióhullám, mikrohullám, röntgensugárzás és alkalmazásuk. Gammasugárzás

Kémia:

szóbeli vizsga

A tanuló legyen tisztában a kémia tárgyával, alapvető megismerési módszereivel, szerepével. A tanuló ismerje a kémia egyszerűbb alapfogalmait. Alakuljon ki tudománytörténeti szemlélete. Legyen képes a kísérletek megfigyeléseinek, tapasztalatainak lejegyzésére, értékelésére. Ismerje fel a veszélyességi jeleket, tudja alkalmazni a balesetvédelem szabályokat

Tudja értelmezni a mennyiségi arányokat a vegyületekben a vegyértékelektronok számának, illetve a periódusos rendszernek az ismeretében. Értse az anyagmennyiség fogalmát. Tudja értelmezni az ionok, ionos kötés, kovalens kötés és fémes kötés kialakulását a nemesgáz-elektronszerkezetre való törekvés elmélete alapján. Tudja az ismert anyagokat besorolni a legfontosabb vegyülettípusokba. Értse és az elsajátított fogalmak, a tanult törvények segítségével tudja magyarázni a halmazállapotok jellemzőinek, illetve a tanult elemek és vegyületek viselkedésének alapvető különbségeit, az egyes kísérletek során tapasztalt jelenségeket.

Tudja megkülönböztetni a kémiai reakciók főbb típusait. Sajátítsa el az egyenletírás szabályait. Tudja a reakciókat összekötni a hétköznapi fogalmakkal: gyors égés, lassú égés, robbanás, tűzoltás, korrózió, megfordítható folyamat, sav, lúg. Az ismert folyamatok alapján tudjon általánosítani (pl. égés mint oxidáció, savak és bázisok közömbösítési reakciói). A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén. A tanuló tudja megkülönböztetni a szerves és a szervetlen anyagokat. Tudja besorolni az ismert anyagokat a szerves vegyületek csoportjaiba.

Tudjon információt keresni az élelmiszerek legfontosabb összetevőiről. Ismerje fel, hogy a főzés többnyire kémiai reakciókat jelent. Sajátítsa el kvalitatív és a kvantitatív szemléletet az egészséges táplálkozással kapcsolatban. Tudjon számításokat végezni a tápanyagok összetételére és energiaértékére vonatkozóan. Alakuljon ki benne elutasító attitűd a szenvedélybetegségekkel szemben.

A tanuló tudja jellemezni a természetben található legfontosabb anyagokat azok kémiai tulajdonságai alapján. Formálódjon szemlélete úgy, hogy felnőttként is képes legyen alkalmazni a

kémiaórán tanultakat a természeti környezetben előforduló anyagok tulajdonságainak értelmezéséhez, illetve az ott tapasztalt jelenségek és folyamatok magyarázatához.

Tudja összekapcsolni a levegő- és a vízszennyezés esetében a szennyezők forrásait és hatásait. Sajátítsa el azokat a módszereknek, illetve attitűdöket, amelyekkel az egyén csökkentheti a szennyezéshez való hozzájárulását. A tanuló ismerje fel, hogy a természetben található nyersanyagok kémiai átalakításával értékes és nélkülözhetetlen anyagokhoz lehet jutni, de az ezek előállításához szükséges műveleteknek veszélyei is vannak. Értse néhány előállítási folyamat legfontosabb lépéseit. Legyen tisztában az előállított anyagok jellemzőivel, és felhasználásával. Tudja összekapcsolni a környezetvédelmi, energiatakarékossági és fenntarthatósági szempontokat az energiatermelés kémiai vonatkozásai esetében a helyes viselkedésformákkal. A tanuló ismerje a háztartásokban található anyagok és vegyszerek legfontosabb tulajdonságait, tudja azokat kémiai szempontok szerinti szakszerűen jellemezni. Sajátítsa el készség szinten az egyes vegyszerek biztonságos kezelését a kísérletek során, értse a tiltott műveletek okait. Ismerje a háztartási anyagok és vegyszerek szabályos tárolásának, illetve a hulladékok előírás szerű begyűjtésének módját, képes legyen ezen ismeretek gyakorlati alkalmazására. Tudjon egyszerű, a hétköznapi életben is felhasználható számolási feladatokat megoldani a háztartásban előforduló anyagokkal, vegyszerekkel kapcsolatban.

Egyéni munkarend:

Nkt. 45. § (5): A tankötelezettség iskolába járással teljesíthető. Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ezen időpontot követően csak abban az esetben nyújtható be kérelem, ha a tankötelezettség iskolába járással történő teljesítését megakadályozó körülmény merül fel. Jogszabályban meghatározott esetben az egyéni munkarendet biztosítani kell.

Az Nkt. 94. § (4h) új bekezdése felhatalmazta a kormányt, hogy az egyéni munkarenddel kapcsolatosan eljáró, felmentést engedélyező szervet rendeletben jelölje ki. Az egyéni munkarend ügyében döntést hozó hivatal kijelölése az egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 196/2019. (VIII.1.) Korm. rendelettel történt meg, amellyel a kormány

módosította az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet is, amelynek 15/A. §-a szerint az Oktatási Hivatal látja el az egyéni munkarend engedélyezésével kapcsolatos feladatokat.

A tanuló egyéni munkarendjének engedélyezésére vonatkozó kérelmeket tehát az Oktatási Hivatal számára kell megküldeni, és ez a szervezet hozza meg az egyéni munkarend engedélyezésével vagy elutasításával kapcsolatos döntést.

Osztályozó-, javító-, különbözeti vizsga:

A törvényben előírtaknak megfelelően (Vhr.64-77§.), de a helyi tantervek követelményei szerint folynak. Az osztályzatok megállapítása a vizsgabizottság feladata. A vizsgabizottság által hozott döntés egyben iskolai döntés is.

Javítóvizsga:

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkészik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Osztályozó vizsga:

Amennyiben a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy tanítási évben meghaladta a kettőszázötven órát, alapfokú művészetoktatásban a tanítási órák egyharmadát vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát, abban az esetben a tanítási év végén nem állapítható meg osztályzat. Nem állapítható meg osztályzat akkor sem, ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, illetve ha a tanulónak hiányzásai miatt nincs legalább havi egy, illetve félévi négy osztályzata. Ezekben az esetekben a tanuló a nevelőtestület engedélyével osztályozó vizsgát tehet.

Amennyiben a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, köteles osztályozóvizsgát tenni. Ha nem tesz osztályozóvizsgát, úgy tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Abban az esetben, ha tanuló sikertelenül kísérelte meg az osztályozó vizsga letételét, és elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgára jelentkezhet.

A vizsgák előkészítéséért és zavartalan lebonyolításáért az intézmény vezetője felelős. Háromtagú vizsgabizottságot bíz meg, amely az iskola pedagógusaiból áll.

A szóbeli vizsga egy vizsgatantárgyból nem haladhatja meg a 20 percet.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját osztályfőnöke az év végén szöveges formában értékeli a tanuló részére kiadott iskolalátogatási bizonyítványon, és tanulmányai előkészítő jellegűnek minősülnek.

A vizsgabizottságot az igazgató bízta meg, amely három tagból áll, egy vizsgaelnökből és két vizsgabizottsági tagból.

A vizsgabizottságból legalább egynek a vizsgatárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel kell rendelkeznie, aki a vizsgabizottság tagjaként ellátja a kérdező tanári feladatokat.

A vizsga reggel 8 óra előtt nem kezdődhet és 18 óráig be kell fejeződnie.

Nem feltétlenül kötelező a tanulmányok alatt szervezett vizsgák alkalmával, írásbeli és szóbeli vizsgarészt szervezni.

A vizsgák követelményeit, részeit, az értékelés rendjét a helyi tantervben kell rögzíteni.

Az írásbeli vizsgán csak az iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapon, tétellapon lehet dolgozni.

Egy vizsganapon egy vizsgázó legfeljebb két írásbeli vizsgán vehet részt.

A szóbeli vizsgán egy vizsgateremben maximálisan 6 tanuló tartózkodhat.

A szóbeli tétel kifejtése 20 percnél hosszabb nem lehet, a felkészülésre legalább 20 percet biztosítani kell.

Egy vizsganapon legfeljebb 3 szóbeli vizsgát lehet tartani egy vizsgázó számára.

A vizsgák között pihenőidőt (legalább 30 percet) kell a vizsgázók számára biztosítani.

A vizsga anyagát (jegyzőkönyv, tételsor, feladatlapokat) iktatva, az iskola dokumentumai között, tárolni kell.

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben foglaltak alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A vizsgaszabályzat hatálya:

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra,
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik, akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít, akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira,
- akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.
- Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

A nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet:

- ha a mulasztás mértéke meghaladja a 250 tanítási órát,
- egy adott tantárgyból tanítási órák 30%-át.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga – kivéve, ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Az osztályozóvizsga időpontját az iskola munkaprogramjában az igazgató határozza meg a félévi osztályzat megállapításához a félév utolsó tanítási napját megelőző tizedik tanítási nap és a félév utolsó tanítási napja között, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanév utolsó tanítási napját megelőző tizedik tanítási nap és a tanév utolsó tanítási napja között. A magántanulók osztályozó vizsgáját augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban az igazgató által meghatározott napokon kell tartani.

Az iskola rendszeres látogatása alól felmentett alsó tagozatos tanuló az alábbi tantárgyakból köteles osztályozó vizsgát tenni:

- magyar nyelv és irodalom, írásbeli és szóbeli vizsga,
- matematika, írásbeli és szóbeli vizsga,
- idegen nyelv, szóbeli és írásbeli vizsga,
- környezetismeret, szóbeli vizsga,
- ének-zene, szóbeli és gyakorlati vizsga (a osztályokban)
- hittan, szóbeli vizsga.
- digitális kultúra; szóbeli és gyakorlati vizsga

Az iskola rendszeres látogatása alól felmentett felső tagozatos, 5 – 6. évfolyamos tanuló az alábbi tantárgyakból köteles osztályozó vizsgát tenni:

- irodalom, szóbeli és írásbeli vizsga,
- magyar nyelv, szóbeli és írásbeli vizsga,
- matematika, szóbeli és írásbeli vizsga,

- idegen nyelv, szóbeli és írásbeli vizsga,
- történelem, szóbeli vizsga,
- természetismeret, szóbeli vizsga,
- Digitális kultúra/informatika, szóbeli és gyakorlati vizsga,
- ének-zene, szóbeli és gyakorlati vizsga, (a osztályokban)
- hittan, szóbeli vizsga.

Az iskola rendszeres látogatása alól felmentett felső tagozatos, 7 – 8. évfolyamos tanuló az alábbi tantárgyakból köteles osztályozó vizsgát tenni:

- irodalom, szóbeli és írásbeli vizsga,
- magyar nyelv, szóbeli és írásbeli vizsga,
- matematika, szóbeli és írásbeli vizsga,
- idegen nyelv, szóbeli és írásbeli vizsga,
- történelem, szóbeli vizsga,
- fizika, szóbeli vizsga,
- kémia, szóbeli vizsga,
- biológia, szóbeli vizsga,
- földrajz, szóbeli vizsga
- informatika, szóbeli és gyakorlati vizsga,
- ének-zene, szóbeli és írásbeli vizsga, (a osztályokban)
- hittan, szóbeli vizsga.

Az osztályozóvizsga követelményeit tantárgyanként és évfolyamonként a helyi tanterv tartalmazza. A tanuló írásbeli, szóbeli, gyakorlati munkájának értékelését a pedagógiai programban meghatározott elvek figyelembe vételével kell végezni. Az osztályozóvizsga eredményéről a félévi értesítőbe, illetve a bizonyítva írt osztályzattal (szöveges értékeléssel) a tanulót az osztályozó vizsgát követő munkanapon tájékoztatni kell.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha:

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-ig terjedő időszakban tehet.

A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban, osztályozó, különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az értékelés szabályait az iskola pedagógiai programjában kell meghatározni.

A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az előírt végzettség szerint tanítja.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola igazgatója készíti elő. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

Az igazgató e feladata ellátása során:

- dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat,
- szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- Minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.
- A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítania.

Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc.

Ha a vizsgázó sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.

A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkosokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja, és a vizsgairatokhoz mellékel.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával jelöli, röviden értékeli

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.

A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és – amennyiben szükséges – kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.

Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg. A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.

Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakvéleménnyel megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján:

- a vizsgázó számára a harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni, a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le, a vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.
- A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán elkövetett szabálytalanság esetében az igazgató az írásbeli vizsga erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.
- A tanuló félévi osztályzatáról a szülőt az értesítőben (az ellenőrzőben) kiállított félévi értesítőben kell tájékoztatni.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását ellátó iskola helyi tanterve, szakmai programja az évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.
- Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát

a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni. E rendelkezéseket kell alkalmazni abban az esetben is, ha a tanulót az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára vették fel.

- Ha a tanuló – a szülő kérelme alapján – a tankötelezettségének egyéni munkarend szerint kíván eleget tenni, és az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak ez hátrányos, akkor az erre irányuló kérelem benyújtásától számított öt napon belül az iskola igazgatója megkeresi a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának a döntéshez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét. A gyermekjóléti szolgálat tizenöt napon belül köteles megküldeni véleményét.
- Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő kérelme alapján egyéni tanrend szerint tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel. Magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni. Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt a tanuló kötelességeiről és jogairól. Az egyéni tanrendes tanuló az igazgató előzetes engedélyével vehet részt a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon.
- Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló a nevelési tanácsadási feladatot, szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény szakértői véleménye alapján tanulmányait egyéni tanrend szerint folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a szakvéleményt kiállító a nevelési tanácsadást ellátó intézménynek, sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fővárosi, megyei utazó gyógypedagógusi hálózat keretében kell gondoskodni.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével

folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

- Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestületől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
- Az évfolyam megismétlése – kivéve, ha a tanuló betöltötte a tizenhatodik életévét és nem végezte el az általános iskola hatodik osztályát – nem tagadható meg abban az iskolában, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló kérésére az iskola igazgatója köteles segítséget nyújtani ahhoz, hogy a tanuló a megkezdett tanulmányait másik iskolában vagy a Köznevelési Hídprogram keretében folytathassa.

A tanuló bizonyítványának kiadását az iskola semmilyen indokkal nem tagadhatja meg.

A felvétel és az átvétel helyi szabályai az Nkt. keretei között:

Felvétel:

- A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása. / EMMI 20/2012 21. § (1) /
- Az általános iskola első évfolyamára történő beiratkozáskor be kell mutatni a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, továbbá az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást, és amennyiben van, pedagógiai szakszolgálati szakvéleményt.
- / EMMI 22 § (4) /
- Intézményünk egyházi fenntartású. A fenntartó a Hajdúdorogi Főegyházmegye. Az egyházi intézmény a Köznevelési törvény 31. § alapján az általánostól eltérő szabályok szerint működhet és szervezheti tevékenységeit.
- Ez alapján intézményünk vallási és világnézeti tekintetében elkötelezett intézményként működik, így nem köteles alkalmazni a kötelező felvételre vonatkozó rendelkezéseket, valamint az osztály- és csoportlétszámokat meghatározó rendelkezéseket a maximális létszámra vonatkozó rendelkezések kivételével.

- Az intézménybe való felvételnél az iskola és szülők közös együttműködési nyilatkozatban rögzítik azokat az alapvető értékeket, amelyeket kölcsönösen megtartanak a gyermekek személyes fejlődése és személyiségük kibontakoztatása érdekében.

Következőképp az intézménybe való felvétel elvei:

- a katolikus vallási törvények betartása
- tanuló keresztség szentségében való részesülése
- a szülők szentségi házassága
- papi ajánlás

Az intézménybe való felvételnél az igazgató a fenntartóval egyeztetve dönt.

Beiskolázásunk főleg Debrecen város közigazgatási területe, de máshonnan is fogadunk diákokat.

Átvétel:

A tanuló más intézményből történő átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van. 23§ (6) Ehhez a személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt, valamint iskolai bizonyítványát és a tájékoztató füzetét kell bemutatni. Amennyiben rendelkezik a tanuló szakértői véleménnyel, SNI-s vagy BTMN-s státusszal, az is be kell mutatni. Részletes szabályozás az intézményi SZMSZ-ben.

A tanuló más intézményből történő átvételéről az igazgató dönt.

Az átvétel feltételei:

- Az intézményben eltöltött próbahét (ez alapján az intézmény vezetője végleges döntése előtt kikéri az érintett osztályban tanító kollegák véleményét.)
- Változó, vagy annál rosszabb magatartással nem tudunk tanulót átvenni. A meglévő diákjaink és osztályközösségeink védelmében.
- Különbözeti vizsga letétele (Ha az igazgató és az érintett szaktanárok ezt tartják szükségesnek a tovább haladáshoz.)
- Kitűzött türelmi időn belül vállalt felzárkózás.
- Emelt szintű ének-zenei osztályba való jelentkezés esetén zenei meghallgatás szükséges.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is. Az iskola igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő-számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv:

Az iskolában is a munkavégzés során, a tanórákon, az óráközi szünetekben mindenkit érhet sérülés, még a szabályok betartása mellett is. Ezek a sérülések általában nem súlyosak, és egyszerűen kezelhetők. Ennek ellenére a dolgozókat és a tanulókat is fel kell készíteni az elsősegélynyújtás megadására.

Az elsősegélynyújtás általános szabályai:

- nyugalom megőrzése, határozott fellépés, sietség nélküli segélynyújtás segélykérés (hívjunk orvost vagy mentőt) a sérültet óvjuk a további veszélytől biztosítsunk a sérült számára a megfelelő testhelyzetet és a friss levegőt lehetőleg mentőláda tartalmát használjuk, ha szükséges nyugtassuk a sérültet
- Legsürgősebb beavatkozásra akkor van szükség, ha a sérült élete van veszélyben.

Az elsősegélynyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén annak elhárítására, vagy a további állapotromlás megakadályozása érdekében végez az észlelő személy. Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele

Az elsősegélynyújtás hajlandóság kialakításának egyik eszköze lehet a gyermekkorban megkezdett oktatás. Intézményünkben a felső tagozaton az osztályfőnöki órák keretén belül 4-8 órakeretet biztosítunk ezen feladatnak.

Az elsősegélynyújtó képzés minimális tárgyi feltételei:

- kötéshez, sebellátáshoz, törésrögzítéshez szükséges anyagok MSZ I-IV. mentődoboz tartalmának megfelelően
- hordágy, alkalmi mentéstechnikai eszközök
- az alapszintű újraélesztés gyakorlására alkalmas fantom
- oktatástechnikai eszközök
- szemléltető anyagok, eszközök, plakátok
- oktatási segédletek

A képzés szakmai felépítése, tematika:

- az elsősegélynyújtás helye a társadalomban
- a biztonság szavatolása az elsősegélynyújtásban
- a helyszín felmérésének jelentősége és módja
- az átjárható légutak biztosítása, légzés vizsgálata
- mentőhívás
- alapszintű újraélesztés
- sebek elsődleges ellátása
- vérzések és azok csillapítása
- rándulás, ficam és csonttörés ellátása (rögzítési technikák)
- égési sérülések ellátása
- cukorbetegség, allergiás reakciók ellátása
- sokk felismerése és ellátása
- betegfektetés, mozgatás

Az oktatást felsőfokú szakirányú egészségügyi végzettséggel és szakképzéssel rendelkező (iskolaorvos, védőnő) szakember bevonásával valósíthatjuk meg.

Az iskola helyi tanterve:

A választott kerettanterv jogszabályi háttere:

Az új helyi tanterv bevezetésének alapjául a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet szolgál, amely a címében foglaltak szerint a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként kerül bevezetésre. A nemzeti alaptantervet a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet tartalmazza. A módosítás alapján 2020. szeptember 1. napjától lényegi változások bevezetésére került sor, első és ötödik évfolyamokon, felmenő rendszerben.

Tanulói kompetencia területek:

kompetenciák HT2020
A tanulás kompetenciái
Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi
Digitális kompetenciák
Matematikai gondolkodási kompetencia
Személyes és társas kapcsolati komp.
Kreativitás, önkifejezés, kult. tudatosság
Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

Az iskolánk egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás:

Alkalmazott tantervek:

➤ **HT2020** = az 5/2020. (I.31.) számú EMMI rendelettel kiadott kerettantervek alapján elkészített 2020 szeptemberétől érvényes helyi tanterv.

A választott kerettanterv megnevezése:

Képzési szerkezet-általános iskolai képzés,

- ❖ Nyolc évfolyamos általános iskolai képzés
énekes iskola kerettantervvvel „a” osztályokban

❖ Nyolc évfolyamos általános iskolai képzés

általános tantervű

„b” osztályokban (emelt óraszámú angol/német oktatással)

<https://www.efrem.hu/intezmenyi-alapdokumentumok-2/>

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát. Az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése és órászáma:

2023. szeptembertől minden évfolyamra érvényes 2020-as NAT

	tantárgyak szabadon tervezhető órakeretből óra/hét	1.a	1.b	2.a	2.b	3.a	3.b	4.a	4.b	5.a	5.b	6.a	6.b	7.a	7.b	8.a	8.b
1.	matematika													0,5	0,5	0,5	0,5
2.	magyar					1		1,5	0,5					0,5	0,5	0,5	0,5
3.	idegennyelv angol/német	1		1		1			1			1					
4.	környezetismeret							0,5	0,5								
5.	Dráma és színház									1	1						
110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 7. § (3) b pontja EMELT SZINTŰ ÉNEK-ZENE OKTATÁS																	
6.	ének-zene	2		2		2		2		1		2		2		2	

+	hit tan egyházi int. +1 óra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
---	---------------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

	szakkörök	1.a	1.b	2.a	2.b	3.a	3.b	4.a	4.b	5.a	5.b	6.a	6.b	7.a	7.b	8.a	8.b
	idegennyelv				2	2	2				2				2		2
	kórus szakkör			2		2		2		4		4		4		4	

	szakkörök	1. évf.	2.évf.	3.évf.	4.évf.	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.
	film					1ó	1ó		
	robotika				2ó	2ó	4ó		
	ECDL						2ó	2ó	2ó
	természetjáró							1ó	

	tehetséggondozó szakkörök	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Lego matematika tehetséggondozás	1ó	1ó						
	média					3ó			

	matematika	1ó	1ó	1ó	1ó	1ó	1ó	1ó	
	könyökből atléta program					2ó	2ó		
	könyökatlétika	2ó		2ó					

	egyéb foglalkozások	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	felvételi előkészítő: magyar							1	1
	felvételi előkészítő: matek							1	1
	úszás (Úszónemzet Program)	2ó	2ó						

A Nemzeti alaptanterv műveltségi területei a kerettantervi tantárgyi szerkezetben jelennek meg a helyi tantervekben.

A szabadon tervezhető időkeretből magasabb óraszámot biztosítunk magyar nyelv és irodalom, matematika, idegennyelv, (angol, német) környezetismeret tantárgyak kötelező óraszámára.

Hivatkozás:

(HT2020., 5/2020. (I.31.)számú EMMI rendelet alapján)

- A tantárgyi órakeretek 100%-át a törzsanyag elsajátítására használjuk fel a nevelőtestület döntése alapján.
- A kiemelkedő vagy lemaradó tanulók részére külön lehetőséget biztosítunk egyéb foglalkozási keretek között a fejlődésük biztosítására, hátrányaik kompenzálására.

A választott kerettanterv megnevezése: (Faraktár utcai telephely):

<https://www.efrem.hu/autista-iskolai-alapdokumentumok/>

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/SNI_1_4ev_f

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/enyhe_sni_5_8

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/kozepsulyos_sni_1_8

Emelt szintű ének - zene tagozat órakeret 2024/2025:

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2024.																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7		7		5	1	5	1,5	4		4		3	0,5	3	0,5
Matematika	4		4		4		4		4		4		3	0,5	3	0,5
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1	0,5								
Természettudomány									2		2					
Kémia												1		2		
Fizika												1		2		
Biológia												2		1		
Földrajz												2		1		
Angol nyelv		1		1		1	2		3		3	1	3		3	
Ének-zene	4		4		4		4		4		4		4		4	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház										1						
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Szabadon tervezhető óra	1		1		2		2		1		2		1		1	
Összesített óraszám	26		26		27		28		31		31		33		33	
Kórus szakkör			2		2		2		4		4		4		4	

Két tanítási nyelvű osztály órakeret 2024/2025:

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai, 2024.											
Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.			
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	0,5	4	4	3	0,5	3	0,5
Matematika	4	4	4	4		4	4	3	0,5	3	0,5
Történelem					2	2	2			2	
Állampolgári ismeretek										1	
Etika/hit és erkölcsan	1	1	1	1	1	1	1	1			
Környezetismeret			1	1	0,5						
Természettudomány					2	2					
Kémia							1	2			
Fizika							1	2			
Biológia							2	1			
Földrajz							2	1			
Első élő idegen nyelv	4	4	4	4	1	5	5	5	5		
Célnyelvi civilizáció					1	1	1			1	
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1			1	
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1			1	
Dráma és színház							1				
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1				
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1		1	
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Osztályfőnöki					1	1	1	1	1		
Hittan egyházi intézményben	1	1	1	1	1	1	1	1		1	
Szabadon tervezhető óra				2		1	1			1	
Összesített óraszám	27	27	27	28	31	31	33			33	

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók 1–4. évfolyam (Faraktár utcai telephely): tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről:

27. § (10) Ha az összevont osztályban az egyes évfolyamokra a - CXCV. tv 6. melléklet - eltérő mértékű heti kötelező tanórai foglalkozást és az osztályok számára eltérő órakeretet határoz meg, a magasabb évfolyamra megállapított óraszámokat kell alkalmazni.

Enyhe értelmi fogyatékos tanulók 5–8. évfolyam (Faraktár utcai telephely): tantárgyak és óraszámok

Tantárgyak	5. évfolya m	6. évfolya m	2 tanéves óraszám	7. évfolya m	8. évfolya m	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4	288	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108

Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1+1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144
Heti órakeret	28	28		30	30	

középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók 1-8. évfolyam (Faraktár utcai telephely): tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok:

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-

	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás- alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		2	2	2	2	2	2	3	3
		4	4	4	5	8	8	0	0

Az alkalmazható tankönyvek, segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei:

Iskolánkban, az egyes tantárgyakban használatos tankönyvek körét az érintett munkaközösség javaslata alapján a pedagógus határozza meg.

A pedagógus tankönyvválasztásában fontos szempontok

Ismeretanyagát és módszerét tekintve időtálló legyen.

Döntése során a lehetőségek adta keretek között figyelemmel van az anyagi szempontokra.

Előnyt élveznek a már megjelent, képességeket fejlesztő tankönyvek.

Feleljen meg a tantervben rögzített követelményeknek.

Munkatankönyv helyett inkább tankönyvet és munkafüzetet használunk.

Előnyt élveznek a kipróbált, bevált tankönyvek.

Pedagógusok tapasztalata,

Csak olyan tankönyveket, taneszközöket használunk, amelyeket az Oktatási Minisztérium hivatalosan elfogadott és a tankönyvjegyzékben szerepel.

Legyen a tankönyv áttekinthető, anyaga rendezett, kiemelések hívják fel a figyelmet az összefüggésekre, szabályokra, a szemléltető ábrák könnyen értelmezhetőek, a tényközlések adatokkal alátámasztottak legyenek. Tartalmazzanak kitekintést az érdeklődők számára.

Szövegében, megjelenésében, fizikai jellemzőiben (hasznosság, méret, vastagság) feleljen meg az életkori sajátosságoknak.

A nevelő - oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékét az osztálytanító év végén kiosztja jövőendő diákjainak, illetve azok szüleinek, hogy azok a nyár folyamán beszerezhessék a felszereléseket.

A tankönyvek és más taneszközök kiválasztásának elvei:

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket a művelődési és közoktatási miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (például: tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.)
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.
3. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanévkezdetére a szülők kötelessége.
4. A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
5. A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének úgy tartalmilag, mint formailag!
6. Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
7. A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: Új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.

8. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára.

A tankönyvellátás rendje:

Igényfelmérés, tankönyvrendelés, tankönyvterjesztés, tájékoztatási és egyeztetési rend

A Kormány 1265/2017. (V.29.) határozata értelmében az általános iskolák minden tanulója térítésmentesen kapja meg a tankönyveket.

Az ingyenes tankönyvellátást iskolánk: tankönyvkölcsönzéssel, használt tankönyvek biztosításával,

az állami normatíva felhasználásával biztosítja.

Az emberi erőforrások minisztere 4/2017. (IV. 10) EMMI rendelete szerint:

1-2. évfolyamon nincs tartós tankönyv (nem kell visszaadni az iskolának a könyveket)

3-8. évfolyamokon az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket – a munkafüzetek kivételével – az iskola könyvtári állományából kapják. Az állam által térítésmentesen biztosított tankönyveket a tanuló köteles az utolsó tanítási napon visszaszolgáltatni az intézmény könyvtárának.

Megrongálódás esetén a könyv beszerzése és könyvtárba történő visszajuttatása a szülő feladata.

A szülőket és diákokat érintő, tankönyvrendeléssel, szállítással és számlázással kapcsolatos legfontosabb tudnivalói:

1. Az iskolák április 1-jétől április 30-ig adják le alaprendeléseiket. Az újonnan beiratkozó tanulók rendeléseinek rögzítésére, és az esetleges módosítások elvégzésére az iskoláknak május 15. és 2017.
2. június 30. között van lehetőségük.
3. Az iskolák augusztus hónapban kapják meg az alaprendelés során igényelt könyveket.
4. Iskolánkban a tankönyvek kiosztása az első tanítási napon történik.
5. A tankönyveket szállító KELLO Könyvtárellátó Nonprofit Kft. honlapján elérhető a „Szülői felület”, itt egy regisztráció után lehetőség van: a diákok adatainak szülők általi ellenőrzésére, az iskolai tankönyv rendelések szülők általi jóváhagyására (a felület használata nem kötelező, az iskolák továbbra is kérhetik a szülői jóváhagyást a korábbiakban megszokott módon), a diákok tankönyv rendeléseinek nyomon követésére

Ha gyermeke iskolát vált: az iskolával egyeztetve kell a váltásból következő, a tankönyveket esetlegesen érintő teendőkről egyeztetni.

Lakcímváltozás: amennyiben (szuloifelulet.kello.hu) weboldalon keresztül kéri személyes adataikban történt változások rögzítését, az iskola erről értesítést kap, de a változást az iskola tankönyvfelelősével is közölniük kell.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai:

A katolikus óvodáknak és iskolának kötelessége vállalni a gyermekek, tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom nem tudja mindig megtenni azt, ami küldetése lenne.”

Ezért intézményünk feladata:

Segítse elő az egyéni élmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló (ünnepi szent liturgia, lelkigyakorlat, zarándoklat, stb.) programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulás, erdei iskola, iskolaújság, sulirádió stb.

Fejlessze a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.

Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogassa az egyéni képességek kibontakozását.

Teremtsen a diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket.

Mutassa fel szentek, ismert egyházi és elismert személyiségek által követésre méltó példákat.

Segítse elő a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmiszellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.

Hozzon létre konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejlessze önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.

Törekedjen azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

Két tanítási nyelvű magyar-angol oktatás:

Iskolánkban a magas szintű kommunikáció elsajátításával két alapvető célt fogalmaztunk meg:

- Tanulóink nagy százalékának középfokú nyelvvizsgához juttatása.
- Igyekszünk megfelelni a célnyelvi mérés követelményeinek is.

A két tanítási nyelvű általános iskolai oktatás esetén külön szabályokat nem fogalmaztunk meg, a helyi tantervben általánosan megfogalmazott elvek mindegyike alkalmazásra kerül a két tanítási nyelvű képzésben is.

A nyelvoktatás célja:

Az idegen nyelvi program céljai sorában első helyen a kommunikáció fejlesztése áll, a gyerekek fejlődését elsősorban ebből a szempontból kívánjuk fejleszteni.

Ennek érdekében az alábbi területeket kívánjuk kiemelten kezelni:

- Tudatosítsuk, hogy a tanulók anyanyelvükön kívül más nyelven is kommunikálhatnak, idegen nyelven is kifejezhetik magukat.
- Kialakítjuk a nyelvtanulás iránti pozitív hozzáállásukat.
- Ösztönözzük a tanulókat az idegen nyelven való kommunikációra, s ehhez teremtünk olyan légkört, amelyben önbizalmuk fokozatosan fejlődik.
- Kiemelten fejlesszük beszéd- és hallásértési készségüket életkoruknak és gondolkodási szintjüknek megfelelően.
- El kívánjuk érni, hogy tanulóink életkoruknak és egyéniségüknek megfelelően sajátítsák el az idegen nyelv tanulásának célravezető módszereit.
- Készségszintre emeljük az idegen nyelv jellegzetes hangjainak képzését, mondatdallamának, ritmusának és hangsúlyozásának helyes használatát.
- Célunk, hogy életkori sajátosságuknak megfelelő témákban tudjanak írásban és szóban megnyilvánulni, véleményt nyilvánítani.

- Tudjanak beszélgetést kezdeményezni, folytatni, és az idegen nyelvet a hétköznapi kommunikációs helyzetekben használni.
- Bővítsük a világról alkotott elképzelésüket, alakítsuk ki bennük az Európához tartozás érzését.
- Ismertessük velük azt a tényt, hogy ma már Európában alapkövetelmény egy idegen nyelv kommunikációképes ismerete.
- Betekintést adunk a célországok kultúrájába és civilizációjába, hogy ezek értékeinek megismerésével és megbecsülésével, azokat a saját kultúrájukkal összehasonlítva a magyar kultúrát is tágabb összefüggéseiben lássák.
- Alakítsuk ki bennük más népek és etnikumok, társadalmi csoportok elfogadását, tolerálását, és hívjuk fel figyelmüket a hasonlóságokra és különbségekre.
- Hangsúlyozzuk, hogy egy idegen nyelv tudása alapja lehet egy újabb elsajátításának, és eszköze más ismeretek szerzésének.
- Jelentsen számukra örömet az idegen nyelvű kommunikáció, információszerzés, olvasás.
- Önbizalmukat fejlesszük az idegen nyelvű kommunikáció terén, s ehhez biztosítunk számukra olyan lehetőségeket, hogy a célnyelvet szóban (televízió, diákcsera) és írásban (olvasás, levelezés) használhassák és ezeken keresztül személyiségükben is gazdagodjanak.

Célunk, hogy a tanulók a más műveltségi területeken szerzett készségeket és ismereteket alkalmazzák idegen nyelven, valamint az idegen nyelvi órákon szerzett ismereteiket más tantárgyak tanulása során.

Eltérés a hagyományos nyelvoktatástól:

Kisgyermekkorban kezdhető:

A kisgyermekkorban idegennyelv-tanítás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása és más népek kultúrájának megismerése iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a szóbeli készségek fejlesztésével. Ezekhez járul még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása. Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvszajátítás folyamataira épül. A gyerekek számukra érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő tevékenységekben vesznek részt. Ezek során a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat igen lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus

jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak.

Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.

Anyanyelvi fejlődés útját járja be:

A nyelvtanulás már kisgyermekkorban elkezdhető, ekkor az anyanyelvi fejlődés útját járja be. A nyelvtanulás elsősorban a szülők, ezáltal közvetve a tanulók részéről felmerülő igény, hogy a gyermekek minél korábban kezdjenek el idegen nyelvet tanulni. A korán elkezdett nyelvtanulásnak nem lehet az a célja, hogy minél korábban terheljük a gyermekeket számukra még nehezen feldolgozható ismeretekkel, hanem az, hogy kialakítsuk bennük az igényt a nyelvtanulásra, hogy megkedveljék az anyanyelvüktől eltérő nyelvet, illetve fokozatosan, az anyanyelvi tudásuk fejlődésével összhangban össze tudják hasonlítani a két nyelvet. A Vígkedvű Mihály utcai óvodai intézményegységben „oviangol” foglalkozásokat biztosítunk a jelentkező gyerekeknek, a fentebb megjelölt cél támogatása érdekében.

Amennyiben sikeres ez a kezdeti, motivációs, felfedezésekkel, sikerélménnyel és ezáltal örömmel teli, főleg a szóbeliségre törekvő, alapozó szakasz, a nyelvtanulás későbbi szakaszában talán már nem kell győzködnünk a tanulókat, hogy mennyire fontos az idegen nyelv minél jobb, alaposabb ismerete.

Magasabb óraszám, szaktárgy idegen nyelven:

Elsődleges célunk az idegen nyelvi kommunikációs képesség, a spontán beszéd kialakítása. Első, második osztályban játékos formában, a nyelvtan, illetve az olvasás tanulást megelőzi a beszéd, illetve a beszéd értés tanítása.

Bizonyos tantárgyak idegen nyelven való tanítása során, lényegesen nagyobb lesz a szókincse mint normál esetben. Iskolánkban alsó tagozaton technika, rajz és környezetismeret, felső tagozaton történelem, célnyelvi civilizáció és a digitális kultúra tantárgyak oktatása folyik angol nyelven.

A szaktárgyakat úgy válogattuk össze, hogy a felmenő rendszerben először a célnyelvi utasításokat szokták meg, majd felfelé haladva kapcsolódjanak be a konkrét ismeretszerzés folyamatába idegen nyelven.

A heti 5 angol óra csoportbontásban különösen nagy jelentőségű, hiszen ez is biztosítja a szókincs, a kommunikáció, a beszédértés hatékony kialakulásához.

Többi tantárgyhoz való viszony:

A nyelvtanulás nem pusztán egy szó- és kifejezéshalmaz elsajátítása, hanem egy idegen nyelven való gondolkodás. Általa fejlődik a tanuló személyisége, önálló gondolkodás, asszociációs készség és jó memória szükséges hozzá. A tanulás folyamatában a négy készség fejlesztésére különböző technikák alkalmazására is sor kerül, segíteni kell a nyelvtanulót abban, hogy megismerje önmagát, és egyéni nyelvtanulási módszereket alakítson ki. Ki kell alakítani a tanulóknak a tantárgyak idegen nyelven való tanulásának speciális tanulási módszereit is. Fel kell ébreszteni a tanulóknak az önművelés igényét, lehetővé kell tenni számára az iskolai könyvtár aktív használatát, és buzdítani kell arra is, hogy egyéb forrásokat is igénybe vegyen.

Tájékoztató módja:

Az előzetes iskolalátogatás ideje minden év február hónapja, amikor is az érdeklődők meghatározott időpontban betekintést nyerhetnek a két tanítási nyelvű nevelés-oktatás pontosabban az első osztály munkájába.

Bemeneti feltételek:

Az első osztályba történő beiratkozás során, a szülő jelzése alapján. Az osztályba sorolásról az igazgató dönt az óvodai teljesítmény és az óvónők javaslata alapján.

Magasabb évfolyamban az osztálytípusba való becsatlakozás abban az esetben lehetséges, ha a tanuló különbözeti vizsgát tesz az adott évfolyam anyagából, és teljesítménye megfelel a tantárgyi követelményeknek.

Csoportváltás:

Lehetőség van a kéttannyelvű csoportból átlépni a párhuzamos osztály angol nyelvet tanuló csoportjába, szülő írásbeli kérelmére – szaktanár javaslata alapján, amennyiben a gyermek nem képes megfelelni a követelményeknek. Csoportváltás csak a tanév végén lehetséges.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja:

A Köznevelési törvény életbe lépése és a Nemzeti alaptanterv kiadásáról szóló kormányrendelet megteremtette a mindennapos egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit. A mindennapos testnevelés keretében heti 5 óra mozgásban részesülnek a tanulók. Felső tagozatban 3+2, délelőtti és délutáni bontásra került sor. Az órákon a tanulók évfolyam szinten fiú és lány csoportokba vannak sorolva.

A délutáni 2 testnevelés óra „kiváltható” a 2011.évi CXCV. tv. 27§ (11) alapján, igazolt egyesületi tagsággal rendelkező sportoló tanuló kérelme alapján.

Délutáni mozgásra is van lehetőség. 2020-tól a DEAC Kosárlabda Akadémia szervezésében edzéseken vehetnek részt a tanulók. 50-90 perces időkeretben.

Kölyökatlétika az alsósok mozgásigényét igyekszik kielégíteni.

Az Úszónemzet program keretében iskolánk elsős és másodikos diákjai úszás oktatásban részesülnek heti 2 alkalommal.

Szeretnénk elérni, hogy tanulóink igényévé váljon a mindennapos, rendszeres mozgás.

A napközis tanulók a tanulási foglalkozás megkezdése előtt kötetlenül sportolhatnak az iskolaudvaron. Használhatják a kosárlabda palánkokat, a kondipark elemeit, a mozgáskoordinációt fejlesztő eszközöket. Szeretnénk elérni, hogy tanulóink igényévé váljon a mindennapos, rendszeres mozgás.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérése:

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban, mint az ország többi általános és középiskolájában 2015 óta a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Tesztet, vagyis a NETFIT-et használjuk.

Mérési mechanizmusok az intézményben:

I. Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testmagasság mérése
- Testtömeg mérése
- Testtömegindex
- Testzsírszázalék mérése

II. Aerob fittségi (állóképességi) profil:

- Aerob kapacitás becslése- állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter)

III. Vázizomzat fittségi profil:

- A hasizom erő állóképességének mérése - az ütemezett hasizom teszt
- A törzsfeszítő izomzat ereje- törzsemelés teszt
- A felsőtest izomerője, erő- állóképessége - ütemezett fekvőtámasz teszt
- A kéz szorító erejének mérése
- A láb robbanékony ereje- helyből távolugrás teszt

IV. Hajlékonysági profil:

- A térdhajlító izmok nyújthatósága- hajlékonysági teszt

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja:

A jutalmazás és a büntetés nem maradhat el. A jutalmazás célja minden esetben a helyes magatartás, kiemelkedő teljesítmény megerősítése, honorálása. A jutalmazás akkor hatékony, ha közvetlenül a kívánatos viselkedés után alkalmazzák. A jutalmazás akkor működik, ha a diák erősen vágyik a jutalomra, és megtiszteltetés számára. A jutalmazás rendkívül nagy motiváló erő főleg kisgyermekkorban, de később sem lebecsülendő a szerepe. Éppen ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmazni.

Csődöt mond a jutalmazás, ha a jutalom értékét veszti ha a jutalom időben túl távoli ha a jutalom (máshonnan) megszerezhető ha el nem fogadható viselkedéssel is megszerezhető ha az elfogadható viselkedés jutalom nélkül marad ha a jutalom elérése túl nehéz.

A jutalmazás hátránya lehet, hogy a gyerek a jutalomért "hajt". Arra neveljük ezzel, hogy a jó viselkedésért ellenszolgáltatást kell kapnia. A jutalomszerzés rabjává váló gyerek számára csak a külső motiváció létezik. Nem látja értelmét annak a cselekvésnek, melyet nem jutalmaznak.

Osztályzatokért dolgozik, nem a tudásra, nem a belülről jövő megelégedettségért tanul, hanem csak a külső elismerésért. A jutalmazás e torzulásának veszélye életkoronként és egyénenként változó.

A büntetés akkor működik, ha szakszerű, ha célja a nem kívánt viselkedés belsővé válásának megakadályozása, és a diák helyes irányba terelése.

Jutalmazás:

- Az iskola a kiemelkedő tanulmányi munkát szaktárgyi, illetve tantestületi dicsérettel jutalmazza.
- Ezek az osztálykönyvbe, anyakönyvbe és a bizonyítványba bevezetésre kerülnek.
- A diákok plusz feladataik sikeres teljesítéséért szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesíthetők. Ez az ellenőrzőbe és az osztálykönyvbe kerül bejegyzésre, és a havi illetve év végi magatartás vagy szorgalomjegyben is meg kell, hogy látszanak.
- Kiemelkedő, tanórán felüli tanulmányi, vagy más jellegű, az iskola hírét öregbítő teljesítményért, versenyen elért eredményért a tanulók könyv-, vagy más tárgyjutalomban részesülhetnek, amelyet lehetőleg ünnepélyes körülmények között adjunk át.

A büntetés szabályai:

- Csak a bűnt büntetem, nem a bűnöst.
- Mindig ott kell, hogy álljon a büntetés mögött a megbocsátás, a kiengesztelődés lehetősége.
- A kimondott büntetési szabályok be nem tartása következtetlenség.
- Az egyszer már büntetett viselkedést a továbbiakban mindig büntetni kell.
- Büntetni közvetlenül a helytelenített viselkedés után kell.
- Büntetni csak kivételesen súlyos esetben szabad más gyerek jelenlétében, mert ez megszégyenítés.
- Ügyelni kell arra, hogy az egyszer büntetett viselkedés soha ne jutalmazódjon.
- Nem szabad túl súlyosan vagy túl gyakran büntetni, mert a gyerek feladja a megjavulásra irányuló próbálkozásait.
- Az enyhe büntetés nem hatékony, a túl súlyos viszont agresszivitást, erőszakot szülhet, károsíthatja a gyermek testi, lelki egészségét.

A büntetésnek számos negatív hatása is lehet a gyermek fejlődésében, mégis a kisebbik rossz választásának elve alapján számos helyzetben élni kell vele. Egyes helyzetek nem oldhatóak meg e nélkül. Nincs idő kivárni, amíg a helyes magatartást megérti, és az belsővé válik. Másrészt csak ezzel lehet felállítani a végső viselkedési korlátokat, illetve a felállított korlátokat betartani.

A kizárólag jutalmazásra és büntetésre épülő fegyelmezés egyoldalú és személytelenné válhat. Elhidegülhet a kapcsolat a tanár és a diákok között, hiszen nem lehet szeretetteljes kapcsolatot kialakítani azzal, akitől félnek. Egy ilyen aszimmetrikus viszonylatrendszerben szükségszerűen megjelenik a rivalizálás, törleszkedés, hízélgés, illetve védekező mechanizmusokat alakítanak ki a diákok. Megjelenik az ellenállás, hazudozás, képmutatás, dac, düh, árulkodás, talpnyalás, behódolás, stréberség, versengés, fantáziálás, féltékenység, gyávaság, menekülés, depresszió, stb.

Az interperszonális kapcsolatrendszer csak egymás elfogadásával fejlődhetnek, épp ezért a gyerekekkel úgy kell bánni, mint akinek joga van részt venni saját élete alakításában. Azt kell elérni, hogy az általunk értéknek tartott mintákat ő is értékesnek, beépítésre érdemesnek tartsa, hogy ne mi fegyelmezzük kívülről, hanem ő igényelje a belső fegyelmezettséget.

A személyiség fejlődőképességének hiánya, ha valaki túlzottan igényli az irányítást. Az ilyen gyerekek nem akarnak felnőni, nem akarják vállalni a döntésekkel járó felelősséget. Azzal, hogy elfogadják az irányítást, kibújnak a döntés felelőssége alól, megmaradva abban a gyermeki állapotban, amikor még nem az ő terhe volt eldönteni, mi helyes és mi nem. A személyiség fejlődésének fontos lépése, ha valaki vállalni akarja saját életének alakítását.

Ahhoz, hogy a diák fegyelmezett személlyé váljon, azonosulnia kell azzal a gondolattal, hogy számára fontos a fegyelmezetté válás. Ezt akkor tudja megtenni, ha megpróbál utánozni valakit, aki fegyelmezett, önfegyelmeiben hiteles, tekintélye tudásából, bölcsességéből származik. Az önfegyelem mintája épül be a diákba, és ennek elősegítése, kivárása rendkívül nagy türelmet igényel.

Az önfegyelem:

Az önfegyelem stabil belső értékrend. Az önfegyelemmel rendelkező ember: tudja saját értékeit, ezért vigyáz magára, értékesnek tartja idejét, ezért jól akarja kihasználni, tudja saját korlátait, ezért nem vállal többet, mint amire képes, tudja, hogy a problémák nem múlnak el maguktól, csak ha megoldja őket, nem halogatja a megoldást, el tudja dönteni miért, tartozik felelősséggel, miért nem, nem adja át a döntést saját sorsa felől másnak, ragaszkodik az igazsághoz nyitott, ezért fejlődőképes tudja, hogy a fejlődés a túlhaladott dolgok (gondolkodásmód) feladásával jár vállalja a változás, az őszinteség kockázatát.

Az önfegyelem mintája csak szeretettel adható át. A szeretet nem csak érzelem, hanem tett, akaratlagos cselekvés, döntés. Aki szeret, azért is teszi, mert így döntött. A szeretet nem vágyakozás szeretet érzése után, hanem elköteleződés. A szeretet fegyelmezett és célja a másik kiteljesedése. A

szeretet attól növekszik, ha mások fejlődését segíti. A szeretet önmagunk vállalásával kezdődik, hisz csak az tud szeretni, aki önmagát elfogadja: "szeresd felebarátodat, mint önmagadat". (Mt. 19.19.) Önmagunk vállalása eleve kizárja a színészkedést, a szerepjátszást. A tudatosan vállalt emberség pedig a másik tiszteletével kezdődik: "aki első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája". (Mk. 9. 35.) Aki diákjaiban az embert, a teremtményt tiszteli, az hasonló tiszteletre számíthat.

Ha az a célunk, hogy diákjaink fegyelmezettek legyenek, akkor úgy kell őket szeretnünk, hogy szabadnak érezzék magukat tőle, azt érezzék, hogy a fejlődőképes embert szeretjük őbenne és abban segítünk, hogy a saját útját megtalálja.

Az írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya:

A tanulók írásbeli beszámoltatásának formái: dolgozat (felmérés) írásbeli felelet teszt témazáró dolgozat házi dolgozat

Az írásbeli beszámoltatás szabályai:

- Mivel egy ilyen témazáró megírása elég nagy terhet jelent a tanulónak, ezért egy tanítási napon csak két tárgyból íratható. (A pedagógusok egymás között egyeztetést végeznek.) Az írásbeli beszámoltatás nem lehet a büntetés eszköze.
- A témakörök után megfelelő összefoglalás előzze meg a témazáró írását.
- Esszé típusú munkák körültekintő előkészítést igényelnek, nem lehetnek túlsúlyban a számonkérésben.
- A pedagógus a témazáró dolgozatírás időpontját és témakörét legalább egy héttel előre köteles bejelenteni a tanulóknak.
- A tanuló joga, hogy dolgozatát a beszédéstől számított 10 munkanapon belül – illetve ha az nem lehetséges, akkor az azt követő első tanórán – kijavítva megtekinthesse.
- Határidőn túli értékelés esetén a tanár és a tanuló egyeztetése szükséges az érdemjegy beírását illetően.

A tanuló teljesítményének, magatartásának, szorgalmának értékelése, minősítése, valamint az érdemjegyek formái:

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok és az adott tanulóközösség véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyről a tanulót és a tanuló szüleit értesíti. Az érdemjegyekről, figyelmeztetésekről, dicséretekről a az Edudev Zrt. által üzemeltetett E-Kréta, valamint alsó tagozaton a tájékoztató füzetbe jegyzett vétségek és dicsérek alapján az osztályfőnök tájékoztatja a szülőt, havonta, maximum kéthavonta.

A magatartás értékelése, minősítése:

A „magatartás” kifejezés az erkölcsi vonások állandóságára utal (tartás) és nem viselkedés csupán. A magatartás osztályzat az életkorhoz mértén értékeli a tanulók iskolai fegyelmezettségét, viselkedését a társaival, felnőttekkel, önmaga és mások iránt érzett felelősségérzetét.

Példás /5/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Az osztályközösség alakítását, fejlődését jó kezdeményezéseivel, másokra pozitívan ható viselkedésével, véleményével elősegíti és társait is erre ösztönözi.
- Szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne.
- Viselkedéskultúrája kifogástalan, példaértékű, tisztelettudó, udvarias.
- A házirendet megtartja, társait is erre ösztönözi.
- Nevelőivel, társaival szemben tisztelettudó és udvarias.
- Fegyelmezett, megbízható, pontos és segítőkész.
- Nagyfokú felelősségtudattal rendelkezik.

Jó /4/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- A közösségi munkában rábízott feladatokat elvégzi, iskolai viselkedése ellen nincs kifogás.
- A közösségre gyakorolt hatása ingadozó, közömbös.
- A házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja.
- Nevelőivel, társaival szemben általában tisztelettudó és udvarias.
- Fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható és pontos.
- Felelősségérzete nem megbízható.

Változó /3/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- A közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javulni.

- Hatása a közösségre negatív, társas emberi kapcsolataiban goromba, ártó, nyegle.
- A házirendet és egyéb szabályokat csak ismételt állandó figyelmeztetéssel tartja be.
- Nevelőivel, társaival szemben nem udvarias és nem tisztelettudó.
- Társai viselkedését közömbösen nézi, nem segíti.
- Fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.
- Felelősségérzete ingadozó.
- **Osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetés esetén az adott hónapban magatartása a közepesnél nem lehet jobb.**

Rossz /2/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be.
- Közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek.
- Viselkedéskultúrája nem megfelelő, durva, romboló, goromba, heves, hangoskodó.
- A Házirendet figyelmeztetéssel sem tartja be.
- Nevelőivel, társaival szemben tiszteletlen, udvariatlan.
- Fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik.
- Felelőtlen, megbízhatatlan.
- **Amennyiben az adott hónapban kettőnél több a szaktanári és/vagy osztályfőnöki figyelmeztetések száma, ill. igazgatói figyelmeztetésben részesült, magatartása „rossznál” jobb nem lehet.**

A szorgalom értékelése, minősítése:

A szorgalom jegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli az életkörülményeknek megfelelően, az életkori sajátosságokat is figyelembe véve.

Példás /5/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Odaadóan törekvő, igényli tudásának bővítését, céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját.
- Munkavégzése kitartó, pontos, megbízható, állandó érdeklődést mutat.
- Önálló a munkában, önellen őrzése rendszeres.

- Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, mindig felkészült, figyel.
- A tanórán kívüli ismeretanyag iránt is rendszeresen érdeklődik, egyes tantárgyakból az így szerzett információkat is felhasználja.

Jó /4/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi.
- Az órákra pontosan felkészül, rendszeresen és többnyire önállóan dolgozik, de különösebb érdeklődést nem árul el.
- Ösztönzésre rendszeresen ellenőrzi önmagát. Tudja, hogy mihez kell segítséget nyújtania.
- Kötelességtudata megfelelő, de néha ösztönzést igényel.
- Érdeklődése többnyire megmarad az iskolai tananyag keretein belül, de biztatásra alkalmanként dolgozik.

Változó /3/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan.
- Önállóan csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát.
- Munkavégzése változékony, rendszertelen, hullámzó, önállótlan.
- Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.
- Tanszereit sűrűn otthon felejt, feladatot nem vállal.
- Többletmunkát nem végez.

Hanyag /2/ érdemjegyet kap a tanuló, ha:

- Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.
- Munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan, gyakran nem végzi el azokat.
- Nem törődik kötelességeivel, felszerelése hiányos.
- Többletmunkát nem végez, feladatot nem vállal.
- Érdektelenség, gyakran közöny jellemzi.
- Bukásra áll valamely tantárgyból.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

Zenei osztályok: Az emelt szintű ének-zenei képzésre jelentkezők zenei képességfelmérésen vesznek részt

Sajátos nevelési igényű tanulók: a szülő egyetértésével, a tanulási képességeket vizsgáló bizottság javaslata, valamint jegyzői határozat alapján integráltan oktathatók.

A csoportbontás elvei:

A hagyományos osztálystruktúrát szisztematikusan megbontjuk az alábbi esetekben az informatika az idegen nyelv a matematika differenciált képességfejlesztés

az egyéni fejlesztő foglalkozások időtartamára, úgy hogy az egy csoportba kerülők létszáma a 8 főt ne haladja meg.

Tanórán kívüli foglalkozások:

Az iskolai munka szerves részei a tanórán kívüli foglalkozások. A köznevelési törvény értelmében meg kell különböztetnünk kötött és szabadon választható tanórán kívüli foglalkozásokat.

Kötött tanórán kívüli foglalkozások:

- Napközi
- Tanulószobai foglalkozások

A kötetlen tanórán kívüli foglalkozások formáiról a tantestület dönt: a tanulói (szülői) igények ismeretében (felmérés az előző év végén) a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve az anyagi lehetőségek figyelembe vételével a tanulói leterheltséget mérlegelve.

A csoportba sorolás szempontjai: a tanuló...

- Tanulmányi teljesítménye, magatartása
- Felzárkóztatása, tehetséggondozása
- Továbbtanulási, pályaválasztási szándéka
- Érdeklődése
- Leterheltsége

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

Hangsúlyozzuk a természet-, a környezet- és az egészségvédelem fontosságát, a természetes és az épített környezettel való harmonikus együttélést.

Az általunk közvetített értékekből: az élet tisztelete, egészségtudatos életvitel, humanitás, tolerancia, empátia, a másság elfogadása, tudás, műveltség, hazaszeretet, nemzeti

hagyománytisztelet, erkölcsi érték, tisztesség, becsület, felelősség, megbízhatóság, kreativitás, az alkotás szépsége.

A nevelő-oktató munka céljaiból:

Szellemi értékeik testi edzettséggel párosuljanak. Az egészséges életmód, az egészséges életvitel alapvető szokásainak kialakítása, a mindennapi testedzés fontossága, igénye, a káros szenvedélyek (alkohol, drog) veszélyeinek feltárásával azok elkerülése, a bűnözés, az erőszak megelőzése, kezelése.

Iskolánk feladataiból:

Megelőzés (prevenció). Az ember testi, lelki és szellemi egészségének, az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód, pozitív irányultságú, tudatos egészségmagatartás, valamint a rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása. Az önellátás képességeinek fejlesztése (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Az egészség a környezet harmonikus életvitelt megalapozó szokások a gyerekek cselekvő, tevékeny részvétele nélkül nem alakítható ki. Belső harmóniájuk, lelki egészségük megteremtésének feltételei: a stressz-mentes élet, valamint a konfliktusok kezelésében szerzett jártasság, a tolerancia, a konstruktív önérvényesítés, az esztétikai értékek befogadása. Az egészség érték. Alapvető feladatunk azonban nemcsak az, hogy a gyerekeket a betegségek, balesetek megelőzésére tanítsuk, hanem az is, hogy az egészség megőrzésére és az egészséges állapot megbecsülésére, az életminőséget meghatározó értéként való megélésre neveljük.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatainkból:

Iskolánk adjon teret a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a játékos egészségfejlesztő testmozgásnak, a munkának. A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a mindennapi testmozgás iránti igény kialakítása, a tanulók életkorához és fejlettségéhez igazodó játékos egészségfejlesztő testmozgás. Az egészségtudatos életvitel, egészségvédelem és a megelőzés fontosságának tudatosítása. A prevenció fontossága - tartáskorrekcióval. A játék gyógyító ereje érvényesüljön iskolánk egész oktatási folyamata során.

A társadalmi környezet jellemzése:

Egészségnevelési szempontból: Belvárosi iskola vagyunk, közepes méretű udvarral – benne sportpályák, pihenőpadok, szoborpark, virágoskert -, erősen szennyezett levegőjű, zajártalomnak kitett környezetben. A természetes környezet (fák, dísznövények, gyep) és az épített környezet közötti egyensúly kielégítő. Megfelelő hőmérsékletű, jól szellőztethető, napfényes termekkel rendelkezik

iskolaépületünk, mely kulturált, tiszta környezetet biztosít a benne élők számára. Az egészséges életmóddal foglalkozó centrumok, könyvtárak, játszóterek könnyen megközelíthetők.

A diákokkal kapcsolatos megállapítások:

Az iskola tanulóinak egészségi állapotáról minden tanévben az adott rendeletnek megfelelően (26/1997. NMR) szűrővizsgálatok során készül felmérés.

A korábbi tanévekben végzett vizsgálatok alapján a leggyakoribb elváltozások közé tartoznak a mozgásszervi rendellenességek, mint a lúdtalp, ami a gyerekek egyharmadát, valamint a tartáshibák, gerincferdülés, ami a 10%-ukat érinti.

A tanulók 15-18%-a látáshiba miatt kerül kiszűrésre, vagy áll gondozás alatt. Gyakori még a légúti allergiás megbetegedések előfordulása, a gyerekek kb. 10%-a jelzi ezen panaszát a vizsgálatok során. Az elhízás, illetve az alultápláltság aránya nem magas 5–7%.

Azokról a tanulókról, akik krónikus betegségük miatt rendszeres ellenőrzés alatt állnak, szintén készül nyilvántartás. Ez alapján legnagyobb arányban az ortopédiai gondozottak vannak, ugyanennyi a túlsúly miatt nyilvántartásba vett gyerekek száma. Ezt követik a látászavar és a légúti allergiás megbetegedés – asztma bronchiale – miatt gondozottak.

Keringési rendszer betegsége és krónikus vesebetegség miatt rendszeres kezelés alatt álló tanulók száma néhány fő.

Segítő kapcsolatok:

Rohanó életünkben gyakran előfordul, hogy egy család felbomlik, illetve más ok vagy okok miatt szülő, testvér, nagyszülő elhagyni kényszerül gyermekét, testvérét, unokáját. Az is előfordul, hogy a kapcsolattartásuk segítségadással megoldhatók. Sokszor egy kellemes és biztonságos helyszín, máskor egy segíteni tudó szakember garantálja a gyerek biztonságát, megértését. Az ilyen és hasonló esetek segítésére, nehézségek csökkentésére – a gyermekek érdekében – szükséges mindent megtennünk, beleértve a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételét is.

A szolgáltatás célja: a gyermek jogainak érvényesítése.

A szolgáltatás igénybevételének módja: bírósági végzés alapján gyámhivatal határozata alapján önkéntes alapon: szülő, nagyszülő, testvér, egyéb hozzátartozó kérésére.

Testi neveléssel kapcsolatos állapotfelmérés:

- Területek, Megállapítások
- Mindennapos testnevelésben részt vevők száma - minden tanév október 1-i adatai

A mindennapos testnevelés formái és szinterei

- Napközi, testnevelés óra, néptáncitanítás, tömegsport foglalkozásai
- Felmentett tanulók száma minden tanév október 1-ig felmérésre kerül

Testi fejlődés mérési eredményei:

- Minden tanév október 1-ig felmérésre kerül
- A tanulók mozgásfejlesztésével, állóképességével kapcsolatos mérési eredmények
- Tartáskorrekció

Célmegfogalmazás:

Az iskolai programok garantálják az egészségnevelési programok megvalósítását. A gyerekek érdekében akkor tesszük a legtöbbet, ha a nevelési-oktatási feltételek megteremtésével biztosítjuk az egészségügyi prevenciót, a tárgyi környezet közegészségügyi és a közétkeztetés iskolánkra háruló feltételeit. Ez a feladat nagy szakmai körültekintést igényel. A teljes körű egészségfejlesztésbe beépített droprevenció mindenkor számol az életkori viszonyokkal, a veszélyeztető hatásokkal. Nem valaminek a hiányát vagy tilalmát állítja a nevelés-oktatás középpontjába (Ne drogozz!), hanem a pozitív célmegfogalmazást (Élj egészségesen! Javíts az életminőségeden, s érezd jól magad!). Az iskola pedagógusainak és tanulóinak mindennapi feladata, hogy „feltárja és megvalósítsa vágyait, kielégítse szükségleteit, és a környezetével változzék, vagy alkalmazkodjék ahhoz” (Egészségügyi Világszervezet Ottawai Karta). További feladat, hogy a helyi közösségekkel együtt „esélyt teremtsen arra, hogy a fiatalok képessé váljanak egy produktív életstílus kialakítására, és a drogok visszaszorítására”

Pedagógiai programban megfogalmazott cél:

Az egészséges és kulturált életmód, pozitív irányultságú, tudatos egészségmagatartás, valamint a rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.

A tevékenységek színterei és módszerei:

Egészségnevelési-oktatási programunkat az egész iskola bevonásával kívánjuk megvalósítani. Minden pedagógusnak kiemelt szerepe van. Speciális feladatok hárulnak az egészségoktatás/nevelés terén az osztályfőnöki, biológia, egészségtan, testnevelés órákra és a napközis foglalkozásokra.

Mindenképpen folyamatos egészségnevelési, oktatási program szükséges ahhoz, hogy a gyermekek viselkedésébe az egészséges magatartási minták beépüljenek, valamint, hogy megszerezzék és elsajátítsák azokat az ismereteket, készségeket és képességeket, amelyek segítségével önmaguk választják az egészséget, egészséges életmódot.

Az iskolánkban minden egyes pedagógus egy jól összehangolt egészségnevelési programmal és a „rejtett tanterv” segítségével, a diákok és a szülők aktív részvételével fejleszti önmaga és diákjai egészségét.

Az ismeretközvetítés mellett az érzelmi ráhatás, a saját élmény, a mintaadás kell, hogy előtérbe kerüljön.

Az iskola környezeti nevelési programja:

A környezetnevelés céljai:

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Célunk a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése; a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

Kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé.

Érzékennyé tenni a környezet állapota iránt:

- Bekapcsolni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség vállalása
- Váljon meghatározóvá a környezeti károk megelőzésére való törekvés
- Személyes tapasztalatok alapján együttműködési képesség a környezeti konfliktus közös kezelése és megoldása terén

Elismertetni, hogy közös és egyéni kötelesség:

- a környezet minőségének fenntartása és javítása,
- általános emberi egészségvédelem,
- ökológiai egyensúly fenntartása,
- természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása, minden egyes ember hozzájárulása a környezet védelméhez,

- képessé válni az élethosszig tartó tanulásra.

Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékenyvé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

Helyi adottságaink, lehetőségeink:

Az iskola udvara:

Belvárosi iskola lévén kicsi, de szépen kialakított udvarral rendelkezik. Fák, bokrok, cserjék színesítik udvarunkat. A tanulókkal közösen óvjuk az udvar tisztaságát, vigyázunk a növényekre, fákra, az udvaron elhelyezett padok, játékok épségére.

Az iskola belső környezete:

Odafigyelünk az osztálytermekben és a folyosókon belső környezetünk rendjére, tisztaságára.

A környezeti nevelés színtere iskolánkban:

A környezeti nevelés minden pedagógus, illetve valamennyi tantárgy feladata. Ugyanakkor az egyes különálló tantárgyakba foglalt környezeti vonatkozású ismereteket, fejlesztési elemeket egészzé kell építeni. Kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. A természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és maradt. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör. Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is. Tanórán, nyári táborokban megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük lévő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó emberekké.

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben:

Tanórán:

A tanítási órákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink komoly elméleti alapokat szerezzenek, mert véleményünk szerint így lehet csak okosan, átgondoltan harcolni a környezet megóvásáért és felelősséget vállalni saját egészségükért.

Környezeti nevelés a helyi tantervhez kapcsolódva

Tantárgyak:

Legfontosabb az „érték” fogalma és a helyes természet szemlélet helyreállítása, amely a meglátott széptől, a megtapasztalt hasznosig vagy az eddig természetesnek vett tiszta víz, egészséges levegő igényéig terjedhet.

- **Természettudomány, biológia:** a természet szépsége, az élettevékenységek hatásai az élő, élettelen és épített környezetre, a természet, környezet egysége, folyamatainak összefüggése, együttélés, alkalmazkodás. A természettel harmóniában lévő társadalom megvalósításának feltétele, hogy az emberi cselekvéseknek összhangban kell lenni a természet törvényeivel.
- **Földrajz:** az ember és természet kapcsolata, az emberi tevékenység hatása a természeti adottságokra: az éghajlatra, a vizek körforgására, a felszínre.
- **Kémia:** nyersanyagok, energiaforrások biztosítása a fenntartható fejlődéshez úgy, hogy a természet harmóniáját megőrizze, elemkörforgalom változása és hatásai.
- **Fizika:** zaj-, hő-, sugárhatások, természeti törvények, összefüggések megláttatása.
- **Történelem:** természet-ember kapcsolat története, a köztük lévő viszony hatásai, a cselekedetek haszna, kára, a környezetalakítás története, tanulságok, jövőkép, az ember számára optimális társadalom megtervezése.
- **Magyar nyelv és irodalom:** a nagy költők és írók természetet bemutató és dicsérő műveinek tanulmányozása, a természet szeretetéből fakadó szép nyelvi kifejezések.

- **Technika és életvitel:** zárt rendszerű, takarékos technológiák. A család szerepét elismerő ismeretek nyújtása. Környezetbarát eljárások, anyagok használata a háztartásban, takarékoskodás idővel, anyaggal, energiával.
- **Vizuális kultúra, ének-zene:** a képzelőerő kifejlesztése a szó, a hang, a kép, az alak segítségével, hogy az ember a belső és külső világát összekapcsolhassa, magát a természet részeként azonosíthassa. A művészi ábrázolás hozzásegít a természet és az ember közötti kapcsolat jobb megismeréséhez, az ember helyének megtalálásához a természetben.
- **Idegen nyelv:** az idegen nyelvek ismerete késztesen más kultúrák, más népek megismerésére, s ezáltal a globális környezeti problémák megértésére.
- **Testnevelés:** testi egészségre, korrektségre, önfegyelmre neveljen, mely feltétele a környezetvédő életstílusnak. Biztosítson szabadterei, természet közeli tevékenységeket.
- **Matematika, digitális kultúra:** - fogalomalkotásra, elvont gondolkodásra nevel, problémamegoldó képességre tesz fogékonnyá.
- **Osztályfőnöki:** A család szerepét elismerő ismeretek nyújtása. Az osztályfőnökök vonják be a szülőket is a környezeti nevelési program egyes feladatainak megvalósításához, illetve próbáljanak a szülők környezeti szemléletén körültekintően, tapintatosan, de érvekkel alátámasztva változtatni. Értellemmel harcolni a környezet megóvásaért és felelősséget vállalni saját egészségükért.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során minden osztály tanulmányi kirándulásokat szervez. Az itt folyó munka a tanév szerves része. A nyári táborban a programszervezés is meghatározott szempontok szerint folyik. A környezet megismerésére és a természetszeretetre, védelemre neveljük tanulóinkat. A táborban megtanulják a természettel való, harmóniában élés mikéntjét.

Tanórán kívüli programok:

- Versenyek: bekapcsolódunk városi, megyei, országos természetismereti, környezetvédelmi vetélkedőkbe, versenyekbe és programokba
- DÖK programok
- Erdei iskola: évente legalább 2 osztály külső helyszínen erdei iskolában vesz részt.
- Egy-két napos tanulmányi kiránduláson vesz részt minden osztály a tanév utolsó napjaiban, ahol a tanórák mellett a helyszínhez kapcsolódó környezeti értékekkel is megismerkednek tanulóink.

- Tanulmányi séták, kiállítások megtekintése
- Téma hetek, jeles napok pl. Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Állatok Világnapja, Fenntarthatósági témahét stb.
- Lehetőség szerint 7. évfolyamos tanulóink határon túli osztálykiránduláson vesznek részt. HATÁRTALANUL pályázat 2014 óta minden évben megvalósul. A konkrét célok közt szerepel, hogy szeretnénk megismerni Európa különböző régióiban lévő országainak a kultúráját, hagyományait, mindennapos életét. Szeretnénk bemutatni a mi saját természeti szépségeinket, kultúránkat, hagyományainkat és konyhaművészetünket. Megismernénk a partneriskolák országainak szokásait, hagyományait. Célunk, hogy tiszteljük más országok kultúráját és szokásait, és, hogy büszkék legyünk a saját tradícióinkra és nemzeti identitásunkra.

Erőforrások:

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Iskolán belüli együttműködés:

Tanárok:

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti-és egészségnevelés ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, ill. tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését.

Diákok:

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

Tanárok és diákok:

A diákok a környezeti és egészségügyi témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban

nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a tanulmányi kirándulásoknak, jeles napoknak, hulladékgyűjtési akcióknak, valamint a nyári táboroknak. A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is.

Iskolaorvos és védőnő:

A tanulók egészségmegőrzése érdekében méréseket, vizsgálatokat végeznek. Az iskolaorvos felméréseivel és azok elemzésével segíti egészségnevelési munkánkat.

Tanárok és szülők:

Az iskolai környezeti és egészségnevelés terén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben az egészséges életmódot és azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak:

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti nevelési programunknak. Az iskolai adminisztráció területén fontos feladatunk, hogy csökkentsük a felesleges papírfelhasználást (pl. féloldalas papírlapok használata, kicsinyített és féloldalas fénymásolás, digitális információáramlás), folyamatosan gyűjtsük a hulladékpapírt. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk.

Iskolán kívüli együttműködés:

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények:

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, állatkertek és a nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányai során minden tanulónak legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell venni. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek vezetői vagy a szabadidőszervező tanár tartja.

- Nagyerdei tanösvény
- Hortobágyi Nemzeti Park

- Nagyerdei Kultúrpark
- Tímárház
- Déri Múzeum

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésében:

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életéről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket. Célunk az egyetemes természetnek, mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezését, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.

Jövőkép megfogalmazása: Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az iskolai élet szerves részévé válik az egészség - és környezeti nevelés, az átszővi az iskola mindennapjait, áthatja valamennyi tantárgyat.

Pedagógiai célok:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés
- tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
- globális összefüggések megértése,
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

A nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXC. törvény, a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló, 20/2012. EMMI rendelet, továbbá az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 9/2008. (III. 29.) OKM rendelet szerint intézményünk az integráció filozófiáját követő pedagógiai gondolkodásmódon alapuló rendszert épít, ennek megfelelően a következő közoktatási funkciókat látja el:

- alapfokú nevelés-oktatás biztosítása együttneveléssel;
- esélyegyenlőségen alapuló általános műveltség biztosítása;
- képességeknek megfelelő fejlesztéssel a továbbhaladás elősegítése;
- tehetséggondozás, felzárkóztatás;
- pályaorientáció, felkészítés továbbtanulásra;
- fizikai állapot, magatartás, jellem alakítása;
- gyermeki jogok biztosítása; fokozott gyermekvédelmi funkciók ellátása;
- a személyiség sokoldalú kibontakoztatása,
- a közvetlen társadalmi környezet elvárásainak teljesítése.

Az intézmény vezetője a tanulók osztályba sorolásakor – a speciális tanulási-, magatartási-, beilleszkedési problémák figyelembevételével – a rendelet előírásainak megfelelően a felmérés adatait figyelembe veszi.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek és azoknak a tanulmányi rendszerben történő intézményi szabályozása:

A tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen – rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően – tanulmányi kötelezettségének.

1. A pedagógus – a 3. bekezdésben meghatározott kivétellel – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. A tanuló

magatartása, szorgalma és tudása értékelésével kapcsolatos adatait az érintett osztályon belül, a nevelőtestületen belül, a szülő számára nyilvános kell tenni. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Értesítő gyakrabban is készülhet az intézmény pedagógia programja szerint. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

2. Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a) a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),
- b) a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),
- c) a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

- 3. Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.
- 4. A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén osztályzattal történik.
- 5. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök, gyakorlati képzés szervezője által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.
- 6. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.
- 7. A tanuló értékelésekor, minősítésekor az 1. bekezdésben meghatározottakat – az érdemjegy és az osztályzat alkalmazására vonatkozó rendelkezések kivételével – akkor is alkalmazni kell, ha az iskola nem használja az érdemjegy, az osztályzat megjelölést.

8. A szóbeli feleletre kapott érdemjegyet a pedagógus még azon a napon rögzíti a Kréta-rendszerben. Az értékelt írásbeli munkákat a tanuló tíz tanítási napon belül kézhez kapja, az érdemjegyeket pedig a pedagógus még aznap rögzíti a Kréta-rendszerben.

A nevelési-oktatási intézmény a gyermekkel, a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. Az iskola döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermeknek, tanulónak számít a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló. Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló az, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az iskolai nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

Az általános iskola köteles megszervezni a tanuló heti kötelező óraszama és az osztályok engedélyezett heti időkeret különbözete terhére a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első–negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy–három fős foglalkozásokat.

A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és e helyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő.

A gyermek, a tanuló sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére vonatkozó adatai a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek és a

nevelési-oktatási intézményeknek egymás között, a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek, az iskolának továbbítható.

A tanuló magatartása, szorgalma és tudása értékelésével kapcsolatos adatai az érintett osztályon belül, a nevelőtestületen belül, a szülőnek, a vizsgabizottságnak, vagy ha az értékelés nem az iskolában történik, az iskolának, iskolaváltás esetén az új iskolának, a szakmai ellenőrzés végzőjének továbbítható.

Az iskolai írásbeli, szóbeli gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje:

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája, vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrizzük. Az ellenőrzés kiterjed a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

Értékelési alapelvek: objektív, érvényes és megbízható legyen, legyen egyszerű és áttekinthető a tanuló számára is, többszöri, sokoldalú értékelési rendszer, változatos értékelési formák alkalmazása, legyen differenciált, személyre szóló, a fejlődési állapotot tükrözze, legyen segítő, tanácsadó jellegű, terjedjen ki a sikerre és a sikertelenségre is, legyen kiszámítható és azonos feltételeket teremtő, legyen folyamatos, rendszeres, tervszerű, belépő tantárgyaknál az első hónapban csak ösztönző osztályzattal éljünk, a helyesírási hibákat mindenkinek kötelessége kijavítani, és a szép, helyes beszédet megkövetelni.

A tanulók értékelésének formái:

Szóbeli értékelés:

- A tanuló munkájához fűzött szóbeli tájékoztatás, megjegyzés, motiváló visszajelzés

Tanulói értékelés:

- Az önértékelő képesség fejlesztése, a reális én kép kialakítása érdekében a tanuló önállóan értékeli önmaga, vagy társa teljesítményét. A pedagógus szerepe ez esetben az értékelés irányítása.

- Írásbeli szöveges értékelés
- A tanulók írásbeli munkájához fűzött részletes megjegyzések, kiegészítések. Bizonyos szakaszokat is írásbeli értékeléssel zárunk le.

Értékelő szimbólumok alkalmazása:

- Alsó tagozaton – a munkaközösség által elfogadott – értékelő szimbólumokat alkalmazhatunk.
- Osztályozás. ötfokozatú skálát alkalmazunk

A tanulók számonkérése:

A számonkérés formái:

A tanár joga eldönteni, mire ad osztályzatot: szóbeli vagy írásbeli feleletre, óráközi munkára, kiselőadásra stb. de a szóbeli és írásbeli számonkérésnek egyensúlyban kell lennie.

Tartalma:

A számonkérés alapját a tanulóval közöljük, a szülők számára megismerhetővé tesszük. A követelményszintet a helyi tantervben rögzítjük.

Objektivitás:

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor százalékos ponthatárokat alakított ki a nevelőtestület.

91% - 100%	5 kiválóan teljesített
81% - 90%	4 jól teljesített
61% - 80%	3 megfelelt
41% - 60%	2 felzárkóztatásra szorul
0% - 40%	1 részt vett (a követelményeket nem teljesítette)

A számonkérés gyakorisága:

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havi egy érdemjegyet kell szereznie. Az értékelés dokumentálása

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az tájékoztató füzetben keresztül. Az ellen őrző könyv bejegyzéseit az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

Az értékelés közlésére a jogszabályokban előírt nyomtatványokat és az iskola által készített értékelőlapokat használjuk.

(Osztály) E-napló, melybe a tanító, tanár írja be az érdemjegyeket, az osztályfőnök a havi magatartás, szorgalom jegyeket, valamint a félévi és év végi osztályzatokat.

Elektronikus E-Kréta tájékoztató, melybe a tanuló írja be az érdemjegyeket, tanító, tanár aláírja, a szöveges értékelést, dicséreteket, elmarasztalásokat, alkalmazott intézkedéseket. Tájékoztatja a szülőt az őt érintő fontosabb iskolai eseményekről, melyeket a szülő aláírással vesz tudomásul.

Értékelő lapok: 1–2. évfolyamra kidolgozott részletes szöveges értékelés félévkor és 1. évfolyam tanév végén.

Bizonyítvány: a tanuló tanév végi előmenetele, a nevelőtestület határozata a továbbhaladásról, testületi dicséretéről

Az Alapfokú Művészeti Iskolai dokumentáció vezetésére az Edudev Zrt. E-Kréta AMI. modulját használjuk.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

Elsősorban megfelelő órarenddel, az elméleti és gyakorlati tárgyak helyes arányának kialakításával biztosítjuk a tanulók megfelelő, arányos terhelését. Napközi és tanulószobai foglalkozáson résztvevő tanulóknak biztosítjuk a csendes tanulás lehetőségét.

Az iskola valamennyi évfolyamára érvényes alapelvek:

Az írásbeli, szóbeli feladatadás nem lehet a büntetés eszköze.

Hosszabb hiányzás után a tanuló, a szaktanár döntése alapján meghatározott időt kap hiányosságainak pótlására- szaktanári irányítással.

A tanulók optimális terhelésének mértékét hivatott szabályozni.

A feladatadáskor az átlagos felkészültségű és képességű tanulókra figyelve kell meghatározni azt a házi feladat mennyiségét, amely nem jelent túlterhelést, hogy még mellette a másnapra felkészülés után jusson idő pihenésre és szórakozásra is.

A házi feladat mennyisége a délelőtti tanító, v. órát adó pedagógus és a délutáni foglalkozásokat vezető napközis/tanulósobás nevelő között megbeszélés tárgyát képezi.

A szülők jelzéseit figyelembe kell venni.

A tanulók túlterhelését azonnal jelezni kell. Megoldás:

A mennyiségileg és minőségileg-nehézségi fokban differenciált házi feladat adás.

Ha szükséges csökkenteni kell a kötelező házi feladat mennyiségét, de szorgalmi feladatok adásával a jó képességű tanulók lehetőséget kapnak az ő képességükhöz igazított többlet feladat - adással.

Napközi:

- A napközi otthonos ellátás az általános iskola alapfeladatai közé tartozik.
- Az iskolának biztosítania kell:
- A gyermekek egészséges és biztonságos elhelyezését
- A szabadidő eltöltéséhez szükséges helyet, időt, eszközöket
- Az önálló tanulás feltételeit
- Az étkezés megszervezését.
- Pedagógus felügyelet 17:00 óráig.

Tanulósoba:

- Felső tagozatos tanulóink részére tanulósobát szervezünk, amelynek igénybevételére az osztályfőnökök és a szaktanárok ösztönzik a tanulókat.
- A tanulósoba vezetője és a szaktárgyi korrepetálásokat és szakköröket tartó pedagógusok szorosan együttműködnek.
- A tanulósoba célja és feladata, hogy a gyermek szakszerű segítséget kapjon önálló tanulásához, a tanórákra való felkészüléshez, az önműveléshez.
- Az iskola biztosítja a tanulósobára jelentkező tanulók részére a tanítási órák után a kulturált étkezési lehetőséget, majd a délutáni tanári felügyeletet 16 óra 05 perctől.

A sajátos nevelési igényű tanulók, általános elvek:

A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazás a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában:

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait, a kollégiumi nevelés országos alapprogramját, a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit, a szülők elvárásait és az általuk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményekben) nevelésére-oktatására.

Az irányelv célja:

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy: a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;

az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez; a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kapjon a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúljon; a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé, a tanulókat a nevelés-oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának,
- elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit;
- a sérült képességek, készségek, kompetenciák rehabilitációs, célú korrekciójának
- területeit;
- a nevelés-oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátása:

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi: a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit; az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.

A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.

A sajátos nevelési igényű tanuló:

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, c
- képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
- korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.

A társadalmi integráció kívánalmai:

- az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása,
- az átvezetés,
- a továbbtanulás,
- pályaválasztás,
- a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- az intézmény pedagógiai programjában, a helyi tantervben,
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv), az egyéni fejlesztési tervben.

A sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor kompetenciája:

- a programok, programcsomagok tervezése, összeállítása;
- a habilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés; közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő habilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, kivitelezésében, ezt követően a konzultációban, az osztálytermi környezet adaptációjában;
- a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára:

A nevelés- oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- differenciált, egyénre szabott tananyagok;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok;

- fejlesztő helyiségek;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás:

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagukhoz mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, a tanuló képességei kibontakoztatásának érdekében.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve jó gyakorlat e-bank, iskolai „forrásközpont” működtetése – a pedagógusok által kidolgozott egyes differenciált tananyagok, feladatlapok stb. felhasználásával, melyeket az iskola minden pedagógusa használhat, illetve minden pedagógus gyarapítja az anyagokat.
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi –

eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- Egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus, konduktor együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- A neurodiverzitást figyelembe vevő oktatási módszerek, rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoz létre, melyben érvényesül a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek (az instrukciók adása terén is) alkalmazása, beleértve az értékelést is; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres; együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus, konduktor iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, konduktor segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését; javaslatot tesz a fogyatékosság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, az autizmus spektrum zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.); segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről; javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek,

módszerkombinációk alkalmazására; figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra; együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait; támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztentstől), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján – terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra; alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben; segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében; segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

- Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI), a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok segítségét. Ennek keretében ismerjék meg az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók iskolai nevelésénekoktatásának irányelvei:

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló:

- Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása

miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

- Az egyéb pszichés fejlődési zavart a pedagógiai szakszolgálat minősíti szakértői bizottsági tevékenysége során, a sajátos nevelési igény megállapítása céljából, a diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján.
- A kategória többféle diagnózist tartalmaz, részben idegrendszeri fejlődési zavarokat, részben a magatartás-szabályozás más zavarait. Az idegrendszeri fejlődési zavarok nagy csoportjából ebbe a kategóriába tartozik a specifikus tanulási zavar és a figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD). Ezeknek az állapotoknak közös vonása, hogy a háttérükben mindig eltérő idegrendszeri fejlődés áll, ami számos esetben genetikai okokra visszavezethető vagy pre-, illetve perinatálisan (magzati korban vagy a születés körüli időszakban) szerzett, nem a környezet vagy a nevelés hatására alakulnak ki, és a zavar a korai életkortól kezdve jelen van. Ezzel szemben a magatartásszabályozási zavarok általában nem az eredendően eltérő idegrendszeri fejlődés talaján alakulnak ki, hanem az idegrendszer biológiai sérülékenységére és a rossz környezeti feltételek, elégtelen bánásmód, tartósan extrém magas stressz együttes következményeként jönnek létre.
- Kíváncsú lenne az egyéb pszichés fejlődési zavar kifejezés helyett erre a meglehetősen heterogén tanulói csoportra a Nemzeti köznevelési törvényben zárójelben szereplő tanulási, figyelem- és magatartás-szabályozási zavar megnevezést mint SNI főcsoport-elnevezést használni. Ezt elméleti és gyakorlati szempontok, valamint a nemzetközi terminológiahasználat is indokolja.

A (specifikus) tanulási zavar egy olyan multifaktoriális meghatározottságú ún. idegrendszeri fejlődési zavar (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, vagy ezek halmozódása), mely az átlagos vagy akár átlag feletti értelmi képességek és a szükségletekhez illeszkedő, megfelelő oktatási feltételek ellenére okoz komoly nehézségeket a tanulásban, a sikeres iskolai előmenetelben. Az egyes tanulási zavarok tünetei gyakran egyszerre is jelen lehetnek, ezáltal több iskolai készséget is érinthetnek, pl. az olvasás elsajátításának zavara és az aritmetikai műveletvégzés zavara. A specifikus tanulási zavar iskolai alulteljesítést eredményez, de nem minden iskolai alulteljesítés mögött áll specifikus tanulási zavar. Bár a (specifikus) tanulási zavarral küzdő gyerekek adott területeken gyenge teljesítményt produkálnak, nehézségeik ellenére bizonyos tanulási területeken akár kiemelkedő teljesítményre

lehetnek képesek, bizonyos területeken tehetségesek. Ez a paradox tanulási helyzet számtalan feszültséget, meg nem értést indukál mind az érintett tanulóban, mind a szülőben, pedagógusban.

Az olvasási zavar (diszlexia) neurobiológiai eredetű specifikus tanulási zavar, az olvasás, írás elsajátításának nehézségét jelenti, gyenge szófelismerés, pontatlan és lassú olvasás jellemzi, mely legtöbbször helyesírási zavarokkal együtt jelentkezik.

A helyesírási zavar (diszortográfia) önmagában előfordul ugyan, de ritkán.

Az íráskivitelezés (íráskép) zavara (diszgráfia) gyakran olvasási zavar nélkül jelenik meg. Másodlagos következményként szövegértési nehézségek jelentkezhetnek, valamint a kevesebb olvasási tapasztalat hátráltathatja a szókincs és a háttértudás fejlődését.

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén az intellektuális teljesítményhez, életkorhoz

(osztályfokhoz) viszonyítva jelentős elmaradás mutatkozik a számköri ismeretek, számérzék, szám- és műveleti fogalmak kialakulásában, az alapvető műveletek végzésében és a bázisfunkciók (térivizuális rendszer, központi végrehajtó rendszer, munkamemória, beszéd és nyelv, gondolkodási funkciók) működésében. Következésképpen nehezített lehet a magasabb szintű matematikai fogalmak elsajátítása, a matematikai ismeretszerzés és -alkalmazás folyamata, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldása.

Mindezen tünetek markánsan és perzisztensen/tartósan fennállva jelentkeznek, nem tekinthetők csupán fejlődési késésnek. A (specifikus) tanulási zavarok hátterében a nyelvi rendszer eltérő fejlődése, a munkaemlékezet gyengesége, valamint az információfeldolgozás sajátos szerveződése áll. Mind ezek mellett gyakran mutatkoznak a mozgásszervezés, kézügyesség, bizonytalan kézpreferencia, téri tájékozódás, vizuális észlelés, szenzoros integráció, végrehajtó működés nehézségei.

A hétköznapi nyelvhasználatban is egyre gyakrabban felbukkanó ADHD kifejezés egy angol mozaikszó (Attention Deficit Hyperactivity Disorder, magyarul figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar), mely figyelemhiánnyal és/vagy túlmozgással (hiperaktivitás) és impulzivitással jellemezhető.

A két altípus önállóan vagy kombinált formában is előfordulhat.

Az ADHD átlag alatti, átlagos és átlag feletti intellektuális teljesítmény mellett egyaránt jelen lehet. A szakirodalom szerint az iskoláskorú gyermekek kb. 5%-át érintő, a tanulási teljesítményt és a viselkedésszervezést jelentős mértékben befolyásoló, támogatás hiányában rontó, idegrendszeri fejlődési zavar, mely jelentős mértékben aluldiagnosztizált, számos esetben a diagnózis és a sajátos nevelési igény megállapítása nélkül van jelen a köznevelés színterein. A mindennapi oktatási,

nevelési helyzetekben ennek következménye a szétszórtság, feledékenység, a figyelem könnyű elterelhetősége, huzamosabb ideig történő fenntartásának nehezítettsége, az egymást követő utasítások megjegyzésének nehézsége, a feladatok megfelelő sorrendjének kialakítási problémái és a véghezvitel nehézsége, saját holmik gyakori elhagyása, mások félbeszakítása, mérlegelés nélküli beszéd és cselekvés, ami gyakran inadekvátnak vagy erőszakosnak is tűnhet. Nehéz az érintett tanulók számára az önszabályozás és önirányítás, a mindennapi élethez szükséges tevékenységek szervezése, a célorientált cselekvés tervezése, kivitelezése, az érzelmek szabályozása. Mind ezek gyakran alulteljesítést eredményeznek az iskolai haladásban is.

Az ADHD számos erősséggel is együtt jár. Az érintett tanulók kreatívak, kíváncsiak, lelkesek és kockázatvállalók, sikerorientáltak, szokatlan és eredeti ötleteikkel, javaslataikkal értékes tagjai a tanulóközösségnek. Számukra érdekes témákban elmélyült érdeklődést mutatnak és kimagasló teljesítményre is képesek lehetnek. Megfelelő támogatás mellett hihetetlen energiáikkal rengeteg feladatot ellátnak, pozitív értelemben motorjai lehetnek a tanulási folyamatnak.

Az ADHD hátterében a végrehajtó funkciók gyenge és/vagy eltérő szerveződése áll, amely a munkamemória (rövid távú emlékezetben megtartott elemek és az ezekkel való mentális műveletvégzés), a viselkedésgátlás (gátlás kontroll), a kognitív flexibilitás (rugalmas váltás) és a figyelem működését befolyásolja.

A viselkedésszabályozás problémái ADHD-ban az érzelmi kontroll gyengeségében, az önmaguk vagy mások felé irányuló agresszióban, szorongásban, az én-szabályozás gyengeségében, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció (saját tudásról való tudás, kognitív önreflexió) eltérő fejlődésében mutatkoznak meg. Minthogy a magatartás-jellemzőkben hasonlóság figyelhető meg a magatartásszabályozási zavarral, fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek hátterében elsődlegesen idegrendszer-működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara, és nem kizárólag környezeti ártalom húzódik meg.

A magatartásszabályozási zavar is az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriában nevesülő SNI állapot. Összefoglaló név, mely alatt impulzuskontroll-zavart (személyre és/vagy tárgyra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) és diszruptív (irritált, vitatkozó, bomlasztó), diszszociális (normasértó, agresszív, megbotránkoztató) viselkedészavarokat értünk.

A magatartásszabályozás zavarával együtt járó problémák súlyosan és tartósan megnehezítik a tanulási helyzetekben való aktív és produktív részvételt, ezáltal jelentős tanulási hátránnyal járnak. A

zavarok természetéhez tartozik, hogy kihatással vannak a társas viselkedésre, az interperszonális kapcsolatokra, kommunikációra, a normakövetésre és a szabályok betartására, így ezek a problémák az oktatási, nevelési helyzetekben is jelen vannak. Szakszerű állapotfelmérés és intervenció szükséges ahhoz, hogy az érintett tanuló és tanulóközösség hatékony tanulása megvalósulhasson. Az ADHD és a magatartásszabályozási zavarok diagnosztizálása pszichiáter szakorvosi kompetencia, a beavatkozás tervezésénél a család, pszichiáter szakorvos, (klinikai) szakpszichológus, gyógypedagógus és pedagógus együttműködése szükséges.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó állapotok gyakran együttesen is előfordulnak, illetve más idegrendszeri fejlődési zavarokkal is együtt járhatnak (komorbiditás). A tanulási zavar gyakran együtt jár figyelemhiányos/hiperaktivitás zavarral (ADHD), nyelvfajlódási zavarral vagy fejlődési mozgáskoordinációs zavarral. Megfelelő intervenció hiányában a hosszú távon fennálló tanulási kudarcok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (szorongásos, kényszeres zavarok, érzelem- és magatartásszabályozási problémák) alakulhatnak ki. A fenti zavarok együttesen súlyos és tartós tanulási problémákhoz vezethetnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók gyakran élnek át kudarchelyzetet, sikertelenséget, elutasítást, amelynek következtében az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség vagy ellenállás, önértékelési zavarok, különböző jellegű és mértékű társas interakciós és alkalmazkodási problémák alakulhatnak ki. Ezek a sajátosságok az életkor előre haladtával a társadalmi beilleszkedés szempontjából fokozott veszélyeztetettséget idézhetnek elő. Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének jelei az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében abban is megmutatkoznak, hogy a tanulók általában fáradékonyabbak, a változásokra érzékenyebbek, nehezebben tűrhetnek zajokat, szenzorosan könnyen túlterhelődnek, nehezen viselik el a várakozás, kivárás okozta feszültséget, aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, esetleg egyedüllétre, támasznyújtásra, fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatásának alapelvei:

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások

formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ. Fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet. Kiegészítő szolgáltatás (pl. pszichológiai gondozás, családterápia, tehetségazonosítás) igényelhető a pedagógiai szakszolgálatban, a segítő szakemberek és az intézmény együttműködésével. Beilleszkedésük segítségét intézményi pszichológus is támogathatja.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos külön nevelés keretében (pl. beszéd fogyatékossággal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van. A tanulók fejlesztésében törekedni kell a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására; a komplex megközelítésre és módszerválasztásra; a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű a tananyag adaptálása; tanulásmódszertani elemek beemelése; változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projekt munka biztosítása; a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás; az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége; a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;

Az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából; a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele; az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése; a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez; érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása; átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során:

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat: az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján; előzetes tudás felmérése; érdeklődés, motivációs bázis felmérése; énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is; módszertani sokrétűség megvalósítása; differenciálás megvalósítása: a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van; a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbíráshoz szükséges igazítani; az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés; a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának

(neurodiverzitás) tekintse; a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek a tanulási környezetet is illesztik a tanuló egyedi jellemzőihez, és az ehhez igazodó, a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezését támogatják.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarcűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik a tanulók azonosított tanulási szükségleteit, érdeklődését, tehetségét, célkitűzéseit, kulturális háttérét.

Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Olvasási zavar:

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések: az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztatóelemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analízis-szintetizáló módszerrel; stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása; biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében; olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése; az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt; szövegértési stratégiák kialakítása; a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során; az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel; a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolatterképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai

karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával; speciális olvasástanítási program alkalmazása; a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása; az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei: fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése, verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése, modalitásspecifikus integráció fejlesztése, különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara:

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések: az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés); a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei: eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata; megfelelő testtartás kialakítása az írás során; a mozgáskoordináció fejlesztése; a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése; a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése; célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére; a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése; a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara:

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírásellenőrző és -javító szoftver) készség szintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések: a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása; a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása; önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése; a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei: fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése; beszédpercepció fejlesztése; verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése; modalitás-specifikus integráció fejlesztése; hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar:

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat **színterein**.

Fő célkitűzések: a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése; matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása; a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása; a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés; segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele; a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása; a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése; a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei: a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése; szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése; a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése; a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése; az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar:

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések: a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással; teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés; a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése; a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése; fokozott egyéni bánásmód; az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése; önbecsülés és pozitív énkép kialakítása; szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése; feladatkvitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kvitelezése; dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése; a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása; a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése; a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása; speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan; koncentráció fejlesztése; utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése; a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése; mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskvitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar:

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések: az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel; kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése; adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása; társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei: düh- és agressziókezelés fejlesztése, érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése, kommunikáció fejlesztése, konfliktuskezelési

képesség, problémamegoldás fejlesztése, megküzdési képesség fejlesztése, figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek: kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben; a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend); tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek); sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása; együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A Nat alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során:

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges, a Nat-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadók, de a kompetenciaterületek, tanulási területek és tudástartalmak (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhatnak.

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos habilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A Nat kiemelt célkitűzése az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együttgondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a neveléstoktatást végző intézmények között valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

- Kulcskompetenciák fejlesztése
- Alapkompetenciák

Az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében kiemelt jelentőségű az alapkompetenciák kialakítása: az olvasáshoz, íráshoz, szövegértéshez szükséges nyelvi funkciók, mennyiségi, számfogalmi (készség szintű, elvont számolás kis számköröktől kezdve), téri-vizuális és idői viszonyokban való tájékozódáshoz, valamint a mozgáshoz kapcsolódó ismereteknek, készségeknek és attitűdöknek a rendszere. Az alapkompetenciák fejlesztése elsősorban az alapozó négy évfolyam feladata, ugyanakkor az érintett gyermekeknél a felsőbb évfolyamokon átívelve szükséges e kompetenciák stabilizálása, a lemorzsolódás, korai iskolaelhagyás csökkentése érdekében is.

- A tanulás kompetenciái

Kiemelt fejlesztési terület az érintett gyermekek aktív, önirányított tanulási kompetenciájának kialakítása a tanulási területeken átívelve. Tudatosítani kell a tanulóban az erősségeit és gyengeségeit/nehézségeit, valamint hangsúlyozni szükséges, hogy az eltérő információfeldolgozási stratégia és tanulási stílus nem feltétlenül hibás, csupán a megismerés másfajta útja. A tanulóval közösen meg kell találni azt a tanulási-kognitív stílust, mely illeszkedik képességmintázatához és személyiségéhez, s mellyel hatékony, önálló tanulóvá képes válni. A pedagógus a reális tanulási célok kitűzésében, a tanulási preferenciák megtalálásában támogathatja őt. Lépésekre bontott, idői ütemezést is tartalmazó, elérhető tanulási tervek összeállítása szükséges. Lényeges elem a kíváncsiság, önreflexió és önellenőrzés iránti igény felkeltése és fenntartása, valamint annak a megerősítése, hogy a tanulás természetes velejárója a hibázás, s ezt kellő belátással, türelemmel és problémaérzékenységgel erőforrássá lehet tenni. Lényeges továbbá a saját tanulásért érzett felelősségvállalás kialakítása, a kitartás erősítése és az érintett gyermekek kimozdítása a tanult

tehetetlenségből, azáltal, hogy megélik saját kompetenciájukat és kontrolljukat a tanulási tevékenységük felett.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény):

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába került tanuló a megyei szintű pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakértői véleménye alapján indokolt esetben adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése és minősítése alól mentességben részesülhet, továbbá többlet felkészülési idő, segédeszköz-használat biztosítható számára.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Állapotmegismerés – szakértői vélemény:

Az állapotmegismerés fogalom gyógypedagógiai pszichodiagnosztikai tevékenységre utal. Átfogó – bio-pszicho-szociális – szemléletet képvisel, melynek keretében korszerű tesztekkel és vizsgáló eljárásokkal történik meg a keresztmetszeti kép és az élettörténet feltérképezése, a diagnózis megállapítása és a támogatási, fejlesztési terv elkészítését megalapozó javaslat kialakítása. A specifikus tanulási zavar, valamint a figyelem- és magatartásszabályozás zavarának megállapítása sokrétű, differenciáldiagnosztikai irányultságú állapotfeltárást igényel, melynek során a komorbiditások/társuló zavarok, fogyatékoságok megállapítását is szem előtt kell tartani. Az ADHD és a magatartásszabályozás zavarai alá tartozó diagnózisok megállapítása pszichiátriai szakorvosi kompetencia, melyet a szakértői vizsgálat felhasznál az SNI státusz megállapításához vagy

kizárásához. A szakértői vélemények akkor tudnak valódi segítséget, támpontot nyújtani a pedagógusoknak, ha elkészítésük és értelmezésük valódi teammunkán alapul.

Habilitáció/rehabilitáció:

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulása időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrzésre kerül a további célkitűzések megtervezését megelőzően, melyről a pedagógusnak szintén tájékoztatást kell kapnia. A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt. A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába. Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

A mozgásszervi fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei:

A mozgásszervi fogyatékos tanuló:

A mozgásszervi fogyatékos (a továbbiakban: mozgáskorlátozottság) meghatározása a WHO (Egészségügyi Világszervezet) fogyatékosági értelmezésében bekövetkezett változások, az FNO (A funkcióképesség, fogyatékoság és egészség nemzetközi osztályozása) használata óta ma már

erőteljesen funkcionális szemléletű. A pedagógiai szempontú definíciók összefüggésbe állíthatók a társadalmi részvétel korlátozottságának megszüntetésére irányuló folyamatokkal; a cél a hátránykompenzálás, a funkcióképesség kialakítása, a tevékenység akadályozottságának csökkentése, megszüntetése és a funkcionális felmérést követően az egyéni sérülés és akadályozottság mértéke szerinti támogatás. Mozgáskorlátozottság esetén a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása a szervezet funkcionális képességeit, az egyén aktivitását maradandóan akadályozza; az egyén részére hátrányos helyzetet, korlátozott életvitelt okozhat. Gyógypedagógiai értelemben azokat a személyeket tartjuk mozgáskorlátozottaknak, akiknél a mozgásszervrendszer (tartó-: csont-, ízületrendszer és/vagy mozgató-: izom-, idegrendszer) veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara következtében olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció csak nehezített körülmények között lehetséges. A mozgáskorlátozott tanulók osztályozására még nem jött létre egységes és teljes rendszer. A mozgásszervi károsodás orvosi szempontú rendszerezése, a keletkezés ideje, a kóreredet, a klinikai képet meghatározó fő tünet jellege és súlyossága szerinti differenciálás egyféle rendszerezési lehetőség.

A mozgáskorlátozott tanulót az angolszász szakirodalom child/pupil/student with physical disability-ként nevezi meg, a német szakirodalom Kinder mit Förderbedarf im Bereich der körperlich-motorischen Entwicklung megnevezéssel illeti.

A pedagógiai és gyógypedagógiai szempontú csoportosításnál a fentiekén túl figyelembe kell vennünk az életkort, az életkornak megfelelő tevékenykedés–cselekvőképesség csökkenésének mértékét, a meglévő motoros és kognitív képességek szintjét, továbbá a kommunikációt. Ennek megfelelően a gyógypedagógiai teendők irányultsága alapján öt, viszonylag homogén kategória különíthető el, melyek további alkategóriákra oszthatók:

Végtagredukciós fejlődési rendellenességek vagy szerzett végtaghiányok: e kategóriába sorolható minden veleszületett vagy szerzett, teljes végtagra vagy végtagrésze vonatkozó hiány vagy többlet.

Petyhüdt bénulást okozó kórformák: mely kategória tovább bontható a) progrediáló (állapot rosszabbodásával járó) kórképek csoportjára; különböző (izom, gerincvelő) eredetű izombetegségek, pl. dystrophia musculorum progressiva (DMP) vagy a spinalis izomatrophia (SMA); illetve b) a nem progrediáló kórképek csoportjára, pl. a különböző etiológiájú gerincvelő sérülések (veleszületett vagy szerzett) vagy a perifériás idegbénulások, járványos gyermekbénulás utáni állapot stb.

Korai agykárosodás következtében kialakult mozgás-rendellenességek: (cerebrális parézis, rövidítve: CP) különböző megnyilvánulási formái; spasztikus (fokozott izomtónussal járó) tünetcsoport, mely lehet hemiplégia (féloldali érintettség), diplégia (a két alsó végtag spasztikus bénulása a felső végtagok érintettségével) és tetraplégia (mind a négy végtag, a teljes test érintettségével);

diszkinetikus (akaratlan túlmozgással járó) tünetcsoport, mely lehet atetózis (a törzs és a végtagok koordinációs zavara) vagy disztónia (folyamatosan változó izomtónus); kisagyi tünetcsoport, az ataxia (koordinációs és egyensúlyzavar); kevert formák.

Ortopédiai és egyéb kórformák: pl. arthrogryposis multiplex congenita (veleszületett ízületi merevség, mely az izmok gyengeségével jár), vagy osteogenesis imperfecta (a csontok rendellenes törékenységevel járó betegség), vagy deformitások, különböző gerincbetegségek, dongaláb, egyéb mozgáskorlátozottsággal járó rendszerbetegségek stb.

Súlyos-halmazott sérülés: jelen felosztásban a vezető tünet a mozgáskorlátozottság, mely mellé egyéb/más fogyatékoság (látás-, hallássérülés, beszéd fogyatékoság vagy intellektuális képességzavar stb.) társulhat.

(A gyógytestnevelésre utalt tanulók nem minősülnek mozgásszervi fogyatékoság [mozgáskorlátozottság] okán sajátos nevelési igényű tanulóknak. Esetükben az Irányelv nem alkalmazható. Az ő gyógytestnevelés ellátásuk a pedagógiai szakszolgálatok által alkalmazott gyógytestnevelő szakemberek feladata, a tevékenységnek szakszolgálati protokollja van. – 15/2013.

(II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről 28. §)

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei:

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez igazodik mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása annak érdekében, hogy csökkentsük a tevékenység akadályozottságát, segítsük a funkcióképesség kialakulását, és ezáltal elősegítsük a szűkebb és tágabb környezetben való aktív részvételt.

A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus ellátása a különböző szakemberek együttműködésének, teammunkájának eredményeképpen valósulhat meg. Az inklúziót megvalósító iskolában tanító befogadó pedagógusok, a szomatopedagógus és más gyógypedagógusok (konduktív

nevelés esetében a konduktív pedagógia kompetenciája szerinti konduktor), az ortopéd szakorvos, a gyermekneurológus, a gyermekgyógyász és egyéb szakemberek, illetve a család (a szülők és a tanuló) együttműködése, a közös célok kitűzése és a folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek.

Az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI-k) alapvető feladatuknak tekintik a sajátos nevelési igényű (mozgáskorlátozott) gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását, emellett fontos feladatuk a szakmaközi együttműködések kialakítása. Ennek érdekében tevékenységükkel támogatják az együttnevelésben részt vevő intézményeket, pedagógusokat, a szülőket, a tanulókat és az egyéb szereplőket. Ennek keretén belül – az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori ellátáson túl – konzultációs lehetőséget biztosítanak, esetenként, átmeneti időre, eszközkölszönzön keresztül támogatják az infrastrukturális feltételek biztosítását is. Az EGYMI-k nyújtanak szakmai támogatást azoknak az együttnevelést segítő pedagógusoknak is, akik szervezetileg a mozgáskorlátozott gyermek, tanuló – közös vagy részben közös – nevelésében és oktatásában részt vevő óvodához vagy iskolához tartoznak.

A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamata komplex, magában foglalja a nevelést, oktatást, mozgásfejlesztést, a kommunikáció fejlesztését, az eszközös megsegítést, az egészségügyi szükségletek ellátását és a gondozási feladatokat, valamint a személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait.

A tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a mozgáskorlátozott tanuló sajátosságaihoz való illesztését. Ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés-oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. A mozgáskorlátozott tanulók számára is biztosítani kell az aktív tanulás lehetőségét. A személyes tanulási tér és az adaptált tanulási környezet kialakítása az esélyegyenlőség szempontjából létfontosságú. Lényeges, hogy az ismeretszerzés fő forrása a tapasztalás, a megismerési folyamat az egész személyiséget mozgósítja. Az aktív tanulás problémacentrikus, motiváló és kutatásalapú. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a mozgáskorlátozott tanuló önállóan is képes legyen felismerni az összefüggéseket és a kölcsönhatásokat, melynek során fejlődik problémamegoldó gondolkodása, és alkalmazásképes tudást szerezhet.

A mozgáskorlátozott tanuló részt vesz a kooperatív tanulásban, projektmunkában, aktív tagja a témahétnek. A humanista értékrend prioritásának elve alapján fontos a tanulók megtanítása önmaguk és társaik elfogadására, megismerésére, megértésére.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell pszichés, egészségügyi és fizikai szempontból a biztonságot és állandóságot, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakításával, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges, balesetmentes környezeti feltételeket;
- a személyre szabott segédeszközöket és segítő technológiákat; az oktatáshoz szükséges speciális eszközöket (pl. megfelelő méretű dönthető asztallap, állítható magasságú biztonságos szék, írástolvasást, kommunikációt támogató eszközök, adaptált matematikai eszközök stb.) és az önálló életvitelhez, mindennapos tevékenységekhez szükséges segítő technológiákat és azok használatát;
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (inkluzív oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása);
- szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő jelenlétét.

Az egyéni sérülés és akadályozottság mértéke szerinti pedagógiai fejlesztő folyamat olyan felkészülést, sajátos módszertani tudást kíván a pedagógusoktól, a gyógypedagógustól és a pedagógiai munkát segítő személyektől, amely biztosíthatja a komplex, minden sérült funkciót korrigáló-kompenzáló hatásokat, és lehetővé teszi a tanulók eredményes fejlődését. Mindez az együttnevelésben részt vevő szereplők hatékony együttműködésével valósulhat meg. Kiemelt szerepe van az inklúziót megvalósító iskolában tanító pedagógusok és a szomatopedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjának, a közös tanításnak, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésnek.

A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a mozgáskorlátozott tanulók neveléseoktatása során

A 2011. évi CXCV. köznevelési törvény 47.§ értelmében és a Nemzeti alaptantervben megfogalmazottakkal összhangban a mozgáskorlátozott tanuló optimális fejlődése, neveléseoktatása érdekében szükséges a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő szakember (jelen esetben szomatopedagógus, vagy központi idegrendszeri károsodás esetén szomatopedagógus és/vagy konduktor) aktív és támogató jelenléte. Továbbá szükségesek lehetnek speciális gyógyászati, rehabilitációs és technikai eszközök, illetve a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása, egyéni fejlesztési terv készítése. Mindez lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés-oktatás során az egyéni módszerek, egyedileg kialakított segítő technológiák, gyógyászati és rehabilitációs eszközök alkalmazását, továbbá az időkeret módosítását, a tananyag elsajátításának egyénre szabott tempóját, módját. Emellett a köznevelési törvény 51. §-a hosszabb felkészülési időt biztosít a sajátos nevelési igényű, jelen esetben mozgáskorlátozott tanulók számára vizsgák alkalmával, illetve az írásbeli vagy szóbeli felméréseken, továbbá lehetőséget ad az iskolai tanulmányok során a mozgáskorlátozott tanuló által alkalmazott, megszokott eszközök használatára.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésében-oktatásában a következő speciális habilitációs és rehabilitációs célú tanulási területek, tantárgyak bevezetése szükséges:

- A mozgáskorlátozott tanulók nevelésében-oktatásában a testnevelés tantárgyi óra mellett vagy helyett biztosítani kell a mozgásnevelési foglalkozásokat, ami a szakértői véleményben meghatározott óraszámban és fejlesztési területeken szomatopedagógus, központi idegrendszeri károsodás esetén szomatopedagógus és/vagy konduktor, esetenként gyógytornász javaslatai és iránymutatásai szerint, illetve részvételével történik (18/2016-os A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló EMMI rendelet alapján).
- A mozgásnevelés komplex hatásrendszer, amely ötvözi a sérült, károsodott tartási és mozgási funkciók, akadályozott cselekvések-tevékenységek, motoros képességek helyreállítását célzó gyógyító és a motoros képességek fejlesztését szolgáló pedagógiai eljárásokat, és e folyamatokat integrálja a nevelés-oktatás folyamatába.

- A mozgásnevelés célját és feladatait az életkor, a tanuló mozgásszervi diagnózisa – annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája határozzák meg.
- A mozgásnevelés foglalkozás körültekintő, alapos funkcionális diagnosztikai állapotfelmérésre épül, majd ezt követően egyénileg összeállított hosszú és rövid távú rehabilitációs terv alapján kezdhető el. A mozgásnevelés magában foglalja a különböző fizioterápiás eljárásokat, a sérülésspecifikus testnevelés és sport mozgásanyagát, a mindennapos tevékenységre nevelést, a kommunikáció motoros feltételeinek kialakítását és javítását, a szenzoros integráció segítését, valamint a kognitív funkciók fejlesztését.
- A mozgásnevelés célja a tartási és mozgási funkciók, funkcionális rendszerek és motoros képességek optimális szintre emelése, a változó környezeti adottságokhoz illeszkedő, életkori sajátosságoknak megfelelő legmagasabb szintű mozgásos alkalmazkodóképesség kialakítása és mozgáskultúra elsajátítása, az egészség megőrzése és javítása fogyatékosságspecifikus módszertani jellemzőkkel.
- A mozgáskorlátozott tanulók esetében kiemelkedően fontos, hogy a mozgásfejlesztés ne csupán a mozgásnevelés-órákon, hanem a nevelés-oktatás, fejlesztés teljes ideje alatt megvalósuló komplex tevékenység legyen.
- A mozgáskorlátozott tanulók számára a segítő technológiák használatával történő írás a kézírás mellett vagy helyett a gondolatközlés, illetve a kommunikáció eszköze, elősegítve ezzel a tanulók habilitációját, rehabilitációját.
- A mozgáskorlátozott tanulók esetében a megváltozott felső végtagi funkció – ideértve a megváltozott kézfunkció állapotát – megnehezítheti vagy lehetetlenné teheti az olvasható kézírás elsajátítását, melynek következtében az önálló tanulási tevékenységek akadályokba ütközhetnek.
- Az infokommunikációs eszközök segítségével való írás elsajátításának színvonala a tanuló egyéni képességének, mindenkor fizikai és pszichés állapotának függvénye.
- A segítő technológiák használatával történő írás bevezetésének időpontjáról mindig egy szakmai team dönt, melynek tagjai különnevelés esetén az osztályfőnök, a mozgásnevelő, a segítő technológiák használatával történő írást tanító szomatopedagógus, a szülő és a tanuló; együttnevelés esetén pedig az osztályfőnök, az utazó szomatopedagógus, a szülő és a tanuló.

- Az infokommunikációs eszközök segítségével történő íráshoz elengedhetetlen a betűk nyomtatott és írott képének ismerete.
- Amennyiben arra lehetőség van, a kézi írás alól nem kap teljes felmentést a tanuló, hanem a folyamatos grafomotoros és vizuális perцепciós képességek fejlesztése, kézmozgás, betűalakítás, betűvázolás, betűfelismerés, az írott szövegek olvasásának elsajátítása mellett, azzal párhuzamosan megkezdődik az infokommunikációs eszközön való írás előkészítése.
- Ezen bevezető szakasz feladata a megfelelő testhelyzet kialakítása, a mozgáskorlátozott tanuló egyéni aktuális mozgásállapotának megfelelő infokommunikációs eszköz kiválasztása és az eszközhasználat módjának kialakítása.
- A segítő technológiákkal való írás kialakítását a tanuló mozgásszervi diagnózisa – annak végleges, javuló vagy romló volta –, továbbá a mozgásállapot súlyossága és klinikai tünetei, akadályozottságának mértéke és formája, valamint társuló fogyatéka határozza meg.
- A korai agykárosodás következtében kialakult mozgás-rendellenességek esetén kialakulhat dysarthria (a beszéd kivitelezésének fonációs és artikulációs zavara), mely nehezen érthető beszédprodukciót eredményez, vagy anarthria, mely beszédképtelenséget jelent.
- Ezért a nevelésoktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben logopédia és/vagy technikai eszközökkel támogatott alternatív és augmentatív kommunikáció (a szóbeli kommunikációt helyettesítő vagy kiegészítő, segítő, támogató kommunikációs rendszerek) kialakítása és mindennapi használata.
- Az alternatív és augmentatív kommunikáció (AAK) feladata az aktív és önálló kommunikáció kialakítása, különböző módszerek és eszközök segítségével, mely biztosítja, hogy a kommunikációban is akadályozott tanuló cselekvő részesévé váljon szűkebb és tágabb környezetének.
- Ez az általános iskola minden szakaszán, minden tagozatán külön foglalkozás keretében vehető igénybe.
- Célja a kapcsolatteremtés képességének, a gondolatok, érzelmek megosztásának, közös értelmezésének kialakítása, megerősítése, bővítése; elsődlegesen a beszédfejlesztés; az alternatív és augmentatív kommunikáció módszereivel, eszközeivel, technikáival.
- A súlyos beszéd fogyatékos, beszédképtelen tanulók fejlesztésének központi feladata a beszéd- és kommunikációfejlesztés.

- A kommunikációoktatás célja, hogy a beszédképtelen gyermekek, tanulók megtanulják, hogyan tudják szükségleteiknek megfelelően, aktívan kifejezni magukat.

A pedagógiai feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni továbbá, hogy a mozgásszervi károsodások megjelenési formája széles spektrumú; a legenyhébb mozgásbeli eltérésektől a súlyos mozgásállapotig és a teljes kiszolgáltatottságig terjed. Ezért a sérülés és akadályozottság mértékének megfelelő támogatás, pedagógiai fejlesztő folyamat során a tanulási területek tartalmi és időbeli eltéréseinek megfogalmazásakor nagyfokú differenciálás, adaptálás és alkalmazkodás szükséges, igazodva az adott tanuló támogatási szükségleteinek mértékéhez. A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nemzeti alaptantervben meghatározott tanulási területek, illetve a hozzájuk kapcsolódó tantárgyak tanulási céljainak megvalósítása általában lehetséges. A helyi tantervekben, egyéni fejlesztési tervekben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével érvényesíthetők. Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem biztosítható. Fontos, hogy az individuális megsegítés olyan mértékű legyen, amennyire az eredményes egyéni fejlődéshez elengedhetetlen.

Azoknál a jellemzően gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekben tanuló mozgáskorlátozott tanulóknál, ahol az akadályozottság mértéke nagyfokú segítségnyújtást igényel a mindennapok tevékenységeinek elvégzésében, szükséges a terhek csökkentése. Súlyos mozgásállapotú tanulók esetében már az iskolai közegben, az osztályteremben tanulói asztaloknál való ülve tanulás is rendkívül megerőltető és fárasztó fizikai igénybevételt jelenthet – például neuromuszkuláris betegségek esetén a csökkent izomerő, illetve a fokozott izomtónussal, esetleges túlmozgásokkal, kóros együttlmozgásokkal, fennmaradt reflextevékenységgel rendelkező cerebrális parézissel diagnosztizált tanulók esetében jelent ez különösen problémát. Ezenkívül többletterhek jelentkeznek a napi rutin végzésekor az önkiszolgálási tevékenységek időigényessége miatt, valamint a rehabilitációs-rehabilitációs célú, illetve fejlesztő foglalkozások szükségessége miatt. Ezekben az esetekben az osztálytermekben kell kialakítani az alternatív tanulási környezetet, olyan tárgyi feltételek biztosításával, melyek lehetővé teszik az aktív pihenőidők beiktatását a tanulási folyamatba, ezzel segítve a mozgáskorlátozott tanulót a testi-szellemi felfrissülésben.

Mozgáskorlátozottság esetén gyakran számolnunk kell a tanulók fáradékonyságával, csökkent terhelhetőségével. Az egyéni szükségletekhez igazodva fontos a kötelező és a választható tárgyak óraszámának csökkentése. Erre való tekintettel a Művészetek tanulási terület; az éne-zene és vizuális kultúra tantárgyak Nat-ban megfogalmazott célkitűzései alsó tagozaton egyrészt tantárgyi koncentrációval, illetve témahetek, különböző projektmunkák keretében érvényesülhetnek, másrészt összevont egységként, úgynevezett komplex művészeti nevelés keretében valósíthatók meg. A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során kiemelten hangsúlyos a komplex személyiség- és készségfejlesztés érdekében végzett művészeti nevelés, ami beépül az alsó tagozatos tanulási területek tevékenységrendszerébe. Az ének, a ritmus, a zene, a tánc, a népi játékok, valamint a grafomotoros készség, a vizuális kommunikáció, továbbá a képzőművészet mind kiemelten fontos területek.

Mozgáskorlátozottság esetén kiemelt feladat a cselekvéses tapasztalatszerzés akadályozottságából eredő hiányosságok pótlása, kompenzálása, a mozgáskorlátozott tanulók szűkebb és tágabb környezetének megismerése, az önmaguk megismerésének segítése, a helyes életvitel kialakításának megalapozása és az önálló életvitelhez szükséges alapképességek kialakítása érdekében a környezetismeret tantárgy 1. osztálytól való tanítása.

A tanulási környezet szervezése:

Végtagfejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok esetében:

- A kategóriába sorolható minden veleszületett vagy szerzett, teljes végtagra vagy végtagrészre vonatkozó végtagredukció vagy -többlet kiterjedése és mértéke nagymértékben meghatározza a nevelési-oktatási folyamatban való részvételt.
- Általánosságban azonban elmondható, hogy a tanuló osztályteremben, illetve iskolapadban való elhelyezésekor, az optimális testhelyzet felvételekor mindenkor a gerinc védelmére és a testtartás korrekciójára kell ügyelni.
- A túlzott féloldali terhelést el kell kerülni, lábbal írás esetén a hát fokozott meghajlását kell kiküszöbölni.
- A szájjal való íráskor pedig fontos a szemek védelme és a megfelelő megvilágítás biztosítása, valamint a higiéniai szabályok betartása.

- Mindezen célok megvalósítása érdekében állítható magasságú és dönthető asztallapot használjunk, illetve állítsuk be a megfelelő székmagasságot, esetleg a kerekesszékekben való helyes ülést!
- Nagyon fontos, hogy a tanuló az íráshoz megfelelő méretű (hosszúságú, vastagságú) ceruzát használjon, illetve szájjal és lábbal történő írásnál és manipulációnál nagy gondot kell fordítani a higiéniára.
- Kiemelt feladat a megmaradt csontok, végtagrészek védelme, sérülésektől való megóvása.
- Végtagredukciós fejlődési rendellenességgel vagy szerzett végtaghiánnyal élő tanulónál a mozgásos ismeretszerzés akadályozottságából eredő hátrányok (testséma-, orientációs zavarok) kompenzálása, helyettesítő technikák alkalmazása a nevelés-oktatás folyamatának kiemelt feladata.

Ortopédiai és egyéb kórformák esetében:

- Mindig a mozgásszervi károsodásnak megfelelően alakítjuk ki a speciális tárgyi és személyi feltételeket; a szomatopedagógus biztosítja a nevelési-oktatási folyamat optimális megvalósítását.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció:

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- az ellátás során a teammunka kialakítása, a különböző szakemberek együttműködése (az orvos – neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász – irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);
- a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképeség-kiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése, csökkentése, kompenzálása;

- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése; a kialakuló tanulási problémák korrekciója;
- a tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében – különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás és anarthriás tanulókra – mozgás- és beszédterápia, alternatív segítő technológiák alkalmazása;
- a mozgásszervi károsodás és a mozgásállapot fajtája és súlyossága függvényében kialakított és a tanrendbe iktatott csoportos és egyéni mozgásnevelés tornateremben, szabadtéren, uszodában, fizioterápiás helyiségben;
- a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő és az egyéni igényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek, kooperatív technikák alkalmazása, témahetek szervezése, projektmunka);
- a mozgásszervi diagnózis szerinti technikai eszközzel támogatott írásbeli kommunikáció, segítő technológiák igénybevitelével történő írás, infokommunikációs eszközök használatának megtanítása, amely akkor indokolt, ha a tanuló nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni;
- speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;
- az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása; a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;
- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a tanuló más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;
- alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaaorientáció; a mozgáskorlátozott személyekre vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

A beszéd fogyatékos tanulók iskolai nevelésének-oktatásának irányelvei:

A beszéd fogyatékos tanuló:

A törvényi szabályozás dokumentumaiban szereplő beszéd fogyatékoság sajátos nevelési igény (a továbbiakban: SNI) kategória elnevezés az érintett populációba tartozó gyermekek körének csak egy részét nevezi meg explicit módon. A jelenlegi elnevezés a beszédzavart hangsúlyozza, miközben a szintén e kategóriába tartozó nyelvi zavarok a társadalmi részvétel szempontjából általában nagyobb hátrányt jelentenek. A magyar és nemzetközi szakirodalmi konszenzus alapján: Beszéd fogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat. Ez a zavar különböző klinikai képekben jelenik meg, és életkor szerint is eltérő jelleget mutathat. A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott.

A fenti ernyődefiníció jogi és szakmai szempontból is kiegyenlített, a részvétel elvét érvényesíti. Jól mutatja az iskoláskorban a beszéd- és nyelvi zavarokra épülő verbális tanulási zavarokkal való természetes összefüggést, annak ellenére, hogy a jelenlegi törvényi szabályozás szerint a verbális tanulási zavarok nem a beszéd fogyatékos, hanem az egyéb pszichés fejlődési zavar gyűjtő kategóriájába tartoznak. Jelen irányelv a továbbiakban is a törvényi elnevezés megtartása mellett, de markánsan különböző tünetegyüttesekként mutatja be a beszéd- és nyelvi zavarokat, melléjük rendelve a különböző specifikus ellátási szükségleteket.

A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor és az iskoláskorban jellemzően az alábbiak:

A beszéd fogyatékos tanulók nevelési, oktatási szempontú jellemzői

A törvényben a beszéd fogyatékos SNI tanulók csoportján belül leírt zavarok mindegyike – még gondos fejlesztés ellenére is – végigkíséri a tanulók egész iskolai pályafutását, és természetükből adódóan más-más területen, de markáns teljesítményhátrányt jelentenek.

A továbbiakban a beszéd- és nyelvi zavarok jellemzőit – jóllehet mindkettőt a beszéd fogyatékos SNI kategóriába soroljuk – külön-külön tárgyaljuk, hogy ráirányítsuk a figyelmet a két csoport tüneti képeinek alapvető különbségeire és az ezek nyomán jelentkező eltérő ellátási szükségletekre.

A beszédfejlődési zavarral küzdő tanulók a társult zavaroktól eltekintve szinte minden esetben jobb teljesítményt nyújtanak az írott nyelvhez kötődő feladatokban (pl. olvasás, szövegértés-szövegalkotás).

Az írásbeli szövegalkotás és szövegértés kompetencia esetükben akár teljesen tipikus fejlődést is mutathat. Ugyanakkor a nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók a nyelvi megértés és/vagy kifejezés zavara miatt a szóbeli és az írásbeli nyelvi teljesítmények terén egyaránt akadályokkal küzdenek. A beszédzavarok esetében ritkán társul az alapproblémához specifikus tanulási zavar. A nyelvi zavarok másodlagos következménye iskoláskorban szinte minden esetben különböző súlyosságú specifikus tanulási zavar, más néven verbális tanulási zavar. A nyelvfejlődési zavar következtében kialakuló tanulási zavarok elsősorban az olvasás-írás tanulása során jelentkeznek, ezen belül a dekódolás (olvasástechnika) és a szövegértés is jelentősen eltérő fejlődést mutathat. Tágabb értelemben azonban a teljes szövegértés-szövegalkotás kompetenciát érintik. Vagyis minden verbális tanulási folyamatban jelentős teljesítményeltéréshez vezetnek (lásd egyéb pszichés fejlődési zavarok leírása), amit nem magyaráz a tanuló intelligenciája, egyéb, nem verbális kognitív képességei vagy szociokulturális helyzete. Így a tanulónak a tankönyvek leckéinek feldolgozásában éppen úgy akadálymentesítésre lesz szüksége, mint a kötelező olvasmányok vagy a szöveges példák esetében. A következményes viselkedési zavarokkal az írásbeli, illetve a szóbeli kommunikáció nehezítettségével arányosan mind a két csoportban találkozhatunk. Ezek megelőzése a nevelőoktató munka és a rehabilitációs-rehabilitációs fejlesztő beavatkozások fontos feladata. A beszéd- és nyelvi zavarokhoz társuló fejlődési zavarok közül a figyelem- és aktivitászavarok, a szenzoros integrációs zavarok (leírását lásd Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanulók iskolai fejlesztésének irányelvei című fejezetben), a hallássérülés (lásd A hallási fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének irányelvei) esetei fordulnak elő leggyakrabban.

A logopédus és a többségi pedagógusok szerepe:

A tanulók beszéd- és nyelvi sajátosságait, az ezekből következő fejlesztési, kompenzációs szükségleteiket logopédia szakon/logopédia szakirányon végzett gyógypedagógus ismeri leginkább, ezért a rehabilitációs-rehabilitációs munkában kulcsfontosságú szerepe van.

A logopédus által biztosítható beszéd-/nyelvi fejlesztő ellátás mindenképpen szükséges, akkor is, ha a tanuló az iskolai pályafutása alatt már csak tanulási zavar diagnózist kap, mely a jelenlegi törvényi szabályozás szerint az egyéb pszichés fejlődési zavar SNI-kategóriába sorolódik. A tanulási

zavar kezelésében ennek ellenére továbbra is az oki háttér, tehát a nyelv- vagy beszédfejlődési zavar a mérvadó.

A kezelési folyamatba a habilitációs, rehabilitációs órák mellett a következményes tanulás- és viselkedészavarok megelőzése és kezelése érdekében más szakos gyógypedagógus, pszichológus vagy mentálhigiénés szakember bevonása is szükségessé válhat. Ez azonban nem váltja ki, csak kiegészíti a szakszerű logopédiai ellátást.

A tanulók sérülésspecifikus támogatásának és a kommunikációs akadálymentesítésnek a tanórák mellett az iskolai élet minden színterén jelentősége van, mivel a verbális kommunikációs aktusok a teljes folyamatot átszövik.

A sikeres integráció alapfeltétele, hogy a habilitációs-rehabilitációs munkát végző logopédus az egyéni fejlesztési terv elkészítésében és megvalósításában gördülékenyen működjön együtt az osztálytanítóval és a szaktanárokkal. Segítse a kollégákat a verbális tanulnivaló mennyiségének, összetettségének sérülésspecifikus szempontok mentén való meghatározásában, a beszéd- és nyelvi szempontú akadálymentesítésében, a tanuló képességstruktúrájának, terhelhetőségének leginkább megfelelő feldolgozási és számonkérési mód kialakításában, valamint a feladatokra fordítható idő kijelölésében.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztési területek:

A beszéd fogyatékos SNI tanulók csoportján belül majdnem 20 diagnosztikus képet különböztetünk meg. Minden diagnosztikus kép önálló, a többitől részben eltérő fejlesztési szükségleteket vonz, emellett minden tanuló önálló individuum. A képességek, a személyiség egyedi kombinációja és a fejlődési zavar súlyossága is egyénenként változó. Ugyanakkor mindannyiuknak joga van a képességeikhez mért legmagasabb szintű oktatáshoz. A differenciálás lényege, hogy mindenki a szükségleteinek legmegfelelőbb, fejlesztő hatású nevelésben-oktatásban részesüljön. A differenciálás célja, hogy mindenki a saját tempójában, mégis a legeredményesebb fejlődést tudja elérni, teljesítve a személyre szabott követelményeket, fejlesztési célokat.

A differenciálás alapfeltétele a tanuló állapotának részletes megismerése, melyben a szakértői vélemény multidiszciplináris diagnózisa mellett a tanítók, szaktanárok pedagógiai megfigyeléseire is támaszkodunk. Többek között feltérképezésre kerül a tanuló előzetes tudása, temperamentuma, általános aktivitása, önállósága, társas helyzetekben mutatott együttműködési készsége, kommunikációs jellemzői. A tanári megfigyeléseket érdemes a diákkal is átbeszélni, támaszkodva az

ő saját megfigyeléseire, tapasztalataira is. Így tudatosan feltérképezve erősségeit és gyengeségeit hatékonyabb kompenzációs lehetőségek tárulhatnak fel.

A differenciálás különböző lehetőségei közül lehet választani:

- A nyelvi zavarral küzdő tanulók fejlesztésében szinte minden esetben szükséges a tartalom szerinti differenciálás (pl. instrukciók, szövegek egyszerűsítése).
- Szintén gyakori a folyamat szerinti differenciálás (pl. nyelvileg egyszerűbb vagy összetett feladat adása, a nyelvi feldolgozás vagy a gondolkodási műveletek különböző szintjei közötti differenciálás). A produktum szerint is fontos differenciálni, hogy a tanulók akadálymentesen tudják megvalósítani feladataikat (pl. esszéírás, képregénykészítés, idővonal-rajzolás, videodemonstráció készítése).

A differenciálás a tanulás szervezése során sokféle formában jelenhet meg:

- Különböző módokon lehet segíteni az eltérő nyelvi képességekkel rendelkező tanulóknak (pl. Az instrukció felolvasása, a kulcsszóra való rámutatás, önálló olvasás elvárása);
- Különböző feladatok alkalmazhatók (mindenki a képességeinek megfelelő feladatot kapja ugyanabban a témában); ugyanazt a feladatot különböző tevékenységekkel lehet végrehajtani (az egyik csoport szövegből, a másik grafikonból, a harmadik egy filmből gyűjti be ugyanazokat az ismereteket); különböző szociális keretek között valósul meg a feladat (páros, csoportos, egyéni munkákkal is egyidejűleg); különböző információs csatornák felhasználásával valósítható meg a tanulás (vannak, akiknek a hallás utáni észlelés, vannak, akiknek a látott dolog mond többet); különböző célok tűzhetők ki (az egyik tanuló a legfontosabb adatokat, a másik az összefüggéseket, a harmadik a szerző szándékát emeli ki); különböző érdeklődés szerint adható az olvasnivaló szövege (hasonló nehézségű olvasmány, minden tanuló az érdeklődését követve választ);
- Különböző értékelési formák alkalmazása lehetséges, vagy maguk a tanulók választanak;
- A tananyag feldolgozása egyik tanulónál a készségek, másiknál az ismeretek megszerzésére fókuszál; az egy-egy tanulóra fordított időben valósítható meg a differenciálás.
- A legfontosabb, hogy a pedagógus tudatosan válasszon differenciálási formát minden feladathoz, a tanuló képességeihez és a feladat jellegéhez mérten megfelelőt.

Állapotmegismerés, szakértői vélemény:

A szakértői vélemény a szülők kérésére vagy a szülők egyetértésével megtett multidiszciplináris diagnosztikai út végét összefoglaló leírás. Az állapotmegismerés a mennyiségi és a minőségi eredmények leírását egyaránt tartalmazza. Konklúziója a sajátos nevelési igény diagnózisa, mely a beszéd-fogyatékos SNI tanulók esetében nemcsak az értelmesség, hanem a kommunikáció, a beszéd- és nyelvi képességek széles spektrumú vizsgálatára is támaszkodik. Az iskoláskorban – még akkor is, hogyha a tanuló már nem beszéd-fogyatékos, hanem egyéb pszichés fejlődési zavar diagnózist kap (verbális vagy specifikus tanulási zavar) – továbbra is szükséges az alapprobléma, vagyis a beszéd-/nyelvi készségek kontrollmérése, hiszen minden esetben a tanuló elsődleges zavara szabja meg a fejlesztés alapirányát. A szakértői vélemény az SNI-ellátás alapidokumentuma. Mint ilyennek tartalmaznia kell:

az intézményes elhelyezésre vonatkozó javaslatot, ezen belül a külön- vagy együttnevelés javaslatát; az ellátást biztosító nevelési-oktatási intézmény pontos kijelölését; a sajátos nevelési-oktatási követelményeket; a fejlesztés területeit; a fejlesztés időigényét, óraszámát; az ellátó szakember képzettségét; az igényelhető többletjogokat, pl. felmentéseket; a kötelező felülvizsgálat idejét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció:

Az együtt- és különnevelés folyamatában a beszéd-fogyatékos SNI tanuló a tanórák mellett a szakértői bizottság javaslatának megfelelő mértékben részt vesz egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon. A foglalkozások megszervezésekor figyelembe kell venni a szakértői bizottság fejlesztési területekre, az ellátó gyógypedagógus szakirányára és tanuló képességstruktúrájára, viselkedési jellemzőire vonatkozó leírását.

A foglalkozások tartalmát a szakértői véleményben megjelölt területeken végzett vizsgálatok és az iskolai gyógypedagógus által végzett kiegészítő vizsgálatok, esetleg a pedagógus által végzett pedagógiai vizsgálatok alapján felállított egyéni fejlesztési terv határozza meg. A habilitációs-rehabilitációs ellátást végző logopédia szakos vagy szakirányos gyógypedagógus feladata, hogy összehangolja a gyermek képességeihez mérten a fejlesztési szükségleteket a tantárgyi célokkal, és erről rendszeresen konzultáljon a tanuló osztálytanítójával, szaktanáraival. A habilitációs-rehabilitációs foglalkozások megvalósulhatnak osztálytermen belül és kívül, egyéni vagy

kiscsoportos formában egyaránt. Az együttműködő felek legalább negyedévente közösen tekintenek rá az egyéni fejlesztési terv megvalósulására, értékelik az elért eredményeket, szükség szerint módosítják a középtávú célokat. A rátekintést mindkét fél a pedagógusok kötelező tanórával nem lekötött óraterhe erejéig végzi el.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a tanuló erősségeit, nehézségeit, a vizsgálati evidenciákra támaszkodva megállapított közép- és rövid távú célokat, a hozzájuk vezető út lépéseit, a fejlesztőeszközöket és a fejlesztés helyszínét. A fő fejlesztési területek a beszéd-fogyatékos SNI tanulók számára a beszéd-/nyelvi képességek fejlesztése, a nyelvi készségekhez szorosan kötődő kognitív funkciók fejlesztése, valamint a tanulási teljesítmények fejlesztése, a redukáció. Emellett kiegészítésként pszichomotoros, grafomotoros, vizuális és auditív készség-képességfejlesztés fordul elő leggyakrabban. Ide sorolhatók a relaxációs és testtudati technikák, a feszültségoldó művészeti terápiák is. Az eredményes együttműködés és a vizsgálati evidenciáknak megfelelő fejlesztő-terápiás munka hatványozottan növeli a beszéd- és/vagy nyelvi zavarral küzdő tanulók iskolai, később társadalmi integrációjának esélyeit.

V. Az Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programja:

A Kossuth utca 44. szám alatti székhelyen működő Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programja:

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van. Hozzájárul az egyesített, integrált nevelés-oktatás megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia területeinek folyamatos fejlesztéséhez. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

Célja:

- A választott művészeti ágon és tanszakon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket.
- Az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítson ki a tanulóknál a nemzeti és egyetemes kultúra iránti nyitottságot, esztétikai érzékenységet.
- Neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére.
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi kapcsolatteremtésben, együttműködésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
- Alakítson ki a tanulóknál egyéni és kollektív felelősségtudatot; az értékmegőrzés, a szép és kulturált környezet iránti igényt.

Feladata:

- Ismertesse meg az egyes művészeti szakterületek alapvető ismeretanyagát és technikáit.
- Alapozza meg az egyes művészi kifejezőképességek kialakítását.
- Bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját és fejlessze improvizációs képességét.
- Készítse fel az átlagosnál jobb képességű tanulókat a szakirányú továbbtanulásra.
- Tegye alkalmassá a növendékeket a művészeti együttesekbe, csoportokba való bekapcsolódásra.

- Alakítson ki bennük egyfajta belső igényt a művészetekkel való kapcsolattartásra (a tanulmányok befejezése utáni időszakra vonatkoztatva is).
- Ösztönözze a tanulókat a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra.
- Feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységi formák és módszerek:

- kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer;
- felzárkóztató és tehetséggondozó eljárások;
- kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer;
- egyénre szabott személyiségfejlesztő módszer;
- közösségfejlesztő módszer;
- játékos, élményre épülő oktatás;
- alkotó műhelymunka egyéni és kiscsoportos formában.

Az alapfokú művészeti iskola eszközei és elvárásai:

Nevelési eszközök:

- példamutatás;
- példakövetés;
- az egyéni utak bejárásának lehetővé tétele.

Ösztönző eszközök:

- megerősítés,
- biztatás, dicséret,
- jutalmazás;
- szerepeltetés, versenyeztetés,
- pályáztatás.

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói:

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeros és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói:

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–

motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző- és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját, feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését, alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége, komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás, interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, tanulók önkifejezési képességének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,

szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

Az alapfokú táncművészeti - néptáncoktatás célrendszere és funkciói:

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei táncgyógyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncgyógyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiség-fejlesztésében:

1. Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az

önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő. A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

2. A művészeti tevékenység magába hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a szín- és bábművészetben ötvöződnek.
3. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
4. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka irányi igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
5. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
6. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

A művészeti nevelés a leghatékonyabb és egyben a legeredményesebb eszköz a személyiségformálás összetett folyamatában. A művészeti tevékenység közben átélt érzelmek ösztönző hatással vannak az értelemre. Ebben a komplex folyamatban az ismeretek, a készségek és a képességek megszerzését, rögzülését az alkotó munka biztosítja. A személyiségformálásának főbb feladatai az érzelmi és értelmi kompetencia fejlesztése, a szociális érzékenység fejlesztése, a közösségi kompetencia fejlesztése, a szakmai kompetencia fejlesztése, az egészséges és kulturális életmódra nevelés.

Iskolánk gyermekközpontú intézmény. A játék, a fejlődés-fejlesztés egyik legalapvetőbb eszköze, valamint a kifejezés és együttélés eszméinek megvalósítója a legfontosabb tevékenységi formánk és módszerünk a nevelés-oktatás során. Megalapozó és rendszerező, funkciója révén nem csak a már elsajátított ismeretek pozitív újraélését teszi lehetővé, hanem a megismerés, tanulás és ezáltal a személyiségfejlődés lehetőségét is magában hordozza.

A művészeti iskolában tanuló gyerekek aktív közreműködői tanítás-tanulás folyamatának. Fontos feladatunknak tekintjük, hogy felébresszük bennük a tudás iránti vágyat, az alkotás örömet. Zenepedagógiai munkánk során felhívjuk a tanulóink figyelmét, hogy a siker csak komoly munkával érhető el.

Értékeik kihangsúlyozásával igazi partnerekké tesszük őket ebben a közös tevékenységben. Célunk, hogy segítsük önmaguk megismerését és elfogadását. Évről-évre, fokozatosan a saját belső erőforrásaik megismerésével, fejlesztésével pontosabb célok kitűzésére és elérésére válnak képessé. Tudásuk, alkotókészségük, kreatív gondolkodásuk, problémamegoldó képességük és műveltségük fejlesztésével, gyarapításával kívánjuk elérni, hogy tanítványaink kíváncsisággal forduljanak a folyamatosan változó világunk, valamint az új kihívásokat is felkínáló fejlődés felé.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

A művészeti tevékenység, mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás jellegzetes lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az együttalkotás öröme, a közösség erejének felismerése, valamint a sikerek - kudarcok közös megélése, feldolgozása mélyíti tanítványainkban az empátiát és a segítőkészséget. Az ilyen hatások által formálódó személyiség a többi ember eredményeinknek felismerésére és elismerésére készítet, ugyanakkor hosszútávon fontos motiváló erőként is hat. A közösségért érzett egyéni felelősség növeli feladattudatukat, pontosságra és kitartásra ösztönöz és nevel. Az egymásra figyelés, az együttgondolkodás, a kapcsolatteremtési és kommunikációs készségek fejlesztése nélkül nem formálható egységes közösség egyetlen tanulói csoport sem. Egymás iránt kialakult kölcsönös megbecsülés és tisztelet, egyéni és közösségi identitástudat nélkül nincs fejlett közösség.

Az alapfokú művészeti iskolai pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai:

Osztályfőnöki feladatok kijelölése:

- Az alapfokú művészeti iskolai osztályfőnök feladatot ellátó pedagógus a tanulók meghatározott csoportjának oktatásszervezési feladataival megbízott szaktanár.
- Az osztályfőnöki megbízás feltétele a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény mellékletében meghatározott átlag csoportlétszám: zeneművészeti ágban: legalább 8 egyéni tanuló, illetve legalább 4 tanulócsoport, egyéb művészeti ágban: legalább 4 tanulócsoport

A művészeti iskolai osztályfőnöki munka tartalma:

- Rendelkezik a korszerű általános műveltséggel, társadalmi érzékenységgel.
- A tevékenysége során kifejezésre juttatja egyéni és közösségi felelősségérzetét.
- Magatartásával, megjelenésével, életvitelével példát mutatva segíti az iskola nevelési céljainak megvalósulását.
- Figyel a pedagógus- és diákközösség tagjainak pedagógiai, emberi nehézségeire, segíti a hibák felszámolását.

A művészeti iskolai osztályfőnök feladatai:

- A nevelési-oktatási feladatok elosztása során gondoskodik a tanulók beosztásáról, a hozzá beosztott tanulókkal a csoportok kialakításáról.
- Az ehhez rendelhető minimális tanulólétszámot, az alapfokú művészeti iskola felelős vezetőjének útmutatását és a helyi tantervben meghatározott szakmai szempontokat figyelembe véve alakítja, szervezi és működteti osztályát, csoportjait, látja el osztályfőnöki feladatait.

Feladata különösen:

- az osztályába, csoportjaiba beosztott tanulókkal kapcsolatos tanügyi adminisztráció elvégzése; az iskolai munkához kapcsolódó dokumentumok határidőre való elkészítése;
- a szülőkkel való kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra illetve egyéni konzultáció formájában; rendszeres kapcsolattartás a kötelező és választható tárgyakat tanító tanárokkal; az iskolai SZMSZ-ben meghatározott módon a tanulók előmenetelének előkészítése az osztályozó értekezletre; a tanulók jelenlétével, hiányzásával kapcsolatos nyilvántartás vezetése; a Házirend ismertetése a tanév kezdetén; tájékoztatás a baleset- és egyéb védelmi intézkedésekről, különös tekintettel a hangszeres és egy művészeti oktatás sajátosságairól; közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában; segíti a speciális ellátást igénylő tanuló beilleszkedését (pl. állami gondozott)

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység:

Az iskola nevelőtestülete alapvető feladatának tekinti a differenciált képességfejlesztést, ez az **alapelv az alapfokú művészeti iskola pedagógusai számára is vezérlő elv.**

A Nkt. 46§(3) bekezdés a) pontja kimondja:

„A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.”

Ebből az alapvető gyermeki jogból, valamint a "minden képesség fejleszthető" elvből kiindulva, lehetőségeinkhez mérten minden jelentkező tanulót felveszünk iskolánkba.

A felvételnél nem elsődleges feltétel, kritérium a művészi adottság, képesség, készség szint. A felvételi meghallgatás tájékozódást nyújt és valójában ismerkedési lehetőséget jelent a tanuló, a szülő és a tanár számára.

Ebből a pedagógiai megközelítésből kiindulva intézményünkben is lehetőséget biztosítunk a figyelmet igénylő gyermekek és tanulók számára.

Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek, tanulók:

- sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók;
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók;
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók;
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók.

A Művészeti Iskola eredményes működésének megőrzése, sőt minőségi fejlesztése mellett elkötelezve igyekszünk, egyre nagyobb figyelmet kell fordítani a növendékeik differenciált oktatására.

A személyiségfejlesztés és a teljesítmény centrikusság egységének összehangolására törekedve, művészeti iskolánk a tehetséggondozásnak, valamint a felzárkóztatásnak is egyaránt színtere.

Minden pedagógusunk feladata és egyben kötelessége, felelőssége is, hogy ezt időben észre vegye, s biztosítsa fejlesztés lehetőségét. Ezért művészeti iskolánk lehetőséget ad - az alapfokú művészeti iskola által biztosított – több művészeti ág kipróbálására, hogy a tanuló a tanár irányításával megtalálhassa az adottságainak leginkább megfelelő tevékenységet, a tehetséggondozás időszakát nem bizonyos életkorhoz köti, hanem teljes folyamatként kezeli, bár a 10 éves korig terjedő időszakot, mint előkészítő és alapozó szakaszt tartja a legfontosabbnak, biztosítja a megfelelő és szakszerű képzést, bemutatókat, kiállításokat, házi versenyeket szervez, képző- és iparművészeti, valamint irodalmi pályázatokat hirdet, nyári alkotó táborokat szervez, a művészeti pályára, versenyekre, fesztiválokra készülő növendékek számára emelt óraszámokban biztosítja a felkészülést, támogatja a

szaktanárok kapcsolatfelvételét és tartását a művészeti közép- és felsőfokú intézmények szakembereivel.

A tehetséggondozás során alkalmazott módszereink:

- elkülönítés (egyéni vagy kiscsoportos formában történő foglalkozás)
- gyorsítás (a tehetséges tanulók tanulási szakaszainak lerövidítése)
- dúsitás (nagyobb mennyiségű és nehézségi fokú anyag elvégztetése)

A tanulási nehézségekkel küzdő, kevésbé jó adottságokkal rendelkező tanulók fejlesztésére és felzárkóztatására minden esetben kiemelt figyelmet fordítunk. Külön foglalkozásokon adunk lehetőséget a gyerekeknek a hátrányok csökkentésére. Ezzel a többletmunkával az a célunk, hogy egyéni sikerekhez, sikerélményekhez juttassuk tanítványainkat, lendületet adva ezzel későbbi tanulmányaihoz, ezáltal növeljük önbizalmukat, önbecsülésüket és erősítsük akaratukat.

A tanulói jogviszony létesítése:

- Felvétel vagy átvétel útján jön létre a tanulói jogviszony. Jelentkezés alapján történik.
- Felvételi korhatár: 6 évtől 22 éves korig.
- Korlátozott létszámban, van lehetőség 6 éves kor alatt (zeneóvoda) és 22 éves kor fölötti jelentkezők felvételére.

Felvétel, meghallgatás:

- A jelentkezőt bizottság hallgatja meg, amely javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálásához, továbbá arra, hogy melyik évfolyamra vegyék fel a jelentkezőt.
- A bizottságot a nevelőtestület tagjaiból megbízással az igazgató hozza létre.
- Ha a jelentkező az alapfokú művészetoktatási intézmény magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.
- Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt "Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja"-nak az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.

- A különbözeti vizsga során a vizsgázót minden olyan tantárgyból meg kell hallgatni és értékelni kell, amelyek az "átlépett" évfolyamokon szerepelnek. A főtárgy, a kötelező tárgy és a választható tárgy osztályba sorolása eltérhet egymástól.
- A továbbképző évfolyamra lépés előfeltétele a művészeti alapvizsga letétele. Megszervezéséig a továbbképző évfolyamokon a tanulmányok akkor kezdhetők meg, ha a tanuló legalább két alapfokú évfolyamot sikeresen elvégzett.
- A felvételi vizsgák idejét és helyét az iskola igazgatója határozza meg és hozza nyilvánosságra a tanév rendjében meghatározott időben, de legkésőbb a felvételi időpont előtt 60 nappal.
- A tanuló felvételéről a bizottság véleménye és a férőhely alapján az igazgató dönt.
- Felvételi meghallgatáson az egyes művészeti területeken végzett képességvizsgálat szempontjai:
- Zeneművészeti ág tanszakain: hallás, ritmusérzék, tiszta éneklés, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság.
- Képző- és iparművészeti ág tanszakain: ábrázoló és formázó készség, színek ismerete és használata, manuális adottság.
- Táncművészeti ág tanszakain: alkati adottságok, hallás és ritmusérzék.

Beiratkozás az alapfokú művészeti iskolába:

- A felvételi meghallgatást követően beiratkozásra, minden tanév május 30-ig, vagy a tanévzáró ünnepséget követő napokon van lehetőség. Szeptember első hetében pótbearatkozást biztosítunk a jelentkezők számára.
- Az újonnan felvett 18 éven aluli gyermeket a szülő íratja be, vagy a szülő írásbeli nyilatkozatának bemutatása mellett a gyermek iratkozik be.
- Ha a beírás külföldön szerzett bizonyítvánnyal történik, a beíráskor annak hiteles magyar nyelvű fordítását kell benyújtani.
- A beiratkozás időpontját legalább 30 nappal korábban nyilvánosságra kell hozni.
- A beírást az igazgatóhelyettesek, vagy az igazgató által megbízott pedagógus végzi.

Átvétel más alapfokú művészeti iskolából:

Tanuló átvételére bármikor lehetőség van a tanév során. A szülő által megírt átvételi kérelemhez be kell mutatni az elbocsátó iskola igazolását a térítési díj befizetéséről, továbbá a könyv-, kotta-, táncruha stb. eszközök kölcsönzésének rendezéséről.

A vendégtanulói jogviszony:

Az alapfokú művészeti iskola tanulója, az általa választott művészeti képzés (rendeletben meghatározott) követelményeit - az iskolák közötti meghallgatás alapján - más alapfokú művészetoktatási intézményben is elsajátíthatja vendégtanulói státuszban, jogviszonyban.

A vendégtanulói jogviszony már meglévő tanulói jogviszony mellett jöhet létre, a tanulói előmenetel és továbbhaladás szempontjából kapcsolódik a tanulói jogviszonyhoz (önálló bizonyítvány megszerzését nem teszi lehetővé).

A tanulmányi kötelezettség teljesítése:

Felmentés a tanulmányi kötelezettségek alól:

Az alapfokú művészeti iskola igazgatóje részben vagy egészben felmentheti a tanulót a kötelező foglalkozások látogatása alól, abban az esetben, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos helyzete vagy rendkívüli körülmények ezt indokoltá teszik.

A felmentés történhet év végi beszámolási kötelezettség előírásával, illetve ennek elengedésével. A felmentés legfeljebb egy-egy tanév időtartamára szólhat. Kiskorú tanuló felmentéséhez minden esetben a szülő egyetértése is szükséges.

Összevont beszámoló:

A tanuló kérelmére engedélyezhető, hogy egy vagy több tantárgynak több évfolyamra megállapított tantervi követelményét egy tanévben teljesíthesse. Az összevont beszámoló engedélyezését május 10-ig írásban kell kérni. A kérelemről az igazgató az érintett pedagógus véleménye alapján hozza meg döntését. Kiskorú tanuló kérelméhez a szülő beleegyezése minden esetben szükséges.

Abban az esetben, ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanítási év alatt teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani.

Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előző évfolyamra előírt minimális tantárgyi követelményeket teljesítette. A magasabb évfolyamba lépésről a nevelőtestület jogosult döntést hozni, az év végi osztályozó értekezleten, ahol előzetesen áttekinti a szaktanár által megállapított év végi osztályzatokat. Formai feltétel: az érdemjegyeket, szorgalomjegyet és a mulasztások számát tartalmazó bizonyítványba és törzslapra az ennek megfelelő záradék került. Az alapfokú évfolyamról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett. Az évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvánnyal, valamint a szülő által kitöltött és aláírt szülői nyilatkozattal jelentkezhet a tanuló a következő évfolyamra az intézmény által megjelölt és nyilvánosságra hozott napokon (júniusban a tanévzárót követő napon, szeptember első munkanapján).

A tanulmányok folytatása (Of.):

Az a tanuló, aki osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól május 10-ig írásban kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanazon az évfolyamon folytathassa. Az igazgató a szaktanár meghallgatása alapján hozza meg döntését. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kaphat. A bizonyítványba és a törzslapra a "nem osztályozható" bejegyzést kell írni. Az előző osztályban, évfolyamban folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akinek igazolt és igazolatlan mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összes óraszám egyharmadát. Kivételt képez az, az eset, ha a tananyagot elsajátította és a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Ugyanabban az osztályban tanulmányokat folytatni egy-egy tárgyból is lehet. Ilyenkor a tanuló a többi tárgyból magasabb osztályba léphet.

Javítóvizsga:

Ha a tanuló valamely tárgyból elégtelen osztályzatot szerzett, javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga időpontját augusztus 25 és szeptember 15 közötti időpontban az igazgató jelöli ki. A javítóvizsgát bizottság előtt kell tenni, amelynek elnöke az igazgató vagy megbízottja, tagjai: a kérdező tanár és egy azonos vagy rokon szakos tanár. Az osztályzatot a bizottság állapítja meg. A javítóvizsga nem

nyilvános és nem ismételhető meg. Ha a tanuló a javítóvizsgán igazolatlanul nem jelent meg vagy javítóvizsgája elégtelen, tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelő-oktató munka értékelési rendszere:

A nevelés-oktatás, valamint a tanítás-tanulás folyamatának egyik alapvető eleme a tanulók és az elvégzett munkájuk állandó ellenőrzése, értékelése. Ennek az alapja a tanuló folyamatos és következetes megfigyelése.

Alapelveink:

- Az ellenőrzés és értékelés legyen minden esetben folyamatos, ösztönző, fejlesztő, személyre szóló. A pedagógus vegye figyelembe a tanuló képességeit, a teljesítményben bekövetkező fejlődési tendenciát, valamint tantervi követelményeket.
- A tanulók és a szülők ismerjék az ellenőrzés módjait és célját. A szülőket a gyermek, tanulmányi előmeneteléről folyamatosan tájékoztatni kell.
- Az ellenőrzés és értékelés során törekedni kell, hogy az mindig tárgyilagos, reális, nyílt és őszinte legyen a tanulók és szülők előtt egyaránt.
- A tanuló joga, hogy kifejthesse a véleményét az ellenőrzés és az értékelés folyamatában.
- Az értékelés nem lehet megtorló, vagy fegyelmező jellegű.
- A szóbeli és írásbeli értékelés során arra törekszünk, hogy ezek a formák arányban legyenek, és alkalmazzuk az egyéni, csoportos értékelések módjait is.
- Az írásbeli ellenőrzések eredményét a szaktanár köteles legkésőbb két héten belül a tanulók tudomására hozni.
- Az érdemjegyek adását minden esetben szóbeli vagy írásbeli indoklás, értékelés kíséri.
- Az ismeretanyag elsajátítása mellett értékeljük a tanulók okkereső, kreatív, problémamegoldó gondolkodásmódját is.
- Az értékelés minden esetben félelemmentes légkörben kell, hogy történjen.
- Ahhoz, hogy a fent említett alapelveink megvalósulhassanak, a tanév kezdetén az egyes tantárgyak követelményeit világosan és érthetően kell megfogalmaznunk és a tanulóink tudomására hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes követelményrendszerét minden pedagógus köteles betartani.

Célok:

A nevelés-oktatás folyamatában az a legfontosabb célunk, hogy minden tanuló a saját, egyéni lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi, erkölcsi és testi fejlődésben egyaránt.

Ennek érdekében céljaink:

- a tanulók tudásszintjének felmérése és meghatározása;
- pontos meggyőződés a tananyag elsajátításának mértékéről és a továbbhaladás lehetőségéről;
- állandó megerősítés, a hibák feltárása, azok elkerülése és kijavítása;
- minősítés; folyamatos motiválás; folyamatos fejlesztés;
- tanulási és gondolkodási készségek, képességek állandó fejlesztése;
- információs és kommunikációs ismeretek, képességek bővítése és fejlesztése;
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése;
- testi és lelki egészség fejlesztése;
- kötelességtudásra nevelés;
- énkép és az önismeret fejlesztése;
- egységesség intézményi szinten.

Szempontjaink:

- a tanuló tárgyi tudása;
- a megszerzett ismeretek önálló alkalmazása;
- viszonyítás a tanuló korábbi teljesítményéhez;
- az egyéni teljesítmény viszonyítása az adott feladathoz, annak nehézségi fokához;
- munkafegyelem, logikus gondolkodás;
- tantárgyhoz, tevékenységhez való viszony;
- önálló ismeretszerzés; gyűjtőmunka;
- házi feladat;
- szorgalmi feladat;

- az egyéni adottságokhoz viszonyított teljesítmény, elért fejlődés; versenyeken való részvétel.

A tanulók értékelésének lehetséges formái:

Személyes, szóbeli értékelés:

- a tanítási órákon, ahol a szaktanár folyamatosan megerősít, korrigál, segít, tanácsot ad;
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és osztályzatok megállapításakor; a fogadóórán;
- szülői értekezleteken a főtárgy-tanár által;
- az intézményen belüli és intézményen kívüli programok értékelésekor (szereplés, hangverseny látogatás, verseny, fesztiválon való közreműködés kapcsán) a nevelőtestület előtt szélsőséges esetekben;
- az igazgató által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétségek kapcsán).

Szöveges, írásbeli értékelés:

- a főtárgy-tanár vagy a szaktanár által szükség esetén (kiemelkedő teljesítmények illetve problémás tanuló esetében);
- dicséret, illetve elmarasztalások beírása a z Elektronikus ellenőrzőbe;
- a szaktanár által a tanulók írásbeli munkájára írott vélemény; külső, belső felkérésre készített minősítések, vélemények (pl. szakiskolai felvételi esetén);

Értékelés és minősítés:

- a szaktanárok minden tanév első óráján az általuk tanított tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik saját értékelési rendszerüket, a hiányzások és mulasztások lehetséges következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket;
- a szaktanárok a tanuló teljesítményét tanév közben a helyi tantervben a tantárgyaknál megadott módon értékelik, félévkor és tanév végén minősítik.

A tanulók értékelésének rendje, szabályai, tanulmányok alatti vizsgák:

Zeneművészeti ágazatban:

Kötelező és lehetséges beszámoltatási formák gyakorlati tárgyakban:

- Félév és tanév végén (január és május-június hónapban) vizsga jellegű meghallgatás, amelynek anyagát a szaktanár állítja össze a tanszaki munkaközösség által meghatározott irányelvek alapján. a „B” tagozatos növendékek tanévenként még két külön meghallgatáson is részt vesznek.
- Évközi (órai) számonkérés közös órák tartása iskolán belüli és kívüli szereplések versenyeken, fesztiválokon, találkozókön való szereplés.

Kötelező beszámoltatási formák elméleti tárgyakban: tanév végén a végzett anyagból összefoglaló jellegű óra, vizsga tartása azonos szakos tanár, vizsgálónök jelenlétében, írásbeli felmérő írása félév és tanév végén.

Lehetséges beszámoltatási formák elméleti tárgyakban: évközi (órai) állandó felettetés felmérők írása.

Kötelezően választható vagy választható tárgyként a kamarazene, zenekar, kórus tantárgyakból nincs beszámoló.

Szöveges minősítéssel a szaktanár értékeli a tanulókat az évközi munka és a szereplésen nyújtott teljesítményük alapján.

Táncművészeti ágazatban:

Kötelező beszámoltatási formák gyakorlati és elméleti tárgyakból:

Év végén csoportos vizsga tartása, amelynek anyagát a szaktanár állítja össze.

Lehetséges beszámoltatási formák:

Időszakos szereplések, részvétel versenyeken, fesztiválokon, találkozókön.

Képző- és iparművészeti művészeti ágazatban:

Kötelező és lehetséges beszámoltatási formák gyakorlati tárgyakban:

Az ismeretek számonkérésére elsősorban a tanítási órákon kerül sor. Vizsga nincs.

A tanulmányi munka értékelése az évközi munka és az év végi kiállításra készített önálló vizsgamunkák, illetve esetleges pályázati munkák alapján történik.

Kötelező beszámoltatási formái elméleti tárgyakban: tanév végén a végzett anyagból összefoglaló jellegű óra tartása azonos szakos tanár, vizsgálónök jelenlétében.

Lehetséges beszámoltatási formák:

Kiselőadások tartása műelemzés szóban és írásban.

Az előképző és az 1-2. évfolyamban kötelező beszámoltatás nincs.

Bemutató óra, műhelymunka keretében kaphatunk képet tudásukról, fejlődésükről.

Lehetséges beszámoltatási formák:

Szereplések: versenyeken, fesztiválokon, találkozókön való részvétel.

Valamennyi művészeti ágban a tanuló félévi osztályzatát a szaktanára állapítja meg, az előző félév havonta adott érdemjegyeinek figyelembevételével.

A beszámolón az osztályzatot - a főtárgy tanárok javaslata alapján - a bizottság állapítja meg.

Tanév végén az osztályzatot a hó végi jegyek és a beszámoló eredménye alapján a szaktanár állapítja meg, s a nevelőtestület - amely dönt a magasabb évfolyamba lépésről - hagyja jóvá.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését.

Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség miatt vagy más méltányolandó okból a beszámolón nem tud megjelenni.

Hiányzások adminisztrációja:

Nem bocsátható tanév végi vizsgára az a tanuló, akinek az igazolt és igazolatlan mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát meghaladja, abban az esetben, ha az igazolatlan mulasztások száma magasabb az igazolt mulasztásnál, és az intézmény eleget tett az értesítési kötelezettségének.

Az a tanuló, akinek - önhibáján kívül - az igazolt mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát meghaladja, csak a nevelőtestület jóváhagyásával tehet osztályozó vizsgát. A vizsga engedélyezését május 10-ig írásban kell kérvényezni.

A tanulmányok folytatása esetén (of.) nem kell osztályozni. Ezt a tényt "no" rövidítéssel kell jelezni a naplókban, a törzslapon és a bizonyítványban.

Ha a tanuló valamely kötelező tárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét "fm" rövidítéssel kell jelezni az ellenőrző könyvben, a naplókban, a törzslapon és a bizonyítványban. A vizsgaidőszak kezdő és záró időpontját az iskolai munkatervben kell rögzíteni. A félévi és év végi vizsgák tanszakok szerinti időpontját, helyét és a vizsgabizottság összetételét az erre a célra külön kiadott Félévi és Év végi munkarend tartalmazza.

A tanulók értékelésének formái:

A tanulónak minden olyan tantárggyal összefüggő megnyilatkozását, teljesítményét, amelyre félévkor illetve év végén számszerű osztályzatot vagy szóveges értékelést kap, tanulmányi eredménye és szorgalma alapján havonként érdemjeggyel vagy szóveges minősítéssel értékelni kell.

A havonkénti értékeléstől csak felnőtt tanulók esetében lehet eltekinteni.

Az osztályozáskor minden esetben figyelembe kell venni az előírt, rendeletben meghatározott tantervi követelményeket, valamint a tanuló gyakorlati és elméleti ismeretekben elért fejlődését, eredményeit.

Elődleges szempont a fejlődés elősegítése, ezért szem előtt tartjuk az értékelés motiváló hatását.

Az osztályzatok a következők lehetnek:

Zeneművészeti ágban:

A főtárgy, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet - zeneirodalom tárgyak esetén:

Kitűnő (5)

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

A szolfézs előképző és hangszeres előképző 1. és 2. osztályában:

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

Kötelező zongora, kötelezően választható vagy választható kamarazene, zenekar, kórus tantárgyak esetén:

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

A képző- és iparművészeti, táncművészeti ágban:

Az előképző 1. és 2. évfolyamában szöveges minősítéssel értékelünk:

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

Az alapfok és a továbbképző valamennyi évfolyamában az alábbi osztályzatokkal értékelünk:

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

A szorgalom minősítése:

A tanulók szorgalmát, a tanév folyamán minden hó végén, a szaktanárok külön-külön osztályzattal minősítik. Félév illetve tanév végén a tanuló szorgalmát egy osztályzattal kell minősíteni. A szorgalom minősítését a szaktanárok által adott hó végi osztályzatok számtani közepe teszi ki. Abban az esetben mikor az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső minősítés meghozásában a főtárgy-tanár (ok) által adott minősítés(ek) a döntő(ek).

A szorgalom minősítés fokozatai:

Példás	(5)
Jó	(4)
Változó	(3)
Hanyag	(2)

A szorgalom minősítésének meghatározásakor figyelembe vehető szempontok:

Szorgalom	Példás	Jó	Változó	Hanyag
Tanulmányi munkájának szintje képességeihez viszonyítva	Igényes a tudás megszerzésére	Folyamatos (törekvő)	Ingadozó, gyakran dolgozik képességei szintje alatt	Képességeitől teljesítménye messze elmarad
Munkavégzése	Kitartó, pontos, megbízható, önálló	Rendszeres, folyamatosan készül	Rendszertelen, pontatlan, segítségre szorul	Megbízhatatlan, nem végzi el a feladatait

Kötelességtudata	Fejlett, rendszeresen készül az órákra	Ösztönzésre dolgozik	Feladatait csak többszöri felszólításra, rendszeretelenül végzi el	Gyakran mulasztja el kötelességeit
Érdeklődése	Tanítási órán és azon kívül is vállal feladatokat, versenyez, pályázatokon vesz részt	A követelményeknek eleget tesz, de érdeklődése megmarad az intézményi	Hullámszó, esetleges, ritkán vállal feladatokat	Érdektelenség, teljes közömbösség jellemzi
		tananyag keretein belül		

A szorgalom minősítésének meghozatalakor, a pedagógusoknak és a nevelőtestületnek minden esetben figyelembe kell venni a tanulók élethelyzetét, életkörülményeit, az egyéni képességek szintjét.

Három órát meghaladó igazolatlan mulasztás esetében a tanulónak "változó" minősítésnél jobb nem adható.

A tanulmányi átlag számításánál csak az érdemjegyeket kell figyelembe venni, a szorgalom minősítését nem.

A tanulmányi eredményéről a tanulót, valamint a kiskorú tanuló szülőjét folyamatosan tájékoztatni (hó végi érdemjegyek), félévi és év végi osztályzatairól pedig értesíteni kell.

A tanulói jogviszony megszűnése:

Megszűnik a tanulói jogviszony: ha a szülő, illetve a nagykorú tanuló bejelenti, hogy kimarad az iskolából, a bejelentésben megjelölt napon,

az utolsó alapfokú évfolyam utolsó napján, ha a tanuló nem tesz művészeti alapvizsgát (a művészeti alapvizsga bevezetésétől kezdődően),

az utolsó továbbképző évfolyamot követő művészeti záróvizsga letételének napján, illetve ha a tanuló nem tesz záróvizsgát, az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján (a záróvizsga bevezetésétől kezdődően), az utolsó évfolyam elvégzését tanúsító bizonyítvány kiállításának napján, ha a tanuló nem iratkozik be a következő tanévre, ha másik alap-, közép- vagy felsőfokú művészetoktatási intézmény át-, illetve felvette,

ha a tanuló jogviszonyát fizetési hátralék miatt az igazgató, a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján, ha a tanuló igazolatlanul 10 tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tankönyvek kiválasztásának elvei:

A tanulók magas tudásszintjének elérése érdekében a megfelelő tankönyv és kotta kiválasztása. Alapvető feladat, hogy a tananyagot pedagógiaileg, metodikailag következetesen építkezve tervezzük, figyelembe véve a növendék életkori sajátosságait.

A tantervi programok minden tanszakra, évfolyamra tartalmazzák a felhasználható irodalmat, amelyből a szaktanár a tantervi követelmények és a tanulók adottságainak figyelembe vétele mellett szabadon választhat a jogszabályokban előírtak megtartása mellett

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei együtt-működésének és kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése. Ennek alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a gyermeki személyiség kedvező fejlődése.

Iskolánk együttműködési formái:

A diákok és a pedagógusok együttműködésének formái:

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközségi ülésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskolaszékkel.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják.

A szülők és a pedagógusok együttműködésének formái:

- Családlátogatás
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Nyílt tanítási nap
- Írásbeli tájékoztató
- Szakkörök indítása
- Előadások szervezése
- Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás
- Közös lelki nap
- Közös zárandoklatok
- Parochiákkal - Plébániával közös programok

A szülők részéről elvárhatjuk:

- Aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- Ötletnyújtást az előadások (hitéleti, nevelési, stb.) témáihoz,

- Öszinte véleménynyilvánítást,
- Együttműködő magatartást,
- Nevelési problémák őszinte megbeszélését, a közös megoldásra való törekvést,
- Érdeklődő, segítő hozzáállást,
- Szponzori segítségnyújtást.

A szülői ház és az iskola együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei:

- Közös rendezvények (pl.: karácsonyi ünnepség, farsangi bál, stb.) szervezése a szülők és pedagógusok részvételével.
- Osztály-család közös hétvége. s
- A szülők jogai és kötelességei:
- Az osztályélet szervezésének aktív irányítása.
- Korrekt véleménynyilvánítás az iskolában folyó munkáról.
- Szabad iskolaválasztás.
- A Szülői Munkaközösség tagjainak megválasztása.
- Tisztségvállalás a Szülői Munkaközösségben.
- A Szülői Munkaközösség tevékenységének véleményezése.
- Véleménynyilvánítás a tanulókat érintő szociális és egészségügyi kérdésekben.
- A szülőnek joga van részt venni azokon az eseményeken, melyek alkalmával gyermeke nyilvános iskolai kitüntetést kap, vagy fegyelmi ügyének tárgyalására kerül sor.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek:

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. A szülők joga és kötelessége, hogy hitüknek megfelelő iskolába járassák gyermeküket, illetve ennek hiányában igyekezzenek ilyen iskolát alapítani. Az iskola igazán egyházi szelleme csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak, hiszen "a keresztény hit is egy közösség ölen születik és növekszik." (Kat. Isk.53.) Így a gyermekek egy egyházi közösségből kerülnek be az iskola közösségébe, és az iskola elvégzése után oda kerülnek vissza. Ez hatalmas garancia arra, hogy a gyerekeket az iskola után nem sodorja el az élet sokszínű áramlata. Az iskola a szülőktől is elvárja, hogy elfogadják az iskola katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az iskola ellen, hanem

erkölcsileg, szükség esetén anyagilag is támogassák. Iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Az iskola feladata, hogy jogos problémák esetén a szülőkkel együtt megkeresse azok mindenki számára megnyugtató megoldását. Az iskola a szülőkkel igyekszik mindjobban megismertetni szellemiségét, nevelési alapelveit. Ezt a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartással igyekszik elérni. Ennek formái a szülői értekezletek, szülői fórumok, szülői levelek, szülői lelki napok, ahol egy-egy témát a nevelők és a szülők közösen megvitathatnak és természetesen a személyes beszélgetés. Az iskola elvárja, hogy a szülők ezeken aktívan részt vegyenek, hogy maguk is fejlődjenek hitben és tudásban ezzel példát mutatva gyermekeiknek.

Erkölcsei elvárások a tanároktól:

A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Üdvösségre nevelünk. Minden más ezután következik. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Istent és embertársat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hiszen "a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik." /Kat. Isk. 78./ Nyitott kell, hogy legyen minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe, és nevelő- oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. A hívő pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos elmélyült imaélet, amely segítségével erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat. A nem hívő pedagógusokat is a diákok szeretetéből fakadó humánus kell, hogy vezérelje.

A gyerekek nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik diáknak van éppen szüksége szerető személyes beszélgetésre, és melyiknek határozott szigorra. A megalázást viszont minden esetben kerülni kell. Ezt a munkát csak a gyermek és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

A pedagógus minden pillanatban értéket közvetít. Ezért kerülnie kell mindent, amely értéktelen, amely az aktuális fogyasztói divatot képviseli, ami csak szórakoztat, de nem nevel, ami üres tudást ad, de személyiséget nem fejleszt, ami Isten helyett valami pótszert akar nyújtani az embernek. Mindezt úgy kell megtenni, hogy igazodjon a gyerekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaikhoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon.

A tanár élete összhangban kell, hogy álljon az általa és az iskola által képviselt értékekkel. Ezért fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és a kollegák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani. Családi háttere rendezett legyen. Ezt a munkát csak magasan kvalifikált, hitükben képzett, a gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni. A pedagógus szavai és tettei mindig összhangban kell, hogy legyenek, hiszen mindennél nagyobb veszélyt jelent a gyerek számára a hamis tanúságtétel.

Az iskolában minden olyan pedagógus taníthat, aki elfogadja annak katolikus voltát, nem dolgozik a hitvallásos nevelés ellen. Alaposan tanulmányozza keresztény tanítást és munkája közben nem tesz elmarasztaló, sértő megjegyzést egyházra és tanítására, hiszen ez a diákokban meghasonlást idézhet elő. Az iskola katolikus volta, jó hírneve csak ebben az esetben biztosítható.

A keresztény szellem, a tanúságtétel, az iskola lelki élete szervezése szempontjából elengedhetetlen, hogy minél több hitvalló pedagógus legyen a tanári karban. A fejlődés előfeltétele, hogy számarányuk növekedjen. Ez sohasem jelentheti azonban azt, hogy az egyszínűsége kell törekedni, mert a diákok akkor tanulnak igazán sokat nevelőiktől, ha azok a világ sokszínűségét tudják képviselni.

Sajnos ma még kevés a jól képzett hitvalló pedagógus. Ezért az új pedagógusok felvételénél mindig mérlegeljük, milyen feladatokat bízunk rájuk, és mit várunk el tőlük. Ezek ismeretében lehet eldönteni, hogy a képzettség, rátermettség és vallási háttér hármas követelményéből melyiket milyen súllyal kell figyelembe venni.

Az iskola vezetőségére nagy felelősséget ró a megfelelő pedagógusok kiválasztása. A legnagyobb jó szándék esetén is történhetnek sikertelen választások. Ezért minden új tanár először egyéves szerződéssel alkalmazható, amelyet a felek kölcsönös megelégedése esetén lehet véglegesíteni.

Az iskola a tanárokat fejlődésük érdekében szakmai továbbképzésekre küldi előre meghatározott rend szerint. Nevelési értekezleteket és lelki programokat szervez, és lehetőségeihez képest mindent megtesz, hogy jó hangulatban, örömmel és megfelelő felszereltséggel magas szakmai színvonalon dolgozhassanak.

A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga:

2011. évi CXCV. Törvény: 4. Az állami vizsgák rendszere 6.§ (7)

(7) Az alapfokú művészeti iskolában művészeti alapvizsgát kell szervezni, és művészeti záróvizsga is szervezhető. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A

művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga vizsgakövetelményeit, vizsgafeladatait az alapfokú művészeti iskola az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglalt keretek között határozza meg.

2011. évi CXCV. Törvény: 14. Az Alapfokú Művészeti Iskola: 16.§ (2)

(2) Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

2011. évi CXCV. Törvény: 31. A tanuló köteletségének teljesítése 57.§ (2)

(2) Az alapfokú művészeti iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamba az léphet, aki - jogszabályban meghatározottak szerint szervezett - művészeti alapvizsgát tett.

2011. évi CXCV. Törvény: 31. A tanuló köteletségének teljesítése 57.§ (4)

(4) A tanuló az egyes évfolyamok, továbbá az érettségi vizsga, a szakmai vizsga, a művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap. A bizonyítvány tartalmazza az általa tanúsított végzettségnek, szakképesítésnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, valamint az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását az erről szóló kormányrendelet alapján. A bizonyítvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló irat közokirat.

Általános követelmények:

A művészeti alapvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti záróvizsgára bocsátás feltételei:

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Előrehozott vizsga:

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után; a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés:

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került. Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön – külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Az alapfokú művészeti iskola tanszakok szerinti tantárgyak

Tanszakok:

Zeneművészeti ág

Főtárgy:

- Fafűvés tanszak: Furulya, Fuvola
- Billentyűs tanszak: Zongora
- -Akkordikus tanszak: Ütő

Kötelező tárgy: Szolfézs kötelező

Főtárgy:

- Zeneismeret tanszak: Szolfézs (zeneismeret tanszak)

Táncművészeti ág

Főtárgy:

- Néptánc tanszak: Népi játék, Néptánc

Kötelező tárgy: Folklór ismeret

Képző-és iparművészeti ág

Főtárgy:

- Vizuális alapozó gyakorlat EK1-EK2

Főtárgy:

- Grafika és festészet alapjaim1-3- évfolyam
- Grafika és festészet tanszak 4.évfolyam

Kötelező tárgy: Vizuális alkotó gyakorlat

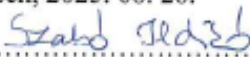
Záró rendelkezések: Legitimáció

A Pedagógiai Program hatályba lépésének időpontja: 2025. szeptember 1.
Ekkor érvényét veszti a 2024. szeptember 2-án hatályba lépett Pedagógiai Program.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program módosításait az igazgató a nevelőtestület támogatásával elkészítette, 2025. augusztus 28-i értekezleten megtárgyalta, elfogadta és jóváhagyásra javasolja.

Debrecen, 2025. 08. 28.

Választott hitelesítő

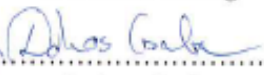

Választott hitelesítő

A nevelőtestület kérésére a szakmai munkaközösségek a Pedagógiai Programot 2025. augusztus 28-án véleményezték és elfogadásra javasolták.

**Alsó tag.
munkaközösség**

Tompáné
Krizsanyik
Orsolya
vezető

**Felső tag.
munkaközösség**

Dohos Csaba
vezető

**Osztályfőnöki
munkaközösség**

Posta Zoltán Istvánné
vezető

**Idegen nyelvi
munkaközösség**

Nagy Bernadett
vezető

Az igazgató az intézmény Pedagógiai Programját a Fenntartó számára jóváhagyásra terjeszti.

Debrecen, 2025. 09. 01.

Igazgató

A módosított intézményi Pedagógiai Programot az intézmény Fenntartójaként jóváhagyom.

Debrecen, 2025. 09. 01.

P.H.

Kocsis Fülöp
Érsek Metropolitá
Fenntartó

Mellékletek:

1. melléklet: Elektronikus napló használati rendje

Bevezető:

A KRÉTA rendszer Elektronikus Napló modulja (továbbiakban KRÉTA) olyan integrált alkalmazás, amelynek felhasználásával lehetővé válik az intézmény tanügy-igazgatási, adminisztratív és oktatásmenedzsment feladatainak hatékony ellátása.

Elsődleges célja, hogy kiváltsa a papíralapú napló használatát, leegyszerűsítse azokat a - gyakran nagyon összetett és bonyolult - adminisztrációs folyamatokat, melyekkel a szaktanárok, az osztályfőnökök találkoznak, továbbá világos, áttekinthető felületet adjon ezeknek a feladatoknak a gyors és hatékony végrehajtásához.

Az ellenőrző modul alkalmazásával, megteremtjük a feltételét annak, hogy naprakész információkkal rendelkezzenek a szülők és gondviselők gyermekük iskolai előmenetelével kapcsolatban. Kezelőfelülete Web-alapú, használatához hálózati kapcsolattal rendelkező számítógép, valamint egy azon futtatható böngésző program szükséges.

Az elektronikus napló működésének jogszabályi háttere:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, valamint az a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet iskolák számára kötelezően használatos nyomtatványként nevezi meg, írja elő az osztálynapló (csoportnapló) használatát.

A KRÉTA felhasználói csoportjai, feladatai:

Iskolavezetés

Az intézményvezetés a KRÉTA rendszert elsősorban az Intézményi Adminisztrációs Rendszer modul révén kezeli, irányítja.

Titkárság

Az iskolaadminisztrációs rendszer adatainak naprakész aktualizálásán keresztül elvégzi a KRÉTA alapadatainak adminisztrációját:

- tanulók adatai,
- gondviselő adatai,
- osztályok adatai (osztályok névsora, csoport névsorok, tanár-csoport összerendelések)

Szaktanárok

Feladatuk a megtartott tanórák adatainak rögzítése az adott tanórán,

- haladási napló,
- hiányzás, késés,
- osztályzatok rögzítése,
- szaktanári bejegyzések rögzítése,
- a napló adataiban történt változások nyomon követése.

Osztályfőnökök

Feladatuk az osztály adatainak, a tanulók bejegyzéseinek figyelemmel kísérése:

- haladási napló,
- hiányzás, késés, igazolások kezelése,
- osztályzatok,
- szaktanári bejegyzések,
- adataiban történt változások nyomon követése.

Szülők

A szülők saját gyermekük naplóbejegyzéseihez kapnak hozzáférési (olvasási) jogot. Az interneten keresztül történő hozzáférés igényét az osztályfőnöknél jelzik év elején és a megfelelő igénybejelentő nyomtatvány kitöltése után az intézményi adminisztrátor gondoskodik a hozzáférés elkészítéséről, valamint a szülő e-mailben történő értesítéséről.

Rendszerüzemeltetők

A rendszerüzemeltetőknek a KRÉTA rendszerhez nincs közvetlen hozzáférési jogosultságuk, csak a technikai eszközök és az intézményi informatikai infrastruktúra kifogástalan működésért felelnek.

- Oktatástechnikus feladata: a tanári notebook-ok üzemeltetése során felmerülő hibák kijavítása.
- Rendszergazda feladata: iskolai hálózat (vezetékes és wifi) üzemeltetése, karbantartása, felmerülő hibák kijavítása.

A KRÉTA rendszer működtetési feladatai a tanév során:

A tanév indításának időszakában:

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Újonnan beiratkozott tanulók adatainak rögzítése a KRÉTA rendszerbe	Augusztus 31.	Titkársági adminisztrátor
Javítóvizsgák eredményei alapján az osztályok névsorának aktualizálása a KRÉTA rendszerben	Augusztus 31.	Nevelési igazgatóhelyettes, titkársági adminisztrátor
A tanév tantárgyfelosztásának rögzítése a KRÉTA rendszerben	Szeptember 1.	Műszaki igazgatóhelyettes
A tanév rendjének rögzítése a KRÉTA naptárában.	Szeptember 1.	Nevelési igazgatóhelyettes
Végleges órarend rögzítése a KRÉTA rendszerbe.	Szeptember 15.	Nevelési igazgatóhelyettes, titkársági adminisztrátor

Végleges csoportbeosztások rögzítése a KRÉTA rendszerbe	Szeptember 15.	Szaktanárok javaslata alapján az osztályfőnökök adják le a titkárságnak.
---	-----------------------	--

A tanév közbeni feladatok:

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Tanulói alapadatokban bekövetkezett változások módosítása, kimaradás, beiratkozás záradékolás rögzítése a KRÉTA-ban.	Bejelentést követő három munkanap.	Osztályfőnök kezdeményezésére, Nevelési igazgatóhelyettes jóváhagyásával, titkárság
Tanulók csoportba sorolásának megváltoztatása. (kizárólag indokolt esetekben)	Csoport csere előtt három munkanap	Szaktanár vagy az osztályfőnök kezdeményezésére, az illetékes igazgatóhelyettes jóváhagyásával, titkárság
A KRÉTA vezetése, adatbeviteli (haladási napló, osztályzat, stb) feladatai	 folyamatos	Szaktanárok
Az utólagos adatbevitel (napló zárás utáni) igényét az illetékes igazgatóhelyettesnek kell jelezni.	Folyamatos	Szaktanárok
A házirend előírásaival összhangban az osztályfőnökök folyamatosan rögzítik a hiányzások, késések igazolását.	Folyamatos	Osztályfőnökök
Iskolavezetés napló ellenőrzése.	Folyamatos	Iskolavezetés

Félévi és év végi zárás időszakában:

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
Osztálynévsorok ellenőrzése.	Osztályozó konferencia időpontja előtt két héttel.	Osztályfőnökök
Osztályfőnökök javasolt magatartás, szorgalom jegyeinek beírása.	Osztályozó konferencia időpontja előtt két héttel.	Osztályfőnökök
Félévi, év végi jegyek rögzítése.	Osztályozó konferencia időpontja előtt három munkanappal.	Szaktanárok

Csoport cserék alkalmával:

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
A munkaközösségek a saját munkatervükben rögzítik az évközi csoportcserék várható időpontját. Erről külön feljegyzést készítenek és leadják az illetékes igazgató helyetteseknek.	Szept. 15.	Munkaközösség vezetők
Csoportcserék esetén a szaktanárok új tanulói névsorát egyeztetik az osztályfőnökökkel és a munkaközösség vezetők leadják az illetékes igazgató helyetteseknek.	Csoportcsere előtt egy héttel.	Szaktanár, Munkaközösség vezetők,

Év végi naplózárás (záradékolás):

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
--------------------	----------	---------

Osztályfőnökök feladatainak elvégzése	záradékolási	Tanévzáró értekezlet	Osztályfőnökök
--	--------------	---------------------------------	----------------

A napló archiválása, irattározás:

Elvégzendő feladat	Határidő	Felelős
A végleges osztálynapló fájlok CD-re mentése, irattári és a titkársági archiválása.	Tanév vége	Műszaki igazgatóhelyettes

Rendszerüzemeltetési szabályok:

A műszaki hibák, rendkívüli események kezelése

A KRÉTA használatának alapvető feltétele a technikai eszközök üzembiztos működése.

A technikai eszközök minden felhasználójának kötelessége az eszközök rendeltetésszerű használata, a technikai eszköz állapotának megóvása.

A technikai rendszer működtetésének felelőse az intézmény adminisztrátora.

A rendszer elemeinek meghibásodása esetén követendő eljárási szabályok érvényesek:

A tanári munkaállomás meghibásodása esetén

Feladata a tanárnak:

1. A meghibásodás tényét jelenteni a rendszergazdának.
2. A meghibásodás időtartama alatt az elektronikus rögzítésre nem került adatok, papír alapú regisztrálása és elektronikus rögzítése legfeljebb három napon belül a kijelölt tartalék gépek valamelyikén.(pl. tanárban elhelyezett gépeken)

Feladata az intézményi rendszer üzemeltetőknek:

Tanári számítógép, notebook meghibásodási okának kivizsgálása, (szoftver, hardver hiba behatárolása), indokolt esetben szerviz igénybevétele, tartalék gép biztosítása.

Iskolai hálózat meghibásodása (WiFi vagy vezetékes kapcsolat hibája):

Feladata a tanárnak:

1. A meghibásodás tényét jelenteni a rendszergazdának.

2. A meghibásodás időtartama alatt az elektronikus rögzítésre nem került adatok, papír alapú regisztrálása és elektronikus rögzítése legfeljebb három napon belül a kijelölt tartalék gépek valamelyikén. (pl. tanáriban elhelyezett gépeken)

Feladata a rendszer üzemeltetőknek

A rendszergazda a hiba bejelentését követően haladéktalanul (Egyéb feladatait félretéve) köteles a hálózati kapcsolat helyreállítását megkezdeni.

Feladata a hiba behatárolása. (hardver ill. szoftver hiba feltérképezése)

Az intézményi adminisztrátorral egyeztetve a hiba elhárításához szükséges lépések megtétele.

Indokolt esetben szerviz szolgáltatások igénybevétele.

Illetéktelen felhasználók hozzáférése az adatbázishoz

Az illetéktelen napló hozzáféréseket 100%-os biztonsággal nem lehet kizárni. A havi naplózárás rendszerével csak egy hónapon belül képzelhető el az illetéktelen hozzáférés, ami megfelelő figyelemmel felfedezhető.

A felhasználók kötelesek a felhasználónevüket és különösen a jelszavaikat biztonságosan tárolni, rendszeres időközönként megváltoztatni, valamint ügyelni arra, hogy jelszavukat mások ne ismerhessék meg.

A felhasználók jelszavaikat nem hozhatják mások tudomására. Amennyiben gyanú merül fel a jelszavak kitudódását illetően a felhasználó köteles azonnal megváltoztatni jelszavát.

Ha egy szaktanár vagy osztályfőnök a saját bejegyzéseinek ellenőrzése során illetéktelen, nem azonosított bejegyzésre utaló nyomot talál, haladéktalanul köteles jelezni a rendszer üzemeltetéséért felelős intézményi adminisztrátornak.

A KRÉTA rendszer minden műveletről napló feljegyzést készít, tehát utólag feltérképezhető minden napló művelet.